Diccionari multilingüe de la COVID-19

Cinc-cents termes per a entendre la pandèmia

Coordinació:

M. Antònia Julià
Elisabet Serés
Fèlix Bosch

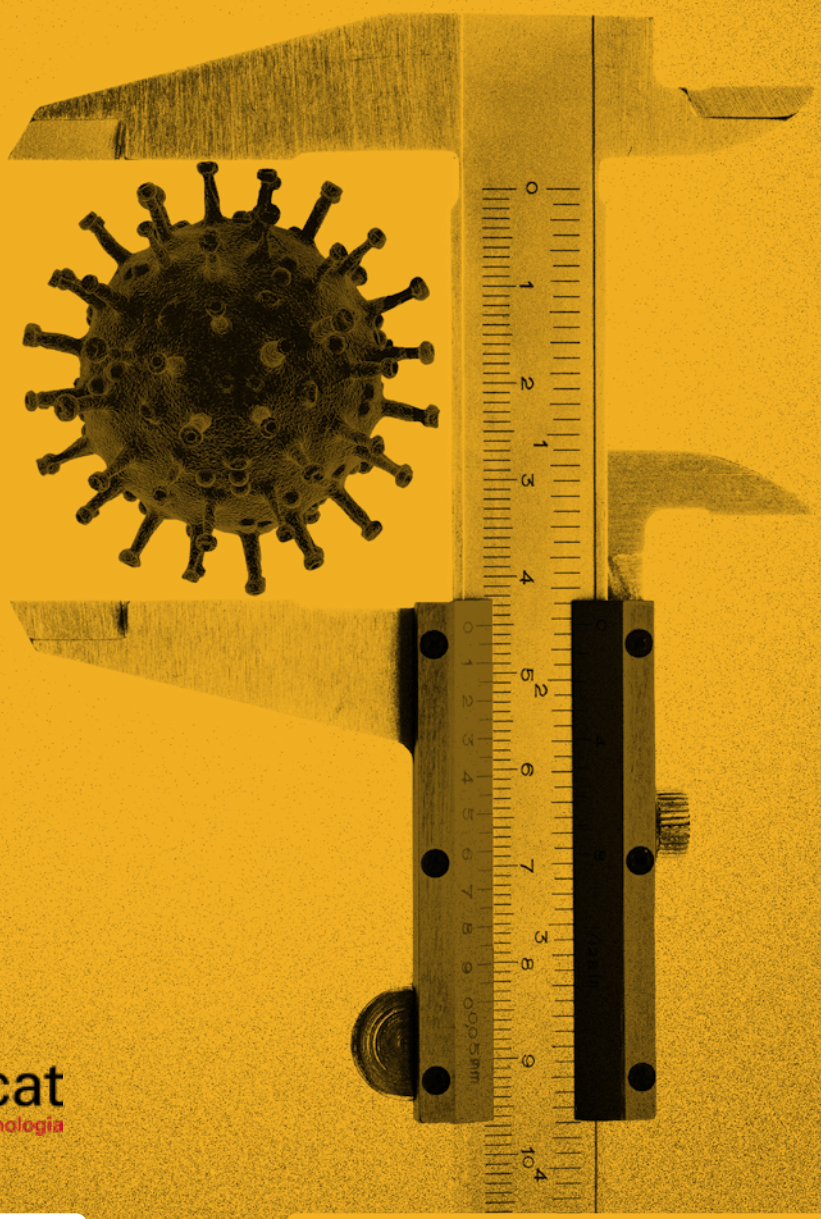

termcat
centre de terminologia

DR. ANTONI ESTEVE
FUNDACIÓ

QUADERNS 50

QUADERNS 50

Diccionari multilingüe de la COVID-19

Cinc-cents termes per a entendre la pandèmia

Coordinació:

M. Antònia Julià
Elisabet Serés
Fèlix Bosch

termcat
centre de terminologia

DR. ANTONI ESTEVE
FUNDACIÓ

Barcelona, 2022

Direcció: Fundació Dr. Antoni Esteve; TERMCAT, Centre de Terminologia
Amb el suport de: Generalitat de Catalunya. Departament de Salut
Amb la col·laboració de: Societat Catalana del Diccionari Enciclopèdic de Medicina (SocDEMCAT)

© de la terminologia catalana: TERMCAT, Centre de Terminologia
© dels equivalents en occità: Institut d'Estudis Aranesi – Acadèmia aranesa dera lengua occitana
© dels equivalents en basc: UZEI, amb el suport d'OSAKIDETZA (Servei Basc de Salut)
© dels equivalents en gallec: TERMIGAL
© dels equivalents en castellà: autors del *Diccionario de covid-19 (EN-ES);* TERMCAT, Centre de Terminologia
© dels equivalents en anglès: autors del *Diccionario de covid-19 (EN-ES);* TERMCAT, Centre de Terminologia
© dels equivalents en francès: TERMCAT, Centre de Terminologia
© dels equivalents en portuguès (variant del Brasil): Suzana Gontijo; Márcio Sales Santiago
© dels equivalents en portuguès (variant de Portugal): Ana Sofia Correia
© dels equivalents en neerlandès: Goedele de Sterck
© dels equivalents en àrab: Mohana Sultan Mahgoub

© Fundació Dr. Antoni Esteve, 2022
TORRE ESTEVE
Passeig de la Zona Franca, 109
08038 Barcelona
Telèfon: 93 433 53 20
Direcció electrònica: fundacion@esteve.org
http://www.esteve.org

Imatge de la portada: Mari Fouz

ISSN edició impresa: 2385-5053
ISSN edició electrònica: 2385-5061
ISBN: 978-84-124247-1-3
Depòsit legal: B 20718-2021
Imprès a Espanya

Citació recomanada:
Julià MA, Serés E, Bosch F, coord. Diccionari multilingüe de la COVID-19. Cinc-cents termes per a entendre la pandèmia. Quaderns de la Fundació Dr. Antoni Esteve, Nº 50. Barcelona: Fundació Dr. Antoni Esteve i TERMCAT, Centre de Terminologia; 2022.

Fundació Dr. Antoni Esteve

La Fundació Dr. Antoni Esteve va néixer per honorar la figura d'aquest farmacèutic, investigador i emprenedor, centrant-se específicament en un element cabdal de la seva personalitat: l'amor i respecte per la ciència. Establerta pels seus fills el 1982, la Fundació és una institució sense ànim de lucre que orienta la seva activitat envers la ciència en general i la farmacoteràpia en particular.

El Dr. Antoni Esteve i Subirana va néixer a Manresa l'any 1902. Llicenciat en farmàcia, era el cinquè boticari d'una nissaga de farmacèutics d'aquesta ciutat. Començà preparant especialitats medicinals a la rebotiga de la seva farmàcia però el creixement d'aquesta activitat, juntament amb el seu saber científic, el seu esperit industrial i l'entusiasta col·laboració de la seva esposa el dugueren a fundar, el 1929, la que seria una important empresa farmacèutica.

La Fundació promou el debat entre professionals mitjançant l'organització de simposis internacionals, taules rodones i grups de discussió, entorn a la farmacoterapèutica en particular i la ciència en general. Alhora, també contribueix a difondre el treball científic de qualitat atorgant, cada dos anys, el Premi de Recerca Fundació Dr. Antoni Esteve al millor article sobre farmacologia publicat per autors espanyols.

Des de la Fundació també es promou la comunicació científica a través de diferents publicacions. Les *Monografies Dr. Antoni Esteve* resumeixen els continguts de les taules rodones i els Quaderns de la Fundació Dr. Antoni Esteve abasten temes molt diversos sobre el món de la ciència. Les seves activitats també es veuen reflectides en articles de revistes científiques. Per últim, la col·lecció *Pharmacotherapy Revisited* reprodueix aquells articles que, segons el criteri de científics de prestigi, han estat claus pel desenvolupament d'alguna branca de la farmacoteràpia.

Per altra banda, els cursos de formació de la Fundació Dr. Antoni Esteve volen potenciar competències que no estan suficientment cobertes als programes de grau universitari. Aquests cursos s'organitzen majoritàriament a Espanya, però també a l'estranger. Una activitat a mig camí entre la docència i la comunicació científica són els *Meet the expert*, trobades entre un científic estranger de particular renom en el seu camp de treball i un grup restringit d'investigadors espanyols.

Finalment, però no menys important, amb aquestes activitats la Fundació col·labora amb diversitat de professionals biosanitaris i comparteix projectes amb universitats, hospitals, societats científiques, altres institucions de recerca i organismes que donen suport a la investigació.

Índex

Participants 8

Per què un diccionari multilingüe de la COVID-19 en català? 10

Prefaci 12
Jordi Bover

Prólogo 14
María Verónica Saladrigas Isenring, Fernando A. Navarro, Paz Gómez Polledo y Laura Munoa Salvador

Introducció 16

Arbre de camp 26

Abreviacions 27

Diccionari 28

Índex temàtic català 182

Índexs bilingües 198

- **Índex occità** 198
- **Índex basc** 207
- **Índex gallec** 215
- **Índex castellà** 225
- **Índex anglès** 235
- **Índex francès** 245
- **Índex portuguès** 254
- **Índex neerlandès** 267
- **Índex àrab** 279

Bibliografia 287

Participants

Traductors i col·laboradors

Maria Auquer Simón
Traductora i terminòloga, Figueres, Girona

Fèlix Bosch Llonch
Fundació Dr. Antoni Esteve i SocDEMCAT, Barcelona
Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya
Vic, Barcelona

Ana Sofia Correia
Traductora i redactora mèdica *freelance*
Lousã, Portugal

Goedele De Sterck
Grupo de Investigación ATeNeo-NeoUSAL
Departamento de Traducción e Interpretación
Universidad de Salamanca, Salamanca

Sílvia Escrig Blanch
Terminòloga, àmbit biomèdic
TERMCAT, Centre de Terminologia, Barcelona
Traductora, correctora i MTPE independent

Paz Gómez Polledo
Autora del *Diccionario de covid-19 (EN-ES)* de Tremédica
Cosnautas, Alicante

Suzana Gontijo
Médica, traductora e intérprete de conferencia
São Paulo, Brasil

Begoña González Rei
Terminòloga, traductora i professora de gallec
Santiago de Compostela

M. Antònia Julià Berruezo
Biòloga i terminòloga
TERMCAT, Centre de Terminologia, Barcelona

Iolanda Miró Vinaixa
Metgessa
Especialista en edició i redacció mèdica, Barcelona

Laura Munoa Salvador
Autora del *Diccionario de covid-19 (EN-ES)* de Tremédica
Cosnautas, Madrid

Fernando A. Navarro
Autor del *Diccionario de covid-19 (EN-ES)* de Tremédica
Cosnautas, Cabrerizos, Salamanca

Isabel Palau Casellas
Traductora, terminòloga i correctora
Membre d'APTIC, Alella, Barcelona

María Verónica Saladrigas Isenring
Autora del *Diccionario de covid-19 (EN-ES)* de Tremédica
Cosnautas, Biel/Bienne, Schweiz

Márcio Sales Santiago
Faculdade de Engenharia, Letras e Ciências Sociais
do Seridó
Universidade Federal do Rio Grande do Norte,
Currais Novos-RN, Brasil

Elisabet Serés Escot
Fundació Dr. Antoni Esteve, Barcelona

Mohana Sultan
Departamento de Traducción e Interpretación
y Comunicación Multilingüe
Universidad Pontificia de Comillas, Madrid

Institucions

Cosnautas
Madrid

Departament de Salut
Generalitat de Catalunya

Fundació Dr. Antoni Esteve
Barcelona

Institut d'Estudis Aranesi
Acadèmia aranesa dera lengua occitana
Vielha

OSAKIDETZA
Servei Basc de Salut

SocDEMCAT
Societat Catalana del Diccionari Enciclopèdic de Medicina
Barcelona

TERMCAT, Centre de Terminologia
Barcelona

TERMIGAL
Servizo de Terminoloxía Galega
Santiago de Compostela

Tremédica
Asociación Internacional de Traductores y Escritores Médicos y Ciencias Relacionadas
Barcelona

UZEI
Terminologia eta Lexikografia Zentroa
Donostia

Per què un diccionari multilingüe de la COVID-19 en català?

M. Antònia Julià, Elisabet Serés i Fèlix Bosch

Aquest diccionari va sorgir de dues iniciatives independents que van confluir posteriorment en aquest projecte col·lectiu, protagonitzat per diferents persones i institucions unides amb un objectiu comú: oferir una obra en què poder consultar termes relacionats amb la pandèmia de la COVID-19 en diferents idiomes, amb la informació terminològica de base en llengua catalana i adreçada a professionals de l'entorn sanitari i a la ciutadania.

La primera iniciativa clau en el nostre projecte és el *Diccionari de la COVID-19*, diccionari en línia en català, d'accés lliure, elaborat pel TERMCAT en col·laboració amb el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya[1], que es va publicar per primera vegada el març de 2020 i que des d'aleshores ha anat evolucionant i ampliant el contingut, sumant la cooperació de moltes persones i institucions en la feina de compleció d'informació de les fitxes terminològiques i dels equivalents en altres llengües.

La segona de les iniciatives vinculades a aquest projecte va ser el diccionari anglès-castellà *Glosario de covid-19 (EN-ES)* publicat en línia el maig de 2020 per Saladrigas, Navarro y Gómez Polledo. La primera versió d'aquesta obra excel·lent, d'accés obert, recollia més de 3.200 entrades. Més endavant, va passar a denominar-se *Diccionario de covid-19 (EN-ES)*[2] i el juny de 2021 ja sobrepassava les 6.000 entrades. Un suplement publicat per la revista *Panace@* va recollir una selecció d'uns 800 termes d'aquest diccionari en format imprès, també amb accés gratuït[3]. Més endavant, i com alternativa a l'accés des del web de Tremédica, la base de dades completa del diccionari va passar a ser consultable també amb accés lliure en el web de Cosnautas[4]. Paral·lelament a la primera publicació del *Glosario*, Fernando A. Navarro ens va proposar la possibilitat d'incorporar termes en català en el seu diccionari i ens en va oferir les seves dades com a font de buidatge per al castellà i l'anglès.

A aquestes dues propostes de partida, en aquest diccionari multilingüe en català s'hi han sumat diverses col·laboracions que l'han fet créixer i enriquir. Fernando A. Navarro va actuar com a enllaç per a involucrar altres persones en el projecte, les quals hi han contribuït de forma completament altruista. Institucionalment, l'entesa ha estat fàcil i profitosa. Tant Tremédica[5] com Cosnautas[6] han donat suport a la creació d'una obra multilingüe i en català i han posat a disposició del projecte el seu corpus de dades. El TERMCAT ha ofert el contingut del seu diccionari en línia, els seus professionals i les eines de gestió terminològica per a l'elaboració del diccionari en paper i la versió corresponent en línia. El Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya —agraïm a Jordi Pere la seva gestió— ha donat suport al projecte i n'ha facilitat l'execució. La Societat del Diccionari Enciclopèdic de Medicina[7] (SocDEMCAT) de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i Balears hi ha col·laborat tècnicament i institucionalment. Finalment, la mateixa SocDEMCAT juntament amb la Fundació Dr. Antoni Esteve[8] han fet possible que puguem disposar del diccionari en format imprès.

No menys importants són les aportacions rebudes a títol personal. La col·laboració desinteressada del conjunt de participants (detallat en l'apartat anterior) ha permès assolir aquest primer diccionari multilingüe de la COVID-19 en deu llengües, amb definicions i notes en català. Aquesta obra no hauria estat possible sense la contribució de totes aquestes institucions i persones, a

les quals agraïm la seva tasca, amb un esment destacat als nostres companys del TERMCAT i de la Fundació Dr. Antoni Esteve.

I per què cinc-cents termes?

A diferència dels diccionaris prèviament esmentats[1,2,4], que s'ofereixen en format electrònic, es va decidir divulgar aquesta obra en format imprès, cosa que lògicament limita el nombre de termes que s'hi poden incloure. A final d'octubre de 2021 es va tancar per a l'edició el contingut, amb una selecció de cinc-cents termes (d'acord amb els criteris que s'exposen a la Introducció d'aquest *Diccionari*); per tant, els nous termes que han aparegut amb posterioritat en aquesta data no s'han pogut recollir en aquesta edició. D'altra banda, com que la Fundació Dr. Antoni Esteve ha estat una de les institucions que han impulsat i finançat la versió impresa del diccionari, l'obra presenta un biaix intencionat: s'ha prioritzat l'entrada de termes relacionats amb principis actius i vacunes, tant els que es troben en fases avançades d'estudi com amb indicacions ja aprovades, ja siguin per al tractament o per a la prevenció de la COVID-19.

Si bé les versions electròniques a què ens hem referit seran la referència més actualitzada de consulta, ja que permeten la posada al dia constant de la informació, com a coordinadors de l'edició del llibre imprès –també disponible en PDF i EPUB– estem convençuts que aquest nou diccionari ajudarà a apropar els termes bàsics de la COVID-19 a professionals i públic interessat. I que, alhora, contribuirà també a divulgar l'existència d'aquestes obres en format electrònic que en són les fonts originals i que n'asseguren el manteniment continuat.

Com a conclusió, després d'un any i mig de treball, ha estat un plaer participar en la publicació impresa del primer diccionari multilingüe de la COVID-19 en català. Ens fa realment molta il·lusió poder oferir aquest llibre a tothom i és el nostre desig que sigui una eina útil tant per als professionals de l'entorn biomèdic i de la comunicació com per a la població en general. Desitgem que sigui una obra que ens ajudi a entendre la pandèmia de COVID-19. Ara en parlem en temps present, però amb una perspectiva de futur més o menys proper confiem que podrem referir-nos-hi en temps passat.

Bibliografia

1. Diccionari de la COVID-19 [Internet]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2021. Disponible a: https://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/286
2. Saladrigas MV, Navarro FA, Gómez Polledo P, Munoa L. Diccionario de covid-19 (EN-ES) [Internet]. Barcelona: Tremédica, Asociación Internacional de Traductores y Redactores de Medicina y Ciencias Afines; 2021. Disponible a: https://www.tremedica.org/tremediteca/glosarios/diccionario-de-covid-19-en-es/
3. Saladrigas MV, Munoa L, Navarro FA, Gómez Polledo P. Glosario de covid-19 (EN-ES) abreviado. Panace@. 2020; 21(51):110-172. Disponible a: https://www.tremedica.org/wp-content/uploads/panacea20-51_sup_glosario_covid-19.pdf
4. Diccionario de covid-19 (EN-ES) [Internet]. Madrid: Cosnautas; 2020. Disponible a: https://www.cosnautas.com/es/covid/index
5. Tremédica [Internet]. Barcelona: Asociación Internacional de Traductores y Redactores de Medicina y Ciencias Afines; 2021. Disponible a: https://www.tremedica.org/
6. Cosnautas [Internet]. Madrid: Cosnautas; 2021. Disponible a: https://www.cosnautas.com/es
7. SocDEMCAT [Internet]. Barcelona: Societat del Diccionari Enciclopèdic de Medicina; 2021. Disponible a: http://www.socdemcat.cat/index.php
8. Fundació Dr. Antoni Esteve [Internet]. Barcelona: Fundació Dr. Antoni Esteve; 2021. Disponible a: https://www.esteve.org

Prefaci

Jordi Bover
Director del TERMCAT, Centre de Terminologia

L'any 2020 el recordarem en el futur com l'any de la irrupció de la COVID-19, una pandèmia que ha capgirat les nostres vides des de fa més de dos anys i que, d'una manera o altra, marcarà un abans i un després per sempre més. Aquell any vam adonar-nos de com de vulnerables som, individualment i com a espècie, i també que la recerca científica era el millor camí, sinó l'únic, per treure'ns d'aquell atzucac.

També van entrar en les nostres vides conceptes que fins a aquell moment eren patrimoni exclusiu dels experts. Estàvem pendents de saber si la *taxa de contagi* baixava d'1, si ens apropàvem a la desitjada *immunitat de grup* o qui formava part de la nostra *bombolla de convivència*. Vam aprendre les diferents mesures preventives que podien disminuir la propagació del virus: *mascaretes* (i totes les seves varietats), *distància de seguretat, confinament, EPI, test d'antígens* i, és clar, els noms de les vacunes que s'estaven desenvolupant i la seva tipologia. Fins i tot els més curiosos vam saber com actuava el virus en les nostres cèl·lules i també els mecanismes que ens permetrien desenvolupar immunitat, descobrint termes com *anticòs, soca* o *variant*. I, és clar, els canvis en les nostres vides van anar més enllà de la temàtica de salut estricta: el confinament va potenciar la virtualitat i l'ús de termes com *teletreball* i també una reducció de l'activitat econòmica que va fer quotidians termes com *ERTO*. Tots aquests termes, i molts més, són els que trobareu a les pàgines següents.

El diccionari permet resoldre dubtes conceptuals (per exemple, quines diferències hi ha entre *aïllament, confinament* i *quarantena* o entre *distància de seguretat* i *distanciament de seguretat*) i de denominació (com ara el gènere de *COVID* o l'alternativa a *screening*) que s'han plantejat reiteradament tant en català com paral·lelament en les altres llengües, especialment les romàniques, i inclou els neologismes sorgits arran de la pandèmia (com *supercontagiador- a, bombolla ampliada* o *desconfinament*).

El TERMCAT va difondre una primera versió d'aquest diccionari ja el març de 2020, quan tot just podíem intuir el terratrèmol que estava a punt de començar, amb una quarantena de termes que han anat creixent fins arribar a les més de 700 entrades que té actualment, corresponents a 500 conceptes. També ha crescut en nombre de llengües, que ara són deu, fruit del treball col·lectiu d'un gran nombre de persones.

Tenir aplegada tota aquesta terminologia és important no només per entendre la pandèmia de la COVID-19, sinó per poder avançar-nos també a la comprensió de les futures pandèmies que malauradament és segur que tard o d'hora ens tornaran a colpir. Encara que sorgiran nous conceptes per designar noves amenaces i noves maneres de prevenir-les i combatre-les, la terminologia troncal continuarà essent aquesta.

Prólogo

María Verónica Saladrigas Isenring, Fernando A. Navarro, Paz Gómez Polledo y Laura Munoa Salvador

Hoy, en los albores del año 2022, todos comprendemos el significado y los matices de voces como *coronavirus* y *covid*, *confinamiento* y *cuarentena*, *gotículas* y *aerosoles*, *mascarilla quirúrgica* y *FFP2*, *vacuna de ADN* y *vacuna de ARN*, y muchas otras relacionadas con la pandemia de COVID-19. Nos hemos familiarizado tanto con ellas que casi no recordamos que, allá por el primer trimestre de 2020, la situación era muy diferente. Por un lado, el mundo de la biomedicina estaba siendo actor y testigo de la mayor explosión de información científica de la historia de la humanidad, que nos llegaba esencialmente en inglés. Por otro, un sinnúmero de entidades públicas y privadas y de medios de comunicación se estaban viendo obligados a traducir y destilar a marchas forzadas esa avalancha de información para transmitírsela a la población con la mayor fidelidad posible, y en su urgente quehacer topaban con una plétora de tecnicismos y neologismos difíciles de verter a otros idiomas.

Ante este panorama, varios traductores y terminólogos nos pusimos manos a la obra para contribuir a la lucha contra la pandemia ofreciendo a colegas, intérpretes, redactores, periodistas y divulgadores científicos recursos lexicográficos de acceso gratuito que recogieran y ordenaran la terminología básica relacionada con la COVID-19 en inglés y propusieran equivalentes en otras lenguas. Así fue como surgieron, por ejemplo, el repertorio en línea *Terminologia de*

la COVID-19, publicado en seis idiomas (catalán, castellano, occitano, francés y portugués) por el Centre de Terminologia TERMCAT en colaboración con la Societat del Diccionari Enciclopèdic de Medicina (SocDEMCAT) y llamado *Termes del coronavirus* en su versión inicial del 4 de marzo de 2020 —pionero de la serie— y el *Diccionario de covid-19 (EN-ES)*, publicado en línea con el apoyo de Tremédica y Cosnautas el 17 de abril de 2020, y bautizado inicialmente como *Glosario de covid-19 (EN-ES)*.

La publicación en Internet de esas obras, que vertían las voces del inglés a lenguas latinas, fue muy bien recibida por traductores, terminólogos, redactores científicos y el público en general. Pronto hubo necesidad de ampliar los formatos de publicación y el número de lenguas meta. En tales circunstancias, el TERMCAT, la Fundación Dr. Antoni Esteve y la SocDEMCAT tuvieron la excelente idea de incorporar otras dos lenguas españolas (gallego y vasco) y dos extranjeras (árabe y neerlandés), y publicar un generoso lemario de 500 términos en la colección Cuadernos de la Fundación Dr. Antoni Esteve. Por nuestra parte, nos alegra sobremanera que se haya decidido ampliar el abanico de lenguas en el *Diccionari multilingüe de la COVID-19* que el lector tiene ahora en sus manos, obra llamada a ser un referente en la materia, y felicitamos muy sinceramente a todo el equipo responsable.

Introducció

TERMCAT, Centre de Terminologia

Introducció

El *Diccionari multilingüe de la COVID-19* té una història directament vinculada a l'aparició del SARS-CoV-2 l'any 2019 i a la declaració de la pandèmia de COVID-19 durant l'any 2020. El seu desenvolupament i procés d'elaboració guarda també una relació estreta amb el canvi en les maneres de treballar i de relacionar-se en la societat digital que la situació pandèmica va fer més evidents.

Les arrels d'aquesta obra es troben en un diccionari en línia sobre terminologia del coronavirus, amb 40 entrades, que el TERMCAT va publicar a primer de març de 2020 per donar resposta als dubtes sobre els termes que en aquell moment havien passat a formar part del dia a dia de la societat, havent fet un salt abrupte des dels textos especialitzats fins a la llengua general. Al llarg dels mesos de pandèmia, la terminologia es va anar ampliant, fins que el desembre de 2020 se'n va publicar una actualització que va arribar a la xifra de 410 termes.

A primer de 2021, la Fundació Dr. Antoni Esteve va plantejar al TERMCAT la possibilitat de fer créixer encara més el diccionari, amb la inclusió de nous termes de farmacologia i prevenció de la salut relacionats amb els tractaments contra la COVID-19 i també amb la incorporació d'equivalents en diverses llengües. Aquesta ampliació multilingüe ha estat possible gràcies a l'oferiment desinteressat de col·laboració mútua que va arribar de María Verónica Saladrigas, Fernando A. Navarro, Paz Gómez Polledo i Laura Munoa, experts vinculats a Tremédica (Asociación Internacional de Traductores y Redactores de Medicina y Ciencias Afines), i autors del *Diccionario de covid-19 (EN-ES)*, obra inicialment publicada el maig de 2020 com a *Glosario de covid-19 (EN-ES)*.

Així doncs, el *Diccionari multilingüe de la COVID-19*, que conté 500 termes, és el resultat d'una iniciativa que ha anat sumant múltiples sinergies i capes de coneixement i col·laboració. L'obra s'ha elaborat conjuntament entre el TERMCAT, Centre de Terminologia —organisme adscrit al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya— i la Fundació Dr. Antoni Esteve, amb la col·laboració de la Societat del Diccionari Enciclopèdic de Medicina (SocDEMCAT), de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears. Hi han participat un gran nombre de persones i institucions, degudament reconegudes en els crèdits, entre les quals cal destacar el suport del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya i la contribució esmentada dels experts de Tremédica.

L'obra ha estat concebuda com una eina de consulta per a resoldre els dubtes terminològics relacionats amb el virus i la malaltia que causa, sobretot adreçada als professionals directament implicats de ciències de la salut, però també als divulgadors científics i periodistes dels mitjans de comunicació o al personal de les administracions públiques. Per descomptat, donada la dimensió humana i social de la pandèmia i les seves conseqüències, pot ser d'interès per a qualsevol lector que vulgui aprofundir els termes d'aquest camp del coneixement.

Qualsevol persona que utilitzi aquest llibre com a font de consulta s'adonarà que la selecció de termes que es presenta és fruit del treball terminològic efectuat per un equip multidisciplinari, però també de l'impacte de

l'actualitat pandèmica, que va anar posant en primer pla termes que s'han guanyat el dret a ser en el diccionari. En l'obra resultant es combinen forçosament el caràcter especialitzat i la intenció divulgativa: repassar aquests termes és també reviure una experiència que vam compartir globalment com a societat digital i que ens ha deixat una empremta profunda. També en el camp de la terminologia.

1 Estructura general

1.1 Parts del diccionari

El diccionari pròpiament s'estructura en deu parts:

- Presentació.
- Pròleg.
- Prefaci.
- Aquesta introducció mateixa, que exposa l'estructura i el contingut del diccionari, els criteris metodològics seguits, la tasca de normalització duta a terme i el propòsit del diccionari.
- L'arbre de camp, que organitza conceptualment l'obra i en delimita l'abast, alhora que classifica els termes i facilita el tractament sistemàtic del conjunt de la informació.
- La taula d'abreviacions, que presenta tots els codis utilitzats en el cos del diccionari (categories lèxiques, tipus de sinonímia i llengua dels equivalents), amb la descodificació corresponent.
- El cos del diccionari, que recull el conjunt de termes, numerats i ordenats alfabèticament a partir de les denominacions catalanes.
- Un índex temàtic que permet la consulta dels termes que formen part de cadascuna de les branques de l'arbre de camp, a través de les denominacions catalanes.
- Nou índexs alfabètics, un per a cada llengua d'equivalència —occità, basc, gallec, castellà, anglès, francès, portuguès (agregat per als equivalents de portuguès global, portuguès de Portugal i portuguès del Brasil), neerlandès i àrab—, els quals faciliten des de les denominacions corresponents l'accés a l'article terminològic, mitjançant el número d'ordre que el precedeix.
- La bibliografia, que ofereix les referències de les principals obres especialitzades, terminològiques, lexicogràfiques i enciclopèdiques, així com dels llocs webs d'organismes que s'han consultat per a l'elaboració d'aquest diccionari.

1.2 Microestructura

Cadascun dels articles terminològics presenta la informació estructurada de la manera següent: un número d'ordre; una denominació catalana amb la categoria lèxica corresponent; una o més denominacions catalanes sinònimes que remeten a l'anterior, també amb la categoria lèxica i amb la indicació del tipus de sinonímia (sinònim [sinònim absolut] o sinònim complementari) o d'un tipus de denominació especial (sigla o denominació comercial); un o més equivalents en diverses llengües amb la categoria lèxica; una àrea temàtica; una definició, i, en un bon nombre d'entrades, una o més notes complementàries.

Per exemple, l'article *proteïna S* té aquesta estructura:

denominació catalana

categoria lèxica

número d'ordre

515 **proteïna S** *n f*

sin. compl. **proteïna de l'espícula** *n f*; **proteïna espícula** *n f*

sinònims complementaris

oc proteïna dera espicula *n f*; proteïna espicula *n f*; proteïna S *n f*

eu S proteina *n*; spike proteina *n*

gl proteína da espícula *n f*; proteína espícula *n f*; proteína S *n f*

es proteína espiga *n f*; proteína S *n f*

en S protein *n*; spike glycoprotein *n*; spike protein *n*

fr protéine S *n f*; protéine spike *n f*

pt proteína S *n f*

pt *[PT]* proteína spike *n f*

pt *[BR]* proteína da espícula *n f*; proteína de espícula *n f*

nl spike-eiwit *n*; stekeleiwit *n*

ar بروتين "إس"

equivalents amb categoria lèxica

àrea temàtica

ETIOPATOGÈNIA. Proteïna transmembrana constituent de les espícules dels coronavirus que conté el domini d'unió al receptor cel·lular i possibilita la fusió de la membrana del virus amb la membrana cel·lular, de manera que l'RNA víric s'allibera dins la cèl·lula infectada.

definició

Nota: La proteïna S és una diana comuna per a anticossos neutralitzants contra els coronavirus. Bona part de les vacunes i fàrmacs contra la COVID-19, ja aprovats o en assaigs clínics en curs, s'adrecen cap a la proteïna S del SARS-CoV-2.

nota

2 Contingut del diccionari

El *Diccionari multilingüe de la COVID-19* conté un total de 743 denominacions catalanes, que designen 500 conceptes classificats temàticament d'acord amb l'arbre de camp, el qual esquematitza l'estructura de l'àmbit del coneixement tractat i serveix per a definir l'abast temàtic de l'obra, controlar la pertinència dels termes i assegurar que s'hi recullen els conceptes rellevants de cada branca.

Una de les singularitats d'aquesta obra, reflectit volgudament en el seu títol, és el nombre de llengües d'equivalència i, en conseqüència, el nombre total de denominacions en diversos idiomes que ofereix el diccionari: més de 7.000. Per llengües, les xifres aproximades són: 700 denominacions en occità, 630 en basc, 725 en gallec, 755 en castellà, 740 en anglès, 690 en francès, 985 en portuguès, 985 en neerlandès i 587 en àrab.

L'arbre de camp s'articula al voltant de nou àrees temàtiques:

- Conceptes generals
- Epidemiologia
- Etiopatogènia
- Diagnòstic
- Clínica
- Prevenció
- Tractament
- Principis actius
- Entorn social

De manera general, s'han pres en consideració criteris de pertinència consensuats per a controlar i decidir l'entrada de termes i evitar que s'excedissin els objectius d'abast del diccionari (per exemple, els símptomes i signes relacionats amb la COVID-19 o els noms relatius als grups de fàrmacs s'han restringit als més rellevants o als més comuns durant la primera onada epidèmica). Alhora, s'ha vetllat perquè no quedessin fora de la selecció termes que en un moment donat van ser importants en l'evolució de la pandèmia (*confinament, desescalada, toc de queda*), per bé que pertanyen a un registre menys especialitzat que la resta o, fins i tot, que actualment queden una mica allunyats del nucli temàtic.

La terminologia nova que s'ha inclòs en aquest *Diccionari multilingüe de la COVID-19* respecte a les obres anteriorment esmentades que n'han estat el punt de partida té una orientació eminentment farmacològica. Es tracta de prop d'un centenar de termes relatius a fàrmacs i vacunes que s'han emprat per a tractar o prevenir la malaltia (fins a la data d'aquesta publicació). Concretament, és un conjunt conceptual altament especialitzat (*acalabrutinib, molnupiravir* o *vacuna AstraZeneca*) en contrast amb altres grups de termes més divulgatius (*autoritat sanitària, fatiga pandèmica* o *infodèmia*), inclosos també en el diccionari. Com a conseqüència, en alguns casos, en les definicions i notes de termes amb un grau elevat d'especialització poden trobar-se eventualment termes que no tenen entrada pròpia en aquesta obra.

A l'hora de decidir la inclusió o no d'un terme ha prevalgut el criteri de rellevància divulgativa i interès comunicatiu per a la comprensió de conceptes científics, de manera que s'ha valorat que els buits o la possible heterogeneïtat temàtica no constituïen cap problema per a la integritat del diccionari, d'acord amb el propòsit amb què ha estat concebut.

En la línia d'economia i concisió, en la selecció de sèries lèxiques en general s'ha optat per la simplificació, i s'han donat d'alta bàsicament els substantius (*erradicació, intubació, oxigenació*, *sedació, vacunació,* etc.), però, en canvi, s'ha prescindit de la majoria de verbs relacionats amb aquests substantius que ja tenen un article terminològic propi, perquè no aporten una informació semàntica específica.

3 Criteris metodològics[1]

3.1 Ordenació[2]

Tant al cos del diccionari com als índexs, les denominacions es presenten segons l'ordre seqüencial dels components (*fase de contenció* i no **contenció, fase de*), i segueixen l'ordenació alfabètica discontínua, que evita interrupcions en els termes d'una sèrie i segons la qual els espais en blanc precedeixen els signes no alfabètics (principalment apòstrofs i guionets), i els signes no alfabètics precedeixen els signes alfabètics. Per exemple:

variant

variant d'interès

variant de preocupació

variant preocupant

variant vírica

3.2 Denominacions catalanes

Els substantius es consignen en singular, llevat que es tracti d'un plural lexicalitzat (per exemple, *defenses* o *ulleres nasals*). Per als substantius que tenen doble gènere, es presenten la forma masculina i la forma femenina completes si no coincideixen (*rastrejador de contactes* | *rastrejadora de contactes* n *m, f*).

Els adjectius s'entren en la forma masculina singular, amb la indicació de la terminació femenina (*asimptomàtic -a*), excepte en els adjectius invariables pel que fa al gènere (*greu*).

Totes les denominacions catalanes van seguides de la categoria lèxica que els correspon.

Els homògrafs, és a dir, les formes que s'escriuen igual però tenen significats diferents (estiguin relacionats o no), es recullen en articles terminològics diferents, distingits amb un superíndex. Vegeu, per exemple, *AI* o *màscara*.

Per als termes sintagmàtics s'ha introduït la denominació completa i, només en alguns casos en què la forma reduïda és d'ús habitual, s'ha consignat com a sinònim. És el cas de *bombolla* (reducció de *grup bombolla*), de *onada* (reducció de *onada epidèmica*) o de *variant* (reducció de *variant vírica*).

Com a criteri d'economia formal, en les definicions i notes en què surt citat el *coronavirus 2 de la síndrome respiratòria aguda greu* s'ha emprat la sigla *SARS-CoV-2;* s'ha fet de la mateixa manera per al *coronavirus associat a la MERS* (*MERS-CoV-2*) i el *coronavirus associat a la SARS* (*SARS-CoV*). Contràriament, la resta de virus que apareixen en el diccionari dins de definicions o notes figuren amb el nom sencer i no pas amb la sigla (*adenovirus, citomegalovirus, virus de l'Ebola* o *virus de la immunodeficiència humana*).

3.3 Remissions

Hi ha nombrosos casos en què un concepte és designat per diverses denominacions catalanes. Es tracta de denominacions sinònimes, cadascuna amb entrada pròpia al diccionari (per exemple, *càrrega viral* té el sinònim *càrrega vírica*). Com a tractament de la sinonímia, la informació terminològica completa és únicament en una de les entrades (en aquest exemple, a l'entrada *càrrega viral*), i a les altres (*càrrega vírica*, en aquest cas) només s'avisa el lector que ha de consultar l'entrada principal del diccionari, que conté la informació completa, mitjançant una indicació de remissió.

Denominacions sinònimes

En un article terminològic, les denominacions recollides en segon lloc poden ser *sinònimes absolutes* de la

[1] Per aprofundir la informació sobre l'apartat 3, considerat globalment, es pot consultar TERMCAT, Centre de Terminologia. El diccionari terminològic. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2010.

[2] Per aprofundir la informació sobre els criteris d'ordenació es pot consultar TERMCAT, Centre de Terminologia. L'ordenació de termes. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2008.

primera o bé poden ser-ne *sinònimes complementàries*. Les denominacions amb relacions de sinonímia absoluta es consideren igualment vàlides i, si apareixen en segon lloc, és només perquè alfabèticament són posteriors, de manera que són intercanviables en tots els contextos comunicatius; en canvi, les denominacions considerades com a sinònims complementaris poden tenir un ús més restringit, constituir una variant o un escurçament o pertànyer a un registre més col·loquial. Si són sinònimes absolutes, les denominacions estan precedides de l'abreviatura *sin.*, i si són sinònimes complementàries, de l'abreviatura *sin. compl*. Per exemple:

distància de seguretat *n f*
sin. **distància física** *n m*

passaport immunitari *n m*
sin. compl. **passaport d'immunitat** *n m*
sin. compl. **passaport immunològic** *n m*

Les entrades corresponents a les denominacions sinònimes que apareixen darrere la primera remeten a l'article que conté la informació, amb l'indicatiu *sin.* si són sinònims absoluts, o *veg.* si són sinònims complementaris.

distància física *n f*
sin. **distància de seguretat** *n f*

passaport d'immunitat *n m*
veg. **passaport immunitari** *n m*

passaport immunològic *n m*
veg. **passaport immunitari** *n m*

D'altra banda, un cop establerta quina és la denominació principal (o en els casos que són sinònims absoluts, la denominació que conté la informació perquè és la primera alfabèticament), aquesta s'ha utilitzat com a preferent en el conjunt del diccionari, especialment en les definicions o notes que hi fan referència.

Sigles

Un cas especial d'equivalència de significat es dona entre una denominació i una sigla. En aquest cas, habitualment, la forma desenvolupada es considera preferent i, per tant, és el seu article terminològic el que duu tota la informació, a més de la indicació de la sigla. Per exemple:

Organització Mundial de la Salut *n f*
sigla **OMS** *n f*

L'entrada corresponent a la sigla remet a l'article que conté la informació amb l'indicatiu *veg*.:

OMS *n f*
veg. **Organització Mundial de la Salut** *n f*

En una entrada, la sigla catalana se situa a sota dels sinònims:

variant preocupant *n f*
sin. compl. **variant de preocupació** *n f*
sigla **VOC** *n f*

Tot i això, excepcionalment, en el cas del terme central d'aquest diccionari, *COVID-19*, la sigla s'ha considerat la denominació preferent, d'acord amb l'ús de les diverses formes en l'àmbit especialitzat, i és l'entrada que porta tota la informació terminològica. Conseqüentment, la resta de sinònims remeten a aquest article, amb l'indicatiu corresponent al tipus de relació de sinonímia:

COVID-19 *n f*
sin. compl. **covid** *n f*, **covid-19** *n f*; **malaltia del coronavirus 2019** *n f*

covid *n f*
veg. **COVID-19** *n f*

covid-19 *n f*
veg. **COVID-19** *n f*

malaltia del coronavirus 2019 *n f*
veg. **COVID-19** *n f*

Denominacions comercials

Un altre tipus d'equivalència es dona entre una denominació i un nom comercial (*den. com.*). En aquest cas, el terme preferent (la denominació no comercial) duu tota la informació en la seva entrada. La denominació comercial remet a la principal amb l'indicatiu *veg*., i se situa a sota de tot en la disposició de

les denominacions que constitueixen l'entrada principal. Per exemple:

vacuna AstraZeneca *n f*
sin. compl. **vacuna Oxford-AstraZeneca** *n f*
den. com. **Vaxzevria** *n f*

Vaxzevria *n f*
veg. **vacuna AstraZeneca** *n f*

3.4 Equivalents

El *Diccionari multilingüe de la COVID-19* inclou per a cada terme equivalents en occità, basc, gallec, castellà, anglès, francès, portuguès (amb distinció addicional de les denominacions pròpies del portuguès de Portugal i del portuguès del Brasil), neerlandès i àrab. Es tracta d'equivalents d'ús, recollits d'acord amb la documentació consultada i l'aportació dels experts que han participat en l'elaboració d'aquesta obra.

L'ordre en què les llengües d'equivalència apareixen en les entrades terminològiques (el mateix amb què figuren en els índexs bilingües al final del cos del diccionari) s'ha determinat ad hoc seguint una combinació de criteris lingüístics, de proximitat i de disponibilitat de dades.

En la representació d'aquests equivalents, en les llengües romàniques es recullen les formes masculina i femenina en singular per als substantius de doble gènere (per exemple, en castellà, *delegado de prevención* | *delegada de prevención*); s'ha fet igualment en el neerlandès (*contactonderzoeker* | *contactonderzoekster*). Per als adjectius, en el cas dels que són variables pel que fa al gènere es dona la forma masculina singular amb la indicació de la terminació femenina, si escau, d'acord amb els usos lexicogràfics tradicionals de cada llengua (per exemple, en occità *agut –uda,* en gallec *inmunolóxico –a,* en castellà *inmunitario –ria* o en neerlandès *immuun -mune;* però en portuguès *imunitário*).

Quant als equivalents en àrab, d'acord amb les indicacions del traductor d'aquest idioma, s'ha optat per mantenir el gènere que figurava en la denominació en la seva llengua de partida (el castellà). No obstant això, quan el terme tenia sentit en els dos gèneres, s'ha decidit o bé posar-lo en la forma neutra o bé en masculí, tenint en compte en aquesta decisió la pràctica freqüent en aquest tipus d'obres i les característiques pròpies de la llengua àrab.

Tots els equivalents van seguits de la categoria lèxica que els pertoca, d'acord amb la informació facilitada pels corresponsals col·laboradors. En el cas que en una llengua hi hagi més d'un equivalent, aquests es presenten en ordre alfabètic discontinu i separats per punt i coma. Per a cada llengua d'equivalència les sigles se situen ordenades després dels altres equivalents i, al final de tot, figuren les denominacions comercials. Per exemple:

tozinameran *n m*
sin. **vacuna Pfizer/BioNTech** *n f*
den. com. **Comirnaty** *n f*

oc tozinameran *n m*; vacuna Pfizer/BioNTech *n f*; Comirnaty *n f*
eu Pfizer/BioNTech txerto *n*; tozinameran *n*; Comirnaty *n*
gl tozinameran *n m*; vacina Pfizer *n f*; vacina Pfizer/BioNTech COVID-19 *n f*; Comirnaty *n f*
es tozinamerán *n f*; vacuna Pfizer/BioNTech *n f*; Comirnaty *n f*
en Pfizer/BioNTech *n*; tozinameran *n*; Comirnaty *n*
fr tozinaméran *n m*; vaccin Pfizer/BioNTech *n m*; Comirnaty *n m*
pt tozinameran *n m*
pt *[PT]* vacina contra a COVID-19 da Pfizer/BioNTech *n f*; vacina Pfizer *n f*; Comirnaty *n*
pt *[BR]* vacina da Pfizer *n f*
nl BioNTech/Pfizer-vaccin *n*; tozinameran *n*; tozinameran-vaccin *n*; Comirnaty *n*
ar توزيناميران

Sovint no hi ha relació d'un a un entre denominacions catalanes i equivalents, bé perquè hi ha més d'una denominació catalana, bé perquè hi ha més d'un equivalent en una llengua. En aquesta línia, cal remarcar

que en aquest diccionari s'ha respectat el criteri dels col·laboradors que han proporcionat les denominacions en alguna de les llengües d'equivalència i han volgut consignar-ne les variants formals: per exemple, *hypercytokinaemia* i *hypercytokinemia* en anglès o, en el cas del portuguès, amb distinció de distribució entre variants dialectals: *limitação do esforço terapèutico* o *antigénio* en portuguès de Portugal i *limitação de esforço terapêutico* o *antígeno* en portuguès del Brasil.

En algunes entrades del diccionari, després de les denominacions equivalents en altres llengües figuren també denominacions pròpies de llenguatges o nomenclatures científiques. Així, podem trobar denominacions que són símbols (codi *sbl*), noms científics d'acord amb els codis internacionals corresponents (codi *nc*) o números del registre CAS (codi *CAS*) de la Societat Americana de Química.

3.5 Definició[3]

Quan el lector consulti aquest diccionari ha de tenir present que es tracta d'una obra terminològica i que, per tant, les definicions no són ni lexicogràfiques (pròpies d'un diccionari de llengua general, que recullen només els trets essencials del significat d'una paraula o sintagma en una determinada cultura) ni enciclopèdiques (que recullen de manera succinta tot el coneixement que es té d'aquella denominació i concepte).

Una definició terminològica pretén caracteritzar un concepte de manera suficient i necessària, d'acord amb la concepció que en tenen els especialistes corresponents, a partir de les relacions d'oposició i proximitat establertes amb els altres conceptes pertanyents al mateix àmbit. En la mesura que ha estat possible, s'ha procurat definir els conceptes de les diferents branques a partir de criteris homogenis de grau d'especialització i aprofundiment.

Tanmateix, el grau d'especialització de les definicions en el diccionari és, en conjunt, un punt heterogeni, en relació directa amb els criteris de selecció de termes que s'han exposat en l'apartat 2 (*Contingut del diccionari*) i amb la voluntat divulgativa de l'obra.

3.6 Notes

Una bona part dels articles del diccionari inclouen una o més notes, les quals poden ser de tipus conceptual, exemplificador, relacional o lingüístic.

Les *notes conceptuals* amplien la informació de la definició, aportant matisos o aprofundint en trets que no tenen un valor distintiu en la caracterització del terme però que serveixen per a completar-la. Per exemple:

> **màscara autofiltrant** *n f*
>
> Nota: Segons la capacitat de filtració, hi ha màscares autofiltrants FFP1 (eficàcia de filtració mínima del 78%), FFP2 (eficàcia de filtració mínima del 92%) o FFP3 (eficàcia de filtració mínima del 98%).

Les *notes exemplificadores* permeten donar una llista d'un o més elements o contextos en què s'aplica la denominació. Per exemple:

> **medicalitzar** *v tr*
>
> Nota: Per exemple, es pot medicalitzar una ambulància, un tren, un helicòpter, un hotel o un càmping.

Les *notes relacionals* serveixen de referència per a termes pròxims des del punt de vista nocional. Per exemple:

> **mesura de contenció** *n f*
>
> Nota: Les quatre principals mesures de contenció de la infecció pel SARS-CoV-2 en la població general són les màscares, la higiene de mans, la distància de seguretat i la ventilació.

Les *notes lingüístiques* contenen informació sobre les denominacions, sobre les relacions entre denominacions i noció, sobre registres d'ús, etc. Per exemple:

[3] Per aprofundir la informació sobre la tècnica de definició en terminologia es pot consultar TERMCAT, Centre de Terminologia. La definició terminològica. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2009.

COVID-19 *n f*

2. La forma *COVID-19* és una sigla procedent de la denominació anglesa *coronavirus disease 2019* ('malaltia del coronavirus 2019'). La sigla s'utilitza sobretot en l'àmbit especialitzat, mentre que en l'àmbit divulgatiu i de la llengua general la tendència és a escriure *covid* com a forma ja lexicalitzada.

3. En català el gènere de *COVID-19* i de les formes sinònimes *covid* i *covid-19* és el femení, d'acord amb l'origen etimològic del mot (sigla anglesa que té com a nucli *disease*, corresponent en català al mot femení *malaltia*). Tot i això, s'observa certa vacil·lació i l'ús del gènere masculí en contextos generals o divulgatius, probablement perquè la denominació s'ajusta a l'estructura morfoprosòdica del substantius en català (mot agut acabat en [it]) i per un ús metonímic, menys precís, amb referència al coronavirus que causa la malaltia.

3.7 Normalització

En la tasca de normalització de neologismes és essencial el paper del Consell Supervisor del TERMCAT, un òrgan permanent format per representants de l'Institut d'Estudis Catalans, representants del TERMCAT i especialistes de l'àmbit tècnic i científic, que es pronuncia sobre termes de tots els camps del coneixement que, per una raó o altra, presenten alguna particularitat lingüística. Òbviament, abans de qualsevol decisió hi ha un estudi aprofundit dels termes i es fan també consultes a especialistes considerats representatius de la seva àrea.

Durant l'elaboració del diccionari, que va coincidir amb el moment d'eclosió de la pandèmia, la vacil·lació formal en les denominacions del virus i la malaltia va aconsellar traslladar la decisió sobre aquests casos al Consell Supervisor. Va ser el Consell, doncs, el que va establir la denominació o les denominacions catalanes més adequades per a cada concepte, tenint en compte tant criteris lingüístics, terminològics i d'ús, com l'opinió dels assessors científics del diccionari i altres experts consultats ad hoc. Són exemples de casos terminològics estudiats en aquest procés de normalització els termes *COVID-19, SARS-CoV-2* i l'actualització de dades dels

termes *síndrome aguda respiratòria greu* i *SARS-CoV*, normalitzats anteriorment.

4 Metodologia de treball[4]

A causa de la singularitat dels inicis de l'elaboració d'aquesta obra i del seu desenvolupament a cavall dels esdeveniments de la pandèmia, recollint la voluntat de cooperació entre institucions, la metodologia usual en l'elaboració de diccionaris terminològics es va haver d'adaptar a la nova situació[5].

Com a conseqüència, per bé que totes les fases previstes en la metodologia del treball terminològic s'han dut a terme, no ha estat necessàriament en l'ordre, amb la delimitació, els canals o els terminis habituals. Enumerades en l'ordre establert tradicionalment, aquestes fases són les següents: definició del projecte; definició de l'estructura conceptual del diccionari (és a dir, elaboració de l'arbre de camp); selecció de la nomenclatura del diccionari a partir de la bibliografia de referència i de les propostes dels experts implicats; compleció dels articles terminològics amb equivalents, definicions, notes, etc.; revisió temàtica, duta a terme per experts; normalització terminològica i revisió final de l'obra.

5 Propòsit

Confiem que el *Diccionari multilingüe de la COVID-19* constitueixi un recurs pràctic per a estudiants i professionals de les ciències de la vida i de la salut, però també per a professionals del periodisme, la traducció, la divulgació científica i, en general, per a la ciutadania. En definitiva, que sigui una eina útil per a tothom que necessiti consultar-la, tenint en compte que la pandèmia de la COVID-19 ens ha afectat, també, a tots.

Us convidem a utilitzar aquesta terminologia, a difondre-la i a fer-nos arribar els vostres suggeriments de millora o actualització a través de la bústia de suggeriments del TERMCAT o directament a través de l'adreça electrònica informació@termcat.cat.

---

[4] Per aprofundir la informació sobre la metodologia de treball en l'elaboració de diccionaris terminològics es pot consultar TERMCAT, Centre de Terminologia. El diccionari terminològic. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2010.

[5] Julià Berruezo MA, Cuadrado Camps S, Bofill Caralt C. El treball terminològic en temps de pandèmia i de postpandèmia. Terminàlia [Internet]. 2021 [Consulta 10 novembre 2021]; 23: 39-50. Disponible a: http://revistes.iec.cat/index.php/Terminalia/article/view/149211/pdf_83

Arbre de camp

Conceptes generals

Epidemiologia

Etiopatogènia

Diagnòstic

Clínica

Prevenció

Tractament

Principis actius

Entorn social

Abreviacions

Categories lèxiques

n	nom
n pl	nom plural
n m	nom masculí
n m pl	nom masculí plural
n f	nom femení
n f pl	nom femení plural
n m, f	nom masculí i femení
n m/f	nom masculí o femení
adj	adjectiu
v tr	verb transitiu
v tr/intr	verb transitiu o intransitiu
v intr	verb intransitiu

Remissions

sin.	sinònim absolut
sin. compl.	sinònim complementari
den. com.	denominació comercial

Indicadors de llengua

oc	occità
eu	basc
gl	gallec
es	castellà
en	anglès
fr	francès
pt	português
pt	[PT] português de Portugal
pt	[BR] português del Brasil
nl	neerlandès
ar	àrab

Altres codis

sbl	símbol
nc	nom científic
CAS	número CAS

Diccionari

A

1 **ACA** *n m*
veg. **assaig aleatoritzat** *n m*

2 **acalabrutinib** *n m*

oc acalabrutinib *n m*
eu akalabrutinib *n*
gl acalabrutinib *n m*
es acalabrutinib *n m*
en acalabrutinib *n m*
fr acalabrutinib *n m*
pt *[PT]* acalabrutinib *n m*
pt *[BR]* acalabrutinibe *n m*
nl acalabrutinib *n*
ar أكالابروتينيب

CAS 1420477-60-6

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antineoplàstic que bloca la tirosina-cinasa de Bruton i inhibeix la replicació dels limfòcits T cancerosos.

Nota: 1. L'acalabrutinib s'empra en el tractament de la leucèmia limfocítica crònica i de diversos tipus de limfomes. També s'investiga per a tractar altres tipus de càncer. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *acalabrutinib* és la forma catalana corresponent a la DCI.

3 **àcid desoxiribonucleic** *n m*
sigla **ADN** *n m*; **DNA** *n m*

oc acid desoxiribonucleic *n m*
eu azido desoxirribonukleiko *n*; DNA *n*
gl ácido desoxirribonucleico *n m*; ADN *n m*; DNA *n m*
es ácido desoxirribonucleico *n m*; ADN *n m*; DNA *n m*
en deoxyribonucleic acid *n*; DNA *n*
fr acide désoxyribonucléique *n m*; DNA *n m*; ADN *n m*
pt ácido desoxirribonucleico *n m*; ADN *n m*; DNA *n m*
nl desoxyribonucleïnezuur *n*; DNA *n*
ar الحمض النووي
حمض نووي ريبي منقوص الأكسجين

ETIOPATOGÈNIA. Àcid nucleic constituït per nucleòtids de desoxiribosa, àcid fosfòric i les bases nitrogenades adenina, citosina, guanina i timina, que es troba fonamentalment en el nucli, en els mitocondris i en els cloroplasts, i que constitueix la base molecular de l'herència biològica.

Nota: 1. La sigla *ADN* té un ús divulgatiu, mentre que en àmbits especialitzats se sol utilitzar la sigla anglesa *DNA*. Aquesta recomanació és aplicable també a la parella de sigles *ARN-RNA*, atès que són les formes clarament identificables dins la comunitat científica internacional. Anàlogament, les sigles creades a partir d'aquestes formes segueixen preferentment l'ordre internacional (*mtDNA, rDNA, tRNA*...), i només secundàriament i en un àmbit divulgatiu es formen a partir de l'ordre romànic, amb *ADN* i *ARN* (*ADNmt, ADNr, ARNt*...).

2. La sigla *DNA* correspon a l'anglès *deoxyribonucleic acid* ('àcid desoxiribonucleic').

4 **àcid ribonucleic** *n m*
sigla **ARN** *n m*; **RNA** *n m*

oc acid ribonucleic *n m*; ARN *n m*; RNA *n m*
eu azido erribonukleiko *n*; RNA *n*
gl ácido ribonucleico *n m*; ARN *n m*; RNA *n m*
es ácido ribonucleico *n m*; ARN *n m*; RNA *n m*
en ribonucleic acid *n*; RNA *n*
fr acide ribonucléique *n m*; ARN *n m*; RNA *n m*
pt ácido ribonucleico *n m*; ARN *n m*; RNA *n m*
nl ribonucleïnezuur *n*; RNA *n*
ar حمض نووي ريبي

ETIOPATOGÈNIA. Àcid nucleic constituït per nucleòtids de ribosa, àcid fosfòric i les bases nitrogenades adenina, citosina, guanina i uracil,

que es troba fonamentalment en el nucli, en els ribosomes, en els mitoribosomes i en els plastoribosomes.

Nota: 1. La sigla *ARN* té un ús divulgatiu, mentre que en àmbits especialitzats se sol utilitzar la sigla anglesa *RNA*. Aquesta recomanació és aplicable també a la parella de sigles *ADN-DNA*, atès que són les formes clarament identificables dins la comunitat científica internacional. Anàlogament, les sigles creades a partir d'aquestes formes segueixen preferentment l'ordre internacional (*mtDNA, rDNA, tRNA*...), i només secundàriament i en un àmbit divulgatiu es formen a partir de l'ordre romànic, amb *ADN* i *ARN* (*ADNmt, ADNr, ARNt*...).

2. La sigla *RNA* correspon a l'anglès *ribonucleic acid* ('àcid ribonucleic').

5 **Ad5-nCoV** *n f*
veg. **vacuna CanSino** *n f*

6 **adequació de l'esforç terapèutic** *n f*
veg. **adequació de les actuacions sanitàries** *n f*

7 **adequació de les actuacions sanitàries** *n f*
sin. compl. **adequació de l'esforç terapèutic** *n f*; **limitació de l'esforç terapèutic** *n f*
sigla **LET** *n f*

oc adequacion des actuacions sanitàries *n f*; limitacion der esfòrç terapeutic *n f*
eu ahalegin terapeutikoa egokitze *n*; ahalegin terapeutikoa mugatze *n*; ATE *n*; ATM *n*
gl axeitamento do esforzo terapéutico *n m*; limitación do esforzo terapéutico *n f*; LET *n m*
es limitación del esfuerzo terapéutico *n f*; limitación del soporte vital *n f*; LET *n f*; LSV *n f*
en life support limitation *n*; limitation of life support *n*; LLS *n*; LSL *n*
pt limitação terapêutica *n f*; LET *n f*
pt *[PT]* limitação do esforço terapêutico *n f*; LT *n f*
pt *[BR]* limitação de esforço terapêutico *n f*; limitação de suporte terapêutico *n f*; limitação do suporte de vida *n f*; limite terapêutico *n m*; LSV *n f*
nl basislevensondersteuning *n*; elementaire levensondersteuning *n*; geavanceerde levensondersteuning *n*; gevorderde levensondersteuning *n*
ar حد من الجهد العلاجي

TRACTAMENT. Decisió clínica que comporta l'aplicació de les actuacions sanitàries que afavoreixen el màxim benestar al pacient i l'abstenció de les que no li aporten prou beneficis, tenint en compte la seva situació concreta.

Nota: 1. Al final de la vida, quan ja no es preveu una recuperació de la malaltia amb una qualitat de vida acceptable, l'adequació de les actuacions sanitàries facilita l'evolució cap a la mort sense provocar-la ni prolongar inútilment l'agonia amb tractaments fútils.

2. La denominació *limitació de l'esforç terapèutic*, que és la que té més tradició, s'està substituint progressivament per les denominacions *adequació de les actuacions sanitàries* o *adequació de l'esforç terapèutic,* que es consideren semàntic ament més adequades.

8 **ADG20** *n m*

oc ADG20 *n m*
eu ADG20 *n*
gl ADG20 *n m*
es ADG20 *n m*
en ADG20 *n*
fr ADG20 *n m*
pt *[PT]* ADG20 *n m*
nl ADG20 *n*
ar عقار الجسم المضاد أحادي النسيلة

CAS 2516243-50-0

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, amb efecte neutralitzant i antivíric, que s'uneix a la superfície de la proteïna S del SARS-CoV-2 per a evitar que el virus infecti la cèl·lula hoste.

Nota: L'ADG20 és un anticòs monoclonal que està en procés d'avaluació com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

9 **ADN** *n m*
veg. **àcid desoxiribonucleic** *n m*

10 **aerosol** *n m*

oc aerosòl *n m*
eu aerosol *n*
gl aerosol *n m*
es aerosol *n m*
en aerosol *n*
fr aérosol *n m*
pt aerossol *n m*
nl aerosol *n*
ar حلالة هوائية

ETIOPATOGÈNIA. Cadascuna de les petites gotes de saliva o de fluid respiratori menors de 100 micròmetres que, en romandre més temps a l'aire i viatjar a distàncies més llargues que les gotetes respiratòries, tenen una infecciositat potencial més elevada.

11 **agent biològic** *n m*

oc agent biologic *n m*
eu agente biologiko *n*
gl axente biolóxico *n m*
es agente biológico *n m*
en biological agent *n*
fr agent biologique *n m*
pt agente biológico *n m*
nl biologisch agens *n*
ar عامل بيلوجي

ETIOPATOGÈNIA. Agent nociu animal o vegetal, generalment capaç de fer un cicle vital complet, que pot provocar malalties infeccioses, parasitàries, al·lèrgiques o tòxiques.

12 **agèusia** *n f*

oc agèusia *n f*
eu ageusia *n*
gl axeusia *n f*
es ageusia *n f*
en ageusia *n*
fr agueusie *n f*
pt ageusia *n f*
nl ageusie *n*; smaakverlies *n*
ar فقد حاسة التذوق

CLÍNICA. Pèrdua o disminució del sentit del gust.

Nota: L'agèusia pot ser transitòria o permanent, deguda a causes diverses.

13 **agrupament** *n m*

oc acumulacion *n f*; agropacion *n f*; agropament *n m*; concentracion *n f*
eu konglomeratu *n*; mordo *n*
gl agrupamento *n m*
es conglomerado *n m*
en cluster *n*
fr regroupement *n m*
pt agrupamento *n m*
pt *[BR]* cluster *n m*
nl cluster *n*
ar متراكم

EPIDEMIOLOGIA. Subconjunt d'elements d'una mostra que s'agreguen en realitzar una anàlisi d'agrupaments.

14 **aïllament** *n m*

oc isolament *n m*
eu bakartze *n*
gl illamento *n m*
es aislamiento *n m*
en isolation *n*
fr isolement *n m*
pt isolamento *n m*
pt *[BR]* isolamento social *n m*
nl isolatie *n*
ar عزل

PREVENCIÓ. Conjunt de mesures que s'apliquen a una persona amb una malaltia contagiosa durant el període en què aquesta malaltia és transmissible amb la finalitat d'evitar el contagi d'altres persones.

Nota: 1. L'aïllament pot ser total, quan comporta el confinament del pacient, o bé limitat, quan es restringeix a les vies de transmissió (aïllament respiratori, aïllament entèric, etc.).

2. En llengua general, *aïllament* té un significat més ampli que en l'àmbit de les ciències de la salut, ja que únicament indica l'acció de separar una persona o una cosa de la resta. És per aquest motiu que, en un ús no especialitzat, també es pot aplicar a persones que han estat separades tot i estar en observació, o bé fins i tot com a mesura preventiva.

15 **aïllat** *n m*
veg. **aïllat víric** *n m*

16 **aïllat víric** *n m*
sin. compl. **aïllat** *n m*

oc aislat viric *n m*
eu birus-andui isolatu *n*; isolatu biral *n*; isolatu biriko *n*
gl illado *n m*; illado vírico *n m*
es aislado *n m*; aislado vírico *n m*; cepa vírica aislada *n f*
en isolate *n*; virus isolate *n*
fr isolat *n m*; isolat de virus *n m*; isolat viral *n m*
pt isolado *n m*
pt *[PT]* isolado de vírus *n m*
pt *[BR]* isolado viral *n m*
nl geïsoleerd virus *n*; virusisolaat *n*
ar سلالة فيروسية معزولة

ETIOPATOGÈNIA. Virus que ha estat isolat d'un hoste infectat i s'ha multiplicat en un cultiu de laboratori.

17 **alta** *n f*
veg. **alta mèdica** *n f*

18 **alta mèdica** *n f*
sin. compl. **alta** *n f*; **comunicat mèdic d'alta** *n m*

oc comunicat medicau de nauta n m; curat n f; nauta n f; nauta medicau n f
eu medikuaren alta n
gl alta n f; alta médica n f; parte médico de alta n m
es alta n f; alta médica n f; parte médico de alta n m
en discharge n
fr sortie n f
pt alta n f; alta hospitalar n f; alta médica n f
nl medisch ontslag n; ontslag n; ontslag uit het ziekenhuis n
ar إذن الخروج طبي

ENTORN SOCIAL. Declaració mèdica que constata que un treballador està en condicions de reincorporar-se a la feina després d'una malaltia, un accident o una situació de risc durant l'embaràs.

19 **alunacedasa alfa** *n f*

oc alunacedasa alfa *n f*
eu alfa alunazedasa *n*
gl alunacedase alfa *n f*
es alunacedasa alfa *n f*
en alunacedase alfa *n*
fr alunacédase alfa *n f*
pt alunacedase alfa *n*
nl alunacedase α *n*; alunacedase alfa *n*; alunacedase-α *n*; alunacedase-alfa *n*
ar ألوناسيديس ألفا

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació que constitueix la forma glicosilada de l'enzim conversiu de l'angiotensina 2.

Nota: 1. L'alunacedasa alfa està en procés d'avaluació com a possible antihipertensiu i antineoplàstic. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *alunacedasa alfa* és la forma catalana corresponent a la DCI.

20 **ambroxol** *n m*

oc ambroxol *n m*
eu anbroxol *n*
gl ambroxol *n m*
es ambroxol *n m*
en ambroxol *n*
fr ambroxol *n m*
pt ambroxol *n m*
pt *[BR]* cloridrato de ambroxol *n m*
nl ambroxol *n*
ar أمبروكسول

CAS 18683-91-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac mucolític que disminueix la viscositat de les secrecions bronquials i en facilita l'expectoració, i estimula la síntesi i la secreció de surfactant pulmonar, que redueix l'adhesió del moc.

Nota: 1. L'ambroxol s'empra en el tractament de les afeccions agudes i cròniques de les vies respiratòries en què és necessari afavorir l'eliminació de secrecions. És el metabòlit actiu de la bromhexina. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *ambroxol* és la forma catalana corresponent a la DCI.

21 **AMY-101** *n m*

oc AMY-101 *n m*
eu AMY-101 *n*
gl AMY-101 *n m*
es AMY-101 *n m*
en AMY-101 *n*
fr AMY-101 *n m*
pt AMY-101 *n f*
pt [BR] molécula AMY-101 *n f*
nl AMY-101 *n*
ar إيه إم واي 101

CAS 1427001-89-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador i antiinflamatori en investigació que inhibeix proteïnes del sistema del complement.

Nota: L'AMY-101 està en procés d'avaluació com a possible tractament en les gingivitis i les malalties amb alteracions del complement. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

22 **anakinra** *n f*

oc anakinra *n f*
eu anakinra *n*
gl anakinra *n f*
es anakinra *n f*
en anakinra *n*
fr anakinra *n f*
pt *[PT]* anacinra *n f*
pt *[BR]* anakinra *n f*
nl anakinra *n*
ar أناكينرا

CAS 143090-92-0

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac analgèsic i antiinflamatori que neutralitza l'activitat biològica de les interleucines 1 alfa i 1 beta mitjançant la inhibició competitiva del receptor de tipus I de la interleucina 1.

Nota: 1. L'anakinra és una proteïna recombinant que s'empra en el tractament de l'artritis reumatoide, de la malaltia inflamatòria multisistèmica d'inici neonatal i de les síndromes periòdiques associades a la criopirina. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de casos greus de la COVID-19.

2. La denominació *anakinra* és la forma catalana corresponent a la DCI.

23 **analgèsic** *n m*
sin. compl. **antiàlgic** *n m*

oc analgesic *n m*
eu analgesiko *n*
gl analxésico *n m*; antiálxico *n m*
es analgésico *n m*; antiálgico *n m*
en analgesic *n*; anodyne *n*
fr analgésique *n m*; antalgique *n m*
pt analgésico *n m*

pt *[PT]* antiálgico *n m*
nl analgeticum *n*; pijnstiller *n*
ar مسكن للآلام؛ مسكن

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac o agent que prevé, alleugereix o anul·la el dolor sense pèrdua de la consciència.

24 **anòsmia** *n f*

oc anòsmia *n f*
eu anosmia *n*
gl anosmia *n f*
es anosmia *n f*
en anosmia *n*
fr anosmie *n f*
pt anosmia *n f*
nl anosmie *n*; geurverlies *n*; reukverlies *n*
ar فقد حاسة الشم

CLÍNICA. Pèrdua o disminució del sentit de l'olfacte.

Nota: 1. L'anòsmia pot ser transitòria, causada per l'obstrucció de les vies nasals, o permanent, produïda per una lesió total o parcial del nervi olfactori o del bulb olfactori.

2. L'anòsmia és freqüent en traumatismes cranioencefàlics que afecten la làmina cribrosa de l'etmoide, en infeccions víriques, com la COVID-19, o en afeccions cròniques, com la rinitis al·lèrgica, que atrofien la mucosa nasal.

25 **ansietat anticipatòria** *n f*

oc ansietat anticipatòria *n f*
eu aitzinamendu-antsietate *n*; aitzinamendu-herstura *n*
gl ansiedade anticipatoria *n f*
es ansiedad anticipatoria *n f*
en anticipatory anxiety *n*
fr angoisse d'attente *n f*
pt *[PT]* ansiedade de antecipação *n f*
pt *[BR]* ansiedade antecipatória *n f*
nl anticipatieangst *n*; anticiperende angst *n*
ar القلق الاستباقي

CLÍNICA. Ansietat provocada pel pensament o l'amenaça d'estar exposat de nou a una situació que en una ocasió prèvia ha desencadenat una resposta d'ansietat.

26 **antiàlgic** *n m*
veg. **analgèsic** *n m*

27 **antibiòtic** *n m*

oc antibiotic *n m*
eu antibiotiko *n*
gl antibiótico *n m*
es antibacteriano *n m*; antibiótico *n m*
en antibiotic *n*
fr antibiotique *n m*
pt antibiótico *n m*
nl antibioticum *n*
ar مضاد للبكتيريا؛ مضاد حيوي

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac o agent que actua contra microorganismes, els elimina o n'inhibeix el creixement i la reproducció.

28 **anticòs** *n m*

oc anticòs *n m*
eu antigorputz *n*
gl anticorpo *n m*
es anticuerpo *n m*
en antibody *n*
fr anticorps *n m*
pt anticorpo *n m*
nl antilichaam *n*; antistof *n*
ar أجسام مضادة
sbl Ab; Ac

ETIOPATOGÈNIA. Immunoglobulina secretada per les cèl·lules plasmàtiques en resposta a l'estimulació exercida per un antigen, al qual és capaç d'unir-se de manera específica.

Nota: 1. Els anticossos són proteïnes plasmàtiques amb activitat immunitària. Són globulines gamma i, en menor

proporció, globulines beta. Cada molècula d'anticòs té una estructura única, que li permet unir-se de forma específica a l'antigen corresponent.

2. Els símbols Ac i Ab, creats amb les inicials del prefix i el radical de les denominacions completes, es distribueixen segons la llengua:

- En les llengües romàniques s'utilitza el símbol Ac (corresponent al català *anticòs*, el castellà *anticuerpo*, el francès *anticorps* i el portuguès *anticorpo*).
- En anglès s'utilitza el símbol Ab (corresponent a *antibody*).

29 **antigen** *n m*

oc antigèn *n m*
eu antigeno *n*
gl antíxeno *n m*
es antígeno *n m*
en antigen *n*
fr antigène *n m*
pt *[PT]* antigénio *n m*
pt *[BR]* antígeno *n m*
nl antigeen *n*; antigen *n*
ar المستضد
sbl Ag

ETIOPATOGÈNIA. Molècula capaç de produir una resposta immunitària en l'organisme.

Nota: 1. Els antígens tenen capacitat per unir-se a un anticòs o un BCR o per iniciar els processos de processament i presentació antigènica als limfòcits T.

2. El terme *antigen* es va encunyar inicialment com un acrònim a partir de l'expressió anglesa *antibody generation* ('generació d'anticossos'). Però actualment s'ha comprovat que només un tipus d'antígens, els *immunògens*, són capaços d'induir una resposta immunitària humoral i de fer que apareguin anticossos i cèl·lules sensibilitzades que abans no existien. Les molècules més immunògenes són les proteïnes, seguides dels glúcids. Els lípids i els àcids nucleics, en canvi, no són immunògens, tret que formin complexos amb proteïnes o polisacàrids.

30 **antipirètic** *n m*
sin. compl. **antitèrmic** *n m*

oc antipiretic *n m*; antitermic *n m*
eu antipiretiko *n*; antitermiko *n*; sukar-kontrako *n*
gl antipirético *n m*; antitérmico *n m*
es antifebril *n m*; antipirético *n m*; antitérmico *n m*; febrífugo *n m*
en antipyretic *n*; febrifuge *n*
fr antipyrétique *n m*; fébrifuge *n m*
pt antipirético *n m*; antitérmico *n m*
nl antipyreticum *n*; koortsmiddel *n*; koortsverlagend middel *n*; koortswerend middel *n*
ar خفض الحمى؛ خافض للحمى؛ خافض للحرارة

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac o pràctica terapèutica amb què es rebaixa o s'elimina la febre.

Nota: Els antipirètics presenten mecanismes d'actuació diversos: poden actuar provocant una vasodilatació perifèrica general (alcohol), un alentiment del metabolisme general (quinina, salicilat sòdic), la narcosi del sistema nerviós central (anestèsies amb èter) o exercir una acció específica sobre el centre de la termoregulació.

31 **antiretroviral** *n m*
sigla **ARV** *n m*

oc antiretròvirau *n m*; ARV *n m*
eu antirretrobiral *n*; erretrobirus-kontrako *n*; ARB *n*
gl antirretroviral *n m*; ARV *n m*
es antirretroviral *n m;* antirretrovírico *n m*; ARV *n m*
en antiretroviral *n*; ARV *n*
fr antirétroviral *n m*; ARV *n m*
pt antirretroviral *n m;* ARV *n m*
nl antiretroviraal middel *n*
ar مضادات ات القهقرية

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac o substància que té capacitat per a inhibir la reproducció d'un retrovirus o per a combatre'n l'acció.

32 **antitèrmic** *n m*
veg. **antipirètic** *n m*

33 **antiviral** *n m*
veg. **antivíric** *n m*

34 **antivíric** *n m*
sin. compl. **antiviral** *n m*

oc antivirau *n m*; antiviric *n m*
eu antibiral *n*; antibiriko *n*; birus-kontrako *n*
gl antiviral *n m*; antivírico *n m*
es antiviral *n m;* antivírico *n m*
en antiviral *n*
fr antiviral *n m*
pt antiviral *n m*
pt *[PT]* antivírico *n m*
nl antiviraal middel *n*
ar مضاد فيروسات

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac o substància que té capacitat per a inactivar selectivament els virus o per a debilitar-ne l'acció.

Nota: Entre els antivírics de síntesi hi ha certes molècules anàlogues dels nucleòsids, que bloquen la duplicació del DNA víric, com la vidarabina i l'acicloguanosina. Entre els antivírics naturals hi ha l'interferó.

35 **apilimod** *n m*

oc apilimod *n m*
eu apilimod *n*
gl apilimod *n m*
es apilimod *n m*
en apilimod *n*
fr apilimod *n m*
pt apilimod *n m*
nl apilimod *n*
ar أبيليمود

CAS 541550-19-0

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antineoplàstic en investigació que inhibeix l'enzim fosfatidil inositol fosfat (PIP)-cinasa tipus 3.

Nota: 1. L'apilimod està en procés d'avaluació com a possible tractament en limfomes, glioblastomes i melanomes. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *apilimod* és la forma catalana corresponent a la DCI.

36 **aplanar la corba** *v intr*

oc aplanar era corba *v intr*
eu kurba apaldu *v intr*
gl achandar a curva *v intr*; aplanar a curva *v intr*
es aplanar la curva *v intr*
en flatten the curve *v intr*
fr aplatir la courbe *v intr*
pt achatar a curva *v intr*
nl de curve afvlakken *v intr*
ar تسطيح منحنى الوباء

EPIDEMIOLOGIA. Dur a terme una estratègia planificada de salut pública amb l'objectiu d'alentir l'augment de casos d'una epidèmia i evitar la saturació dels serveis sanitaris.

37 **apremilast** *n m*

oc apremilast *n m*
eu apremilast *n*
gl apremilast *n m*
es apremilast *n m*
en apremilast *n*
fr aprémilast *n m*
pt apremilast *n m*
nl apremilast *n*
ar أبريميلاست

CAS 608141-41-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiinflamatori no esteroidal, inhibidor de la fosfodiesterasa 4, que redueix la producció inflamatòria de citocines que fan els limfòcits T.

Nota: 1. L'apremilast s'empra en el tractament de l'artritis psoriàsica i les úlceres associades a la malaltia de Behçet.

Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *apremilast* és la forma catalana corresponent a la DCI.

38 **ARN** *n m*
veg. **àcid ribonucleic** *n m*

39 **ARN missatger** *n m*
veg. **RNA missatger** *n m*

40 **ARNm** *n m*
veg. **RNA missatger** *n m*

41 **arrítmia** *n f*

oc arritmia *n f*
eu arritmia *n*
gl arritmia *n f*
es arritmia *n f*
en arrhythmia *n*
fr arythmie *n f*
pt arritmia *n f*
nl aritmie *n*; onregelmatige hartslag *n*
ar اضطراب نبضات القلب

CLÍNICA. Trastorn o alteració del ritme cardíac.

Nota: 1. L'arrítmia pot ocasionar des de problemes funcionals sense cap transcendència per als pacients fins a alteracions que afecten de forma important la seva qualitat de vida o els comporten un risc vital greu.

2. El tractament dels pacients amb arrítmia, segons la gravetat, pot consistir en simples recomanacions mèdiques o en l'administració de fàrmacs o tractaments més complexos.

42 **ARV** *n m*
veg. **antiretroviral** *n m*

43 **ASC09F** *n m*

oc ASC09F *n m*
eu ASC09F *n*
gl ASC09F *n m*
es ASC09F *n m*
en ASC09F *n*
fr ASC09F *n m*
pt ASC09F *n m*
nl ASC09F *n*
ar ASC09F راقع

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiretroviral inhibidor de la proteasa, que evita la ruptura dels polipèptids necessaris per a la producció de partícules víriques infeccioses i bloca la replicació vírica.

Nota: L'ASC09F és la combinació de dos compostos inhibidors de la proteasa a dosis fixes, el compost ASC09 i el ritonavir. S'empra en el tractament del virus de la immunodeficiència humana. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

44 **asimptomàtic -a** *adj*

oc asimptomatic -a *adj*
eu asintomatiko *adj*; sintomarik gabeko *adj*
gl asintomático -a *adj*
es asintomático -ca *adj*
en asymptomatic *adj*
fr asymptomatique *adj*
pt assintomático *adj*
nl asymptomatisch -e *adj*
ar بدون أعراض

CLÍNICA. Dit de la persona o la malaltia que no presenta cap manifestació clínica aparent.

45 **assaig aleatoritzat** *n m*
sin. **assaig clínic aleatoritzat** *n m*
sigla **ACA** *n m*

oc assag aleatorizat *n m*;
assag clinic aleatorizat *n m*; ACA *n m*
eu saiakuntza ausazkotu *n*;
saiakuntza kliniko ausazkotu *n*; SKA *n*
gl ensaio aleatorizado *n m*;
ensaio clínico aleatorizado *n m*; ECA *n m*

es ensayo aleatorizado *n m*;
ensayo clínico aleatorizado *n m*; ECA *n m*
en randomised clinical trial *n*; RCT *n*
fr essai à répartition aléatoire *n m;*
essai clinique à répartition aleatoire *n m;*
essai clinique randomisé *n m;*
essai randomisé *n m;* ECR *n m*
pt *[PT]* ensaio clínico aleatorizado *n m*; ECA *n m*
pt *[BR]* ensaio clínico randomizado *n m*;
estudo clínico randomizado *n m*
nl gerandomiseerd klinisch onderzoek *n*;
gerandomiseerde klinische proef *n*;
gerandomiseerde klinische studie *n*
ar تجربة طبية عشوائية

CONCEPTES GENERALS. Assaig clínic en què l'assignació dels participants als grups d'estudi es fa de manera aleatòria.

46 **assaig amb cegament** *n m*

oc assag damb cegament *n m*
eu saiakuntza itsu *n*
gl ensaio cego *n m*
es ensayo ciego *n m*
en blind trial *n;* blinded trial *n*
fr essai à l'insu *n m*; essai en aveugle *n m*
pt *[PT]* ensaio clínico em ocultaçao *n m*
pt *[BR]* estudo cego *n m*
nl blind klinisch onderzoek *n*; blinde klinische proef *n*; blinde klinische studie *n*
ar تجربة عمياء

CONCEPTES GENERALS. Assaig clínic en què s'oculta als participants, a l'investigador o a l'avaluador la intervenció assignada a cadascun dels participants.

47 **assaig amb cegament doble** *n m*

oc pròva de doble anonimat *n f*; pròva de doble cèc *n f*; pròva doblament cèga *n f*
eu itsu bikoitzeko saiakuntza *n*
gl ensaio dobre cego *n m*
es prueba a doble ciego *n f*; prueba con cegamiento doble *n f*; prueba con enmascaramiento doble *n f*
en double-blind test *n*; double-blinded test *n;* double-masked test *n*
fr épreuve à double anonymat *n f*; épreuve à double insu *n f*; épreuve en double aveugle *n f*
pt *[PT]* ensaio clínico em dupla ocultação *n m*
pt *[BR]* estudo duplo-cego *n m*
nl dubbelblind klinisch onderzoek *n*;
dubbelblinde klinische proef *n*;
dubbelblinde klinische studie *n*
ar اختبار مزدوج التعمية

CONCEPTES GENERALS. Assaig amb cegament en què s'oculta tant als participants com als investigadors la intervenció assignada a cadascun dels participants.

Nota: Per a dur a terme assaigs amb cegament doble amb fàrmacs, cal que la forma de presentació dels fàrmacs (mida, color, etc.) sigui idèntica.

48 **assaig amb cegament triple** *n m*

oc pròva de triple cèc *n f*
eu itsu hirukoitzeko saiakuntza *n*
gl ensaio triplo cego *n m*
es prueba a triple ciego *n f*; prueba con cegamiento triple *n f*; prueba con enmascaramiento triple *n f*
en triple-blind test *n*; triple-blinded test *n*;
triple-masked test *n*
fr épreuve à triple anonymat *n f*; épreuve à triple insu *n f*; épreuve en triple aveugle *n f*
pt *[PT]* ensaio clínico em tripla ocultação *n m*
pt *[BR]* estudo triplo-cego *n m*
nl trippelblind klinisch onderzoek *n*;
trippelblinde klinische proef *n*;
trippelblinde klinische studie *n*
ar اختبار ثلاثي التعمية

CONCEPTES GENERALS. Assaig amb cegament en què s'oculta tant als participants com a l'investigador i l'avaluador la intervenció assignada a cadascun dels participants.

49 **assaig clínic** *n m*

oc assag clinic *n m*
eu saiakuntza kliniko *n*
gl ensaio clínico *n m*
es ensayo clínico *n m*
en clinical trial *n*; controlled clinical trial *n*; CCT *n*
fr essai clinique *n m*
pt ensaio clínico *n m*
pt *[PT]* ensaio clínico controlado *n m*
pt *[BR]* estudo clínico *n m*
nl klinisch onderzoek *n*; klinische studie *n*; klinische proef *n*
ar تجربة طبية

CONCEPTES GENERALS. Estudi clínic, generalment comparatiu, que es duu a terme amb la finalitat d'avaluar l'eficàcia i la seguretat d'una intervenció i en què l'investigador controla directament les condicions en què es desenvolupa la recerca, especialment l'assignació de la intervenció.

Nota: La distinció conceptual entre *estudi clínic* (*clinical study*, en anglès) i *assaig clínic* (*clinical trial*, en anglès) és variable segons els especialistes, els països i les legislacions. I, de vegades, impròpiament, la forma *assaig clínic* s'utilitza també amb el significat d'*estudi clínic*.

50 **assaig clínic aleatoritzat** *n m*
sin. **assaig aleatoritzat** *n m*

51 **assaig comunitari** *n m*
sin. **assaig d'intervenció comunitària** *n m*

oc assag comunitari *n m*; assag d'intervencion comunitària *n m*
eu esku-hartze komunitarioko saiakuntza *n*; saiakuntza komunitario *n*
gl ensaio comunitario *n m*; ensaio de intervención comunitaria *n m*
es ensayo comunitario *n m*; estudio de intervención comunitaria *n m*
en community intervention trial *n*; community trial *n*
fr essai communautaire *n m*
pt ensaio comunitário *n m*
pt *[PT]* ensaio de intervenção comunitária *n m*
pt *[BR]* estudo comunitário *n m*
nl groepsinterventie *n*; groepsonderzoek *n*
ar تجربة معممة

CONCEPTES GENERALS. Assaig el resultat del qual s'avalua en el conjunt de la població d'una comunitat determinada.

52 **assaig d'intervenció comunitària** *n m*
sin. **assaig comunitari** *n m*

53 **astènia** *n f*

oc astenia *n f*
eu astenia *n*
gl astenia *n f*
es astenia *n f*
en asthenia *n*
fr asthénie *n f*
pt astenia *n f*
nl asthenie *n*; krachteloosheid *n*
ar فقد القوة؛ الوهن

CLÍNICA. Sensació patològica de debilitat generalitzada.

Nota: L'astènia pot ser conseqüència de diversos trastorns orgànics o psíquics i és un símptoma molt comú en persones amb càncer o amb malalties degeneratives. Quan es produeix com a conseqüència de trastorns orgànics, acostuma a ser més intensa cap a la fi del dia, mentre que amb els trastorns psíquics sol ser més intensa de bon matí.

54 **atenció al dol** *n f*

oc atencion ath dò *n f*
eu dolu-arreta *n*
gl atención ao dó *n f*
es atención al duelo *n f*
en attention to grief *n*
fr thérapie de deuil *n f*
pt *[PT]* tratamento da dor *n m*
pt *[BR]* atenção ao luto *n f*; cuidado à família enlutada *n m*
nl rouwzorg *n*
ar العناية بالمتألمين

TRACTAMENT. Atenció que té per objectiu atenuar el patiment per la pèrdua d'una persona estimada.

Nota: L'atenció al dol forma part indestriable de la bona pràctica de tots els professionals de la salut.

55 **atenció domiciliària** *n f*
sin. compl. **servei d'atenció de salut a domicili** *n m*

oc atencion domiciliària *n f*; servici d'atencion de salut en domicili *n m*
eu etxeko arreta *n*
gl atención domiciliaria *n f*; servizo de atención de saúde a domicilio *n m*; servizo de atención domiciliaria *n m*
es asistencia domiciliaria *n f*; atención a domicilio *n f*; atención domiciliaria *n f*; servicio de atención de salud a domicilio *n m*
en domiciliary care *n*; home care service *n*; home health care *n*
fr soins à domicile *n m pl*
pt *[PT]* cuidados ao domicílio *n m pl*; serviço de cuidados de saúde ao domicílio *n m*
pt *[BR]* assistência domiciliar *n f*; home care *n m*
nl buurtzorg *n*; thuisverpleging *n*; thuiszorg *n*
ar الرعاية الطبية المنزلية

TRACTAMENT. Atenció social o sanitària que es presta a una persona en el lloc on viu, amb l'objectiu de mantenir-la en el seu entorn habitual i aconseguir així el seu màxim nivell de salut, qualitat de vida, benestar i autonomia.

56 **atenció hospitalària** *n f*

oc atencion espitalària *n f*
eu ospitaleko arreta *n*
gl atención hospitalaria *n f*
es atención hospitalaria *n f*
en hospital care *n*
fr soins d'attention hospitalière *n m pl*
pt *[PT]* cuidados hospitalares *n m pl*
pt *[BR]* assistência hospitalar *n f*; atendimento hospitalar *n m*
nl ziekenhuisverpleging *n*; ziekenhuiszorg *n*
ar الرعاية السريرية

TRACTAMENT. Activitats assistencials, diagnòstiques, terapèutiques, rehabilitadores i de cures que tenen lloc en un centre hospitalari, on també es realitzen tasques d'educació, prevenció i promoció de la salut.

57 **atenció primària** *n f*

oc atencion primària *n f*
eu lehen mailako arreta *n*
gl atención primaria *n f*
es atención primaria *n f*
en primary health car *n*
fr soins de santé primaires *n m pl*
pt cuidados primários *n m pl*
pt *[BR]* atenção primária *n f*
nl eerstelijns medische zorg *n*; eerstelijnsgezondheidszorg *n*; eerstelijnszorg *n*
ar الرعاية الصحية الأولية

TRACTAMENT. Assistència sanitària essencial a què tenen accés de manera general totes les persones i famílies d'una comunitat, que proporciona informació, assessorament, tractament, prevenció, teleassistència sanitària, atenció domiciliària i, si cal, la derivació de la persona atesa als serveis

socials especialitzats i a la resta de serveis de benestar social.

58 **atibuclimab** *n m*

oc atibuclimab *n m*
eu atibuklimab *n*
gl atibuclimab *n m*
es atibuclimab *n m*
en atibuclimab *n*
fr atibuclimab *n m*
pt atibuclimab *n m*
nl atibuclimab *n*
ar أتيبوكليماب

CAS 2417175-94-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació que actua contra la proteïna CD14 humana de cèl·lules del sistema immunitaria i modula la resposta inflamatòria.

Nota: 1. L'atibuclimab és un anticòs monoclonal que està en procés d'avaluació com a possible tractament en les sèpsies greus i en situacions d'inflamació per tempesta de citocines. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *atibuclimab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

59 **ATYR1923** *n m*

oc ATYR1923 *n m*
eu ATYR1923 *n*
gl ATYR1923 *n m*
es ATYR1923 *n m*
en ATYR1923 *n*
fr ATYR1923 *n m*
pt ATYR1923 *n m*
nl ATYR1923 *n*
ar ATYR1923 بروتين

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador en investigació que actua sobre la neuropilina 2, amb possibles efectes preventius de la fibrosi.

Nota: L'ATYR1923 està en procés d'avaluació com a possible tractament en les lesions pulmonars agudes com a conseqüència d'una sarcoïdosi. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

60 **autoinflamació** *n f*

oc autoinflamacion *n f*
eu autohantura *n*; autoinflamazio *n*
gl autoinflamación *n f*
es autoinflamación *n f*
en autoinflammation *n*
fr auto-inflammation *n f*
pt *[PT]* auto-inflamação *n f*
pt *[BR]* autoinflamação *n f*
nl autoinflammatie *n*; autoinflammatoire aandoening *n*
ar التهاب ذاتي

CLÍNICA. Procés que es produeix per una activació excessiva dels mecanismes de la immunitat innata a causa d'una desregulació en la secreció de citocines proinflamatòries, amb el dany tissular conseqüent en els teixits propis de l'organisme.

61 **automostra** *n f*

oc automòstra *n f*
eu autolagin *n*
gl automostra *n f*
es automuestra *n f*
en self-sample *n*
fr auto-prélèvement *n m*
pt *[PT]* auto-amostragem *n f*
pt *[BR]* auto coleta de amostra *n f*
nl zelfbemonstering *n*; zelftest *n*
ar عينة تلقائية

DIAGNÒSTIC. Presa d'una mostra biològica duta a terme per la persona mateixa a qui s'ha de fer la prova biològica en què s'ha de processar aquesta mostra.

Nota: Les automostres, en el cas de la COVID-19, es prenen mitjançant un frotis nasal. Tenen la finalitat d'agilitar la detecció de casos positius i millorar la capacitat de controlar l'evolució de la pandèmia.

62 **autoritat sanitària** *n f*

oc autoritat sanitària *n f*
eu osasun-agintaritza *n*
gl autoridade sanitaria *n f*
es autoridad sanitaria *n f*
en health authority *n*
fr autorité de santé *n f*
pt *[PT]* autoridade de saúde *n f*
pt *[BR]* autoridade sanitária *n f*
nl gezondheidsautoriteit *n*; gezondheidsdienst *n*; gezondheidsinstanties *n pl*; zorgautoriteit *n*
ar السلطات الصحية

ENTORN SOCIAL. Òrgan que té la competència per a aplicar la normativa vigent en matèria de salut pública, en funció de la qual pot limitar termporalment drets individuals o col·lectius en benefici dels drets de la comunitat.

63 **aviptadil** *n m*

oc aviptadil *n m*
eu abiptadil *n*
gl aviptadil *n m*
es aviptadil *n m*
en aviptadil *n*
fr aviptadil *n m*
pt aviptadil *n m*
nl aviptadil *n*
ar أفيبتاديل

CAS 40077-57-4

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac vasodilatador que redueix la pressió sanguínia i actua sobre el sistema immunitari.

Nota: 1. L'aviptadil és un anàleg del pèptid intestinal vasoactiu que s'empra en el tractament de la disfunció erèctil, la hipertensió pulmonar, la sarcoïdosi i la síndrome del destret respiratori agut. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament del destret respiratori de l'adult associat a la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *aviptadil* és la forma catalana corresponent a la DCI.

64 **azitromicina** *n f*

oc azitromicina *n f*
eu azitromizina *n*
gl azitromicina *n f*
es azitromicina *n f*
en azithromycin *n*
fr azithromycine *n f*
pt azitromicina *n f*
nl azitromycine *n*
ar أزيثرومايسين

CAS 83905-01-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antibiòtic del grup dels macròlids que inhibeix la síntesi de les proteïnes bacterianes mitjançant la unió a la subunitat 50S del ribosoma bacterià, de manera que impossibilita la translocació dels pèptids.

Nota: 1. L'azitromicina és un antibiòtic d'espectre ampli que s'empra en el tractament de les infeccions respiratòries, entèriques i genitourinàries. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És un derivat semisintètic de l'eritromicina.

2. La denominació *azitromicina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

B

65 **bamlanivimab** *n m*

oc bamlanivimab *n m*
eu bamlanibimab *n*
gl bamlanivimab *n m*
es bamlanivimab *n m*
en bamlanivimab *n*
fr bamlanivimab *n m*
pt *[PT]* bamlanivimab *n m*
pt *[BR]* bamlanivimabe *n m*
nl bamlanivimab *n*
ar بامانيفيماب

CAS 2423943-37-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, amb efecte neutralitzant i antivíric, que s'uneix a la superfície de la proteïna S del SARS-CoV-2 per a evitar que el virus infecti la cèl·lula hoste.

Nota: 1. El bamlanivimab és un anticòs monoclonal que s'ha autoritzat en alguns països com a tractament de rescat, en combinació amb l'etesevimab, en pacients amb la COVID-19. Està en procés d'avaluació com a possible tractament en monoteràpia contra la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *bamlanivimab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

66 **baricitinib** *n m*

oc baricitinib *n m*
eu barizitinib *n*
gl baricitinib *n m*
es baricitinib *n m*
en baricitinib *n*
fr baricitinib *n m*
pt *[PT]* baricitinib *n m*
pt *[BR]* baricitinibe *n m*
nl baricitinib *n*
ar باريسيتينيب

CAS 1187594-09-7

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador amb activitat antiinflamatòria que inhibeix de forma selectiva les cinases JAK1 i JAK2.

Nota: 1. El baricitinib s'empra en el tractament de l'artritis reumatoide en pacients que presenten intolerància a altres tractaments antireumàtics, en monoteràpia o combinat amb metotrexat. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *baricitinib* és la forma catalana corresponent a la DCI.

67 **bastonet** *n m*
veg. **escovilló** *n m*

68 **bemcentinib** *n m*

oc bemcentinib *n m*
eu bemzentinib *n*
gl bemcentinib *n m*
es bemcentinib *n m*
en bemcentinib *n*
fr bemcentinib *n m*
pt *[PT]* bemcentinib *n m*
pt *[BR]* bemcentinibe *n m*
nl bemcentinib *n*
ar بيمسينتينيب

CAS 1037624-75-1

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació amb efectes antiinflamatoris i antineoplàstics, que actua sobre el receptor AXL de la tirosina-cinasa per a inhibir la producció de citocines proinflamatòries.

Nota: 1. El bemcentinib està en procés d'avaluació com a possible tractament en les neoplàsies pulmonars. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *bemcentinib* és la forma catalana corresponent a la DCI.

69 **bevacizumab** *n m*

oc bevacizumab *n m*
eu bebazizumab *n*
gl bevacizumab *n m*
es bevacizumab *n m*
en bevacizumab *n*
fr bévacizumab *n m*
pt *[PT]* bevacizumab *n m*
pt *[BR]* bevacizumabe *n m*
nl bevacizumab *n*
ar بيفاسيزوماب

CAS 216974-75-3

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador i antineoplàstic que inhibeix l'angiogènesi mitjançant la inactivació de la proteïna sèrica VEGF-A.

Nota: 1. El bevacizumab és un anticòs monoclonal humanitzat que s'empra, en combinació amb altres fàrmacs quimioteràpics, en el tractament de diversos tipus de càncers, com ara el colorectal metastàtic, el de mama metastàtic, el carcinoma pulmonar no microcític avançat i el carcinoma renal metastàtic o avançat. També s'utilitza en monoteràpia en el tractament del glioblastoma. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.

2. La denominació *bevacizumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

70 **boceprevir** *n m*

oc boceprevir *n m*
eu bozeprebir *n*
gl boceprevir *n m*
es boceprevir *n m*
en boceprevir *n*
fr bocéprévir *n m*
pt boceprevir *n m*
nl boceprevir *n*
ar بوسبريفير

CAS 394730-60-0

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric que inhibeix la proteasa viral NS3/4A del virus de la hepatitis C i, en evitar la ruptura dels polipèptids necessaris per la producció de partícules virals infeccioses, impedeix la replicació viral.

Nota: 1. El boceprevir està indicat en el tractament de l'hepatitis C. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *boceprevir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

71 **bombolla** *n f*
veg. **grup bombolla** *n m*

72 **bombolla ampliada** *n f*
sin. **grup de convivència ampliada** *n m*

oc bambolha ampliada *n f*
eu bizikidetza-burbuila zabaldu *n*; burbuila zabaldu *n*
gl burbulla ampliada *n f*; grupo de convivencia ampliado *n m*
es burbuja ampliada *n f*; burbuja de convivencia ampliada *n f*
en enlarged bubble *n*; extended bubble *n*; household support bubbles *n*
fr bulle agrandie *n f*; bulle élargie *n f*
pt *[PT]* bolha alargada *n f*; bolha social alargada *n f*
pt *[BR]* bolha social ampliada *n f*
nl bubbel *n*; coronabubbel *n*; sociale bubbel *n*
ar فقاعة تعايش مكبرة

EPIDEMIOLOGIA. Grup bombolla format per les persones entre les quals s'estableixen relacions familiars, laborals, escolars o recreatives en un àmbit acotat, reduït i estable.

73 **bombolla de convivència** *n f*
sin. **grup de convivència** *n m*

oc bambolha de convivéncia *n f*
eu bizikidetza-burbuila *n*

gl burbulla de convivencia *n f*; grupo de convivencia *n m*
es burbuja de convivencia *n f*
en coexistence bubble *n*; household bubble *n*
fr bulle de coexistence *n f*; bulle formée d'un seul ménage *n f*; groupe de coexistence stable *n m*
pt bolha *n f;* bolha social *n f*
nl huisbubbel *n*; thuisbubbel *n*
ar فقاعة تعايش

EPIDEMIOLOGIA. Grup bombolla format per les persones que habiten sota el mateix sostre i les que interactuen dins d'aquest espai, com ara les persones cuidadores.

Nota: Els contactes fora de la bombolla de convivència cal limitar-los, tant com sigui possible, a les persones que integren la bombolla ampliada.

74 **brensocatib** *n m*

oc brensocatib *n m*
eu brensokatib *n*
gl brensocatib *n m*
es brensocatib *n m*
en brensocatib *n*
fr brensocatib *n m*
pt *[PT]* brensocatib *n m*
pt *[BR]* brensocatibe *n m*
nl brensocatib *n*
ar برينسوكاتيب

CAS 1802148-05-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, amb acció d'immunomodulador, que inhibeix l'activació de l'elastasa dels neutròfils mitjançant la inhibició directa de la dipeptidil-peptidasa I.

Nota: 1. El brensocatib està en procés d'avaluació com a possible tractament en la inflamació pulmonar neutròfila. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *brensocatib* és la forma catalana corresponent a la DCI.

75 **brequinar** *n m*

oc brequinar *n m*
eu brekinar *n*
gl brequinar *n m*
es brequinar *n m*
en brequinar *n*
fr bréquinar *n m*
pt brequinar *n m*
nl brequinar *n*
ar بريكينار

CAS 96187-53-0

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, antineoplàstic i immunosupressor, que inhibeix la dihidroorotat-deshidrogenasa
i bloca la biosíntesi *de novo* de la pirimidina, amb la conseqüent inhibició del creixement cel·lular.

Nota: 1. El brequinar està en procés d'avaluació com a tractament per a la leucèmia mieloide aguda.
Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.
És d'origen sintètic.

2. La denominació *brequinar* és la forma catalana corresponent a la DCI.

76 **brincidofovir** *n m*

oc brincidofovir *n m*
eu brinzidofobir *n*
gl brincidofovir *n m*
es brincidofovir *n m*
en brincidofovir *n*
fr brincidofovir *n m*
pt brincidofovir *n m*
nl brincidofovir *n*
ar برينكيدوفوفير

CAS 444805-28-1

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric en investigació inhibidor de la DNA-polimerasa.

Nota: 1. El brincidovir és un profàrmac del cidofovir, tot i que té una nefrotoxicitat i mielotoxicitat menors.

Està en procés d'avaluació com a possible tractament d'infeccions per citomegalovirus, adenovirus, el virus de la verola i el virus de l'Ebola. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *brincidofovir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

77 **bromhexina** *n f*

oc bromhexina *n f*
eu bromhexina *n*
gl bromhexina *n f*
es bromhexina *n f*
en bromhexine *n*
fr bromhexine *n f*
pt bromexina *n f*
pt *[BR]* cloridrato de bromexina *n m*
nl bromhexine *n*; broomhexine *n*
ar برومهيكسين

CAS 3572-43-8

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac mucolític i expectorant que incrementa l'activitat dels lisosomes pulmonars, amb la disminució conseqüent de la viscositat de les secrecions mucoses que, en ser més fluides, resulten més fàcils d'eliminar.

Nota: 1. La bromhexina s'empra en el tractament dels trastorns respiratoris amb tos productiva. S'ha emprat per a millorar la dificultat respiratòria en pacients amb COVID-19. És d'origen natural. S'obté d'una planta de la família de les acantàcies (*Justicia adhatoda*).

2. La denominació *bromhexina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

78 **broncodilatador** *n m*

oc broncodilatador *n m*; broncodilatant *n m*
eu bronkio-zabaltzaile *n*
gl broncodilatador *n m*
es broncodilatador *n m*
en bronchodilator *n*
fr bronchodilatateur *n m*
pt broncodilatador *n m*
nl bronchodilator *n*; luchtwegverwijder *n*
ar موسع القصبات الهوائية

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac o agent que dilata els bronquis.

79 **bronqui** *n m*

oc bronqui *n m*
eu bronkio *n*
gl bronquio *n m*
es bronquio *n m*
en bronchus *n*
fr bronche *n f*
pt brônquio *n m*
nl bronchus *n*; luchtpijpvertakking *n*
ar قصبات هوائية

CLÍNICA. Cadascun dels dos conductes en què es bifurca la tràquea i les seves ramificacions, a través de les quals l'aire arriba als pulmons.

80 **bronquíol** *n m*

oc bronquiòl *n m*
eu bronkiolo *n*
gl bronquíolo *n m*
es bronquiolo *n m*; bronquíolo *n m*
en bronchiole *n*; bronchiolus *n*
fr bronchiole *n f*
pt bronquíolo *n m*
nl bronchiolus *n*; kleine luchtweg *n*
ar قصيبات

CLÍNICA. Unitat estructural i funcional de la via respiratòria a continuació del bronqui.

Nota: Els bronquíols es caracteritzen per l'absència de cartílag a la seva paret. En sentit perifèric es distingeixen el bronquíol terminal, el bronquíol respiratori i els conductes alveolars, els quals comuniquen amb l'alvèol.

81 **bronquiolitis** *n f*

sin. compl. **bronquitis capil·lar** *n f*

oc bronquiolitis *n f*; bronquitis capillar *n f*
eu bronkiolitis *n*
gl bronquiolite *n f*; bronquite capilar *n f*
es bronquiolitis *n f*
en bronchiolitis *n*
fr bronchiolite *n f*
pt bronquiolite *n f*
nl bronchiolitis *n*
ar التهاب القصيبات

CLÍNICA. Inflamació dels bronquíols.

82 **bronquitis capil·lar** *n f*
veg. **bronquiolitis** *n f*

83 **brot epidèmic** *n m*

oc bròt epidemic *n m*
eu agerraldi epidemiko *n*
gl gromo epidémico *n m*
es brote epidémico *n m*
en epidemic outbreak *n*
fr poussée épidémique *n f*
pt surto epidêmico *n m*
pt *[PT]* surto epidemiológico *n m*
pt *[BR]* surto *n m*
nl corona-uitbraak *n*; epidemische uitbraak *n*; uitbraak *n*; virusuitbraak *n*
ar التفشي الوبائي

EPIDEMIOLOGIA. Increment significatiu en un període de temps curt i determinat del nombre de persones d'una població afectades per una malaltia, produïda per un únic agent etiològic o una soca microbiana.

84 **budesonida** *n f*

oc budesonida *n f*
eu budesonida *n*
gl budesonida *n f*
es budesonida *n f*
en budesonide *n*
fr budésonide *n f*
pt budesonida *n f*
nl budesonide *n*
ar بوديزونيد

CAS 51333-22-3

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiinflamatori local i immunosupressor de la família dels corticoesteroides que bloqueja la síntesi de mediadors de la cascada d'inflamació, disminueix la permeabilitat dels capil·lars i inhibeix la migració de leucòcits cap al focus de la inflamació mitjançant la unió als receptors de glucocorticoides.

Nota: 1. La budesonida és un glucocorticoide que s'empra en el tractament de malalties inflamatòries pulmonars, com l'asma o la malaltia pulmonar obstructiva crònica, en rinitis al·lèrgica, així com en el tractament de malalties inflamatòries intestinals, com la malaltia de Crohn o la colitis ulcerosa. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *budesonida* és la forma catalana corresponent a la DCI.

C

85 **cadena de transmissió** *n f*
veg. **cadena epidemiològica** *n f*

86 **cadena epidemiològica** *n f*

sin. compl. **cadena de transmissió** *n f*

oc cadia de transmission *n f*; cadia epidemiologica *n f*
eu kate epidemiologiko *n*; kutsatze-kate *n*
gl cadea de transmisión *n f*; cadea epidemiolóxica *n f*
es cadena de contagio *n f*; cadena de transmisión *n f*; cadena epidemiológica *n f*; cadena infecciosa *n f*
en epidemiological chain *n*; infection chain *n*; transmission chain *n*
fr chaîne de transmission *n f*; chaîne épidémiologique *n f*
pt cadeia de transmissão *n f*
pt *[PT]* cadeia epidemiológica *n f*
nl besmettingsketen *n*; infectieketen *n*
ar سلسلة العدوى

EPIDEMIOLOGIA. Seqüència d'elements que s'articulen en la transmissió d'un agent des d'una font d'infecció a un hoste susceptible.

87 **camostat** *n m*

oc camostat *n m*
eu kamostat *n*
gl camostat *n m*
es camostat *n m*
en camostat *n*
fr camostat *n m*
pt *[PT]* camostat *n m*
pt *[BR]* camostato *n m*; mesilato de camostato *n m*
nl camostat *n*
ar كاموستات

CAS 59721-28-7

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric en investigació que inhibeix la serina-proteasa i evita l'entrada del SARS-CoV-2 a la cèl·lula hoste.

Nota: 1. El camostat està en procés d'avaluació com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *camostat* és la forma catalana corresponent a la DCI.

88 **camrelizumab** *n m*

oc camrelizumab *n m*
eu kamrelizumab *n*
gl camrelizumab *n m*
es camrelizumab *n m*
en camrelizumab *n*
fr camrélizumab *n m*
pt *[PT]* camrelizumab *n m*
pt *[BR]* camrelizumabe *n f*
nl camrelizumab *n*
ar كامريليزوماب

CAS 1798286-48-2

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac amb potencial efecte inhibidor dels punts de control immunitari i antineoplàstic mitjançant el blocatge del receptor del lligand 1 de l'apoptosi.

Nota: 1. El camrelizumab és un anticòs monoclonal humanitzat que s'empra com a tractament experimental en l'hepatocarcinoma i el limfoma de Hodgkin, entre d'altres. Se n'ha suggerit l'ús, en combinació amb la timosina 1 alfa, en el tractament de la COVID-19.

2. La denominació camrelizumab és la forma catalana corresponent a la DCI.

89 **camussa antibaf** *n f*
veg. **tovalloleta antibaf** *n f*

C

90 **canakinumab** *n m*

oc canakinumab *n m*
eu kanakinumab *n*
gl canakinumab *n m*
es canakinumab *n m*
en canakinumab *n*
fr canakinumab *n m*
pt canakinumab *n m*
pt *[PT]* canacinumab *n m*
pt *[BR]* canakinumabe *n m*
nl canakinumab *n*
ar كاناكينوماب

CAS 402710-25-2, cadena lleugera;
402710-27-4, cadena pesant

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador que s'uneix específicament als receptors de la interleucina 1 beta i permet prevenir la producció de mediadors inflamatoris.

Nota: 1. El canakinumab és un anticòs monoclonal que s'empra en el tractament de les síndromes de febre periòdica, com ara les síndromes periòdiques associades a la criopirina, la febre familiar mediterrània i l'artritis idiopàtica juvenil activa sistèmica. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *canakinumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

91 **cànula nasal** *n f*
veg. **ulleres nasals** *n f pl*

92 **càpsida** *n f*

oc capsida *n f*
eu kapside *n*
gl cápside *n f*
es cápsida *n f*; cápside *n f*
en capsid *n*
fr capside *n f*
pt *[PT]* cápside *n f*
pt *[BR]* capsíde *n f*; capsídeo *n f*
nl capside *n*; eiwitmantel *n*
ar قفيصة

ETIOPATOGÈNIA. Coberta proteica formada per capsòmers que protegeix l'àcid nucleic d'un virus.

Nota: La càpsida pot tenir una simetria helicoidal o cúbica.

93 **careta** *n f*
veg. **màscara**[1] *n f*

94 **careta** *n f*
veg. **màscara**[2] *n f*

95 **càrrega antigènica** *n f*

oc carga antigenica *n f*
eu antigeno-karga *n*; karga antigeniko *n*
gl carga antixénica *n f*
es carga antigénica *n f*
en antigenic load *n*
fr charge antigénique *n f*
pt *[PT]* carga antigénica *n f*
pt *[BR]* carga antigênica *n f*
nl antigeenhoeveelheid *n*; antigeenlading *n*; antigenhoeveelheid *n*; antigenlading *n*; hoeveelheid antigeen *n*; hoeveelheid antigen *n*
ar حمولة مستضدات

PREVENCIÓ. Quantitat d'antigen que conté una vacuna.

96 **càrrega viral** *n f*
sin. **càrrega vírica** *n f*

oc carga virau *n f*; carga virica *n f*
eu birus-karga *n*; karga biriko *n*
gl carga viral *n f*; carga vírica *n f*
es carga viral *n f*; carga vírica *n f*
en viral burden *n*; viral load *n*
fr charge virale *n f*
pt carga viral *n f*

nl hoeveelheid virus *n*; virushoeveelheid *n*; viruslading *n*
ar حمولة فيروسية

DIAGNÒSTIC. Quantitat d'unitats víriques per mil·límetre cúbic que hi ha en un fluid orgànic.

97 **càrrega vírica** *n f*
sin. **càrrega viral** *n f*

98 **cas** *n m*

oc cas *n m*
eu kasu *n*
gl caso *n m*
es caso *n m*
en case *n*
fr cas *n m*
pt caso *n m*
nl geval *n*
ar حالة

EPIDEMIOLOGIA. Persona que, en una població o un grup d'estudi, pateix una determinada malaltia, trastorn o problema de salut.

99 **cas confirmat** *n m*

oc cas confirmat *n m*
eu kasu baieztatu *n*; kasu egiaztatu *n*
gl caso confirmado *n m*
es caso confirmado *n m*
en confirmed case *n*
fr cas confirmé *n m*
pt caso confirmado *n m*
nl bevestigd geval *n*; positief geval *n*
ar حالة مؤكدة

EPIDEMIOLOGIA. Persona amb resultat positiu en una prova diagnòstica d'una determinada malaltia.

100 **cas descartat** *n m*

oc cas descartat *n m*
eu kasu baztertu *n*
gl caso descartado *n m*
es caso descartado *n m*
en discarded case *n*
fr cas abandonné *n m*; cas écarté *n m*
pt caso descartado *n m*
nl negatief geval *n*
ar حالة مستبعدة

EPIDEMIOLOGIA. Persona amb resultat negatiu en una prova diagnòstica d'una determinada malaltia.

101 **cas índex** *n m*
sin. compl. **pacient zero** *n m, f*

oc cas indèx *n m*; pacient zèro *n m, f*
eu indize-kasu *n*
gl caso índice *n m*; paciente cero *n m, f*
es caso índice *n m*; caso inicial *n m;* paciente cero *n m, f*
en index case *n;* index patient *n;* zero patient *n*
fr cas de referènce *n m*; cas index *n m*; patient zéro | patiente zéro *n m, f*
pt caso índice *n m*
pt *[PT]* doente zero *n m, f*; paciente zero *n m, f*
nl indexgeval *n*; patiënt nul *n* | patiënte nul *n*
ar حالة أولية؛ أول حالة مرضية

EPIDEMIOLOGIA. Persona que és el primer cas confirmat d'una determinada malaltia dins d'una població.

Nota: El cas índex d'una població no és necessàriament el primer cas d'aquella població afectat per la malaltia.

102 **cas possible** *n m*
veg. **cas sospitós** *n m*

103 **cas sospitós** *n m*
sin. compl. **cas possible** *n m*

oc cas possible *n m*; cas sospitós *n m*
eu kasu susmagarri *n*
gl caso posible *n m*; caso probable *n m*; caso sospeitoso *n m*

es caso sospechoso *n m*
en suspected case *n*; suspicious case *n*
fr cas suspect *n m*
pt caso suspeito *n m*
pt *[PT]* caso possível *n m*; caso provável *n m*
nl mogelijk geval *n*; verdacht geval *n*; waarschijnlijk geval *n*
ar حالة مشتبه بها

EPIDEMIOLOGIA. Persona amb símptomes compatibles amb una determinada malaltia, pendent del resultat de la prova diagnòstica.

104 **casirivimab** *n m*

oc casirivimab *n m*
eu kasiribimab *n*
gl casirivimab *n m*
es casirivimab *n m*
en casirivimab *n*
fr casirivimab *n m*
pt *[PT]* casirivimab *n m*
pt *[BR]* casirivimabe *n m*
nl casirivimab *n*
ar كازيريفيماب

CAS 2415933-42-3

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, amb efecte neutralitzant i antivíric, que s'uneix a la superfície de la proteïna S del SARS-CoV-2 per a evitar que el virus infecti la cèl·lula hoste.

Nota: 1. El casirivimab és un anticòs monoclonal que està en procés d'avaluació com a possible tractament, en combinació amb l'imdevimab, per a la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *casirivimab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

105 **casquet** *n m*

oc casquet *n m*
eu ebakuntza-txano *n*; txano *n*
gl gorro *n m*; touca *n f*
es gorro *n m*; gorro de quirófano *n m*; gorro médico *n m*
en head covering *n*
fr calotte *n f*
pt *[PT]* capuz *n m*
pt *[BR]* gorro *n m*; touca *n f*
nl hoofdkapje *n*
ar قبعة طبية

PREVENCIÓ. Peça de tela o de punt que s'adapta al cap, sobre els cabells, i que actua com a barrera de protecció per a possibles contactes amb microorganismes patògens.

Nota: El casquet és un element imprescindible del vestuari professional en instal·lacions sanitàries per a mantenir la higiene i prevenir l'extensió d'infeccions nosocomials o la infecció eventual dels professionals sanitaris.

106 **casset** *n f*

oc caisheta *n f*; cassette *n f*
eu kasete *n*
gl casete *n f*
es casete *n m*
en cassette *n*
fr cassette *n f*
pt *[PT]* cassete *n f*
pt *[BR]* cassete *n m*
nl cassette *n*
ar كاسيت

DIAGNÒSTIC. Peça rectangular de plàstic utilitzada en les proves de determinació ràpida d'anticossos IgG i IgM contra el SARS-CoV-2 en sang total, sèrum o plasma.

107 **CD24Fc** *n m*

oc CD24Fc *n m*
eu CD24Fc *n*
gl CD24Fc *n m*
es CD24Fc *n m*

en CD24Fc *n*
fr CD24Fc *n m*
pt CD24Fc *n m*
nl CD24Fc *n*
ar CD24Fc

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador, amb potencial inhibidor dels punts de control del sistema immunitari, amb acció antiinflamatòria i antineoplàstica.

Nota: El CD24Fc és una proteïna de fusió recombinant, formada pel domini extracel·lular de la glicoproteïna humana CD24 i el domini Fc de la immunoglobulina G1 humana, que s'empra en models animals de la malaltia de l'empelt contra l'hoste, l'esclerosi múltiple i l'artritis reumatoide. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.

108 **cefalàlgia** *n f*
veg. **cefalea** *n f*

109 **cefalea** *n f*
sin. compl. **cefalàlgia** *n f*; **mal de cap** *n m*

oc cefalalgia *n f*; cefalèa *n f*; mau de cap *n m*
eu buruko min *n*; zefalalgia *n*; zefalea *n*
gl cefalalxia *n f*; cefalea *n f*; dor de cabeza *n f*
es cefalalgia *n f*; cefalea *n f*; dolor de cabeza *n m*
en cephalalgia *n*; cephalea *n*; cephalgia *n*; headache *n*
fr céphalalgie *n f*; céphalée *n f*; mal de tête *n m*
pt cefaleia *n f*; dor de cabeça *n f*
nl cafalalgie *n*; cefalea *n*; cephalalgie *n*; cephalea *n*; hoofdpijn *n*
ar صداع؛ ألم الرأس

CLÍNICA. Dolor cefàlic difús generat per l'estimulació d'estructures cranials sensibles al dolor.

110 **cèl·lula B** *n f*
veg. **limfòcit B** *n m*

111 **cèl·lula T** *n f*
veg. **limfòcit T** *n m*

112 **cenicriviroc** *n m*

oc cenicriviroc *n m*
eu zenikribirok *n*
gl cenicriviroc *n m*
es cenicriviroc *n m*
en cenicriviroc *n*
fr cenicriviroc *n m*
pt cenicriviroc *n m*
nl cenicriviroc *n*
ar سينيكريفيروك

CAS 497223-25-3

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador en investigació antagonista dels receptors de les citocines CCR2 i CCR5.

Nota: 1. El cenicriviroc està en procés d'avaluació com a possible tractament de l'esteatohepatitis no alcohòlica en pacients amb fibrosi hepàtica. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *cenicriviroc* és la forma catalana corresponent a la DCI.

113 **ciclesonida** *n f*

oc ciclesonida *n f*
eu ziklesonida *n*
gl ciclesonida *n f*
es ciclesonida *n f*
en ciclesonide *n*
fr ciclésonide *n m*
pt ciclesonida *n f*
nl ciclesonide *n*
ar سيكليسونيد

CAS 126544-47-6

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac glucocorticoide amb efecte antiinflamatori, que bloca la síntesi de les prostaglandines i els leucotriens proinflamatoris

i redueix la síntesi de l'òxid nítric, amb la conseqüent reducció de l'edema.

Nota: 1. La ciclesonida és un profàrmac que s'empra inhalat en el tractament de l'asma i en esprai nasal per la rinitis al·lèrgica. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *ciclesonida* és la forma catalana corresponent a la DCI.

114 **citocina** *n f*

oc citocina *n f*
eu zitokina *n*
gl citocina *n f*
es citocina *n f*; citoquina *n f*
en cytokine *n*
fr cytokine *n f*
pt citocina *n f*
nl cytokine *n*
ar سيتوكين

CONCEPTES GENERALS. Proteïna amb funció reguladora, de pes molecular baix, secretada per diferents tipus cel·lulars en resposta a estímuls diversos, que afecta el comportament d'aquestes mateixes cèl·lules o el d'altres.

Nota: Les citocines secretades pels limfòcits s'anomenen *limfocines*, les secretades pels monòcits, *monocines*, i, en general, les produïdes pels leucòcits, *interleucines*.

115 **civeta** *n f*
sin. compl. **gat d'algàlia** *n m*

oc civeta *n f*
eu zibeta *n*
gl civeta *n f*; gato de algaria *n m*
es civeta *n f*; gato de algalia *n m*
en civet *n*
fr civette *n f*
pt civeta *n f*
pt *[PT]* gato-de-algália *n m*
nl civet *n*; civetkat *n*
ar قط الزباد
nc *Viverra civetta*

ETIOPATOGÈNIA. Mamífer de la família dels vivèrrids, més gran que el gat domèstic, de color grisenc amb faixes negres, que té una rastellera de pèls eriçables a voluntat de l'animal damunt l'esquena i una glàndula que segrega almesc.

Nota: S'ha apuntat que les civetes podrien ser un hoste intermediari en la transmissió del SARS-CoV-2 de les ratapinyades als humans.

116 **clazakizumab** *n m*

oc clazakizumab *n m*
eu klazakizumab *n*
gl clazakizumab *n m*
es clazakizumab *n m*
en clazakizumab *n*
fr clazakizumab *n m*
pt *[PT]* clazacizumab *n m*
pt *[BR]* clazacizumabe *n m*
nl clazakizumab *n*
ar كلازاكيزوماب

CAS 1236278-28-6

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador en investigació dirigit contra la interleucina 6.

Nota: 1. El clazakizumab és un anticòs monoclonal que està en procés d'avaluació com a possible tractament per a l'artritis reumatoide. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *clazakizumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

117 **clínica** *n f*

oc clinica *n f*
eu klinika *n*
gl clínica *n f*
es clínica *n f*
en clinic *n*
fr clinique *n f*
pt quadro clínico *n m*

pt *[BR]* apresentação clínica *n f*; manifestação clínica *n f*
nl klinische verschijnselen *n pl*
ar عيادة طبية

CLÍNICA. Conjunt de símptomes i signes associats a una malaltia.

118 **clofazimina** *n f*

oc clofazimina *n f*
eu klofazimina *n*
gl clofazimina *n f*
es clofazimina *n f*
en clofazimine *n*
fr clofazimine *n f*
pt clofazimina *n f*
nl clofazimine *n*
ar كلوفازيمين

CAS 2030-63-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antileprós, amb un cert efecte antiinflamatori, actiu sobre *Mycobacterium leprae* i altres espècies de micobacteris, que s'uneix al DNA del microorganisme i n'inhibeix el creixement i la replicació.

Nota: 1. La clofazimina s'empra en el tractament de la lepra, en qualsevol de les seves formes clíniques, en combinació amb la rifampicina i la dapsona. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *clofazimina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

119 **cloroquina** *n f*

oc cloroquina *n f*
eu klorokina *n*
gl cloroquina *n f*
es cloroquina *n f*
en chloroquine *n*
fr chloroquine *n f*
pt cloroquina *n f*
nl chloroquine *n*
ar كلوروكين

CAS 54-05-7

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antipalúdic, antiprotozoari i antireumàtic del grup de les 4-aminoquinolines que causa la mort dels paràsits del gènere *Plasmodium* mitjançant la inhibició de l'enzim hemopolimerasa i la conseqüent acumulació tòxica del grup hemo dins el paràsit.

Nota: 1. La cloroquina s'empra en el tractament de la malària i de l'amebosi extraintestinal. També s'utilitza en el tractament d'algunes malalties autoimmunitàries, com ara el lupus eritematós sistèmic o l'artritis reumatoide, i en el tractament i la profilaxi de la infecció pel virus del Zika. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *cloroquina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

120 **coagulopatia** *n f*

oc coagulopatia *n f*
eu koagulopatia *n*
gl coagulopatía *n f*
es coagulopatía *n f*
en bleeding disorder *n*; coagulopathy *n*
fr coagulopathie *n f*
pt coagulopatia *n f*
nl coagulopathie *n*
ar مرض تجلط الدم

CLÍNICA. Trastorn de la coagulació de la sang.

121 **cobertura de vacunació** *n f*
sin. compl. **cobertura vacunal** *n f*

oc cobertura de vacunacion *n f*; cobertura vacunau *n f*
eu txertaketa-estaldura *n*
gl cobertura de vacinación *n f*; cobertura vacinal *n f*
es cobertura de vacunación *n f*; cobertura vacunal *n f*

en immunization coverage *n*; vaccination coverage *n*; vaccine coverage *n*
fr couverture de vaccination *n f*; couverture vaccinale *n f*
pt cobertura vacinal *n f*
pt *[PT]* taxa de vacinação *n f*
nl immunisatiedekking *n*; immunisatiegraad *n*; vaccinatiedekking *n*; vaccinatiegraad *n*
ar تغطية التطعيم؛ التغطية التطعيمية

PREVENCIÓ. Proporció de persones vacunades contra una malaltia en un moment o període concret entre el total de persones per a les quals està indicada la vacunació contra aquesta malaltia.

122 **cobertura vacunal** *n f*
veg. **cobertura de vacunació** *n f*

123 **cobicistat** *n m*

oc cobicistat *n m*
eu kobizistat *n*
gl cobicistat *n m*
es cobicistat *n m*
en cobicistat *n*
fr cobicistat *n m*
pt *[PT]* cobicistat *n m*
pt *[BR]* cobicistate *n m*
nl cobicistat *n*
ar كوبيسيستات

CAS 1004316-88-4

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric, inhibidor del citocrom P450 3A, que augmenta l'exposició sistèmica als substrats d'aquest citocrom.

Nota: 1. El cobicistat s'empra, combinat amb altres fàrmacs antiretrovirals, com a potenciador farmacocinètic de l'atazanavir o el darunavir en el tractament de les infeccions pel virus de la inmunodeficiència humana 1. Se n'ha suggerit l'ús, en combinació amb el darunavir, per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *cobicistat* és la forma catalana corresponent a la DCI.

124 **col·lapse cardiocirculatori** *n m*
veg. **xoc** *n m*

125 **col·lectiu vulnerable de risc** *n m*

oc collectiu vulnerable de risc *n m*
eu arrisku-talde zaurgarri *n*
gl grupo vulnerable de risco *n m*
es colectivo vulnerable de riesgo *n m*
en vulnerable group at risk *n*
fr groupe vulnérable à risque *n m*
pt *[PT]* população vulnerável em risco *n f*
pt *[BR]* grupo de risco *n m*; grupo vulnerável *n m*
nl kwetsbare risicogroep *n*; risicogroep *n*
ar مجموعة أشدُّ عُرضة لخطر

EPIDEMIOLOGIA. Conjunt de persones amb unes característiques determinades que augmenten el perill de contreure una determinada malaltia.

126 **colquicina** *n f*

oc colquicina *n f*
eu koltxizina *n*
gl colquicina *n f*
es colchicina *n f*
en colchicine *n*
fr colchicine *n f*
pt colchicina *n f*; colquicina *n f*
nl colchicine *n*
ar كولشيسين

CAS 64-86-8

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiinflamatori que es fixa a la tubulina i impedeix la migració de neutròfils cap al focus de la inflamació.

Nota: 1. La colquicina s'empra en la profilaxi i el tractament de l'artritis gotosa aguda i en la prevenció d'episodis febrils de la febre mediterrània. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És un alcaloide d'origen natural que s'obté de les llavors i del bulb del còlquic (*Colchicum autumnale*).

2. La denominació *colquicina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

127 **Comirnaty** *n f*
veg. **tozinameran** *n f*

128 **comitè de bioètica** *n m*

oc comitat de bioetica *n m*
eu bioetika-batzorde *n*
gl comité de bioética *n m*
es comité de bioética *n m*
en bioethics committee *n*
fr comité de bioéthique *n m*
pt *[PT]* comissão de bioética *n f*
pt *[BR]* comitê de bioética *n m*
nl comité voor bio-ethiek *n*
ar لجنة الأخلاقيات الحيوية

TRACTAMENT. Comitè plural i pluridisciplinari que s'encarrega de l'avaluació i la resolució dels problemes ètics en l'àmbit de les ciències de la vida i de la salut.

Nota: Les recomanacions dels comitès de bioètica no són vinculants.

129 **comorbiditat** *n f*

oc comorbiditat *n f*
eu komorbilitate *n*
gl comorbididade *n f*
es comorbilidad *n f*; morbilidad asociada *n f*
en co-morbidity *n*; comorbidity *n*
fr comorbidité *n f*
pt *[PT]* comorbilidade *n f*
pt *[BR]* comorbidade *n f*
nl comorbiditeit *n*; multimorbiditeit *n*
ar اعتلال مشترك

CLÍNICA. Coincidència en una persona d'un o més problemes de salut crònics addicionals a un altre problema de salut, sovint també crònic, que es considera principal o que és l'objecte d'estudi.

130 **compte hemàtic** *n m*
veg. **hemograma** *n m*

131 **comunicat mèdic d'alta** *n m*
veg. **alta mèdica** *n f*

132 **conestat alfa** *n m*

oc conestat alfa *n m*
eu alfa konestat *n*
gl conestat alfa *n m*
es conestat alfa *n m*
en conestat alfa *n*
fr conestat alfa *n m*
pt conestate alfa *n m*
nl conestat alfa *n*
ar مستخلص ألفا

CAS 80295-38-1

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac anàleg a la proteïna inhibidora de l'esterasa C1, dissenyat per a modular la resposta inflamatòria mediada pel sistema del complement.

Nota: 1. El conestat alfa s'empra en el tractament dels atacs aguts d'angioedema hereditari en adults, per una deficiència de l'inhibidor de l'esterasa C1. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *conestat alfa* és la forma catalana corresponent a la DCI.

133 **confinament** *n m*

oc confinament *n m*
eu konfinamendu *n*
gl confinamento *n m*
es confinamiento *n m*
en confinement *n*; lockdown *n*; shelter-in-place order *n*; stay-at-home order *n*
fr confinement *n m*
pt confinamento *n m*
pt *[BR]* lockdown *n m*

nl lockdown *n*
ar إغلاق

PREVENCIÓ. Tancament d'una persona o població en un espai limitat per motius de salut pública, de seguretat ciutadana o judicials.

Nota: En el curs de la pandèmia de COVID-19 s'han decretat confinaments per motius de salut pública, de diversos tipus segons l'abast de l'espai limitat.

134 **confinament perimetral** *n m*

oc confinament perimetrau *n m*
eu konfinamendu perimetral *n*
gl confinamento perimetral *n m*
es confinamiento perimetral *n m*
en perimeter confinement *n*
fr confinement périmétrique *n m*
pt *[PT]* cerca sanitária *n f*
pt *[BR]* confinamento perimetral *n m*
nl plaatselijke lockdown *n*
ar إغلاق بين الأحياء السكنية

PREVENCIÓ. Confinament que s'aplica a un territori delimitant-lo pel seu perímetre.

135 **congestió nasal** *n f*

oc congestion nasau *n f*
eu sudurreko kongestio *n*
gl conxestión nasal *n f*
es congestión nasal *n f*
en nasal congestion *n*
fr congestion nasale *n f*
pt congestão nasal *n f*
nl nasale congestie *n*; neuscongestie *n*; neusverstopping *n*; verstopte neus *n*
ar احتقان الأنف

CLÍNICA. Sensació de disminució del flux d'aire que entra per les fosses nasals deguda a la inflamació dels vasos sanguinis de la mucosa nasal per agents exògens nocius.

136 **conjuntivitis** *n f*

oc conjontivitis *n f*
eu konjuntibitis *n*
gl conxuntivite *n f*
es conjuntivitis *n f*
en conjunctivitis *n*
fr conjonctivite *n f*
pt conjuntivite *n f*
nl bindvliesontsteking *n*; conjunctivitis *n*
ar التهاب الملتحمة

CLÍNICA. Inflamació de la conjuntiva, deguda en general a una infecció o a una causa al·lèrgica.

137 **contacte** *n m*

oc contacte *n m*
eu kontaktu *n*
gl contacto *n m*
es contacto *n m*
en contact *n*
fr contact *n m*
pt *[PT]* contacto *n m*
pt *[BR]* contactante *n m*; contato *n m*
nl contact *n*
ar اتصال

EPIDEMIOLOGIA. Persona sana que ha estat en relació pròxima amb una altra que pateix una malaltia contagiosa.

138 **contacte estret** *n m*

oc contacte estret *n m*
eu hurbileko kontaktu *n*; kontaktu estu *n*
gl contacto estreito *n m*
es contacto cercano *n m*; contacto estrecho *n m*
en close contact *n*; close-distance contact *n*
fr contact rapproché *n m*
pt *[PT]* contacto próximo *n m*
pt *[BR]* contato próximo *n m*
nl nauw contact *n*
ar اتصال قريب

EPIDEMIOLOGIA. Contacte amb qui s'ha compartit espai a menys de 2 metres de distància, durant més de 15 minuts, des de les 48 hores prèvies a l'inici dels símptomes d'una malaltia.

Nota: En el cas de la COVID-19, la consideració de *contacte estret* ha anat variant des de l'inici de la pandèmia. De manera general, si la persona positiva amb qui s'ha contactat no ha tingut símptomes, es tenen en compte les 48 hores prèvies a la realització de la prova diagnòstica.

139 **contagi** *n m*

oc contagi *n m*
eu kutsapen *n*
gl contaxio *n m*
es contagio *n m*
en contagion *n*
fr contagion *n f*
pt contágio *n m*
nl besmetting *n*
ar عدوى

CLÍNICA. Transmissió d'una malaltia infecciosa d'un individu, ja sigui un ésser humà o un animal, a un altre individu.

140 **contagi directe** *n m*
sin. compl. **contagi immediat** *n m*

oc contagi dirècte *n m*; contagi immediat *n m*; contagi personau *n m*
eu zuzeneko kutsapen *n*
gl contaxio directo *n m*; contaxio inmediato *n m*
es contagio directo *n m*; contagio inmediato *n m*; contagio personal *n m*; transmisión directa *n f*
en direct transmission *n*
fr contact direct *n m*; transmission directe *n f*
pt contágio direto *n m*
pt *[PT]* contágio imediato *n m*
nl directe besmetting *n*; directe transmissie *n*; rechtstreekse besmetting *n*; rechtstreekse transmissie *n*
ar نقل مباشر للعدوى؛ عدوى مباشرة

CLÍNICA. Contagi que es produeix quan hi ha una situació de proximitat o intimitat entre l'individu infectat i l'individu receptor.

141 **contagi immediat** *n m*
veg. **contagi directe** *n m*

142 **contagi indirecte** *n m*
sin. compl. **contagi mediat** *n m*

oc contagi indirècte *n m*
eu zeharkako kutsapen *n*
gl contaxio indirecto *n m*; contaxio mediato *n m*
es contagio indirecto *n m*
en indirect transmission *n*
fr transmission indirecte *n f*
pt contágio indireto *n m*
nl indirecte besmetting *n*; indirecte transmissie *n*; onrechtstreekse besmetting *n*; onrechtstreekse transmissie *n*
ar عدوى غير مباشرة

CLÍNICA. Contagi que es produeix a través d'un medi, d'un objecte o d'un fòmit que han estat en contacte amb un individu infectat.

Nota: Per exemple, el contagi indirecte es pot donar a través dels aliments, de l'aigua, de l'aire, d'alguns artròpodes o d'estris compartits (coberts, gots, tovalloles, etc.).

143 **contagi mediat** *n m*
veg. **contagi indirecte** *n m*

144 **contagiositat** *n f*

oc contagiositat *n f*
eu kutsakortasun *n*
gl contaxiosidade *n f*
es contagiosidad *n f*

en contagiosity *n*
fr contagiosité *n f*
pt *[PT]* contagiosidade *n f*
pt *[BR]* transmissibilidade *n f*
nl besmettelijkheid *n*; infectiviteit *n*
ar مُعدية

CLÍNICA. Qualitat d'allò que es transmet o es pot transmetre per contagi.

145 **contenció** *n f*

oc contencion *n f*
eu euste *n*
gl contención *n f*
es contención *n f*
en contention *n*
fr contention *n f*
pt contenção *n f*
nl beperkende maatregelen *n pl*; coronamaatregelen *n pl*
ar احتواء

PREVENCIÓ. Acció d'impedir que una situació es descontroli i traspassi els seus límits.

Nota: En el cas de la pandèmia de COVID-19, les mesures de contenció s'han anat modificant en funció de la velocitat de propagació del virus, del risc de rebrot, dels casos nous confirmats, dels ingressats i de les morts.

146 **control** *n m*

oc contraròtle *n m*
eu kontrol *n*
gl control *n m*
es control *n m*
en control *n*
fr contrôle *n m*
pt *[PT]* controlo *n m*
pt *[BR]* controle *n m*
nl controlegroepdeelnemer -neemster *n*
ar تحكم

EPIDEMIOLOGIA. Participant en un estudi clínic assignat al grup de comparació.

147 **convalescència** *n f*

oc convalescéncia *n f*
eu susperraldi *n*
gl convalecencia *n f*
es convalecencia *n f*
en convalescence *n*
fr convalescence *n f*
pt convalescença *n f*
nl herstel *n*
ar نقاهة

ENTORN SOCIAL. Període de recuperació després d'una malaltia, una operació o una lesió, fins a la restauració completa de la salut.

148 **Convidecia** *n f*
veg. **vacuna CanSino** *n f*

149 **corba de contagis** *n f*
veg. **corba epidèmica** *n f*

150 **corba epidèmica** *n f*
sin. compl. **corba de contagis** *n f*

oc corba de contagis *n f*; corba epidemica *n f*
eu kurba epidemiko *n*; kurba epidemiologiko *n*; kutsatze-kurba *n*
gl curva de contaxios *n f*; curva epidémica *n f*
es curva de contagios *n f*; curva epidémica *n f*; curva epidemiológica *n f*
en contagion curve *n*; epi curve *n*; epidemic curve *n*; epidemiologic curve *n*; epidemiological curve *n*
fr courbe de contagion *n f*; courbe épidémiologique *n f*; courbe épidémique *n f*
pt *[PT]* curva de contágio *n f*; curva epidemiológica *n f*
pt *[BR]* curva epidêmica *n f*

nl besmettingscurve *n*; coronacurve *n*; epidemiologische curve *n*; epidemische curve *n*
ar منحنى وبائي

EPIDEMIOLOGIA. Gràfic de la distribució dels casos d'una determinada malaltia en el context d'una epidèmia.

151 **CoronaVac** *n f*
veg. **vacuna Sinovac** *n f*

152 **coronavirus** *n m pl*
oc coronavirus *n m pl*
eu koronabirus *n*
gl coronavirus *n m pl*
es coronavirus *n m pl*
en coronaviruses *n pl*
fr coronavirus *n m pl*
pt coronavírus *n m pl*
nl corona *n*; coronavirus *n*
ar فيروس كورونا
nc *Coronaviridae*

ETIOPATOGÈNIA. Família de virus amb RNA monocatenari de sentit positiu, de forma esfèrica i amb càpsida de simetria helicoidal, amb un diàmetre de 80 a 130 nm, que presenten un embolcall amb espícules en forma de pètals o punxes.

Nota: Els coronavirus són agents causants de malalties respiratòries i altres afeccions en diferents classes de vertebrats, incloent-hi els éssers humans. Alguns virus d'aquesta família són zoonòtics i en transmetre's a l'espècie humana causen malalties respiratòries de gravetat diversa i molt contagioses. En són exemple les pneumònies causades pels coronavirus SARS-CoV i MERS-CoV o la COVID-19.

153 **coronavirus 2 de la síndrome respiratòria aguda greu** *n m*
sin. compl. **coronavirus de la COVID-19** *n m*; **virus de la COVID-19** *n m*
sigla **SARS-CoV-2** *n m*
oc coronavirus associat ara COVID-19 *n m*; coronavirus dera COVID-19 *n m*; coronavirus SARS-CoV-2 *n m*; SARS-CoV-2 *n m*
eu arnas sindrome akutu larriaren koronabirus 2 *n*; ASALen koronabirus 2 *n*; COVID-19aren birus *n*; SARS-CoV-2 *n*
gl coronavirus 2 da síndrome respiratoria aguda grave *n m*; coronavirus da COVID-19 *n m*; virus da COVID-19 *n m*; SARS-CoV-2 *n m*
es coronavirus 2 del síndrome respiratorio agudo grave *n m*; coronavirus del síndrome respiratorio agudo grave 2 *n m*; virus de la COVID-19 *n m*; SARS-CoV-2 *n m*
en COVID-19 virus *n*; severe acute respiratory syndrome-related coronavirus 2 *n*; virus responsible for COVID-19 *n*; SARS-CoV-2 *n*
fr coronavirus SARS-CoV-2 *n m*; virus de la COVID-19 *n m*; SARS-CoV-2 *n m*
pt coronavírus 2 da síndrome respiratória aguda grave *n m*; novo coronavírus *n m*; SARS-CoV-2 *n m*
pt *[PT]* coronavírus responsável pela COVID-19 *n m*
pt *[BR]* coronavírus associado à COVID-19 *n m*
nl coronavirus SARS-CoV-2 *n*; ernstig acuut ademhalingssyndroom coronavirus 2 *n*; ernstig acuut ademhalingssyndroom-gerelateerd coronavirus 2 *n*; SARS-coronavirus-2 *n*; SARS-CoV-2-coronavirus *n*; SARS-CoV-2-virus *n*; virus SARS-CoV-2 *n*; SARS-CoV-2 *n*
ar فيروس كورونا المؤدي للمتلازمة التنفسية الحادة الوخيمة 2
nc *severe acute respiratory syndrome-related coronavirus 2*

ETIOPATOGÈNIA. Virus de l'espècie coronavirus relacionat amb la síndrome respiratòria aguda greu, del gènere *Betacoronavirus*, de la família dels coronavirus, causant de la COVID-19.

Nota: 1. La sigla *SARS-CoV-2* correspon a l'anglès *severe acute respiratory syndrome coronavirus 2*.

2. La sigla *COVID-19* correspon a l'anglès *coronavirus disease* ('malaltia per coronavirus'), juntament amb la xifra 19, que fa referència a l'any en què va es detectar per primer cop (2019) a la ciutat xinesa de Wuhan.

154 **coronavirus associat a la MERS** *n m*
sin. compl. **coronavirus de la MERS** *n m*
sigla **MERS-CoV** *n m*

oc coronavirus associat a MERS *n m*; coronavirus dera MERS *n m*; coronavirus MERS-CoV *n m*
eu MERSi lotutako koronabirus *n*; MERS-CoV *n*
gl coronavirus asociado á MERS *n m*; coronavirus da MERS *n m*; MERS-CoV *n m*
es coronavirus asociado a MERS *n m*; coronavirus de la MERS *n m*; MERS-CoV *n m*
en MERS-CoV coronavirus *n*; MERS-CoV *n*
fr coronavirus MERS-CoV *n m*; MERS-CoV *n m*
pt coronavírus MERS *n m;* MERS-CoV *n m*
pt *[PT]* coronavírus MERS-CoV *n m;* coronavírus responsável pela MERS *n m*
pt *[BR]* coronavírus associado a MERS *n m*; coronavírus associado à MERS *n m*
nl MERS-coronavirus *n*; MERS-CoV *n*; MERS-virus *n*
ar فيروس كورونا المرتبط بمتلازمة الشرق الأوسط التنفسية
nc *Middle East respiratory syndrome-related coronavirus*

ETIOPATOGÈNIA. Virus de l'espècie coronavirus associat a la síndrome respiratòria de l'Orient Mitjà, del subgènere *Merbecovirus*, de la família dels coronavirus, causant de la MERS.

Nota: 1. El MERS-CoV es transmet principalment per via zoonòtica, dels animals cap a les persones, per contagi directe o indirecte a causa del contacte amb els camells, tot i que també puntualment hi pot haver transmissió entre persones per contagi directe.

2. La sigla *MERS* correspon a l'anglès *Middle East respiratory syndrome* ('síndrome respiratòria de l'Orient Mitjà').

155 **coronavirus associat a la SARS** *n m*
sin. compl. **coronavirus de la SARS** *n m*
sigla **SARS-CoV** *n m*

oc coronavirus associat ara SARS *n m*; coronavirus dera SARS *n m*; SARS-CoV *n m*
eu SARSi lotutako koronabirus *n*; SARS-CoV *n*
gl coronavirus asociado á SARS *n m*; coronavirus da SARS *n m*; SARS-CoV *n m*
es coronavirus del síndrome respiratorio agudo grave *n m*; virus del SARS *n m*; virus del SRAG *n m*; SARS-CoV *n m*
en SARS virus *n*; SARS-associated coronavirus *n*; severe acute respiratory syndrome-related coronavirus *n*; SARS-CoV *n*
fr coronavirus du syndrome respiratoire aigu sévère *n m*; virus du SRAS *n m*; SARS-CoV *n m*; SRAS-CoV *n m*
pt coronavírus SARS *n m*; SARS-CoV *n m*
pt *[PT]* coronavírus responsável pela SARS *n m*
pt *[BR]* coronavírus associado a SARS *n m*; coronavírus associado à SARS *n m*
nl SARS-coronavirus *n*; SARS-CoV *n*; SARS-virus *n*
ar كورونا المرتبط بمتلازمة الالتهاب التنفسي الحاد
nc *severe acute respiratory syndrome-related coronavirus*

ETIOPATOGÈNIA. Virus de l'espècie coronavirus relacionat amb la síndrome respiratòria aguda greu, del gènere *Betacoronavirus*, de la família dels coronavirus, causant de la SARS.

Nota: La sigla *SARS* correspon a l'anglès *severe acute respiratory syndrome* ('síndrome respiratòria aguda greu').

156 **coronavirus de la COVID-19** *n m*
veg. **coronavirus 2 de la síndrome respiratòria aguda greu** *n m*

157 **coronavirus de la MERS** *n m*
veg. **coronavirus associat a la MERS** *n m*

158 **coronavirus de la SARS** *n m*
veg. **coronavirus associat a la SARS** *n m*

159 **covid** *n f*
veg. **COVID-19** *n f*

160 **covid-19** *n f*
veg. **COVID-19** *n f*

161 **COVID-19** *n f*
sin. compl. **covid** *n f;* **covid-19** *n f*; **malaltia del coronavirus 2019** *n f*

oc covid 19 *n f*; malautia respiratòria provocada peth SARS-CoV-2 *n f*; sindròme respiratòri associat ath SARS-CoV-2 *n m*
eu COVID-19 *n*; COVID-19 gaitz *n*; SARS-CoV-2k eragindako arnas gaixotasun *n*
gl covid-19 *n f*; Covid-19 *n f*; COVID-19 *n f*; doenza do coronavirus 2019 *n f*; enfermidade do coronavirus 2019 *n f*
es COVID-19 *n m/f*; covid-19 *n m/f*; enfermedad del coronavirus 2019 *n f*; enfermedad por coronavirus 2019 *n f*
en coronavirus disease 2019 *n*; Covid-19 *n*; COVID-19 *n*; COVID-2019 *n*; SARS-CoV-2 acute respiratory disease *n*
fr COVID-19 *n m/f*; maladie à coronavirus 2019 *n f*
pt doença do coronavírus 2019 *n f*
pt *[PT]* COVID-19 *n f*
pt *[BR]* COVID-19 *n m/f*; doença do novo coronavírus 2019 *n f*; síndrome respiratória associada a SARS-CoV-2 *n f*; síndrome respiratória associada à SARS-CoV-2 *n f*
nl corona *n*; covid *n*; COVID-19 *n*
ar كوفيد-٩١

CLÍNICA. Malaltia respiratòria causada pel SARS-CoV-2, que en casos lleus produeix símptomes similars als de la grip, com ara febre, tos, dispnea, miàlgia i astènia, i que en casos greus pot derivar en una pneumònia associada a un procés inflamatori general amb complicacions multisistèmiques que requereix atenció intensiva.

Nota: 1. La COVID-19 es transmet principalment per contacte amb els aerosols i les gotetes respiratòries que genera una persona portadora del virus quan parla, tus o esternuda. Els casos greus de la malaltia es donen sobretot en persones immunodeprimides o bé en pacients que tenen patologies prèvies de base o unes característiques idiopàtiques que els converteixen en persones de risc per a la COVID-19.

2. La forma *COVID-19* és una sigla procedent de la denominació anglesa *coronavirus disease 2019* ('malaltia del coronavirus 2019'). La sigla s'utilitza sobretot en l'àmbit especialitzat, mentre que en l'àmbit divulgatiu i de la llengua general la tendència és a escriure *covid*, com a forma ja lexicalitzada.

3. En català el gènere de *COVID-19* i de les formes sinònimes *covid* i *covid-19* és el femení, d'acord amb l'origen etimològic del mot (sigla anglesa que té com a nucli *disease*, corresponent en català al mot femení *malaltia*). Tot i això, s'observa certa vacil·lació i l'ús del gènere masculí en contextos generals o divulgatius, probablement perquè s'ajusta a l'estructura morfoprosòdica del substantiu (mot agut acabat en [it]) i per un ús metonímic, menys precís, amb referència al coronavirus que causa la malaltia.

162 **covid persistent** *n f*
veg. **COVID-19 persistent** *n f*

163 **COVID-19 persistent** *n f*
sin. compl. **covid persistent** *n f;* **síndrome post COVID-19** *n f*

oc COVID-19 persistenta *n f*
eu COVID-19 iraunkor *n*

gl COVID-19 persistente *n f*
es COVID-19 persistente *n f;*
síndrome pos-COVID-19 *n m*;
síndrome poscovídico *n m*
en long COVID *n*; post COVID-19 condition *n*
fr COVID-19 de longue durée *n f;*
COVID-19 persistante *n f;*
pt COVID-19 prolongada *n f*
pt *[PT]* COVID-19 persistente *n f*
pt *[BR]* COVID-19 longa *n f*; COVID-19 pós aguda *n f*; síndrome pós COVID *n f*
nl langdurige corona *n*; postcoronasyndroom *n*
ar كوفيد١٩ المستمر

CLÍNICA. Situació clínica que es dona en alguns pacients que han patit una infecció pel SARS-CoV-2 lleu o moderada, en què, després de la fase aguda, no es torna a l'estat de salut basal.

Nota: 1. L'OMS considera que un cas és compatible amb COVID-19 persistent quan 3 mesos després del debut de la malaltia es manifesten símptomes que s'allarguen almenys durant 2 mesos i que no poden ser explicats per un diagnòstic alternatiu a la COVID-19.

2. Entre els símptomes més freqüents de la COVID-19 persistent hi ha la fatiga, la sensació de falta d'aire o les disfuncions cognitives, a més a més de cefalea, tos, anòsmia o agèusia, que tenen impacte en la qualitat de vida del pacient. Poden fluctuar al llarg del temps, amb remissions i recaigudes.

3. Altres denominacions catalanes documentades, d'acord amb la variabilitat actual de les formes *COVID-19* i *covid, són covid-19 persistent, síndrome postcovid* o *síndrome post covid-19*.

164 **cribratge** *n m*
oc cribratge *n m*
eu baheketa *n*
gl cribado *n m*
es criba *n f*; cribado *n m*; cribaje *n m*
en screening *n*
fr dépistage *n m*
pt *[PT]* rastreio *n m*
pt *[BR]* triagem *n f*
nl screening *n*
ar تنقية؛ تصفية

DIAGNÒSTIC. Recerca sistemàtica que s'aplica a una població determinada per a identificar les persones que podrien estar afectades per un problema de salut o una malaltia, generalment abans que es manifesti.

Nota: 1. El cribratge consisteix en l'aplicació de procediments de selecció (qüestionaris, exploracions físiques, proves complementàries) a poblacions d'individus aparentment sans, per a detectar malalties subclíniques o identificar les persones que presenten factors de risc per a una malaltia determinada.

2. El propòsit del cribratge és reconèixer les persones que es poden beneficiar d'un tractament precoç que millori el pronòstic de la seva malaltia o del seu problema de salut.

165 **cultiu** *n m*
oc coitiu *n m*
eu kultibo *n*
gl cultivo *n m*
es cultivo *n m*
en culture *n*
fr culture *n f*
pt cultura *n f*
nl kweek *n*
ar زراعة

DIAGNÒSTIC. Tècnica de laboratori consistent en la multiplicació, aïllament o identificació de microorganismes en un medi de cultiu apropiat amb finalitats mèdiques, científiques o industrials.

Nota: Els microorganismes que admeten el cultiu poden ser bacteris, virus, fongs o paràsits. El medi de cultiu és constituït per glúcids simples com la glucosa, proteïnes

fàcilment assimilables i sals minerals inorgàniques que aporten fonamentalment sofre, fòsfor, magnesi, clor, sodi, potassi i calci.

166 **CVnCoV** *n f*
veg. **vacuna CureVac** *n f*

D

167 **danoprevir** *n m*

oc danoprevir *n m*
eu danoprebir *n*
gl danoprevir *n m*
es danoprevir *n m*
en danoprevir *n*
fr danoprevir *n m*
pt danoprevir *n m*
nl danoprevir *n*
ar دانوبريفير

CAS 850876-88-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric que inhibeix la proteasa NS3/4A del virus de l'hepatitis C.

Nota: 1. El danoprevir és un pèptid cíclic que s'empra en el marc d'assaigs clínics en el tractament de la infecció crònica pel virus de l'hepatitis C. Se n'ha suggerit l'ús, juntament amb el ritonavir, per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *danoprevir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

168 **darunavir** *n m*

oc darunavir *n m*
eu darunabir *n*
gl darunavir *n m*
es darunavir *n m*
en darunavir *n*
fr darunavir *n m*
pt darunavir *n m*
nl darunavir *n*
ar دارونافير

CAS 206361-99-1

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiretroviral inhibidor de la proteasa 1 del virus de la immunodeficiència humana.

Nota: 1. El darunavir s'empra en el tractament de la infecció pel virus de la immunodeficiència humana 1. S'administra en combinació amb dosis baixes de ritonavir o cobicistat i altres fàrmacs antiretrovirals. Se n'ha suggerit l'ús per al 2.
La denominació *darunavir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

169 **dazcapistat** *n m*

oc dazcapistat *n m*
eu dazkapistat *n*
gl dazcapistat *n m*
es dazcapistat *n m*
en dazcapistat *n*
fr dazcapistat *n m*
pt dazcapistat *n m*
nl dazcapistat *n*
ar دازاكبيستات

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac neuroprotector en investigació que podria actuar inhibint la calpaïna.

Nota: 1. El dazcapistat s'ha suggerit com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *dazcapistat* és la forma catalana corresponent a la DCI.

170 **defenses** *n f pl*

oc defenses *n f pl*
eu defentsak *n*
gl defensas *n f pl*
es defensas *n f pl*
en defenses *n pl*
fr défenses *n f pl*
pt defesas *n f pl*
pt *[BR]* mecanismos de defesa *n m pl*
nl afweer *n*; afweerapparaat *n*; afweermechanisme *n*
ar مناعة الجسم

CONCEPTES GENERALS. Conjunt de mecanismes inflamatoris, fagocitaris o immunobiològics amb

què l'organisme resisteix l'acció d'allò que l'ataca o que amenaça de causar-li algun dany.

171 **delegat de prevenció | delegada de prevenció** *n m, f*

oc delegat de prevencion | delegada de prevencion *n m, f*
eu prebentzioko ordezkari *n*
gl delegado de prevención | delegada de prevención *n m, f*
es delegado de prevención | delegada de prevención *n m, f*
en prevention delegate *n*
fr délégué à la prévention | déléguée à la prévention *n m, f*
pt *[PT]* delegado de segurança | delegada de segurança *n m, f*
pt *[BR]* representante dos empregados na Comissão Interna de Prevenção de Acidentes *n m, f*
nl preventieverantwoordelijke *n*
ar مندوب الوقاية

ENTORN SOCIAL. Representant dels treballadors amb funcions específiques en matèria de prevenció de riscos a la feina.

172 **desconfinament** *n m*

oc desconfinament *n m*
eu deskonfinamendu *n*
gl desconfinamento *n m*
es desconfinamiento *n m*; levantamiento del confinamiento *n m*
en deconfinement *n*; lockdown lifting *n*
fr déconfinement *n m*
pt desconfinamento *n m*
nl lockdownexit *n*; lockdownopheffing *n*
ar رفع الإغلاق

EPIDEMIOLOGIA. Procés de recuperació gradual de la normalitat en l'activitat d'una població després d'un confinament.

173 **desescalada** *n f*
sin. compl. **desescalament** *n m*

oc desescalada *n f*; desescalament *n m*
eu konfinamendua arintze *n*
gl desescalada *n f*
es desescalada *n f*
en de-escalation *n*
fr désescalade *n f*
pt *[PT]* levantamento do desconfinamento *n m*; redução das medidas de confinamento *n f*
pt *[BR]* flexibilização de medidas *n f*
nl exitstrategie *n*
ar تراجع الجائحة

EPIDEMIOLOGIA. Reducció gradual de les mesures excepcionals adoptades per a frenar la pandèmia de COVID-19, amb l'objectiu de permetre una tornada esglaonada a la normalitat.

174 **desescalament** *n m*
veg. **desescalada** *n f*

175 **deshidrodidemnina B** *n f*
veg. **plitidepsina** *n f*

176 **desinfectant** *adj*

oc desinfectant *adj*
eu desinfektatzailea *adj*
gl desinfectante *adj*
es desinfectante *adj*
en disinfectant *adj*
fr désinfectant -ante *adj*
pt desinfetante *adj*
nl ontsmettingsmiddel *adj*
ar مطهر

PREVENCIÓ. Dit de la substància o el mètode que té la propietat d'eliminar els microorganismes patògens presents en un objecte.

D

177 **destret respiratori de l'adult** *n m*
veg. **síndrome del destret respiratori de l'adult** *n f*

178 **destret respiratori del nadó** *n m*
veg. **síndrome del destret respiratori del nadó** *n f*

179 **detecció precoç** *n f*

oc deteccion precòç *n f*
eu detekzio goiztiar *n*
gl detección precoz *n f*
es detección precoz *n f*
en early case finding *n*; early detection *n*
fr dépistage précoce *n m*; détection précoce *n f*
pt *[PT]* deteção precoce *n f*
pt *[BR]* detecção precoce *n f*
nl vroegtijdige opsporing *n*
ar كشف مبكر

DIAGNÒSTIC. Detecció d'un problema de salut durant el període asimptomàtic que permet aplicar mesures per a intentar modificar-ne la història natural i evitar-ne la progressió.

180 **dexametasona** *n f*

oc dexametasona *n f*
eu dexametasona *n*
gl dexametasona *n f*
es dexametasona *n f*
en dexamethasone *n*
fr dexaméthasone *n f*
pt dexametasona *n f*
nl dexamethason *n*
ar ديكساميثازون

CAS 50-02-2

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiinflamatori i immunosupressor que inhibeix l'apoptosi dels neutròfils i els factors de transcripció inflamatoris.

Nota: 1. La dexametasona és un glucocorticoide que s'empra en el tractament de la insuficiència cardíaca i de malalties amb un component inflamatori i al·lèrgic, així com per a inhibir el rebuig en el trasplantament d'òrgans. A l'Estat espanyol i a altres països se n'ha autoritzat l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *dexametasona* és la forma catalana corresponent a la DCI.

181 **diagnosi** *n f*
veg. **diagnòstic** *n m*

182 **diagnòstic** *n m*
sin. compl. **diagnosi** *n f*

oc diagnòsi *n f*; diagnostic *n m*
eu diagnostiko *n*
gl diagnose *n f*; diagnóstico *n m*
es diagnosis *n f*; diagnóstico *n m*
en diagnosis *n*; diagnostic *n*
fr diagnose *n f*; diagnostic *n m*
pt diagnóstico *n m*
nl diagnose *n*
ar تشخيص

DIAGNÒSTIC. Determinació de la naturalesa de la malaltia o el problema de salut d'un pacient per mitjà de l'estudi dels seus símptomes i signes i de la realització d'exploracions complementàries.

183 **diarrea** *n f*

oc diarrèa *n f*
eu beherako *n*
gl diarrea *n f*
es diarrea *n f*
en diarrhea *n*
fr diarrhée *n f*
pt diarreia *n f*
nl diarree *n*
ar إسهال

CLÍNICA. Evacuació de femta de menor consistència i major fluïdesa i, sovint, amb un augment del nombre i el volum de les deposicions.

Nota: La causa de la diarrea és l'acceleració del trànsit intestinal, a la qual moltes vegades se suma una hipersecreció mucosa.

184 **dímer-D** *n m*

oc dimer-D *n m*
eu D dimero *n*
gl dímero-D *n m*
es dímero-D *n m*
en D-dimer *n*
fr D-dimère *n m*
pt D-dímero *n m*
pt *[BR]* dímero D *n m*
nl D-dimer *n*
ar ديمير- د

DIAGNÒSTIC. Producte de degradació de la fibrina que es produeix quan un coàgul de sang és dissolt en l'organisme.

Nota: 1. El dímer-D, el fibrinogen i el temps de protrombina són tres paràmetres de coagulació que poden orientar sobre el pronòstic de la pneumònia per COVID-19.

2. Uns valors sanguinis de dímer-D elevats s'han relacionat amb un pitjor pronòstic en pacients amb COVID-19.

3. La determinació del dímer-D s'utilitza en el diagnòstic de la trombosi venosa profunda, el tromboembolisme pulmonar o la coagulació intravascular disseminada.

185 **discapacitat** *n f*

oc andicapat *n f*; discapacitat *n f*
eu desgaitasun *n*
gl discapacidade *n f*
es discapacidad *n f*
en disability *n*
fr incapacité *n f*
pt incapacidade *n f*
nl beperking *n*
ar عدم قدرة؛ إعاقة

ENTORN SOCIAL. Condició de la persona que presenta un trastorn físic, mental o sensorial que li impedeix o li dificulta desenvolupar la seva activitat dins dels límits considerats normals.

Nota: Les persones amb una discapacitat poden tenir dificultats en la integració educativa, social i laboral, a conseqüència d'una deficiència previsiblement permanent, congènita o no, en les seves capacitat físiques, psíquiques o sensorials.

186 **disfonia** *n f*

oc disfonia *n f*
eu disfonia *n*
gl disfonía *n f*
es disfonía *n f*
en dysphonia *n*
fr dysphonie *n f*
pt disfonia *n f*
nl dysfonie *n*
ar خلل النطق

CLÍNICA. Trastorn de la fonació degut a canvis en les cordes vocals que causen una alteració en els paràmetres normals de to, intensitat o timbre.

Nota: La disfonia pot ser fisiològica, com en el cas del canvi de veu dels nois en la pubertat, o patològica, en casos d'inflamacions de la laringe o per una lesió nerviosa de les cordes vocals.

187 **displàsia alveolar congènita** *n f*
veg. **síndrome del destret respiratori del nadó** *n f*

188 **dispnea** *n f*
sin. compl. **ofec** *n m*; **tapament** *n m*

oc dispnèa *n f*; estofament *n m*; tapament *n m*
eu disnea *n*
gl afogamento *n m*; dispnea *n f*; falta de aire *n f*
es disnea *n f*
en dyspnea *n*; shortness of breath *n*
fr dyspnée *n f*
pt dispneia *n f*

pt *[PT]* falta de ar *n f*
nl ademnood *n*; dyspneu *n*; kortademigheid *n*
ar ضيق التنفس

CLÍNICA. Sensació de dificultat respiratòria associada a un augment de l'esforç per a respirar.

Nota: Quan la dispnea és lleugera, es redueix a la sensació subjectiva; quan és més greu, hi ha signes objectius, com l'augment de la freqüència respiratòria, l'augment de la profunditat de la inspiració, la dilatació dels narius i la contracció dels músculs accessoris.

189 **distanàsia** *n f*
veg. **obstinació terapèutica** *n f*

190 **distància de seguretat** *n f*
sin. **distància física** *n f*

oc distància de seguretat *n f*; distància fisica *n f*
eu segurtasun-tarte *n*
gl distancia de seguridade *n f*; distancia física *n f*
es distancia de seguridad *n f*; distancia física *n f*
en physical distance *n*; safety distance *n*; social distance *n*
fr distance de sécurité *n f*; distance physique *n f*; distance sanitaire *n f*; distance sociale *n f*
pt distância de segurança *n f*; distância física *n f*
nl 1,5 metercirkel *n*; anderhalvemetercirkel *n*; corona-afstand *n*; fysieke afstand *n*; sociale afstand *n*; veilige afstand *n*
ar مسافة التباعد الآمن؛ تباعد جسدي

PREVENCIÓ. Interval d'espai que hi ha d'haver entre dues persones com a mesura de prevenció per a evitar el contagi d'una malaltia.

191 **distància física** *n f*
sin. **distància de seguretat** *n f*

192 **distanciament de seguretat** *n m*
sin. **distanciament físic** *n m*

oc distanciament de seguretat *n m*; distanciament fisic *n m*
eu segurtasuneko urruntze *n*; urruntze fisiko *n*
gl distanciamento de seguridade *n m*; distanciamento físico *n m*
es distanciamiento de seguridad *n m*; distanciamiento físico *n m*
en physical distancing *n*; safe distancing *n*; social distancing *n*
fr distanciation physique *n f*; distanciation sanitaire *n f*; distanciation sociale *n f*; éloignement de sécurité *n m*; éloignement physique *n m*; éloignement sanitaire *n m*; éloignement social *n m*
pt distanciamento de segurança *n m*; distanciamento físico *n m*
ar تباعد آمن

PREVENCIÓ. Conjunt de mesures de salut pública de reducció dels contactes físics directes i indirectes entre persones per a evitar el contagi d'una malaltia.

Nota: El distanciament de seguretat consisteix, per exemple, a mantenir una determinada distància d'una altra persona, evitar els gestos de salutació habituals, com ara encaixades de mans, abraçades o besades, o reduir les interaccions amb les persones vulnerables.

193 **distanciament físic** *n m*
sin. **distanciament de seguretat** *n m*

194 **DNA** *n m*
veg. **àcid desoxiribonucleic** *n m*

195 **dol** *n m*

oc dòl *n m*
eu dolu *n*
gl dó *n m*
es duelo *n m*
en bereavement *n*; grief *n*; mourning *n*
fr deuil *n m*; endeuillement *n m*
pt luto *n m*

nl leed *n*; rouw *n*; verdriet *n*
ar ألم

TRACTAMENT. Resposta emocional previsible a la mort d'un ésser estimat.

196 **dolor toràcic** *n m*

sin. compl. **mal de pit** *n m*
oc dolor toracic *n m*; mau de piech *n m*
eu bularraldeko min *n*
gl dor de peito *n f*; dor torácica *n f*
es dolor torácico *n m*
en chest pain *n*; thoracalgia *n*
fr douleur au thorax *n f*; douleur thoracique *n f*
pt dor torácica *n f*
pt *[PT]* dor no peito *n m*
nl borstpijn *n*; pijn op de borst *n*
ar ألم القفص الصدري

CLÍNICA. Molèstia anòmala localitzada al tòrax, entre la base del coll i el diafragma.

Nota: El dolor toràcic és un símptoma greu de la COVID-19 i requereix atenció mèdica al més aviat possible.

197 **dosi de record** *n f*

sin. compl. **dosi de reforç** *n f*
oc dòsi de rebrembe *n f*; dòsi de refòrç *n f*
eu oroitzapen-dosi *n*
gl dose de recordo *n f*; dose de reforzo *n f*
es dosis de recuerdo *n f*; dosis de refuerzo *n f*
en booster dose *n*
fr dose de rappel *n f*; dose de réactivation *n f*; injection de rappel *n f*
pt dose de reforço *n f*
nl booster *n*; boosterdosis *n*; boosterinjectie *n*; boostershot *n*
ar جرعة تنشيطية

PREVENCIÓ. Dosi addicional d'una vacuna que s'administra amb l'objectiu d'augmentar i prolongar l'efecte immunitari de la dosi o de les dosis administrades en la primovacunació.

198 **dosi de reforç** *n f*
veg. **dosi de record** *n f*

E

199 **eculizumab** *n m*

oc eculizumab *n m*
eu ekulizumab *n*
gl eculizumab *n m*
es eculizumab *n m*
en eculizumab *n*
fr éculizumab *n m*
pt *[PT]* eculizumab *n m*
pt *[BR]* eculizumabe *n m*
nl eculizumab *n*
ar إيكوليزوماب

CAS 219685-50-4

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador selectiu que s'uneix a la proteïna C5 del complement per a impedir-ne l'escissió i posterior activació, però que preserva els primers components de l'activació del complement, necessaris per a l'opsonització dels microorganismes i l'eliminació d'immunocomplexos.

Nota: 1. L'eculizumab és un anticòs monoclonal humanitzat que s'empra en el tractament de l'hemoglobinúria paroxística nocturna, en la síndrome hemolítica urèmica atípica i la neuromielitis òptica. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.

2. La denominació *eculizumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

200 **èczema** *n m*

oc eczèma *n m*
eu ekzema *n*
gl eccema *n m*
es eccema *n m*
en eczema *n*
fr eczéma *n m*
pt eczema *n m*
nl eczeem *n*; eczema *n*
ar أكزيما

CLÍNICA. Trastorn propi de malalties cutànies caracteritzat per una erupció papulovesiculosa pruent.

Nota: 1. En la fase aguda, l'èczema s'acompanya d'eritema i edema i, en la fase crònica, es manifesta predominantment per engruiximent epidèrmic, liquenificació i descamació, sense perdre del tot els trets papulars i vesiculosos.

2. El terme és conceptualment proper a la *dermatitis*, per bé que l'ús ha decantat la preferència per un terme o un altre en diferents malalties i segons les diverses escoles dermatològiques.

201 **edatisme** *n m*

oc edatisme *n m*
eu adinkeria *n*
gl idadismo *n m*
es edadismo *n m*; edatismo *n m*
en ageism *n*; agism *n*
fr âgéisme *n m*; âgisme *n m*
pt idadismo *n m*
pt *[PT]* ageísmo *n m*; discriminação baseada na idade *n f*
pt *[BR]* discriminação contra idosos *n f*; discriminação etária *n f;* etarismo *n m*
nl agisme *n*; leeftijdsdiscriminatie *n*
ar قدُّم العمر

TRACTAMENT. Actitud discriminatòria envers una persona consistent a abstenir-se d'aplicar-li mitjans diagnòstics o terapèutics que li serien beneficiosos a causa exclusivament de la seva edat avançada.

202 **efectivitat vacunal** *n f*

oc efectivitat vacunau *n f*
eu txertoen efektibitate *n*

gl efectividade vacinal *n f*
es efectividad vacunal *n f*
en vaccine effectiveness *n*
fr effectivité vaccinale *n f*
pt *[PT]* efetividade vacinal *n f*
pt *[BR]* efetividade da vacina *n f*
nl doeltreffendheid van een vaccin *n*; effectiviteit van een vaccin *n*; vaccindoeltreffendheid *n*; vaccineffectiviteit *n*
ar فعالية اللقاح

PREVENCIÓ. Grau en què una vacuna produeix l'efecte desitjat en la població diana quan s'aplica en les condicions reals de la pràctica clínica habitual.

Nota: Convé distingir l'efectivitat vacunal de l'eficàcia vacunal i l'eficiència vacunal.

203 **eficàcia vacunal** *n f*

oc eficacitat vacunau *n f*
eu txertoen efikazia *n*
gl eficacia vacinal *n f*
es eficacia vacunal *n f*
en vaccine efficacy *n*
fr efficacité vaccinale *n f*
pt *[PT]* eficácia vacinal *n f*
pt *[BR]* eficácia da vacina *n f*
nl vaccinwerkzaamheid *n*; werkzaamheid van een vaccin *n*
ar فعالية اللقاح

PREVENCIÓ. Grau en què una vacuna produeix l'efecte desitjat quan s'aplica en condicions experimentals.

Nota: Convé distingir l'eficàcia vacunal de l'efectivitat vacunal i l'eficiència vacunal.

204 **eficiència vacunal** *n f*

oc eficiéncia vacunau *n f*
eu txertoen efizientzia *n*
gl eficiencia vacinal *n f*
es eficiencia vacunal *n f*
en vaccine efficiency *n*
fr efficience vaccinale *n f*
pt *[PT]* eficiência vacinal *n f*
pt *[BR]* eficiência da vacina *n f*
nl doelmatigheid van een vaccin *n*; efficiëntie van een vaccin *n*; vaccinefficiëntie *n*
ar فعالية اللقاح

PREVENCIÓ. Relació que s'estableix entre el cost econòmic que comporta l'administració d'una vacuna i la seva efectivitat.

Nota: Convé distingir l'eficiència vacunal de l'efectivitat vacunal i l'eficàcia vacunal.

205 **elasomeran** *n f*
sin. **vacuna Moderna** *n f*
den. com. **Spikevax** *n f*

oc elasomeran *n f*; vacuna Moderna *n f*; Spikevax *n f*
eu elasomeran *n*; Moderna txerto *n*; Spikevax *n*
gl elasomerán *n f*; vacina Moderna *n f*; vacina Spikevax *n f*
es elasomerán *n f*; vacuna Moderna *n f*; Spikevax *n f*
en elasomeran *n*; Moderna vaccine *n*; Spikevax *n*
fr élasoméran *n m*; vaccin Moderna *n m*; Spikevax *n m*
pt elasomeran *n*
pt *[PT]* vacina Moderna *n f*; vacina Spikevax *n f*
nl elasomeran *n*; Moderna-vaccin *n*; Spikevax-vaccin *n*; Spikevax *n*
ar إلسوميران

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 que utilitza l'RNA missatger codificador de la proteïna S del SARS-CoV-2.

Nota: La vacuna Moderna s'administra per via intramuscular i són necessàries dues dosis per a completar la pauta de vacunació. Està autoritzada a l'Estat espanyol. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *elasomeran* és la forma catalana corresponent a la DCI.

206 **ELISA** *n m*
veg. **enzimoimmunoassaig sobre fase sòlida** *n m*

207 **emapalumab** *n m*

oc emapalumab *n m*
eu emapalumab *n*
gl emapalumab *n m*
es emapalumab *n m*
en emapalumab *n*
fr émapalumab *n m*
pt *[PT]* emapalumab *n m*
pt *[BR]* emapalumabe *n m*
nl emapalumab *n*
ar إيمابالوماب

CAS 1709815-23-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador dirigit contra l'interferó gamma que, en unir-s'hi, pot fer disminuir la inflamació i la resposta immunitària.

Nota: 1. L'emapalumab és un anticòs monoclonal que s'empra en el tractament de la limfohistiocitosi hemofagocítica familiar. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *emapalumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

208 **embolcall** *n m*

oc engolòpa *n f*; envolopa *n f*
eu birus-bilgarri *n*
gl envoltura vírica *n f*
es cubierta vírica *n f*; envoltura *n f*
en envelope *n*; peplos *n*; viral coat *n*
fr enveloppe *n f*; péplos *n m*
pt envelope viral *n m*
pt *[BR]* envelope *n m*
nl envelop *n*; enveloppe *n*
ar غلاف فيروسي

ETIOPATOGÈNIA. Membrana externa que envolta la càpsida d'alguns virus, formada per una bicapa lipídica i per glicoproteïnes, que poden sobresortir en forma d'espícules.

209 **embòlia pulmonar** *n f*

oc embolia paumonar *n f*
eu biriketako enbolia *n*
gl embolia pulmonar *n f*
es embolia pulmonar *n f*
en pulmonary embolism *n*
fr embolie pulmonaire *n f*
pt embolia pulmonar *n f*
nl longembolie *n*
ar انسداد رؤي

CLÍNICA. Embòlia que afecta els pulmons, a partir d'una vena afectada per trombosi, i que pot ser bruscament mortal.

210 **emergència sanitària** *n f*

oc emergéncia sanitària *n f*
eu osasun-larrialdi *n*
gl emerxencia sanitaria *n f*
es emergencia sanitaria *n f*
en health emergency *n*
fr urgence sanitaire *n f*
pt emergência sanitária *n f*
pt *[PT]* emergência de saúde pública *n f*
nl gezondheidscrisis *n*; medische noodsituatie *n*; noodsituatie op gezondheidsgebied *n*
ar طوارئ صحية

EPIDEMIOLOGIA. Situació clínica extraordinària greu, sobtada, inusual o inesperada que comporta un risc per a la salut pública d'un territori i que pot propagar-se a altres territoris.

211 **èmesi** *n f*
veg. **vòmit** *n m*

212 **emtricitabina** *n f*

oc emtricitabina *n f*
eu emtrizitabina *n*
gl emtricitabina *n f*
es emtricitabina *n f*
en emtricitabine *n*
fr emtricitabine *n f*
pt emtricitabina *n f*
nl emtricitabine *n*
ar إمتريسيتابين

CAS 143491-57-0

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric inhibidor de la transcriptasa inversa anàleg de nucleòsid, que s'integra a la cadena de DNA durant la replicació, en força la terminació i atura la replicació vírica.

Nota: 1. L'emtricitabina s'empra en la profilaxi preexposició al virus de la immunodeficiència humana en combinació amb el tenofovir. Se n'ha suggerit l'ús, també en combinació amb el tenofovir, en el tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *emtricitabina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

213 **emvododstat** *n m*

oc emvododstat *n m*
eu embododstat *n*
gl emvododstat *n m*
es emvododstat *n m*
en emvododstat *n*
fr emvododstat *n m*
pt emvododstat *n m*
nl emvododstat *n*
ar إمفودودستات

CAS 1256565-36-2

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació amb efecte inhibidor de l'enzim dihidroorotat-deshidrogenasa que bloca la biosíntesi *de novo* de la pirimidina i inhibeix la replicació de l'RNA víric.

Nota: 1. L'emvododstat s'empra en el tractament de la leucèmia mieloide aguda. S'investiga com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *emvododstat* és la forma catalana corresponent a la DCI.

214 **encebador** *n m*

oc amòrsa *n f*
eu abiarazle *n*; hasle *n*
gl cebador *n m*
es cebador *n m*; iniciador *n m*
en primer *n*
fr amorce *n f*
pt iniciador *n m*; primer *n m*
nl primer *n*
ar بادئ

DIAGNÒSTIC. Seqüència curta de DNA o d'RNA unida per complementarietat a una cadena de DNA que s'ha de replicar i a la qual s'aniran unint els nous nucleòtids.

215 **endèmia** *n f*

oc endemia *n f*
eu endemia *n*
gl endemia *n f*
es endemia *n f*
en endemia *n*
fr endémie *n f*
pt endemia *n f*
nl endemie *n*
ar مرض متوطن

EPIDEMIOLOGIA. Malaltia, en general de tipus infecciós, que incideix de manera permanent i elevada en una determinada zona geogràfica.

216 **enoxaparina** *n f*

oc enoxaparina *n f*
eu enoxaparina *n*
gl enoxaparina *n f*

es enoxaparina *n f*
en enoxaparin *n*
fr énoxaparine *n f*
pt enoxaparina *n f*
nl enoxaparine *n*
ar إينوكسابارين

CAS 9005-49-6

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac anticoagulant que potencia l'efecte inhibidor de l'antitrombina III sobre els factors IIa i Xa.

Nota: 1. L'enoxaparina s'empra en la profilaxi i el tractament dels fenòmens tromboembòlics venosos. També es coadministra amb l'àcid acetilsalicílic en la prevenció de la trombosi coronària associada a una angina inestable o a un infart de miocardi sense onda Q. L'enoxaparina és una heparina de pes molecular baix que s'obté per fraccionament a partir de l'heparina convencional o no fraccionada. Presenta una activitat anti-Xa/IIa superior a l'heparina no fraccionada. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *enoxaparina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

217 **enpatoran** *n m*

oc enpatoran *n m*
eu enpatoran *n*
gl enpatorán *n m*
es enpatorán *n m*
en enpatoran *n*
fr enpatoran *n m*
pt enpatoran *n m*
nl enpatoran *n*
ar غير صبور

CAS 2101938-42-3

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació que inhibeix la immunitat innata i l'autoimmunitat mitjançant el blocatge dels receptors de tipus Toll i l'impediment per a detectar de cadenes simples d'RNA víric.

Nota: 1. L'enpatoran s'empra en el tractament de les malalties immunitàries. Està en una fase clínica de desenvolupament avançada com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *enpatoran* és la forma catalana corresponent a la DCI.

218 **ensovibep** *n m*

oc ensovibep *n m*
eu ensobibep *n*
gl ensovibep *n m*
es ensovibep *n m*
en ensovibep *n*
fr ensovibep *n m*
pt ensovibep *n m*
nl ensovibep *n*
ar إنسوفيبيب

CAS 2451126-06-8

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació basat en una proteïna mimètica d'anticòs modificada genèticament, amb capacitat neutralitzant contra el SARS-CoV-2, que s'uneix a la proteïna S per a inhibir l'entrada del virus a la cèl·lula hoste.

Nota: 1. L'ensovibep està en una fase clínica de desenvolupament avançada com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *ensovibep* és la forma catalana corresponent a la DCI.

219 **enzimoimmunoassaig sobre fase sòlida** *n m*
sigla **ELISA** *n m*

oc enzimoimmunoassag sus fasa solida *n m*; ELISA *n m*
eu entzimei lotutako immunoadsortzioko saiakuntza *n*; ELISA *n*
gl inmunoensaio encimático sobre fase sólida *n m*; ELISA *n m*
es análisis de inmunoadsorción ligado a enzimas *n m*; inmunoensayo enzimático sobre fase sólida *n m*; ELISA *n m*

en enzyme-linked immunosorbent assay *n*; ELISA *n*
fr analyse ELISA *n f;*
essai d'immuno-adsorption enzymatique *n m;*
essai immuno-enzymatique *n m;* essai par immunoadsorbant lié à une enzyme *n m*;
test ELISA *n m;* ELISA *n m*
pt ensaio de imunoadsorção enzimática *n m;*
ELISA *n m*
pt *[BR]* ensaio imunoenzimático *n m*
nl enzymgebonden immuunadsorbent-techniek *n*;
enzymgekoppelde immuunadsorbent-techniek *n*; ELISA *n*
ar اختبار الامتصاص المناعي المرتبط بالإنزيم
إنزيم المرحلة الصلبة المناعية

DIAGNÒSTIC. Enzimoimmunoassaig en què un dels dos elements de la reacció, l'antigen o l'anticòs, és unit a un suport sòlid.

Nota: La sigla *ELISA* correspon a l'anglès *enzyme-linked immunosorbent assay* ('assaig d'immunoadsorció lligat a enzims').

220 **EPI** *n m*
veg. **equip de protecció individual** *n m*

221 **epidèmia** *n f*
oc epidèmia *n f*
eu epidemia *n*
gl epidemia *n f*
es epidemia *n f*
en epidemic *n*
fr épidémie *n f*
pt epidemia *n f*
nl epidemie *n*
ar وباء

EPIDEMIOLOGIA. Aparició, en una comunitat o una àrea geogràfica, durant un període de temps concret, d'un nombre inesperat de casos d'una determinada malaltia, que excedeixen clarament els valors habituals.

Nota: En les epidèmies, la propagació de la malaltia pot ser per contacte directe, a través del malalt, o per contacte indirecte, mitjançant vectors o objectes contaminats.

222 **epidemiologia** *n f*
oc epdemiologia *n f*
eu epidemiologia *n*
gl epidemioloxía *n f*
es epidemiología *n f*
en epidemiology *n*
fr épidémiologie *n f*
pt epidemiologia *n f*
nl epidemiologie *n*
ar قسم الأوبئة؛ علم الأوبئة

EPIDEMIOLOGIA. Disciplina que estudia la distribució, la incidència i la prevalença dels estats relacionats amb la salut en una població, els seus determinants i l'aplicació del coneixement obtingut al control de problemes sanitaris.

223 **equip de protecció individual** *n m*
sin. compl. **equip de protecció personal** *n m*
sigla **EPI** *n m*
oc equip de proteccion individuau *n m*;
equip de proteccion personau *n m*; EPI *n f*
eu norbera babesteko ekipamendu *n*; NBE *n*
gl equipo de protección individual *n m*;
equipo de protección persoal *n m*; EPI *n m*
es equipo de protección individual *n m*;
equipo de protección personal *n m*; EPI *n m*
en personal protective equipment *n*; PPE *n*
fr équipement de protection individuelle *n m*;
EPI *n m*
pt equipamento de proteção individual *n m;*
EPI *n m/f*
nl individuele beschermingsmiddelen *n pl*;
persoonlijke beschermingsmiddelen *n pl*;
PBM *n pl*
ar معدات الحماية الشخصية

PREVENCIÓ. Equipament que un treballador subjecta o porta amb l'objectiu que el protegeixi contra un o diversos riscos laborals que puguin amenaçar la seva salut i seguretat.

Nota: Els EPI es fan servir quan no és possible evitar riscos laborals modificant l'organització del treball, ja que són intrínsecs a les característiques de la tasca que es desenvolupa: per exemple, en l'àmbit de la salut, la cura dels pacients afectats per malalties infeccioses amb risc alt de contagi. L'ús d'EPI ha d'anar acompanyat d'altres mesures complementàries per a l'eliminació i la reducció dels riscos.

224 **equip de protecció personal** *n m*
veg. **equip de protecció individual** *n m*

225 **erradicació** *n f*

oc erradicacion *n f*
eu errotik kentze *n*
gl erradicación *n f*
es erradicación *n f*
en eradication *n*
fr éradication *n f*
pt erradicação *n f*
nl uitbanning *n*
ar استئصال

EPIDEMIOLOGIA. Eliminació completa d'una malaltia, especialment una malaltia infecciosa.

226 **ERTO** *n m*
veg. **expedient de regulació temporal d'ocupació** *n m*

227 **escovilló** *n m*
sin. compl. **bastonet** *n m*; **raspallet** *n m*

oc bastonet *n m*; bròssa *n f*; escobilhon *n m*
eu kotoi-txotx *n*
gl bastonciño *n m*; bastonete *n m*
es escobillón *n m*; hisopo *n m*
en swab *n*
fr écouvillon *n m*
pt *[PT]* zaragatoa *n f*
pt *[BR]* cotonete *n m*; haste flexível *n f*; swab *n m*
nl kweekstokje *n*; swab *n*; wattenstaafje *n*; wisser *n*
ar نبات الزوفا؛ سَّاحة

DIAGNÒSTIC. Tija metàl·lica o de plàstic, amb l'extremitat coberta de cotó estèril, utilitzada per a aplicar medicacions en forma de tocs o per a obtenir mostres en un examen citològic, bacteriològic o genètic.

Nota: Els escovillons s'usen, per exemple, per a l'obtenció de mostres de la cavitat nasofaríngia destinades al diagnòstic de la COVID-19 amb una PCR o una prova d'antigens.

228 **esdeveniment advers** *n m*

oc eveniment advèrs *n m*; eveniment desfavorable *n m*
eu gertaera kaltegarri *n*
gl acontecemento adverso *n m*
es acontecimiento adverso *n m*
en adverse event *n*
fr effet indésirable *n m*; événement indésirable *n m*
pt *[PT]* acontecimento adverso *n m*
pt *[BR]* evento adverso *n m*
nl ongewenst voorval *n*
ar حدث سلبي

CONCEPTES GENERALS. Experiència clínica no desitjada que pateix una persona que participa en un assaig clínic.

Nota: El terme *esdeveniment advers* s'utilitza durant la fase de recerca d'un fàrmac quan no s'ha establert cap relació d'imputabilitat entre el principi actiu i l'esdeveniment advers. Si després d'aplicar els algorismes habituals es comprova que el fàrmac ha estat la causa de l'esdeveniment advers s'utilitza el terme *reacció adversa*.

229 **esgotament** *n m*
veg. **fatiga** *n f*

230 **esgotament mental** *n m*
veg. **fatiga mental** *n f*

231 **esperança de vida** *n f*

oc esperança de vida *n f*
eu bizi-itxaropen *n*
gl esperanza de vida *n f*
es esperanza de vida *n f*
en life expectancy *n*
fr espérance de vie *n f*
pt *[PT]* esperança de vida *n f*
pt *[BR]* expectativa de vida *n f*
nl levensverwachting *n*
ar متوسط الأمل في الحياة

TRACTAMENT. Indicador dels anys que viuria una persona si les taxes de mortalitat de la població a la qual pertany es mantinguessin estables.

Nota: Normalment s'utilitza com a indicador de salut l'esperança de vida en néixer, si bé també es pot calcular l'esperança de vida a una determinada edat.

232 **esperança de vida en bona salut** *n f*

oc esperança de vida en bona salut *n f*
eu osasun-egoera oneko bizi-itxaropen *n*
gl esperanza de vida en boa saúde *n f*
es esperanza de vida en buena salud *n f*
en healthy life expectancy *n*
fr espérance de vie en bonne santé *n f*
pt *[PT]* esperança de vida sem incapacidade *n f*
pt *[BR]* expectativa de vida saudável *n f*
nl gezonde levensverwachting *n*; levensverwachting in goede gezondheid *n*
ar متوسط الأمل في الحياة بصحة جيدة

TRACTAMENT. Esperança de vida ajustada segons la qualitat de vida, tenint en compte les dades sobre autopercepció de la salut en enquestes de població.

Nota: L'esperança de vida en bona salut permet valorar l'esforç de prolongar la vida a una persona.

233 **espícula** *n f*
sin. **peplòmer** *n m*

oc espicula *n f*; peplomèr *n m*
eu espikula *n*
gl espícula *n f*; peplómero *n m*
es espícula *n f*; peplómero *n m*
en peplomer *n*; spike *n*
fr péplomère *n m*; spicule *n f*
pt espícula *n f*
pt *[PT]* peplómero *n m*
pt *[BR]* peplômero *n m*
nl peplomeer *n*; piekeiwit *n*; spike-eiwit *n*; stekeleiwit *n*
ar شويكات عظمية

ETIOPATOGÈNIA. Protuberància proteica de l'embolcall víric que té la funció de reconèixer determinades estructures de la membrana cel·lular per a facilitar l'entrada del virus a les cèl·lules susceptibles d'infecció.

234 **estacionalitat** *n f*

oc estacionalitat *n f*
eu urtarokotasun *n*
gl estacionalidade *n f*
es estacionalidad *n f*
en seasonality *n*
fr saisonnalité *n f*
pt sazonalidade *n f*
nl seizoengebondenheid *n*; seizoengevoeligheid *n*; seizoensgebondenheid *n*; seizoensgevoeligheid *n*
ar موسمية

EPIDEMIOLOGIA. Variació previsible i de caràcter repetitiu en el comportament d'una malaltia, que s'associa a un període de temps determinat, pròpia de la majoria de malalties infeccioses.

235 **estadi d'incubació** *n m*
veg. **període d'incubació** *n m*

236 **estat d'alarma** *n m*

oc estat d'alarma *n m*
eu alarma-egoera *n*
gl estado de alarma *n m*
es estado de alarma *n m*
en state of alarm *n*
fr état d'alarme *n m*
pt *[PT]* estado de alerta *n m*
pt *[BR]* estado de alarme *n m*
nl noodtoestand *n*
ar حالة طوارئ

ENTORN SOCIAL. Situació d'excepció decretada pel govern d'un estat, el qual suspèn determinades garanties i llibertats personals.

Nota: L'estat d'alarma es pot declarar, per exemple, per una situació d'emergència en salut pública, com el cas del confinament per la pandèmia de COVID-19 durant la primavera de 2020 a l'Estat espanyol.

237 **estudi clínic** *n m*

oc estudi clinic *n m*
eu azterketa kliniko *n*
gl estudo clínico *n m*
es estudio clínico *n m*
en clinical study *n*
fr étude clinique *n f*
pt estudo clínico *n m*
nl klinisch onderzoek *n*; klinische proef *n*; klinische studie *n*
ar دراسة سريرية

CONCEPTES GENERALS. Estudi realitzat en éssers humans que es duu a terme amb finalitats mèdiques o de salut.

Nota: 1. Poden ser objecte d'estudi clínic un fàrmac, un tractament, una tècnica diagnòstica, una tècnica terapèutica, etc.

2. De vegades, impròpiament, també s'utilitza la denominació *assaig clínic* per a designar aquest concepte. La distinció conceptual entre *estudi clínic* (*clinical study*) i *assaig clínic* (*clinical trial*) és variable segons els especialistes, els països i les legislacions.

238 **estudi d'exploració terapèutica** *n m*
veg. **estudi de fase II** *n m*

239 **estudi d'ús terapèutic** *n m*
veg. **estudi de fase IV** *n m*

240 **estudi de confirmació terapèutica** *n m*
veg. **estudi de fase III** *n m*

241 **estudi de farmacologia humana** *n m*
veg. **estudi de fase I** *n m*

242 **estudi de fase 0** *n m*
sin. compl. **estudi de microdosi** *n m*

oc estudi de fasa 0 *n m*; estudi de microdòsi *n m*; fasa 0 *n f*
eu 0. fase *n*; 0. faseko saiakuntza *n*
gl estudo de fase 0 *n m*
es estudio de fase 0 *n m*; estudio de microdosis *n m*; fase 0 *n f*
en phase 0 *n*; phase 0 study *n*
fr étude de phase 0 *n f*; phase 0 *n f*
pt *[PT]* estudo de fase 0 *n m*
pt *[BR]* estudo clínico de fase 0 *n m*
nl fase-0-onderzoek *n*; fase-0-studie *n*
ar لحرم 0؛ مرحلة الدراسة صفر

CONCEPTES GENERALS. Cadascun dels estudis que tenen lloc abans dels estudis de fase I, com a primera prova d'un nou fàrmac en humans, que tenen com a objectiu obtenir una primera aproximació de si el fàrmac serà ben tolerat i de si presenta perfils farmacocinètics i farmacodinàmics acceptables.

243 **estudi de fase I** *n m*
sin. compl. **estudi de farmacologia humana** *n m*

oc estudi de farmacologia umana *n m*; estudi de fasa I *n m*; fasa I *n f*
eu I. fase *n*; I. faseko saiakuntza *n*
gl estudo de farmacoloxía humana *n m*; estudo de fase I *n m*
es estudio de farmacología humana *n m*; estudio de fase I *n m*; fase I *n f*
en human pharmacology study *n*; phase I *n*; phase I study *n*
fr étude de phase I *n f*; phase I *n f*
pt estudo de fase 1 *n m*
pt *[PT]* estudo farmacológico *n m*
pt *[BR]* estudo clinico de fase 1 *n m*; estudo clínico de fase I *n m*; estudo de fase I *n m*
nl fase-1-onderzoek *n*; fase-1-studie *n*; fase-I-onderzoek *n*; fase-I-studie *n*
ar المرحلة الأولى من الدراسة ؛1 لحرم

CONCEPTES GENERALS. Cadascun dels estudis que formen part del primer estadi de la prova d'un nou fàrmac en humans, que tenen com a objectiu verificar que el fàrmac és tolerat de manera satisfactòria.

244 **estudi de fase II** *n m*
sin. compl. **estudi d'exploració terapèutica** *n m*

oc estudi d'exploracion terapeutica *n m*; estudi de fasa II *n m*; fasa II *n f*
eu II. fase *n*; II. faseko saiakuntza *n*
gl estudo de exploración terapéutica *n m*; estudo de fase II *n m*
es estudio de exploración terapéutica *n m*; estudio de fase II *n m*; fase II *n f*
en phase II *n*; phase II study *n*; therapeutic exploratory study *n*
fr étude de phase II *n f*; phase II *n f*
pt estudo de fase 2 *n m*
pt *[PT]* estudo exploratório *n m*
pt *[BR]* estudo clínico de fase 2 *n m*; estudo clinico de fase II *n m*; estudo de fase II *n m*
nl fase-2-onderzoek *n*; fase-2-studie *n*; fase-II-onderzoek *n*; fase-II-studie *n*
ar مرحلة 2؛ المرحلة الثانية من الدراسة

CONCEPTES GENERALS. Cadascun dels estudis que formen part del segon estadi de la prova d'un nou fàrmac en humans, que es realitzen en malalts potencials amb l'objectiu de conèixer la farmacocinètica i la farmacodinàmica del fàrmac.

Nota: Els estudis de fase II es poden subdividir en estudis de fase IIA, quan es duen a terme amb un seguiment molt estricte i en un nombre reduït de pacients, i en estudis de fase IIB, quan les condicions són més properes als estudis de fase III.

245 **estudi de fase III** *n m*
sin. compl. **estudi de confirmació terapèutica** *n m*

oc estudi de confirmacion terapeutica *n m*; estudi de fasa III *n m*; fasa III *n f*
eu III. fase *n*; III. faseko saiakuntza *n*
gl estudo de confirmación terapéutica *n m*; estudo de fase III *n m*
es estudio de confirmación terapéutica *n m*; estudio de fase III *n m*; fase III *n f*
en phase III *n*; phase III study *n*; therapeutic confirmatory study *n*
fr étude de phase III *n f*; phase III *n f*
pt estudo de fase 3 *n m*
pt *[PT]* estudo de confirmação *n m*
pt *[BR]* estudo clínico de fase 3 *n m*; estudo clínico de fase III *n m*; estudo de fase III *n m*
nl fase-3-onderzoek *n*; fase-3-studie *n*; fase-III-onderzoek *n*; fase-III-studie *n*
ar المرحلة الثالثة من الدراسة

CONCEPTES GENERALS. Cadascun dels estudis que formen part de l'últim estadi de la prova d'un

nou fàrmac abans de la seva comercialització, que tenen com a objectiu establir-ne l'eficàcia i identificar-ne les reaccions adverses més freqüents mitjançant la comparació amb altres alternatives terapèutiques disponibles o, si no n'hi ha, amb placebo.

Nota: Els estudis de fase III es poden subdividir en estudis de fase IIIA, quan encara no s'ha presentat la sol·licitud de registre, i estudis de fase IIIB, quan s'ha presentat el registre.

246 **estudi de fase IV** *n m*
sin. compl. **estudi d'ús terapèutic** *n m*; **fase IV** *n f*

oc estudi d'usatge terapeutic *n m*; estudi de fasa IV *n m*; fasa IV *n f*
eu IV. fase *n*; IV. faseko saiakuntza *n*
gl estudo de fase IV *n m*; estudo de uso terapéutico *n m*; fase IV *n f*
es estudio de fase IV *n m*; estudio de uso terapéutico *n m*; fase IV *n f*
en phase IV *n*; phase IV study *n*; therapeutic use study *n*
fr étude de phase IV *n f*; phase IV *n f*
pt estudo de fase 4 *n m*
pt *[PT]* estudo de vigilância pós-comercialização *n m*; fase 4 *n f*
pt *[BR]* estudo clínico de fase 4 *n m*; estudo clínico de fase IV *n m*; estudo de fase IV *n m*
nl fase-4-onderzoek *n*; fase-4-studie *n*; fase-IV-onderzoek *n*; fase-IV-studie *n*
ar دراسة استخدام علاجي؛ المرحلة الرابعة من الدراسة

CONCEPTES GENERALS. Cadascun dels estudis que es duen a terme després del registre d'un producte, que tenen com a objectiu adquirir més experiència en el seu ús respecte a la seguretat, l'eficàcia i les noves indicacions.

247 **estudi de microdosi** *n m*
veg. **estudi de fase 0** *n m*

248 **estudi preclínic** *n m*

oc estudi preclinic *n m*
eu azterketa prekliniko *n*
gl estudo preclínico *n m*
es estudio preclínico *n m*
en preclinical study *n*
fr essai préclinique *n m*; étude préclinique *n f*
pt estudo pré-clínico *n m*
nl preklinisch onderzoek *n*; preklinische proef *n*; preklinische studie *n*
ar دراسة ما قبل السريرية

CONCEPTES GENERALS. Estudi que es duu a terme in vitro o en animals durant el desenvolupament preclínic d'un fàrmac amb la finalitat d'obtenir la informació necessària per al desenvolupament del fàrmac.

249 **etesevimab** *n m*

oc etesevimab *n m*
eu etesebimab *n*
gl etesevimab *n m*
es etesevimab *n m*
en etesevimab *n*
fr étésévimab *n m*
pt etesevimab *n m*
pt *[BR]* etesevimabe *n m*
nl etesevimab *n*
ar إتيسيفيماب

CAS 2423948-94-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, amb efecte neutralitzant i antivíric, que s'uneix a la superfície de la proteïna S del SARS-CoV-2 per a evitar que el virus infecti la cèl·lula hoste.

Nota: 1. L'etesevimab és un anticòs monoclonal que s'ha autoritzat en alguns països com a tractament de rescat, en combinació amb el bamlanivimab, en pacients amb la COVID-19. Està en una fase clínica de desenvolupament

avançada com a possible tractament per a aquesta malaltia. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *etesevimab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

250 **excés de mortalitat** *n m*
sin. compl. **excés de morts** *n m*

oc excès de mortalitat *n m*
eu gehiegizko hilkortasun *n*
gl exceso de mortalidade *n m*; exceso de mortos *n m*
es exceso de defunciones *n m*; exceso de mortalidad *n m*
en excess deaths *n*; excess mortality *n*
fr excès de mortalité *n m*; excès de morts *n m*
pt excesso de mortalidade *n m*
pt *[PT]* mortalidade excessiva *n f*
pt *[BR]* excesso de mortes *n m*; mortes excedentes *n f pl*
nl oversterfte *n*
ar تزايد الوفيات

EPIDEMIOLOGIA. Augment del nombre de defuncions durant un període determinat.

251 **excés de morts** *n m*
veg. **excés de mortalitat** *n m*

252 **expedient de regulació temporal d'ocupació** *n m*
sigla **ERTO** *n m*

oc expedient de regulacion temporau d'aucupacion *n m*; ERTO *n m*
eu aldi baterako enplegu-erregulazioko espediente *n*; ABEEE *n*
gl expediente de regulación temporal de emprego *n m*; ERTE *n m*
es expediente de regulación temporal de empleo *n m*; ERTE *n m*
en temporary employment regulation file *n*
fr dossier de réglementation de l'emploi temporaire *n m*
pt *[PT]* apoio extraordinário à manutenção de contrato de trabalho *n m*; lay-off simplificado *n m*
pt *[BR]* decreto de regulamentação de trabalho temporário *n m*
nl coronawerkloosheid *n*; NOW-regeling *n*; tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid (NOW) *n*; tijdelijke werkloosheidsregeling wegens overmacht *n*
ar ملف تقنين العمل المؤقت

ENTORN SOCIAL. Procediment administratiu mitjançant el qual una organització, per causes econòmiques, tècniques, organitzatives o de producció, pot procedir a la suspensió temporal del contracte de treball o a la reducció de la jornada laboral d'una part significativa de la plantilla.

Nota: L'expedient de regulació temporal d'ocupació, a diferència de l'expedient de regulació d'ocupació, no implica necessàriament l'extinció del contracte de treball.

253 **exsudat** *n m*

oc exsudat *n m*
eu exudatu *n*
gl exsudación *n f*
es exudado *n m*
en exudate *n*
fr exsudat *n m*
pt *[PT]* exsudado *n m*
pt *[BR]* exsudato *n m*
nl exsudaat *n*
ar نضح؛ إفراز

CLÍNICA. Líquid orgànic, ric en proteïnes plasmàtiques, cèl·lules i productes de la descomposició de teixits inflamats, que s'extravasa d'un vas en els processos inflamatoris i es diposita en els intersticis dels teixits o en la cavitat de les seroses.

Nota: Segons la naturalesa i l'aspecte físic del contingut, hi ha diversos tipus d'exsudats; per exemple, l'exsudat catarral, l'exsudat fibrinós, l'exsudat hemorràgic o l'exsudat serós.

254 **exsudat bucofaringi** *n m*
veg. **mostra orofaríngia** *n f*

255 **exsudat nasofaringi** *n m*
veg. **mostra nasofaríngia** *n f*

256 **extubació** *n f*

oc extubacion *n f*
eu estubazio *n*
gl extubación *n f*
es extubación *n f*
en extubation *n*
fr extubation *n f*
pt extubação *n f*
nl extubatie *n*
ar نتزع الأنبوب

TRACTAMENT. Retirada d'un tub col·locat prèviament en el cos d'un pacient, especialment un tub que ha estat introduït a la laringe o la tràquea per a ajudar la respiració.

F

257 **factor de risc** *n m*

oc factor de risc *n m*
eu arrisku-faktore *n*
gl factor de risco *n m*
es factor de riesgo *n m*
en risk factor *n*
fr facteur de risque *n m*
pt fator de risco *n m*
nl risicofactor *n*
ar عامل الخطر

EPIDEMIOLOGIA. Factor que al llarg del temps pot fer augmentar la probabilitat d'una persona o d'un grup de persones de desenvolupar o de presentar un problema social o de salut.

Nota: Un factor de risc pot ser biològic, psicològic, social, econòmic o ambiental. Per exemple, el tabac és un factor de risc del càncer de pulmó i la hipertensió arterial ho és de l'accident vascular cerebral.

258 **fagocitosi** *n f*

oc fagocitòsi *n f*
eu fagozitosi *n*
gl fagocitose *n f*
es fagocitosis *n f*
en phagocytosis *n*
fr phagocytose *n f*
pt fagocitose *n f*
nl fagocytose *n*
ar بلعمة

ETIOPATOGÈNIA. Procés pel qual un fagòcit engloba i digereix material, com ara bacteris i altres gèrmens, cossos estranys o deixalles metabòliques.

259 **fallada vacunal** *n f*

oc falhada vacunau *n f*
eu txertoaren hutsegite *n*
gl fallo vacinal *n m*
es fallo vacunal *n m*
en vaccine failure *n*
fr échec vaccinal *n m*
pt falha vacinal *n f*
nl vaccinfalen *n*
ar فشل لقاح

PREVENCIÓ. Situació en què una persona desenvolupa una malaltia després d'haver rebut la pauta de vacunació completa d'una vacuna que ha demostrat ser eficaç contra aquesta malaltia.

Nota: 1. La fallada vacunal pot ser primària o secundària.

2. Les persones que experimenten una fallada vacunal solen passar formes més lleus de la malaltia.

260 **fallada vacunal primària** *n f*

oc falhada vacunau primària *n f*
eu txertoaren hutsegite primario *n*
gl fallo vacinal primario *n m*
es fallo vacunal primario *n m*
en primary vaccine failure *n*
fr échec vaccinal primaire *n m*
pt falha vacinal primária *n f*
nl primair vaccinfalen *n*
ar فشل لقاح أولي

PREVENCIÓ. Fallada vacunal en una persona que no genera resposta immunitària després de l'administració d'una vacuna.

261 **fallada vacunal secundària** *n f*

oc falhada vacunau segondària *n f*
eu txertoaren hutsegite sekundario *n*
gl fallo vacinal secundario *n m*
es fallo vacunal secundario *n m*
en secondary vaccine failure *n*
fr échec vaccinal secondaire *n m*

pt falha vacinal secundária *n f*
nl secundair vaccinfalen *n*
ar فشل لقاح ثانوي

PREVENCIÓ. Fallada vacunal en una persona que, malgrat haver generat resposta immunitària després de l'administració d'una vacuna, ha perdut immunitat amb el pas del temps.

262 **fals negatiu** *n m*

oc faus negatiu *n m*
eu negatibo faltsu *n*
gl falso negativo *n m*
es falso negativo *n m*
en false negative *n*
fr faux négatif *n m*
pt falso negativo *n m*
nl fout negatief resultaat *n*; foutnegatief resultaat *n*; vals negatief resultaat *n*; valsnegatief resultaat *n*
ar سلبي كاذب

DIAGNÒSTIC. Resultat negatiu d'una prova diagnòstica en una persona que posseeix efectivament l'atribut o la malaltia que es vol detectar amb aquesta prova.

Nota: Per exemple, és un fals negatiu catalogar com a sana una persona malalta quan es fa una prova de cribratge per a detectar la malaltia.

263 **fals positiu** *n m*

oc faus positiu *n m*
eu positibo faltsu *n*
gl falso positivo *n m*
es falso positivo *n m*
en false positive *n*
fr faux positif *n m*
pt falso positivo *n m*
nl fout positief resultaat *n*; foutpositief resultaat *n*; vals positief resultaat *n;* valspositief resultaat *n*
ar إيجابي كاذب

DIAGNÒSTIC. Resultat positiu d'una prova diagnòstica en una persona que no posseeix realment l'atribut o la malaltia que es vol detectar amb aquesta prova.

Nota: Per exemple, és un fals positiu catalogar com a malalta una persona sana quan es fa una prova de cribratge per a detectar la malaltia.

264 **falta de concentració** *n f*

oc fauta de concentracion *n f*
eu kontzentrazio-falta *n*
gl falta de concentración *n f*
es falta de concentración *n f*
en lack of concentration *n*
fr manque de concentration *n m*
pt falta de concentração *n f*
nl concentratiegebrek *n*; gebrek aan concentratie *n*
ar فقد التركيز

CLÍNICA. Dificultat per a mantenir l'atenció en alguna cosa.

Nota: La falta de concentració és una de les seqüeles que pateixen sovint les persones que han patit la COVID-19 o un símptoma freqüent de les persones amb COVID persistent.

265 **fase de contenció** *n f*

oc fauta de contencion *n f*
eu euste-fase *n*
gl fase de contención *n f*
es fase de contención *n f*
en containment phase *n*
fr phase de confinement *n f*
pt fase de contenção *n f*
nl containmentfase *n*; indamfase *n*; inperkingsfase *n*
ar مرحلة احتواء

EPIDEMIOLOGIA. Primera etapa que activen les autoritats sanitàries davant l'aparició d'un agent

infecciós nou o desconegut, amb l'objectiu de trencar la cadena de transmissió i eliminar-lo, si és possible, abans no s'escampi d'una manera descontrolada.

Nota: La fase de contenció inclou mesures d'identificació dels contactes, aïllament de persones i seguiment individualitzat.

266 **fase de mitigació** *n f*

oc fasa de mitigacion *n f*
eu arintze-fase *n*
gl fase de mitigación *n f*
es fase de mitigación *n f*
en mitigation phase *n*
fr phase d'atténuation *n f*
pt fase de mitigação *n f*
nl mitigatiefase *n*
ar مرحلة التخفيف

EPIDEMIOLOGIA. Segona etapa que activen les autoritats sanitàries davant l'aparició d'un agent infecciós nou o desconegut, quan la fase de contenció no aconsegueix contenir la propagació de l'agent.

Nota: 1. La fase de mitigació inclou mesures sobre la població general per a reduir l'impacte sanitari, social i econòmic de la propagació de l'agent infecciós.

2. La fase de mitigació s'activa quan es perd la traçabilitat dels casos i ja no és possible identificar l'origen d'alguns dels contactes, amb increment constant de casos autòctons o transmissions locals.

267 **fase IV** *n f*
veg. **estudi de fase IV** *n m*

268 **fatiga** *n f*
sin. compl. **esgotament** *n m*

oc fatiga *n f*
eu neke *n*
gl esgotamento *n m*; fatiga *n f*
es cansancio *n m*; fatiga *n f*
en fatigue *n*
fr épuisement *n m*; fatigue *n f*
pt fadiga *n f*
pt *[PT]* exaustão *n f*
nl uitputting *n*; vermoeidheid *n*
ar تعب؛ إرهاق

CLÍNICA. Disminució de les forces o de la resistència física o mental com a conseqüència d'un esforç, d'una feina o d'una tensió intensos i perllongats.

269 **fatiga mental** *n f*
sin. compl. **esgotament mental** *n m*

oc esgotament mentau *n m*
eu akidura mental *n*
gl esgotamento mental *n m*; fatiga mental *n f*
es cansancio mental *n m*; fatiga mental *n f*
en mental exhaustion *n*
fr épuisement mental *n m*
pt exaustão mental *n f*; fadiga mental *n f*
pt *[BR]* cansaço mental *n m*; esgotamento mental *n m*
nl mentale uitputting *n*; mentale vermoeidheid *n*
ar إجهاد ذهني

CLÍNICA. Fatiga caracteritzada per un estat de saturació mental en què es manifesten una sèrie de símptomes psíquics i físics molt diversos, com ara estrès, irritabilitat, ansietat, depressió, desconcentració, cefalea, malestar digestiu o parestèsies a les extremitats.

270 **fatiga pandèmica** *n f*

oc cansament pandemic *n m*; fatiga pandemica *n f*
eu neke pandemiko *n*
gl fatiga pandémica *n f*
es fatiga pandémica *n f*
en pandemic fatigue *n*
fr fatigue pandémique *n f*

pt fadiga pandêmica *n f*
nl coronamoeheid *n*; coronavermoeidheid *n*
ar التعب الجائحي

CLÍNICA. Fatiga mental provocada pels efectes de la pandèmia en la societat, tant localment com globalment.

271 **favipiravir** *n m*

oc favipiravir *n m*
eu fabipirabir *n*
gl favipiravir *n m*
es favipiravir *n m*
en favipiravir *n*
fr favipiravir *n m*
pt favipiravir *n m*
nl favipiravir *n*
ar فافيبيرافير

CAS 259793-96-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric que, en inhibir l'RNA-polimerasa, impedeix la replicació del genoma víric.

Nota: 1. El favipiravir s'empra en el tractament de la grip A i B, i ha obtingut resultats prometedors en el tractament de la grip aviària. Es fa servir en el tractament experimental d'altres infeccions víriques com la malaltia de l'Ebola, la febre de Lassa o la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *favipiravir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

272 **febre** *n f*

oc fèbre *n f*
eu sukar *n*
gl febre *n f*
es fiebre *n f*
en fever *n*
fr fièvre *n f*
pt febre *n f*
nl koorts *n*
ar حمى

CLÍNICA. Augment de la temperatura corporal per damunt de la xifra màxima normal, que manifesta la reacció de l'organisme a algun procés patològic.

Nota: Es considera febre per damunt dels 37 °C de temperatura bucal.

273 **febrícula** *n f*

oc febricula *n f*
eu febrikula *n*
gl febrícula *n f*
es febrícula *n f*
en febricula *n*
fr fébricule *n f*
pt febrícula *n f*
nl lichte koorts *n*
ar حمى منخفضة

CLÍNICA. Febre lleugera.

Nota: Es considera febrícula la temperatura entre 37 °C i 38 °C, mantinguda durant 24 hores.

274 **fenofibrat** *n m*

oc fenofibrat *n m*
eu fenofibrato *n*
gl fenofibrato *n m*
es fenofibrato *n m*
en fenofibrate *n*
fr fénofibrate *n m*
pt fenofibrato *n m*
nl fenofibraat *n*
ar فينوفايبرات

CAS 49562-28-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac hipolipemiant que afavoreix la lipòlisi i redueix els nivells plasmàtics de triglicèrids mitjançant l'activació dels receptors activats pels proliferadors de peroxisoma alfa

i el subsegüent augment de l'activitat de la lipoproteïna-lipasa i la reducció de la síntesi de l'apoproteïna C-III.

Nota: 1. El fenofibrat s'empra com a adjuvant a la dieta en el tractament de diversos trastorns lipídics, com en la hipercolesterolèmia primària, la dislipèmia mixta i la hipertrigliceridèmia greu. És un profàrmac que s'hidrolitza a àcid fenofíbric, el seu metabòlit actiu. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És un derivat de l'àcid fíbric d'origen sintètic.

2. La denominació *fenofibrat* és la forma catalana corresponent a la DCI.

275 **ferritina** *n f*

oc ferritina *n f*
eu ferritina *n*
gl ferritina *n f*
es ferritina *n f*
en ferritin *n*
fr ferritine *n f*
pt ferritina *n f*
nl ferritine *n*
ar فيريتين

DIAGNÒSTIC. Ferroproteïna que es presenta en els macròfags i també en les cèl·lules epitelials de la mucosa gastrointestinal, on regula l'absorció de ferro de la dieta.

Nota: Es considera que la ferritina constitueix el principal emmagatzemador fisiològic del ferro.

276 **fibrinogen** *n m*

oc fibrinogèn *n m*
eu fibrinogeno *n*
gl fibrinóxeno *n m*
es fibrinógeno *n m*
en fibrinogen *n*
fr fibrinogène *n m*
pt *[PT]* fibrinogénio *n m*
pt *[BR]* fibrinogênio *n m*
nl fibrinogeen *n*
ar الفبرينوجين

DIAGNÒSTIC. Proteïna fibrosa soluble del plasma sanguini i de la limfa, causant de la coagulació, que se sintetitza en el fetge i es transforma en fibrina per l'acció de la trombina.

Nota: El dímer-D, el fibrinogen i el temps de protrombina són tres paràmetres de coagulació que poden orientar sobre el pronòstic de la pneumònia per COVID-19.

277 **fibrosi** *n f*

oc fibròsi *n f*
eu fibrosi *n*
gl fibrose *n f*
es fibrosis *n f*
en fibrosis *n*
fr fibrose *n f*
pt fibrose *n f*
nl fibrose *n*; verbindweefseling *n*
ar تليف؛ تشمع

CLÍNICA. Formació de teixit fibrós, per una producció excessiva de col·lagen per causes diverses.

Nota: El terme *fibrosi* designa, a la pràctica, un procés patològic caracteritzat per hiperplàsia o degeneració del teixit conjuntiu, per reacció o per reparació.

278 **fingolimod** *n m*

oc fingolimod *n m*
eu fingolimod *n*
gl fingolimod *n m*
es fingolimod *n m*
en fingolimod *n*
fr fingolimod *n m*
pt *[PT]* fingolimod *n m*
pt *[BR]* cloridrato de fingolimode *n m*; fingolimode *n m*
nl fingolimod *n*
ar فينجوليمود

CAS 162359-55-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador que s'uneix al receptor de l'esfingosina-1-fosfat per a inhibir la migració de limfòcits al sistema nerviós central.

Nota: 1. El fingolimod s'empra per a reduir la neuroinflamació en el tractament de l'esclerosi múltiple remitent o recurrent. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la dificultat respiratòria aguda associada a la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *fingolimod* es la forma catalana corresponent a la DCI.

279 **fluid bucofaringi** *n m*
veg. **mostra orofaríngia** *n f*

280 **fluid nasofaringi** *n m*
veg. **mostra nasofaríngia** *n f*

281 **fòmit** *n m*

oc fomes *n m*
eu fomite *n*
gl fómite *n m*
es fomes *n m*; fómite *n m*
en fomes *n*; fomite *n*
fr matière contaminée *n f*; réceptacle de germes infectieux *n m*; vecteur passif *n m*; véhicule dispersant d'agents pathogènes *n m*
pt *[PT]* fómite *n m*
pt *[BR]* fômite *n m*
nl besmet oppervlak *n*; fomiet *n*; geïnfecteerd oppervlak *n*
ar محفزات؛ أسباب حدوث

EPIDEMIOLOGIA. Objecte o superfície que pot hostatjar microorganismes patògens i convertir-se en un agent transmissor d'infeccions.

282 **frotis** *n m*

oc frotís *n m*
eu frotis *n*
gl extensión *n f*; frotis *n m*
es frotis *n m*
en smear *n*
fr frottis *n m*
pt esfregaço *n m*
nl uitstrijkje *n*
ar مسحة

DIAGNÒSTIC. Preparació microscòpica, prima i transparent, d'una mostra de líquid orgànic espès o un teixit semilíquid o pastós, obtinguda estenent-la damunt el portaobjectes i assecant-la a l'aire o amb alguna substància.

Nota: El frotis es pot protegir amb un cobreobjectes i les mostres que es preparen poden ser de sang, de secrecions, d'exsudats, de cultiu de bacteris, etc. En el cas de la COVID-19, el frotis d'exsudat orofaringi es fa servir per a diagnosticar la infecció pel SARS-CoV-2.

G

283 **galidesivir** *n m*

oc galidesivir *n m*
eu galidesibir *n*
gl galidesivir *n m*
es galidesivir *n m*
en galidesivir *n*
fr galidésivir *n m*
pt galidesivir *n m*
nl galidesivir *n*
ar جاليديسفير

CAS 249503-25-1

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric en investigació, anàleg de l'adenosina, que inhibeix l'RNA-polimerasa amb la incorporació a l'RNA durant la replicació, de manera que en força l'aturada.

Nota: 1. El galidesivir s'empra en el tractament dels filovirus més comuns, com el virus de l'Ebola i el virus de Marburg. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *galidesivir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

284 **Gam-COVID-Vac** *n f*
sin. **vacuna Gamaleya** *n f*
den. com. **Sputnik V** *n f*

oc Gam-COVID-Vac *n f*; vacuna Gamaleya *n f*; Sputnik V *n f*
eu Gam-COVID-Vac *n*; Gamaleya txerto *n*; Sputnik *n*
gl Gam-COVID-Vac *n f*; vacina Gamaleya *n f*; vacina Sputnik V *n f*; Sputnik V *n f*
es Gam-COVID-Vac *n f*; vacuna Gamaleya *n f*; Sputnik V *n f*
en Gam-COVID-Vac *n*; Gamaleya vaccine *n*; Sputnik V *n*
fr Gam-COVID-Vac *n m*; Sputnik V *n m*; vaccin Gamaleya *n m*
pt vacina Sputnik V *n f*; Sputnik V *n f*
pt *[PT]* Gam-COVID-Vac *n f*; vacina Gamaleya *n f*
pt *[BR]* vacina Sputnik *n f*; Sputnik *n f*
nl Gam-COVID-Vac *n*; Spoetnik V-vaccin *n*; Spoetnikvaccin *n*; Sputnik V-vaccin *n*; Sputnik-vaccin *n*; Sputnik *n*; Sputnik V *n*
ar جام كوفيد فاك

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 de vectors vírics no replicatius preparada amb adenovirus humans Ad26 i Ad5, que introdueixen en l'organisme el material genètic que expressa la proteïna S del SARS-CoV-2.

Nota: La Gam-COVID-Vac s'administra per via intramuscular i són necessàries dues dosis per a completar la pauta de vacunació. En la primera dosi s'inocula el vector Ad26 i en la segona dosi s'inocula el vector Ad5. No està autoritzada a l'Estat espanyol. És d'origen biotecnològic.

285 **gat d'algàlia** *n m*
veg. **civeta** *n f*

286 **GCE** *n m*
veg. **grup bombolla** *n m*

287 **gel antisèptic** *n m*
veg. **gel hidroalcohòlic** *n m*

288 **gel desinfectant** *n m*
veg. **gel hidroalcohòlic** *n m*

289 **gel hidroalcohòlic** *n m*
sin. compl. **gel antisèptic** *n m*; **gel desinfectant** *n m*; **gel higienitzant** *n m*

oc gèl antiseptic *n m*; gèl desinfectant *n m*; gèl idroalcoolic *n m*; gèl igienizant *n m*

eu gel antiseptiko *n*; gel desinfektatzaile *n*; gel hidroalkoholiko *n*
gl xel antiséptico *n m*; xel desinfectante *n m*; xel hidroalcólico *n m*; xel hixienizante *n m*
es gel antiséptico *n m*; gel desinfectante *n m*; gel hidroalcohólico *n m*; gel higienizante *n m*
en alcohol-based hand gel *n*; antiseptic gel *n*; disinfectant gel *n*; hand disinfectant gel *n*; hand sanitiser gel *n*; hand sanitizer gel *n*; sanitizing gel *n*
fr gel antibactérien *n m*; gel antiseptique *n m*; gel désinfectant *n m*; gel hydroalcoolique *n m*
pt *[PT]* desinfetante das mãos *n m*; gel anti-séptico *n m*; gel desinfetante *n m*; gel higienizador *n m*
pt *[BR]* álcool gel *n m*; álcool-gel *n m*
nl alcoholgel *n*; desinfecterende handgel *n*; handalcohol *n*; handgel *n*; hydroalcoholische gel *n*
ar هلام مائي كحولي

PREVENCIÓ. Gel aquós amb una elevada concentració d'alcohol que permet eliminar microorganismes patògens de les mans i de superfícies.

Nota: El gel hidroalcohòlic és una alternativa a la higiene de mans feta amb aigua i sabó en determinades circumstàncies, com ara en l'activitat clínica o si hi ha manca d'aigua, però no la substitueix.

290 **gel higienitzant** *n m*
veg. **gel hidroalcohòlic** *n m*

291 **genoma** *n m*

oc genòma *n m*
eu genoma *n*
gl xenoma *n m*
es genoma *n m*
en genome *n*
fr génome *n m*
pt genoma *n m*
nl genoom *n*
ar جينوم

ETIOPATOGÈNIA. Contingut total de gens propis en el conjunt de cromosomes d'una espècie.

Nota: Tot i que el genoma de la majoria d'organismes és constituït de DNA, molts virus, com el SARS-CoV-2, tenen un genoma d'RNA.

292 **gimsilumab** *n m*

oc gimsilumab *n m*
eu gimsilumab *n*
gl gimsilumab *n m*
es gimsilumab *n m*
en gimsilumab *n*
fr gimsilumab *n m*
pt *[PT]* gimsilumab *n m*
pt *[BR]* gimsilumabe *n m*
nl gimsilumab *n*
ar جيمسيلوماب

CAS 1648796-29-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador en investigació que s'uneix al factor estimulant de colònies de granulòcits i macròfags.

Nota: 1. El gimsilumab és un anticòs monoclonal humanitzat que s'empra com a tractament experimental de l'asma, l'artritis reumatoide i l'esclerosi múltiple. També s'estudia com a possible tractament antineoplàstic. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.

2. La denominació *gimsilumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

293 **goflikicept** *n m*

oc goflikicept *n m*
eu goflikizept *n*
gl goflikicept *n m*
es goflikicept *n m*
en goflikicept *n*
fr goflikicept *n m*

pt goflikicept *n m*
nl goflikicept *n*
ar غوفليكيسيبت

CAS 2416984-26-2

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació que inhibeix la via de senyalització i també bloca la interleucina 1 beta humana.

Nota: 1. El goflikicept està en procés d'avaluació com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *goflikicept* és la forma catalana corresponent a la DCI.

294 **gota de Flügge** *n f*
veg. **goteta respiratòria** *n f*

295 **goteta** *n f*
veg. **goteta respiratòria** *n f*

296 **goteta respiratòria** *n f*
sin. **gotícula respiratòria** *n f*
sin. compl. **gota de Flügge** *n f*; **goteta** *n f*

oc gota de Flügge *n f*; goteta de Flügge *n f*; goteta respiratòria *n f*
eu arnas tantatxo *n*; Flügge-ren tanta *n*
gl gota de Flügge *n f*; gotícula respiratoria *n f*; gotiña de Flügge *n f*; gotiña respiratoria *n f*
es gota de Flügge *n f*; gotícula respiratoria *n f*; gotita de Flügge *n f*
en Flügge droplet *n*; respiratory droplet *n*
fr gouttelette de Flügge *n f*
pt gotícula respiratória *n f*
nl druppeltje van Flügge *n*
ar قطيرات الجهاز التنفسي؛ قطيرات متناثرة

ETIOPATOGÈNIA. Cadascuna de les petites gotes de saliva o de fluid respiratori de mida superior a 100 micròmetres que s'expulsen en tossir, esternudar, parlar o respirar, i que poden transportar gèrmens infecciosos d'un individu a un altre.

297 **gotícula respiratòria** *n f*
sin. **goteta respiratòria** *n f*

298 **greu** *adj*

oc agut -uda *adj*; fòrt -a *adj*; grèu *adj*; sevèr -a *adj*
eu larri *adj*
gl grave *adj*
es agudo -da *adj*; fuerte *adj*; grave *adj*
en severe *adj*
fr fort, forte *adj*; grave *adj*; intense *adj*
pt grave *adj*
pt *[BR]* agudo *adj*
nl acuut, acute *adj*; ernstig -e *adj*
ar قوي؛ خطير؛ حاد

CLÍNICA. Dit del mal o de la malaltia que es manifesta de manera intensa o amb possibles conseqüències importants.

Nota: L'adjectiu *greu* és una de les formes adequades per a traduir l'adjectiu anglès *severe* en l'àmbit mèdic, en lloc de l'adjectiu *sever -a,* que té un significat diferent. Segons el context, també poden ser adequades les formes *intens -a*, *fort -a*, *agut -uda*, etc.

299 **grup bombolla** *n m*
sin. **grup de convivència estable** *n m*
sin. compl. **bombolla** *n f*
sigla **GCE** *n m*

oc grop bambolha *n m*
eu burbuila-talde *n*
gl burbulla *n f*; grupo burbulla *n m*; grupo de convivencia estable *n m*; GCE *n m*
es grupo burbuja *n m*; grupo de convivencia estable *n m*; GCE *n m*
en bubble group *n*
fr bulle *n f*; bulle sociale *n f*; groupe de bulles *n m*

pt *[PT]* grupo bolha *n m*
pt *[BR]* grupo bolha social *n m*
nl bubbel *n*
ar مجموعة تعايش مستقر؛ مجموعة الفقاعات
مجموعة فقاعات؛

EPIDEMIOLOGIA. Grup de persones que, en el context d'una pandèmia, es relacionen entre si d'una manera estable generant un espai de confiança i seguretat.

Nota: 1. L'organització dels contactes personals a partir de grups bombolla és una mesura de moderació social intermèdia entre l'aïllament complet i la relació interpersonal sense restriccions.

2. La denominació *grup bombolla* s'usa especialment en l'àmbit educatiu per a referir-se a un grup estable d'alumnes, amb el seu tutor o tutora, en el marc del qual es produeix la socialització de les persones que l'integren.

300 **grup de convivència** *n m*
sin. **bombolla de convivència** *n f*

301 **grup de convivència ampliada** *n m*
sin. **bombolla ampliada** *n f*

302 **grup de convivència estable** *n m*
sin. **grup bombolla** *n m*

303 **grup de risc** *n m*

oc grop de risc *n m*
eu arrisku-talde *n*
gl grupo de risco *n m*
es grupo de riesgo *n m*
en risk group *n*
fr groupe à risque *n m*; groupe exposé *n m*
pt grupo de risco *n m*
nl risicogroep *n*
ar مجموعة المخاطر

EPIDEMIOLOGIA. Grup de persones que, per les seves característiques biològiques, socials i econòmiques o pel seu comportament, tenen una gran probabilitat de contraure algun tipus de malaltia o de patir algun accident.

304 **guant** *n m*

oc guant *n m*
eu eskularru *n*
gl luva *n f*
es guante *n m*
en glove *n*
fr gant *n m*
pt *[PT]* luva *n f*
pt *[BR]* luvas *n f*
nl handschoen *n*
ar قفاز

PREVENCIÓ. Coberta protectora de la mà o la mà i el puny i a vegades l'avantbraç, que s'adapta a la forma de la mà i presenta una beina per a cada dit, o almenys per al dit gros, i que pot ser feta de materials diversos segons les necessitats de protecció.

H

305 **hemograma** *n m*
sin. compl. **compte hemàtic** *n m*

oc atencion ematica *n f*; emograma *n f*
eu hemograma *n*
gl hemograma *n m*
es hemograma *n m*
en complete blood count *n*; hemogram *n*
fr hémogramme *n m*
pt hemograma *n m*
pt *[PT]* contagem sanguínea *n f*
nl bloedbeeld *n*; hemogram *n*
ar مخطط الدم

DIAGNÒSTIC. Resultat de l'estudi quantitatiu i qualitatiu dels elements que constitueixen la sang, com ara eritròcits, leucòcits i plaquetes.

306 **heparina** *n f*

oc eparina *n f*
eu heparina *n*
gl heparina *n f*
es heparina *n f*
en heparin *n*
fr héparine *n f*
pt heparina *n f*
nl heparine *n*
ar هيبارين

CAS 9005-49-6

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac anticoagulant, produït per les cèl·lules encebades, que s'uneix reversiblement a l'antitrombina III i augmenta la velocitat amb què inactiva els enzims responsables de la coagulació, com la trombina i el factor Xa.

Nota: 1. L'heparina es troba principalment al fetge i al sistema reticuloendotelial. S'empra en el tractament i la prevenció de la trombosi. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen natural.

2. La denominació *heparina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

307 **hepatotoxicitat** *n f*

oc epatotoxicitat *n f*
eu hepatotoxikotasun *n*
gl hepatotoxicidade *n f*
es hepatotoxicidad *n f*
en hepatotoxicity *n*
fr hépatotoxicité *n f*
pt hepatotoxicidade *n f*
nl hepatotoxiciteit *n*; leverschade *n*
ar سُمِّيَّةٌ كَبِدِيَّة

CLÍNICA. Propietat d'exercir una acció tòxica sobre els hepatòcits.

308 **hidroxicloroquina** *n f*

oc idroxicloroquina *n f*
eu hidroxiklorokina *n*
gl hidroxicloroquina *n f*
es hidroxicloroquina *n f*
en hydroxychloroquine *n*
fr hydroxychloroquine *n f*
pt hidroxicloroquina *n f*
pt *[BR]* sulfato de hidroxicloroquina *n m*
nl hydroxychloroquine *n*
ar هيدروكسي كلوروكوين

*CAS*118-42-3

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antipalúdic, antiprotozoari i antireumàtic, del grup de les 4-aminoquinolines, que causa la mort dels paràsits del gènere *Plasmodium* mitjançant la inhibició de l'enzim hemopolimerasa i la conseqüent acumulació tòxica del grup hemo dins el paràsit.

Nota: 1. La hidroxicloroquina és un derivat de la cloroquina que interfereix en l'activitat de l'enzim hemopolimerasa. Tradicionalment s'ha emprat en el tractament i la prevenció de la malària i en el tractament de l'artritis reumatoide i del lupus eritematós. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19, però els resultats obtinguts fins ara no confirmen aquest ús terapèutic. És d'origen sintètic.

2. La denominació *hidroxicloroquina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

309 **higiene** *n f*

sin. compl. **profilàctica** *n f*

oc igièna *n f*; profilactica *n f*
eu higiene *n*
gl hixiene *n f*; profiláctica *n f*
es higiene *n f*; profiláctica *n f*
en hygiene *n*; public health *n*
fr hygiène *n f*
pt *[PT]* saúde pública *n f*
pt *[BR]* higiene *n f*
nl gezondheidsleer *n*; hygiëne *n*; profylaxe *n*; profylaxis *n*
ar نظافة

PREVENCIÓ. Ciència que estudia les condicions i els factors personals o ambientals que influeixen en la salut física i mental i prescriu les normes que se'n dedueixen, amb la voluntat de prevenir l'aparició i la difusió de malalties i de conservar millors condicions de vida tant individuals com poblacionals.

310 **higiene de mans** *n f*

sin. compl. **rentada de mans** *n f*; **rentat de mans** *n m*

oc igièna de mans *n f*; lauada de mans *n f*; lauat de mans *n m*
eu eskuen higiene *n*
gl hixiene de mans *n f*; lavado de mans *n m*; lavadura de mans *n f*
es higiene de manos *n f*; lavado de manos *n m*
en hand hygiene *n*
fr hygiène des mains *n f*
pt higiene das mãos *n f*
pt *[PT]* higienização das mãos *n f*; lavagem das mãos *n f*
nl handhygiëne *n*
ar نظافة اليدين؛ غسل اليدين

PREVENCIÓ. Conjunt de normes, tècniques i hàbits d'higiene aplicat a les mans, destinat a evitar les infeccions.

Nota: La higiene de mans és un hàbit preventiu fonamental perquè està demostrat que les mans són la via principal de transmissió dels microorganismes. En el cas dels professionals sanitaris, s'hauria de fer sempre abans i després de tocar un pacient, abans de realitzar una tècnica que requereixi asèpsia, després del risc d'exposició a fluids corporals d'un pacient i després de tenir contacte amb l'entorn del pacient.

311 **hipoestèsia gustativa** *n f*

veg. **hipogèusia** *n f*

312 **hipoestèsia olfactòria** *n f*

veg. **hipoòsmia** *n f*

313 **hipogèusia** *n f*

sin. compl. **hipoestèsia gustativa** *n f*

oc ipoestesia gustativa *n f*; ipogeusestesia *n f*; ipogeusia *n f*
eu dastamen-hipoestesia *n*; hipogeusia *n*
gl hipoxeusia *n f*
es hipoestesia gustativa *n f*; hipogeusia *n f*
en gustatory hypoesthesia *n*; hypogeusesthesia *n*; hypogeusia *n*
fr hypogueusie *n f*
pt hipogeusia *n f*
pt *[PT]* hipoestesia gustativa *n f*
nl hypogeusie *n*; verminderd smaakvermogen *n*; verminderde smaak *n*
ar قصور حاسة التذوق؛ فقد مؤقت لحاسة التذوق

CLÍNICA. Disminució de la sensibilitat gustativa.

314 **hipoòsmia** *n f*
sin. compl. **hipoestèsia olfactòria** *n f*; **hipòsmia** *n f*

oc ipoosmia *n f*
eu hipoosmia *n*; usaimen-hipoestesia *n*
gl hipoestesia *n f*; hiposmia *n f*
es hipoestesia olfativa *n f*; hipoosmia *n f*; hiposmia *n f*
en hyposmia *n*; olfactory hypoesthesia *n*
fr hypoosmie *n f*; hyposmie *n f*
pt hiposmia *n f*
pt *[PT]* hipoestesia olfativa *n f*
nl hyposmie *n*; verminderd reukvermogen *n*; verminderde reuk *n*; verminderde reukzin *n*
ar قصور حاسة الشم

CLÍNICA. Disminució anormal de l'agudesa olfactòria.

315 **hipòsmia** *n f*
veg. **hipoòsmia** *n f*

316 **hipoxèmia** *n f*

oc ipoxemia *n f*
eu hipoxemia *n*
gl hipoxemia *n f*
es hipoxemia *n f*
en hypoxemia *n*
fr hypoxémie *n f*
pt hipoxemia *n f*
nl hypoxemie *n*
ar نقص الأكسجة

CLÍNICA. Dèficit d'oxigenació de la sang.

317 **hipòxia** *n f*

oc ipoxia *n f*
eu hipoxia *n*
gl hipoxia *n f*
es hipoxia *n f*
en hypoxia *n*
fr hypoxie *n f*
pt *[PT]* hipoxia *n f*
pt *[BR]* hipóxia *n f*
nl hypoxie *n*
ar نقص الأكسجة

CLÍNICA. Disminució de la concentració d'oxigen a les cèl·lules i els teixits.

Nota: La hipòxia pot ser deguda a múltiples causes intrínseques (per exemple, apnea del son, pneumònia o emfisema) o externes a l'organisme (per exemple, hàbit de tabaquisme, alçada o fred extrem).

318 **història clínica** *n f*

oc istòria clinica *n f*
eu historia kliniko *n*
gl historia clínica *n f*
es historia clínica *n f*
en clinical chart *n*; clinical record *n*; health file *n*; medical file *n*; medical record *n*; patient chart *n*; patient record *n*
fr dossier du patient *n m*; dossier médical *n m*
pt história clínica *n f*
pt *[BR]* histórico clínico *n m*; prontuário clínico *n m*; prontuário médico *n m*
nl elektronisch patiëntendossier *n*; medisch dossier *n*; patiëntendossier *n*; EPD *n*
ar سجل طبي

DIAGNÒSTIC. Relació ordenada de les dades amb significació mèdica referents a un pacient, al tractament a què està sotmès i a l'evolució de la malaltia, obtingudes per mitjà de l'anamnesi, l'exploració i els exàmens complementaris.

Nota: La història clínica reuneix els apartats següents: filiació personal, antecedents familiars, antecedents personals, tant fisiològics com patològics, malaltia actual (inici, evolució i situació del moment), anamnesi, exploració física, diagnòstic de probabilitat, proves de laboratori i especialitzades, confirmació diagnòstica, tractament, evolució de la simptomatologia del malalt i epícrisi.

H

319 **hostatger** *n m*
veg. **hoste** *n m*

320 **hoste** *n m*

sin. compl. **hostatger** *n m*

oc ostatgèr *n m*; òste *n m*
eu espezie ostalari *n*; ostalari *n*
gl anfitrión *n m*; hóspede *n m*
es anfitrión *n m*; especie hospedera *n f*; especie huésped *n f*; hospedador *n m*; hospedante *n m*; hospedero *n m*; huésped *n m*
en host *n*; host species *n*
fr espèce hôte *n f*; hôte *n m*
pt hospedeiro *n m*
pt *[PT]* espécie hospedeira *n f*
nl gastheer *n*
ar أنواع مضيفة

ETIOPATOGÈNIA. Organisme que dona allotjament o nodriment o les dues coses alhora a un altre d'una altra espècie paràsita, comensal o simbiont.

321 **hoste intermediari** *n m*

oc òste intermediari *n m*
eu bitarteko ostalari *n*
gl hóspede intermediario *n m*
es huésped intermediario *n m*
en intermediate host *n*
fr hôte intermédiaire *n m*
pt *[PT]* hospedeiro intermédio *n m*
pt *[BR]* hospedeiro intermediário *n m*
nl tussengastheer *n*
ar ضيف وسيط

ETIOPATOGÈNIA. Hoste que alberga un altre organisme, paràsit, durant un període de transició cap a un tercer hoste.

I

322 **IA**[1] *n f*
veg. **incidència acumulada** *n f*

323 **IA**[2] *n f*
veg. **intel·ligència artificial** *n f*

324 **ibuprofèn** *n m*

oc ibuprofèn *n m*
eu ibuprofeno *n*
gl ibuprofeno *n m*
es ibuprofeno *n m*
en ibuprofen *n*
fr ibuprofène *n m*
pt ibuprofeno *n m*
nl ibuprofen *n*
ar إيبوبروفين

CAS 15687-27-1

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiinflamatori no esteroidal que bloqueja la síntesi de les prostaglandines mitjançant la inhibició de les ciclooxigenases COX-1 i COX-2.

Nota: 1. L'ibuprofèn té també propietats analgèsiques i antipirètiques. S'empra en el tractament de la inflamació i el dolor lleu i moderat, com el dolor dental, la dismenorrea i el mal de cap. També s'utilitza en el tractament de processos reumàtics aguts i crònics, com l'artritis reumatoide. Se n'ha suggerit l'ús per alleujar els símptomes provocats per la COVID-19. És un derivat de l'àcid propiònic d'origen sintètic.

2. L'ibuprofèn no té DCI perquè el seu ús farmacològic és previ a l'assignació d'una denominació comuna internacional per part de l'OMS.

325 **icatibant** *n m*

oc icatibant *n m*
eu ikatibant *n*
gl icatibant *n m*
es icatibant *n m*
en icatibant *n*
fr icatibant *n m*
pt *[PT]* icatibant *n m*
pt *[BR]* acetato de icatibanto *n m*; icatibanto *n m*
nl icatibant *n*
ar آيساتيبانت

CAS 130308-48-4

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiinflamatori que actua com a antagonista del receptor de la bradicina.

Nota: 1. L'icatibant s'empra en el tractament d'episodis inflamatoris aguts associats a l'angioedema hereditari. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *icatibant* és la forma catalana corresponent a la DCI.

326 **IECA** *n m*
veg. **inhibidor de l'enzim conversiu de l'angiotensina** *n m*

327 **imdevimab** *n m*

oc imdevimab *n m*
eu imdebimab *n*
gl imdevimab *n m*
es imdevimab *n m*
en imdevimab *n*
fr imdévimab *n m*
pt imdevimab *n m*
pt *[BR]* imdevimabe *n m*
nl imdevimab *n*
ar إمديفيماب

CAS 2415933-40-1

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, amb efecte neutralitzant i antivíric, que s'uneix a la superfície de la proteïna S del SARS-CoV-2 per a evitar que el virus infecti la cèl·lula hoste.

Nota: 1. L'imdevimab és un anticòs monoclonal que està en procés d'avaluació com a possible tractament per a la COVID-19, en combinació amb el casirivimab. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *imdevimab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

328 **immune** *adj*

oc immune *adj*; immunizat -ada *adj*
eu immune *adj*
gl inmune *adj*
es inmune *adj*
en immune *adj*
fr immun -une *adj*
pt imune *adj*
nl immuun -mune *adj*
ar محصن

CONCEPTES GENERALS. Que posseeix immunitat.

329 **immune** *adj*
veg. **immunitari -ària** *adj*

330 **immunitari -ària** *adj*
sin. compl. **immune** *adj*; **immunològic -a** *adj*

oc immunitari -ària *adj*
eu immunitario *adj*
gl inmune *adj*; inmunitario -a *adj*; inmunolóxico -a *adj*
es inmunitario -ria *adj*
en immune *adj*
fr immunitaire *adj*
pt imunitário *adj*
pt *[BR]* imune *adj*
nl immunologisch -e *adj*; immuun -mune *adj*
ar مناعي؛ محصنات

CONCEPTES GENERALS. Relatiu o pertanyent a la immunitat.

331 **immunitat** *n f*

oc immunitat *n f*
eu immunitate *n*
gl inmunidade *n f*
es inmunidad *n f*
en immunity *n*
fr immunité *n f*
pt imunidade *n f*
nl afweer *n*; immuniteit *n*
ar مناعة

CONCEPTES GENERALS. Resistència congènita o adquirida d'un organisme contra una malaltia infecciosa o un antigen determinat.

Nota: La immunitat es classifica, segons l'origen, en *immunitat innata* i *immunitat adaptativa* i, segons el desencadenant de la resposta immunitària, en *immunitat inespecífica* (adreçada contra qualsevol agent patogen) i *immunitat específica* (adreçada contra un antigen concret).

332 **immunitat activa** *n f*

oc immunitat activa *n f*
eu immunitate aktibo *n*
gl inmunidade activa *n f*
es inmunidad activa *n f*
en active immunity *n*
fr immunité active *n f*
pt imunidade ativa *n f*
nl actieve afweer *n*; actieve immuniteit *n*
ar مناعة نشطة محددة

CONCEPTES GENERALS. Immunitat adaptativa resultant del contacte amb un antigen, ja sigui per un procés natural, com una infecció, o per un procés artificial, com la vacunació.

333 **immunitat adaptativa** *n f*
sin. **immunitat adquirida** *n f*
sin. compl. **immunitat específica** *n f*

oc immunitat adaptativa *n f*; immunitat aquerida *n f;* immunitat especifica *n f*
eu hartutako immunitate *n*; immunitate adaptatibo *n;* immunitate espezifiko *n*

gl inmunidade adaptativa *n f*; inmunidade adquirida *n f;* inmunidade especifica *n f*
es inmunidad adaptativa *n f*; inmunidad adquirida *n f;* inmunidad específica *n f*
en acquired immunity *n*; adaptative inmunity *n;* specific immunity *n*
fr immunité acquise *n f*; immunité adaptative *n f;* immunité spécifique *n f*
pt imunidade adaptativa *n f;* imunidade especifica *n f*
pt *[PT]* imunidade adquirida *n f*
nl specifieke afweer *n*; specifieke immuniteit *n*; verkregen afweer *n*; verkregen immuniteit *n*; verworven afweer *n*; verworven immuniteit *n*
ar مناعة تكيفية

CONCEPTES GENERALS. Immunitat produïda després del contacte amb un antigen o bé aconseguida mitjançant anticossos.

Nota: La immunitat adaptativa és específica contra un antigen concret i genera una resposta immunitària més precisa i complexa que la de la immunitat innata.

334 **immunitat adquirida** *n f*
sin. **immunitat adaptativa** *n f*

335 **immunitat col·lectiva** *n f*
veg. **immunitat de grup** *n f*

336 **immunitat congènita** *n f*
veg. **immunitat innata** *n f*

337 **immunitat de comunitat** *n f*
veg. **immunitat de grup** *n f*

338 **immunitat de grup** *n f*
sin. compl. **immunitat col·lectiva** *n f*; **immunitat de comunitat** *n f*

oc immunitat collectiva *n f*; immunitat de comunitat *n f*; immunitat de grop *n f*
eu talde-immunitate *n*
gl inmunidade colectiva *n f*; inmunidade de comunidade *n f*; inmunidade de grupo *n f*
es inmunidad colectiva *n f*; inmunidad de comunidad *n f*; inmunidad de grupo *n f*
en community immunity *n*; herd immunity *n*
fr immunité collective *n f*; immunité de groupe *n f*
pt imunidade coletiva *n f*; imunidade de grupo *n f*
pt *[PT]* imunidade comunitária *n f*
pt *[BR]* imunidade de massa *n f*; imunidade de rebanho *n f*; imunidade grupal *n f*
nl collectieve immuniteit *n*; groepsbescherming *n*; groepsimmuniteit *n*
ar مناعة مجتمعية؛ مناعة القطيع

EPIDEMIOLOGIA. Immunitat adquirida per a una malatia d'un nombre prou gran de persones d'una comunitat, que disminueix el risc de contagi entre les persones susceptibles.

Nota: 1. La immunitat de grup es basa en el fet que el risc de contagi d'una malaltia entre les persones susceptibles disminueix a mesura que augmenta el nombre de persones immunes, ja sigui per vacunació o pel contagi previ de la malaltia.

2. La proporció de població immune que es requereix perquè funcioni la immunitat de grup depèn de l'agent infecciós, de les característiques de transmissió, de la distribució de persones immunes i persones susceptibles i d'altres factors, especialment ambientals.

339 **immunitat específica** *n f*
veg. **immunitat adaptativa** *n f*

340 **immunitat específica artificial** *n f*
sin. compl. **immunitat específica intencionada** *n f*

oc immunitat especifica artificiau *n f*
eu immunitate espezifiko artifizial *n*
gl inmunidade específica artificial *n f*; inmunidade específica intencionada *n f*; inmunidade específica provocada *n f*

es inmunidad específica artificial *n f*; inmunidad específica intencionada *n f*; inmunidad específica provocada *n f*
en artificial specific immunity *n*
fr immunité spécifique artificielle *n f*
pt imunidade específica artificial *n f*
pt *[PT]* imunidade específica intencional *n f*
nl kunstmatige specifieke afweer *n*; kunstmatige specifieke immuniteit *n*
ar مناعة اصطناعية محددة

CONCEPTES GENERALS. Immunitat adaptativa induïda per una exposició deliberada i voluntària a un determinat agent causal.

Nota: En funció de si el sistema immunitari ha de generar una resposta o no, es parla de *immunitat específica artificial activa*, quan l'entrada de l'agent patogen és el que desencadena la resposta que proporciona la immunitat, com en la vacunació, o de *immunitat específica artificial passiva*, quan la immunitat es transmet directament, com en la seroteràpia.

341 **immunitat específica espontània** *n f*
veg. **immunitat específica natural** *n f*

342 **immunitat específica intencionada** *n f*
veg. **immunitat específica artificial** *n f*

343 **immunitat específica natural** *n f*
sin. compl. **immunitat específica espontània** *n f*; **immunitat específica no intencionada** *n f*

oc immunitat especifica naturau *n f*
eu immunitate espezifiko natural *n*
gl inmunidade específica espontánea *n f*; inmunidade específica natural *n f*; inmunidade específica non intencionada *n f*
es inmunidad específica espontánea *n f*; inmunidad específica natural *n f*; inmunidad específica no intencionada *n f*
en natural specific immunity *n*
fr immunité spécifique naturelle *n f*
pt imunidade específica natural *n f*
pt *[PT]* imunidade específica espontânea *n f*; imunidade específica não intencional *n f*
nl natuurlijke specifieke afweer *n*; natuurlijke specifieke immuniteit *n*
ar مناعة تلقائية محددة

CONCEPTES GENERALS. Immunitat adaptativa induïda per una exposició involuntària a un determinat agent causal.

Nota: En funció de si el sistema immunitari ha de generar una resposta o no, es parla de *immunitat específica natural activa*, quan l'entrada de l'agent patogen és el que desencadena la resposta que proporciona la immunitat, o de *immunitat específica natural passiva*, quan la immunitat es transmet directament de la mare al fetus per la placenta o de la mare al fill per la llet materna, sense necessitat de desencadenar una resposta.

344 **immunitat específica no intencionada** *n f*
veg. **immunitat específica natural** *n f*

345 **immunitat específica passiva** *n f*

oc immunitat especifica passiva *n f*
eu immunitate espezifiko pasibo *n*
gl inmunidade específica pasiva *n f*
es inmunidad específica pasiva *n f*
en passive specific immunity *n*
fr immunité spécifique passive *n f*
pt imunidade específica passiva *n f*
nl passieve specifieke afweer *n*; passieve specifieke immuniteit *n*
ar مناعة سلبية محددة

CONCEPTES GENERALS. Immunitat adaptativa resultant d'una transferència immunitària.

346 **immunitat inespecífica** *n f*
veg. **immunitat innata** *n f*

347 **immunitat innata** *n f*
sin. **immunitat natural** *n f*
sin. compl. **immunitat congènita** *n f*; **immunitat inespecífica** *n f*

oc immunitat inespecifica *n f*; immunitat innata *n f*;
eu sortzetiko immunitate *n*
gl inmunidade conxénita *n f*; inmunidade inespecífica *n f*; inmunidade innata *n f*; inmunidade natural *n f*
es inmunidad congénita *n f*; inmunidad inespecífica *n f*; inmunidad innata *n f*; inmunidad natural *n f*
en inherent immunity *n*; inherited immunity *n*; innate immunity *n*; native immunity *n*; nonspecific immunity *n*
fr immunité innée *n f*; immunité naturelle *n f*; immunité non spécifique *n f*
pt *[PT]* imunidade congénita *n f*; imunidade inata *n f*; imunidade não específica *n f*; imunidade natural *n f*
pt *[BR]* imunidade inespecífica *n f*
nl aangeboren immuniteit *n*; algemene immuniteit *n*; aspecifieke immuniteit *n*; natuurlijke immuniteit *n*
ar مناعة غير محددة؛ مناعة خلقية

CONCEPTES GENERALS. Immunitat contra qualsevol agent patogen, que no comporta el reconeixement específic d'un antigen i es manifesta sempre de la mateixa manera, sense incrementar-se com a resultat de l'exposició repetida a aquest antigen.

Nota: La immunitat innata genera una resposta immunitària inespecífica, ràpida i efectiva que ataca qualsevol substància o agent patogen. Es fonamenta en les barreres epitelials, els fagòcits (macròfags i neutròfils), les cèl·lules NK, les citocines i el sistema del complement.

348 **immunitat natural** *n f*
sin. **immunitat innata** *n f*

349 **immunització** *n f*

oc immunizacion *n f*
eu immunizazio *n*
gl inmunización *n f*
es inmunización *n f*
en immunization *n*
fr immunisation *n f*
pt *[PT]* imunização ativa *n f*
pt *[BR]* imunização *n f*
nl aangeboren afweer *n*; algemene afweer *n*; aspecifieke afweer *n*; natuurlijke afweer *n*
ar تحصين

CONCEPTES GENERALS. Administració d'un antigen o d'un anticòs feta amb l'objectiu d'induir una resposta immunitària.

350 **immunització activa** *n f*
veg. **vacunació** *n f*

351 **immunocromatografia** *n f*

oc immunocromatografia *n f*
eu immunokromatografia *n*
gl inmunocromatografía *n f*
es inmunocromatografía *n f*
en immunochromatography *n*
fr immunochromatographie *n f*
pt imunocromatografia *n f*
nl immunochromatografie *n*
ar كروماتوغرافيا مناعية

DIAGNÒSTIC. Tècnica diagnòstica que permet visualitzar la reacció antigen-anticòs d'una manera senzilla i ràpida, sense necessitat de reactius ni d'instrumentació.

352 **immunogen -ògena** *adj*

oc immunogèn -a *adj*
eu immunogeniko *adj*
gl inmunoxénico -a *adj*
es inmunogénico -ca *adj*

en immunogenic *adj*
fr immunogène *adj*; immunogénique *adj*
pt *[PT]* imunogénico *adj*
pt *[BR]* imunogênico *adj*
nl immunogeen -gene *adj*
ar جين مناعي

CONCEPTES GENERALS. Que indueix una resposta immunitària adaptativa.

353 **immunogenicitat** *n f*

oc immunogenicitat *n f*
eu immunogenikotasun *n*
gl inmunoxenicidade *n f*
es inmunogenicidad *n f*
en immunogenicity *n*
fr immunogénicité *n f*
pt imunogenicidade *n f*
nl immunogeniciteit *n*; immunogeniteit *n*
ar تجين مناعي

CONCEPTES GENERALS. Capacitat d'un antigen per a induir una resposta immunitària.

354 **immunoglobulina** *n f*

oc immunoglobulina *n f*
eu immunoglobulina *n*
gl inmunoglobulina *n f*
es inmunoglobulina *n f*
en immunoglobulin *n*
fr immunoglobuline *n f*
pt imunoglobulina *n f*
nl immunoglobuline *n*; immuunglobuline *n*
ar غلوبولين مناعي
sbl Ig

DIAGNÒSTIC. Proteïna present en el sèrum i en altres fluids corporals que participa en la resposta immunitària.

Nota: Les immunoglobulines lliures secretades pels limfòcits B i, sobretot, per les cèl·lules plasmàtiques són solubles en el sèrum i altres fluids corporals, i actuen com a efectors principals de la resposta immunitària humoral.

355 **immunoglobulina G** *n f*

oc immunoglobulina G *n f*
eu G immunoglobulina *n*
gl inmunoglobulina G *n f*
es inmunoglobulina G *n f*
en immunoglobulin G *n*
fr immunoglobuline G *n f*
pt imunoglobulina G *n f*
nl immunoglobuline G *n*; immuunglobuline G *n*
ar غلوبولين مناعي "ج"
sbl IgG

DIAGNÒSTIC. Immunoglobulina que conté cadenes pesants γ, amb tres dominis constants, que intervé en diversos processos immunitaris, com ara l'opsonització, l'activació del complement o la citotoxicitat cel·lular dependent d'anticossos.

Nota: 1. En els éssers humans es distingeixen quatre subclasses d'IgG: la IgG1, la IgG2, la IgG3 i la IgG4. És la immunoglobulina més important en la resposta immunitària secundària.

2. La IgG és molt abundant en el plasma sanguini (més del 70 % de totes les immunoglobulines sèriques) i en líquid extravascular. Predomina, també, en les secrecions internes (humor aquós, líquid cefalorraquidi, líquid sinovial o líquid pleural). És l'única immunoglobulina que pot travessar la barrera placentària, de manera que el nadó posseeix anticossos IgG d'origen matern.

356 **immunoglobulina M** *n f*

oc immunoglobulina M *n f*
eu M immunoglobulina *n*
gl inmunoglobulina M *n f*
es inmunoglobulina M *n f*
en immunoglobulin M *n*
fr immunoglobuline M *n f*
pt imunoglobulina M *n f*
nl immunoglobuline M *n*; immuunglobuline M *n*
ar غلوبولين مناعي "م"
sbl IgM

DIAGNÒSTIC. Immunoglobulina que conté cadenes pesants μ, amb quatre dominis constants, que actua com a BCR dels limfòcits B naïfs i que intervé en l'activació de la via clàssica del complement.

Nota: La IgM resta confinada a l'espai intravascular, en el qual representa el 6 % de totes les immunoglobulines plasmàtiques. Les aglutinines naturals són del tipus IgM. És la immunoglobulina que se sintetitza més precoçment, tant en el curs de l'evolució ontogènica com després d'un primer contacte amb l'antigen en la vida adulta.

357 **immunològic -a** *adj*
veg. **immunitari -ària** *adj*

358 **immunològic -a** *adj*

oc immunologic -a *adj*
eu immunologiko *adj*
gl inmunolóxico -ca *adj*
es inmunológico -ca *adj*
en immunologic *adj*; immunological *adj*
fr immunologique *adj*
pt imunológico *adj*
nl immunologisch -e *adj*
ar مناعية

CONCEPTES GENERALS. Relatiu o pertanyent a la immunologia.

359 **incapacitat** *n f*

oc incapacitat *n f*
eu ezintasun *n*
gl incapacidade *n f*
es incapacidad *n f*
en disability *n*
fr incapacité *n f*
pt incapacidade *n f*
nl ongeschiktheid *n*
ar عجز

ENTORN SOCIAL. Impossibilitat total o parcial d'una persona de desenvolupar la seva feina habitual a causa d'un accident o d'una malaltia.

360 **incapacitat permanent** *n f*
sigla **IP** *n f*

oc incapacitat permanenta *n f*; IP *n f*
eu ezintasun iraunkor *n*; EI *n*
gl incapacidade permanente *n f*; IP *n f*
es incapacidad permanente *n f*; IP *n f*
en permanent disability *n*
fr incapacité permanente *n f*
pt *[PT]* incapacitação permanente *n f*; IP *n f*
pt *[BR]* incapacidade permanente *n f*
nl blijvende arbeidsongeschiktheid *n*; blijvende invaliditeit *n*; blijvende ongeschiktheid *n*; permanente arbeidsongeschiktheid *n*; permanente invaliditeit *n*; permanente ongeschiktheid *n*
ar عجز دائم

ENTORN SOCIAL. Incapacitat derivada de la situació en què es troba un treballador quan, després d'haver estat sotmès al tractament mèdic prescrit, presenta reduccions anatòmiques o funcionals greus, susceptibles de determinació objectiva i previsiblement definitives, que disminueixen o anul·len la seva capacitat laboral.

Nota: Segons el grau de qualificació de la incapacitat, la incapacitat permanent es classifica en incapacitat permanent parcial, incapacitat permanent total, incapacitat total qualificada, incapacitat permanent absoluta i gran invalidesa.

361 **incapacitat temporal** *n f*
sigla **IT** *n f*

oc incapacitat temporau *n f*; IT *n f*
eu aldi baterako ezintasun *n*; ABE *n*
gl incapacidade temporal *n f*; IT *n f*
es incapacidad temporal *n f*; IT *n f*
en temporary disability *n*

fr incapacité temporaire *n f*
pt incapacidade temporária *n f;* IT *n f*
nl tijdelijke arbeidsongeschiktheid *n*; tijdelijke invaliditeit *n*; tijdelijke ongeschiktheid *n*
ar عجز مؤقت

ENTORN SOCIAL. Incapacitat derivada de la situació en què es troba un treballador quan no pot treballar transitòriament a causa d'un accident o una malaltia i necessita assistència sanitària, a efectes de les prestacions de la Seguretat Social.

362 **incidència** *n f*

oc incidéncia *n f*
eu intzidentzia *n*
gl incidencia *n f*
es incidencia *n f*
en incidence *n*
fr incidence *n f*
pt incidência *n f*
nl incidentie *n*
ar حادثة

EPIDEMIOLOGIA. Nombre de casos nous d'una malaltia determinada que apareixen en un grup o una població durant un període de temps concret.

363 **incidència acumulada** *n f*
sigla **IA**[1] *n f*

oc incidéncia acumulada *n f*
eu intzidentzia metatu *n*; IM *n*
gl incidencia acumulada *n f*; IA *n f*
es incidencia acumulada *n f*; IA *n f*
en cumulative incidence *n*; CI *n*
fr incidence cumulée *n f*; IC *n f*
pt incidência acumulada *n f;* IA *n f*
nl cumulatieve incidentie *n*
ar إصابة متراكمة

EPIDEMIOLOGIA. Proporció de persones sanes que desenvolupen una malaltia en un període de temps concret.

364 **incubació** *n f*

oc incubacion *n f*
eu inkubazio *n*
gl incubación *n f*
es incubación *n f*
en incubation *n*
fr incubation *n f*
pt incubação *n f*
nl incubatie *n*
ar حضانة

EPIDEMIOLOGIA. Temps transcorregut entre l'entrada en un organisme de l'agent d'una malaltia i l'aparició dels primers símptomes.

365 **índex de letalitat** *n m*
veg. **taxa de mortalitat** *n f*

366 **índex de mortalitat** *n m*
veg. **taxa de mortalitat** *n f*

367 **infecció** *n f*

oc infeccion *n f*
eu infekzio *n*
gl infección *n f*
es infección *n f*
en infection *n*
fr infection *n f*
pt *[PT]* infeção *n f*
pt *[BR]* infecção *n f*
nl infectie *n*
ar عدوى؛ إصابة

CLÍNICA. Entrada d'un patogen en un organisme, amb capacitat de multiplicar-se activament o de produir elements tòxics que poden actuar com un antigen i provocar una resposta immunitària d'aquest organisme.

368 **infecció hospitalària** *n f*
sin. **infecció nosocomial** *n f*

oc infeccion espitalària *n f*; infeccion nosocomiau *n f*

eu ospitale-infekzio *n*
gl infección hospitalaria *n f*; infección nosocomial *n f*
es infección hospitalaria *n f*; infección intrahospitalaria *n f*; infección nosocomial *n f*
en hospital-acquired infection *n*; nosocomial infection *n*
fr hospitalisme infectieux *n m*; infection nosocomiale *n f*
pt *[PT]* infeção associada aos cuidados de saúde *n f*; infeção hospitalar *n f*; infeção nosocomial *n f*; IACS *n f*
pt *[BR]* infecção hospitalar *n f*; infecção nosocomial *n f*
nl nosocomiale infectie *n*; ziekenhuisinfectie *n*
ar عدوى المستشفى

CLÍNICA. Infecció adquirida en un hospital o centre mèdic per un malalt en qui la infecció no era present ni estava incubant-se en el moment de l'ingrés.

Nota: Les infeccions hospitalàries poden incloure les infeccions intrahospitalàries que apareixen després de l'alta hospitalària i les infeccions que afecten el personal del centre mèdic.

369 **infecció nosocomial** *n f*
sin. **infecció hospitalària** *n f*

370 **infecció per gotetes** *n f*

oc infeccion per gotetes *n f*
eu tantatxo bidezko infekzio *n*
gl infección por gotiñas *n f*
es infección por gotitas *n f*
en droplet infection *n*
fr infection par gouttelettes *n f*
pt *[PT]* infeção por gotículas *n f*
pt *[BR]* infecção por gotículas *n f*
nl druppelinfectie *n*
ar عدوى بالقطيرات

CLÍNICA. Infecció adquirida per la inhalació d'agents patògens suspesos en gotetes respiratòries que una persona o un animal infectats exhalen especialment quan esternuden o tussen.

371 **infectologia** *n f*

oc infectologia *n f*
eu infektologia *n*
gl infectoloxía *n f*
es infectología *n f*
en infectiology *n*
fr infectologie *n f*
pt *[PT]* infeciologia *n f*
pt *[BR]* infectologia *n f*
nl infectiologie *n*
ar علم العدوى

CLÍNICA. Branca de la medicina interna que estudia, diagnostica, prevé i tracta les malalties causades per organismes.

372 **infiltrat** *n m*

oc infiltrat *n m*
eu infiltratu *n*
gl infiltrado *n m*
es infiltrado *n m*
en infiltrate *n*
fr infiltré *n m*
pt infiltrado *n m*
nl infiltraat *n*
ar تسرب

CLÍNICA. Lesió resultant d'una infiltració, especialment de les infiltracions pulmonars tuberculoses.

373 **inflamació** *n f*

oc inflamacion *n f*
eu hantura *n*; inflamazio *n*
gl inflamación *n f*

es inflamación *n f*
en inflammation *n*
fr inflammation *n f*
pt inflamação *n f*
nl inflammatie *n*; onststeking *n*
ar التهاب

ETIOPATOGÈNIA. Reacció inespecífica com a resposta a una agressió física, química o infecciosa, consistent en un seguit de fenòmens tendents a eliminar, diluir o encerclar l'agent agressiu i els teixits lesionats, que es caracteritza per enrogiment, dolor, calor i inflor a la part afectada.

374 **infodèmia** *n f*

oc infodèmia *n f*
eu infodemia *n*
gl infodemia *n f*
es infodemia *n f*
en infodemic *n*
fr infodémie *n f*
pt infodemia *n f*
nl infodemie *n*
ar معلومات عن الوباء

ENTORN SOCIAL. Difusió ràpida de rumors, informació inexacta i notícies enganyoses amb relació a una malaltia infecciosa o un problema de salut pública paral·lelament a la seva propagació o evolució.

Nota: La denominació *infodèmia* s'ha utilitzat sobretot en els mitjans de comunicació de masses i les xarxes socials arran de la referència feta per l'OMS a l'entorn de soroll mediàtic sobre el SARS-CoV-2 i la propagació de la COVID-19.

375 **inhibidor de l'enzim conversiu de l'angiotensina** *n m*
sigla **IECA** *n m*

oc inibidor der enzim conversiu dera angiotensina *n m*; IECA *n m*
eu AEBren inhibitzaile *n*; angiotentsinaren entzima bihurtzailearen inhibitzaile *n*; AEBI *n*
gl inhibidor do encima convertedor da anxiotensina *n m*; IECA *n m*
es inhibidor de la ECA *n m*; inhibidor de la enzima convertidora de la angiotensina *n m*; IECA *n m*
en ACE inhibitor *n*; angiotensin-converting enzyme inhibitor *n*
fr inhibiteur de l'enzyme de conversion de l'angiotensine *n m*; IECA *n m*
pt inibidor da enzima conversora da angiotensina *n m;* IECA *n m*
pt *[BR]* inibidor da ECA *n m*
nl ACE-remmer *n*; angiotensine-converterend enzymremmer *n*
ar مثبط الإنزيم المحول للأنجيوتنسين

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac que evita el pas d'angiotensina I a angiotensina II, produeix vasodilatació arteriovenosa i inhibeix els mecanismes compensatoris neuroendocrins que s'activen en la insuficiència cardíaca.

376 **insomni** *n m*

oc insòmi *n m*
eu insomnio *n*
gl insomnio *n m*
es insomnio *n m*
en insomnia *n*
fr insomnie *n f*
pt *[PT]* insónia *n f*
pt *[BR]* insônia *n f*
nl insomnie *n*; slapeloosheid *n*
ar أرق

CLÍNICA. Experiència d'inadequació o de baixa qualitat del son que es pot manifestar com a dificultat per a iniciar o mantenir el son, com a desvetllament precoç o com a descans no reparador.

377 **intel·ligència artificial** *n f*
sigla **IA²** *n f*

oc intelligéncia artificiau *n f*; IA *n f*
eu adimen artifizial *n*; AA *n*
gl intelixencia artificial *n f*; IA *n f*
es inteligencia artificial *n f*; IA *n f*
en artificial intelligence *n*; AI *n*
fr intelligence artificielle *n f*; IA *n f*
pt inteligência artificial *n f;* IA *n f*
nl artificiële intelligentie *n*;
kunstmatige intelligentie *n*; AI *n*; KI *n*
ar ذكاء اصطناعي

DIAGNÒSTIC. Tecnologia que permet a les màquines analitzar i processar una gran quantitat de dades, que en el camp de la salut poden abastar des de la recerca fins al tractament, passant pel diagnòstic i la prevenció.

378 **interferó** *n m*

oc interferon *n m*
eu interferon *n*
gl interferón *n m*
es interferón *n m*
en interferon *n*
fr interféron *n m*
pt *[PT]* interferão *n m*
pt *[BR]* interferon *n m*
nl interferon *n*
ar إنترفيرون
sbl IFN

ETIOPATOGÈNIA. Citocina amb un efecte inhibidor sobre la replicació vírica que és sintetitzada per algunes cèl·lules en resposta a infeccions víriques o a agents patògens intracel·lulars.

379 **interferó beta** *n m*

oc interferon beta *n m*
eu beta interferon *n*
gl interferón beta *n m*
es interferón beta *n m*
en interferon beta *n*
fr interféron bêta *n m*
pt *[PT]* interferão beta *n*
pt *[BR]* IFN-beta *n m*; interferon beta *n m*
nl interferon ß *n*; interferon bèta *n*;
interferon-ß *n*; interferon-bèta *n*
ar إنترفيرون بيتا
sbl INF-β

CAS 74899-71-1

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador, antivíric i antineoplàstic, que actua imitant els interferons beta endògens.

Nota: 1. L'interferó beta s'empra en el tractament de l'esclerosi múltiple pels seus efectes antidesmielinitzants. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19 per la seva possible eficàcia contra la MERS. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *interferó beta* és la forma catalana corresponent a la DCI.

380 **intubació** *n f*

oc intubacion *n f*
eu intubazio *n*
gl intubación *n f*
es entubación *n f*; intubación *n f*
en intubation *n*
fr intubation *n f*
pt intubação *n f*
nl intubatie *n*
ar تنبيب

TRACTAMENT. Col·locació temporal o permanent d'un tub en un conducte, un òrgan buit o en una cavitat orgànica en el cos d'un pacient.

381 **IP** *n f*
veg. **incapacitat permanent** *n f*

382 **IT** *n f*
veg. **incapacitat temporal** *n f*

J

383 **justícia distributiva** *n f*

oc justícia distributiva *n f*
eu banaketa-justizia *n*
gl xustiza distributiva *n f*
es justicia distributiva *n f*
en distributive justice *n*
fr justice distributive *n f*
pt justiça distributiva *n f*
nl distributieve rechtvaardigheid *n*; verdelende recchtvbaardigheid *n*
ar عدالة التوزيع

TRACTAMENT. Principi de justícia aplicat a la distribució del bé comú, que estableix un repartiment proporcional i un ús adequat dels recursos.

L

384 **lactat-deshidrogenasa** *n f*
sigla **LDH** *n f*

oc lactat-desidrogenasa *n f*; lacticodesidrogenasa *n f*; lactodesidrogenasa *n f*; LDH *n f*
eu laktato deshidrogenasa *n*; LDH *n*
gl lactato deshidroxenase *n f*; lacticodeshidroxenase *n f*; lactodeshidroxenase *n f*; LDH *n f*
es deshidrogenasa láctica *n f*; lactato-deshidrogenasa *n*; LDH *n*
en lactate dehydrogenase *n*; lactic dehydrogenase *n*; LDH *n*
fr lactate-déshydrogénase *n f*; lacticodéshydrogénase *n*; LDH *n*
pt *[PT]* desidrogenase láctica *n f*; lactato desidrogenase *n f;* LDH *n f*
pt *[BR]* desidrogenase lática *n f*; DHL *n f*
nl lactaatdehydrogenase *n*; lactodehydrogenase *n*; melkzuurdehydrogenase *n*; LDH *n*
ar نازع هيدروجين اللاكتات

DIAGNÒSTIC. Enzim del grup de les deshidrogenases que catalitza la reducció reversible del piruvat a L-lactat pel coenzim NADH en l'última etapa de la glucòlisi.

Nota: El nivell de lactat-deshidrogenasa s'ha fet servir com a marcador de la progressió de gravetat de la COVID-19.

385 **lanadelumab** *n m*

oc lanadelumab *n m*
eu lanadelumab *n*
gl lanadelumab *n m*
es lanadelumab *n m*
en lanadelumab *n*
fr lanadélumab *n m*
pt *[PT]* lanadelumab *n m*
pt *[BR]* lanadelumabe *n m*
nl lanadelumab *n*
ar انادیلوماب

CAS 1426055-14-2

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiinflamatori i immunomodulador que inhibeix l'activitat proteolítica de la calicreïna plasmàtica.

Nota: 1. El lanadelumab és un anticòs monoclonal IgG1 que s'empra en el tractament de l'angioedema hereditari. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *lanadelumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

386 **latència** *n f*

oc laténcia *n f*
eu latentzia *n*
gl latencia *n f*
es latencia *n f*
en latency *n*
fr latence *n f*
pt latência *n f*
nl latentie *n*
ar فترة كُمُون

EPIDEMIOLOGIA. Període d'una malaltia en què no dona símptomes i aparentment no és activa.

387 **LDH** *n f*
veg. **lactat-deshidrogenasa** *n f*

388 **lenzilumab** *n m*

oc lenzilumab *n m*
eu lenzilumab *n*
gl lenzilumab *n m*
es lenzilumab *n m*
en lenzilumab *n*
fr lenzilumab *n m*
pt *[PT]* lenzilumab *n m*
pt *[BR]* lenzilumabe *n m*
nl lenzilumab *n*
ar لينزيلوماب

CAS 1229575-09-0

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador en investigació que s'uneix al factor estimulant de colònies de granulòcits i macròfags.

Nota: 1. El lenzilumab és un anticòs monoclonal humanitzat que s'empra com a tractament experimental de l'asma, l'artritis reumatoide i la leucèmia limfocítica crònica. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.

2. La denominació *lenzilumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

389 **leronlimab** *n m*

oc leronlimab *n m*
eu leronlimab *n*
gl leronlimab *n m*
es leronlimab *n m*
en leronlimab *n*
fr léronlimab *n m*
pt *[PT]* leronlimab *n m*
pt *[BR]* leronlimabe *n m*
nl leronlimab *n*
ar ليرونليماب

CAS 674782-26-4

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador, antineoplàstic i antiretroviral en investigació que inhibeix el receptor del lligand 5 de les quimiocines CC.

Nota: 1. El leronlimab és un anticòs monoclonal humanitzat que s'empra com a tractament experimental de diversos tipus de càncer i de la infecció pel virus de la immunodeficiència humana 1. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.

2. La denominació *leronlimab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

390 **LET** *n f*
veg. **adequació de les actuacions sanitàries** *n f*

391 **limfòcit** *n m*

oc limfòcit *n m*
eu linfozito *n*
gl linfocito *n m*
es linfocito *n m*
en lymphocyte *n*
fr lymphocyte *n m*
pt linfócito *n m*
nl lymfecel *n*; lymfocyt *n*
ar ليمفاوي؛ خلايا ليمفاوية

CONCEPTES GENERALS. Leucòcit mononucleat de dimensions petites, amb el citoplasma sense granulacions, present normalment a la sang circulant i als teixits limfoides, que és responsable dels mecanismes de resposta immunitària.

Nota: Existeixen tres tipus de limfòcits: els limfòcits B, els limfòcits T i les cèl·lules NK.

392 **limfòcit B** *n m*
sin. compl. **cèl·lula B** *n f*

oc cellula B *n f*; limfòcit B *n m*
eu B linfozito *n*; B zelula *n*
gl célula B *n f*; linfocito B *n m*

es célula B *n f*; linfocito B *n m*
en B cell *n*; B lymphocyte *n*; B-cell *n*
fr cellule B *n f*; lymphocyte B *n m*
pt célula B *n f*; linfócito B *n m*
nl B-cel *n*; B-lymfocyt *n*
ar خلية "ب" الليمفاوية

CONCEPTES GENERALS. Limfòcit produït a la medul·la òssia en els mamífers que té capacitat de produir anticossos i és responsable de la resposta immunitària humoral.

Nota: El nom *limfòcit B* prové de la denominació clàssica d'aquest tipus de cèl·lula, *limfòcit bursodependent*, en contraposició al terme *limfòcit timodependent*.

393 **limfòcit de memòria** *n m*

oc limfòcit de memòria *n m*
eu oroimen-linfozito *n*; oroimen-zelula *n*
gl linfocito de memoria *n m*
es célula de memoria *n f*
en memory cell *n*
fr cellule à mémoire *n f*; lymphocyte à mémoire *n m*; lymphocyte mémoire *n m*
pt célula de memória *n f*
pt *[BR]* linfócito de memória *n m*
nl geheugencel *n*; geheugenlymfocyt *n*; herinneringscel *n*
ar خلية ذاكرة ليمفاوية

CONCEPTES GENERALS. Limfòcit T o limfòcit B producte d'una resposta anterior contra un antigen i amb capacitat de produir una resposta immunitària secundària quan es troba de nou amb aquest antigen.

394 **limfòcit T** *n m*
sin. compl. **cèl·lula T** *n f*

oc cellula T *n f*; limfòcit T *n m*
eu T linfozito *n*; T zelula *n*
gl célula T *n f*; linfocito T *n m*
es célula T *n f*; linfocito T *n m*
en T cell *n*; T lymphocyte *n*; T-cell *n*
fr cellule T *n f*; lymphocyte T *n m*
pt célula T *n f*; linfócito T *n m*
nl T-cel *n*; T-helpercel *n*; T-lymfocyt *n*
ar ليمفاوي "ت"؛ خلية "ت" الليمفاوية

CONCEPTES GENERALS. Limfòcit diferenciat en el timus que no té capacitat de produir anticossos i és responsable de la resposta immunitària cel·lular.

Nota: El nom *limfòcit T* prové de la denominació clàssica d'aquest tipus de cèl·lula, *limfòcit timodependent*, en contraposició al terme *limfòcit bursodependent*.

395 **limfocitopènia** *n f*
veg. **limfopènia** *n f*

396 **limfopènia** *n f*
sin. compl. **limfocitopènia** *n f*

oc limfocitopenia *n f*; limfopenia *n f*
eu linfopenia *n*; linfozitopenia *n*
gl linfocitopenia *n f*; linfopenia *n f*
es linfocitopenia *n f*; linfopenia *n f*
en lymphocytopenia *n*; lymphopenia *n*
fr lymphocytopénie *n f*; lymphopénie *n f*
pt linfopenia *n f*
pt *[PT]* linfocitopenia *n f*
nl lymfocytopenie *n*; lymfopenie *n*
ar قلة الليمفاويات

DIAGNÒSTIC. Disminució del nombre de limfòcits a la sang circulant.

397 **limitació de l'esforç terapèutic** *n f*
veg. **adequació de les actuacions sanitàries** *n f*

398 **lopinavir** *n m*

oc lopinavir *n m*
eu lopinabir *n*
gl lopinavir *n m*
es lopinavir *n m*

en lopinavir *n*
fr lopinavir *n m*
pt lopinavir *n m*
nl lopinavir *n*
ar لوبينافير

CAS 192725-17-0

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiretroviral inhibidor de la proteasa 1 del virus de la immunodeficiència humana 1.

Nota: 1. El lopinavir s'empra en el tractament de la sida i s'administra en combinació amb el ritonavir per a augmentar les concentracions plasmàtiques d'ambdós fàrmacs. Se n'ha suggerit l'ús, juntament amb el ritonavir, per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *lopinavir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

M

399 **macròfag** *n m*
oc macrofag *n m*
eu makrofago *n*
gl macrófago *n m*
es macrófago *n m*
en macrophage *n*
fr macrophage *n m*
pt macrófago *n m*
nl macrofaag *n*
ar خلية بلعمية كبيرة

CONCEPTES GENERALS. Cèl·lula del sistema mononuclear fagocític derivada d'un monòcit, de grans dimensions i localitzada als teixits, que es caracteritza per una gran activitat fagocítica i per la capacitat migratòria a través del teixit connectiu.

Nota: Un macròfag pot activar-se per diversos estímuls i adquirir una gran capacitat de presentació antigènica i de producció de substàncies bioactives.

400 **mal de cap** *n m*
veg. **cefalea** *n f*

401 **mal de costat** *n m*
veg. **pneumònia** *n f*

402 **mal de pit** *n m*
veg. **dolor toràcic** *n m*

403 **malaltia del coronavirus 2019** *n f*
veg. **COVID-19** *n f*

404 **marcador inflamatori** *n m*
oc marcador inflamatòri *n m*
eu hantura-markatzaile *n*; inflamazio-markatzaile *n*
gl marcador inflamatorio *n m*
es marcador inflamatorio *n m*
en inflammatory marker *n*
fr marqueur inflammatoire *n m*
pt marcador inflamatório *n m*
nl ontstekingsmarker *n*
ar مؤشر الالتهاب

DIAGNÒSTIC. Molècula que es fa servir com a indici per a valorar el grau d'inflamació d'un organisme.

Nota: La proteïna C reactiva, la ferritina, la interleucina 6, el dímer-D i la procalcitonina són marcadors inflamatoris relacionats amb la COVID-19.

405 **mareig** *n m*
oc malagana *n f*
eu zorabio *n*
gl mareo *n m*
es mareo *n m*
en dizziness *n*
fr étourdissement *n m*
pt *[PT]* tonturas *n f pl*
pt *[BR]* tontura *n f*
nl duizeligheid *n*
ar راوَ

CLÍNICA. Estat vegetatiu distònic molt molest, de predomini vagotònic, que apareix quan el cos és sotmès a canvis posturals passivament adquirits i repetits durant el moviment.

Nota: El mareig és conseqüència d'un estímul normal i repetit de l'aparell vestibular en els seus canals semicirculars.

406 **màscara**[1] *n f*
sin. compl. **careta** *n f*; **mascareta** *n f*
oc masca *n f*; mascareta *n f*; masqueta *n f*
eu maskara *n*
gl máscara *n f*
es barbijo *n m*; mascarilla *n f*; tapabocas *n m*

en mask *n*
fr masque *n m*
pt máscara *n f*
pt *[PT]* máscara facial *n f*
nl halfgelaatsmasker *n*; halfmasker *n*; masker *n*; mondkapje *n*; mondmasker *n*; mondneuskapje *n*; mondneusmasker *n*
ar كمَّامة

PREVENCIÓ. Peça que tapa la boca, el nas i la barbeta emprada per a evitar la inhalació o l'exhalació d'agents patògens o d'elements tòxics o nocius.

Nota: Les màscares poden ser de diferents tipus i materials, segons les característiques de filtració i protecció. Els tipus principals són les higièniques, les quirúrgiques i les autofiltrants, amb filtres facials de partícules (FFP).

407 **màscara**[2] *n f*
sin. compl. **careta** *n f*; **mascareta** *n f*

oc careta *n f*; masca *n f*; mascareta *n f*; masqueta *n f*
eu maskara *n*
gl máscara *n f*
es mascarilla *n f*
en mask *n*
fr masque *n m*
pt máscara *n f*
nl masker *n*
ar كمَّامة

TRACTAMENT. Peça que tapa la boca i el nas emprada per a administrar medicaments, anestèsics o oxigen.

Nota: La màscara tipus Venturi i les màscares amb reservori són els dos models més emprats en oxigenoteràpia.

408 **màscara amb filtre de partícules** *n f*
veg. **màscara autofiltrant** *n f*

409 **màscara autofiltrant** *n f*
sin. compl. **màscara amb filtre de partícules** *n f*; **màscara FFP** *n f*

oc mascareta autofiltrant *n f*; mascareta EPI *n f*; mascareta FFP *n f*; mascareta tamb filtre faciau de particules *n f*
eu FFP maskara *n*; maskara autoiragazle *n*; NBE maskara *n*; partikula-iragazkidun maskara *n*
gl máscara autofiltrante *n f*; máscara con filtro de partículas *n f*; máscara FFP *n f*
es mascarilla autofiltrante *n f*; mascarilla con filtro de partículas *n f*; mascarilla EPI *n f*; mascarilla FFP *n f*
en autofiltrante mask *n*; FFP mask *n*; FFP respirator *n*; filtering face piece *n*; mask with particulate filter *n*; PPE mask *n*
fr masque autofiltrant *n m*; masque avec filtre à particules *n m*; masque EPI *n m*; masque FFP *n m*
pt *[PT]* máscara autofiltrante *n f*; máscara com filtro de partículas *n f*; máscara FFP *n f*
pt *[BR]* máscara com filtragem de partículas *n f*; máscara filtrante *n f*; máscara K95 *n f*; máscara PFF *n f*
nl ademhalingsmasker *n*; FFP-masker *n*; FFP-mond-neuskapje *n*; FFP-mond-neusmasker *n*; FFP-mondkapje *n*; FFP-mondmasker *n*; filtrerend halfmasker *n*; filtrerend masker *n*
ar قناع مرشح الجسيمات؛ قناع التنقية الذاتية

PREVENCIÓ. Màscara reutilitzable o d'un sol ús emprada per a evitar la inhalació d'agents patògens o d'elements tòxics o nocius, amb una capacitat elevada de filtrar l'aire inhalat.

Nota: 1. Les màscares autofiltrants són equips de protecció individual. A diferència de la màscara quirúrgica, que només limita la propagació del contagi, aquest tipus de màscara protegeix a qui la porti de la inhalació d'agents infecciosos o contaminants en forma d'aerosols, gotetes o petites partícules sòlides.

2. Segons la capacitat de filtració, hi ha màscares autofiltrants FFP1 (eficàcia de filtració mínima del 78%), FFP2 (eficàcia de filtració mínima del 92%) o FFP3 (eficàcia de filtració mínima del 98%).

3. Les màscares FFP2 i FFP3 poden ser amb vàlvula d'exhalació o sense vàlvula d'exhalació. Cal tenir en compte que les primeres protegeixen només la persona que les porta.

410 **màscara FFP** *n f*
veg. **màscara autofiltrant** *n f*

411 **màscara higiènica** *n f*
sin. compl. **mascareta higiènica** *n f*

oc mascareta igienica *n f*
eu maskara higieniko *n*
gl máscara hixiénica *n f*
es mascarilla higiénica *n f*
en hygienic mask *n*
fr masque hygiénique *n m*
pt *[PT]* máscara comunitária *n f*; máscara higiénica *n f*; máscara social *n f*
pt *[BR]* máscara higiênica *n f*
nl hygiënemasker *n*; hygiënisch masker *n*; hygiënisch mondkapje *n*; hygiënisch mondneuskapje *n*; niet-medisch masker *n*
ar قناع صحي

PREVENCIÓ. Màscara reutilitzable o d'un sol ús emprada per a evitar l'exhalació d'agents patògens o d'elements tòxics o nocius, feta d'una o més capes de material tèxtil, amb capacitat baixa o mitjana de filtrar l'aire exhalat.

Nota: 1. La màscara higiènica no és ni un equip de protecció individual ni un producte sanitari. Pot ser de confecció casolana.

2. Les màscares higièniques amb especificacions UNE són un element de barrera. Poden protegir del contagi per SARS-CoV-2 sempre que es facin servir juntament amb mesures de distanciament físic i d'higiene de mans.

412 **màscara mèdica** *n f*
veg. **màscara quirúrgica** *n f*

413 **màscara quirúrgica** *n f*
sin. compl. **màscara mèdica** *n f*; **mascareta quirúrgica** *n f*

oc mascareta cirurgiau *n f*; mascareta medicau *n f*
eu maskara kirurgiko *n*; maskara mediko *n*
gl máscara cirúrxica *n f*; máscara médica *n f*
es mascarilla médica *n f*; mascarilla quirúrgica *n f*
en medical mask *n*; surgical mask *n*
fr masque chirurgical *n m*; masque médical *n m*
pt máscara cirúrgica *n f*
nl chirurgenmasker *n*; chirurgisch masker *n*; chirurgisch mondkapje *n*; chirurgisch mondneuskapje *n*
ar كمَّامة جراحية

PREVENCIÓ. Màscara reutilitzable o d'un sol ús emprada per a evitar l'exhalació d'agents patògens o d'elements tòxics o nocius, feta de roba o de paper, amb capacitat elevada de filtrar l'aire exhalat.

Nota: Les màscares quirúrgiques són un producte sanitari. Són un element de barrera que pot protegir del contagi per SARS-CoV-2 sempre que es facin servir juntament amb el distanciament físic i la higiene de mans.

414 **mascareta** *n f*
veg. **màscara** *n f*

415 **mascareta** *n f*
veg. **màscara** *n f*

416 **mascareta higiènica** *n f*
veg. **màscara higiènica** *n f*

417 **mascareta quirúrgica** *n f*
veg. **màscara quirúrgica** *n f*

418 **MEDI 3506** *n m*

oc MEDI 3506 *n m*

eu MEDI 3506 *n*
gl MEDI 3506 *n m*
es MEDI 3506 *n m*
en MEDI 3506 *n*
fr MEDI 3506 *n m*
pt MEDI 3506 *n m*
nl MEDI 3506 *n*
ar MEDI 3506 عقار

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació que actua contra la interleucina 33 i interfereix en els mecanismes de la inflamació.

Nota: El MEDI 3506 és un anticòs monoclonal que està en procés d'avaluació com a possible antiinflamatori. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

419 **medicalitzar** *v tr*

oc medicalizar *v tr*
eu medikalizatu *v tr*
gl medicalizar *v tr*
es medicalizar *v tr*
en medicalize *v tr*
fr médicaliser *v tr*
pt medicalizar *v tr*
nl medisch uitrusten *v tr*;
met medische voorzieningen uitrusten *v tr*
ar يطبب

ENTORN SOCIAL. Dotar de personal sanitari i d'equipament mèdic un vehicle o un espai.

Nota: Per exemple, es pot medicalitzar una ambulància, un tren, un helicòpter, un hotel o un càmping.

420 **medicina avaluadora** *n f*

oc medicina avaluadora *n f*
eu medikuntza ebaluatzaile *n*
gl medicina avaliadora *n f*
es medicina evaluadora *n f*
en disability assessment medicine *n*;
evaluating medicine *n*
fr médecine évaluatrice *n f*
pt *[PT]* avaliação do dano corporal *n f*;
avaliação do dano corporal pós-traumático *n f*
pt *[BR]* perícia médica *n f*
nl medische evaluatie *n*
ar الطب التقييمي

ENTORN SOCIAL. Activitat mèdica que avalua les lesions, les incapacitats, les seqüeles i els perjudicis derivats d'accidents o de malalties a fi de determinar una indemnització justa.

421 **memòria immunitària** *n f*

oc memòria immunitària *n f*
eu oroimen immunitario *n*;
oroimen immunologiko *n*
gl memoria inmunitaria *n f*
es memoria inmunitaria *n f*
en immunological memory *n*
fr mémoire immunologique *n f*
pt memória imunológica *n f*
pt *[BR]* memória imunitária *n f*
nl immunologisch geheugen *n*
ar ذاكرة مناعية

EPIDEMIOLOGIA. Capacitat desenvolupada per un organisme, com a conseqüència del contacte amb un agent patogen, que li permet respondre posteriorment amb més rapidesa i eficàcia a un contacte específic amb l'antigen o antígens d'aquest agent patogen o a un contacte inespecífic amb aquest agent patogen o altres de similars.

Nota: Concretament, la immunitat adaptativa vehicula la resposta immunitària al contacte específic amb el mateix antigen, mentre que la immunitat innata pot vehicular la resposta al contacte inespecífic amb el mateix agent patogen.

422 **meplazumab** *n m*

oc meplazumab *n m*
eu meplazumab *n*
gl meplazumab *n m*

es meplazumab *n m*
en meplazumab *n*
fr meplazumab *n m*
pt *[PT]* meplazumab *n m*
pt *[BR]* meplazumabe *n m*
nl meplazumab *n*
ar ميبوليزوماب

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, amb efecte antivíric i neutralitzant contra el SARS-CoV-2, que bloca el receptor CD147 de la cèl·lula hoste per a evitar que el virus la infecti.

Nota: 1. El meplazumab és un anticòs monoclonal anti CD147 que està en procés d'avaluació com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *meplazumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

423 **MERS** *n f*
veg. **síndrome respiratòria de l'Orient Mitjà** *n f*

424 **MERS-CoV** *n m*
veg. **coronavirus associat a la MERS** *n m*

425 **mesura de contenció** *n f*

oc mesura de contencion *n f*
eu euste-neurri *n*
gl medida de contención *n f*
es medida de contención *n f*
en containment measure *n*
fr mesure de confinement *n f*
pt medida de contenção *n f*
nl beperkende maatregel *n*; inperkingsmaatregel *n*
ar تدابير احتواء

PREVENCIÓ. Acció enfocada a prevenir la propagació d'una malaltia infecciosa.

Nota: Les quatre principals mesures de contenció de la infecció pel SARS-CoV-2 en la població general són les màscares, la higiene de mans, la distància de seguretat i la ventilació.

426 **metilprednisolona** *n f*

oc metilprednisolona *n f*
eu metilprednisolona *n*
gl metilprednisolona *n f*
es metilprednisolona *n f*
en methylprednisolone *n*
fr méthylprednisolone *n f*
pt metilprednisolona *n f*
nl methylprednisolon *n*
ar ميثيل بريدنيزولون

CAS 83-43-2

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac de naturalesa corticoesteroide derivat de la prednisolona amb activitat antiinflamatòria.

Nota: 1. La metilprednisolona té una activitat antiinflamatòria lleugerament més intensa i provoca menys retenció de sodi que la prednisolona. És emprada en el tractament de diverses afeccions inflamatòries, al·lèrgiques o neoplàstiques (artritis reumatoide, asma bronquial, limfoma, leucèmies, etc). Hi ha diverses sals de metilprednisolona (en forma d'acetat, hemisuccinat, fosfat, succinat, etc.) d'acció i ús semblants al del principi actiu del qual deriven. És d'origen sintètic.

2. La denominació *metilprednisolona* és la forma catalana corresponent a la DCI.

427 **miàlgia** *n f*

oc mialgia *n f*
eu mialgia *n*
gl mialxia *n f*
es mialgia *n f*
en myalgia *n*
fr myalgie *n f*
pt mialgia *n f*
nl myalgie *n*; spierpijn *n*
ar ألم عضلي

CLÍNICA. Dolor espontani i a la pressió que es localitza en un o diversos músculs esquelètics.

M

428 **molnupiravir** *n m*

oc molnupiravir *n m*
eu molnupirabir *n*
gl molnupiravir *n m*
es molnupiravir *n m*
en molnupiravir *n*
fr molnupiravir *n m*
pt molnupiravir *n m*
nl molnupiravir *n*
ar مولنوبيرافير

CAS 2349386-89-4

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric d'ampli espectre en investigació, inhibidor de ribonucleòsid, que impedeix la replicació del SARS-CoV-2.

Nota: 1. El molnupiravir està en procés d'avaluació per a prevenir el contagi i evitar la progressió de la COVID-19 greu en pacients ja infectats. Està en una fase clínica de desenvolupament avançada com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *molnupiravir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

429 **monitoratge** *n m*

oc monitoratge *n m*
eu monitorizazio *n*
gl monitorización *n f*
es monitorización *n f*
en monitoring *n*
fr monitorage *n m*
pt *[PT]* monitorização *n f*
pt *[BR]* monitoramento *n m*
nl bewaking *n*; monitoring *n*
ar مراقبة ;متابعة

TRACTAMENT. Vigilància i supervisió de l'evolució d'un fenomen o d'un procés per mitjà de determinats aparells o tècniques a fi de seguir el curs o l'estat d'un malalt.

430 **montelukast** *n m*

oc montelukast *n m*
eu montelukast *n*
es montelukast *n m*
en montelukast *n*
fr montélukast *n m*
nl montelukast *n*
ar مونتيلوكاست

CAS 158966-92-8

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac broncodilatador antagonista dels receptors de leucotriens CysLT1, que atura la broncoconstricció mediada per leucotriens de les vies aèries.

Nota: 1. El montelukast està indicat en el tractament de l'asma i de la rinitis al·lèrgica. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *montelukast* és la forma catalana corresponent a la DCI.

431 **mort digna** *n f*

oc mòrt digna *n f*
eu heriotza duin *n*
gl morte digna *n f*
es muerte digna *n f*
en death with dignity *n*
fr mort digne *n f*
pt morte digna *n f*
nl waardig sterven *n*; waardige dood *n*
ar موت بكرامة

TRACTAMENT. Mort d'acord amb els valors, les creences i el sentit de dignitat de cada persona.

432 **mortalitat** *n f*

oc mortalitat *n f*
eu hilkortasun *n*
gl mortalidade *n f*
es mortalidad *n f*
en mortality *n*
fr mortalité *n f*

pt mortalidade *n f*
nl mortaliteit *n*; sterftecijfer *n*
ar معدل الوفيات

EPIDEMIOLOGIA. Nombre de defuncions en una població determinada en un període de temps concret.

433 **mostra bucofaríngia** *n f*
veg. **mostra orofaríngia** *n f*

434 **mostra nasofaríngia** *n f*
sin. compl. **exsudat nasofaringi** *n m*; **fluid nasofaringi** *n m*; **mostra rinofaríngia** *n f*

oc flux nasofaringi *n m*; mòstra nasofaringia *n f*
eu sudur-faringeetako lagin *n*
gl exsudado nasofarínxeo *n m*; fluído nasofarínxeo *n m*; mostra nasofarínxea *n f*; mostra rinofarínxea *n f*
es exudado nasofaríngeo *n m*; fluido nasofaríngeo *n m*; muestra nasofaríngea *n f*
en nasopharyngeal sample *n*
fr échantillon nasopharyngé *n m*
pt amostra nasofaríngea *n f*
pt *[PT]* exsudado nasofaríngeo *n m*
nl nasofaringeaal aspiraat *n*; nasofaringeaal uitstrijkje *n*; nasofarynxswab *n*; nasofarynxwisser *n*; neusafname *n*; neusswab *n*; neusuitstrijkje *n*; neuswisser *n*
ar عينة من مخاط الأنف والبلعوم

DIAGNÒSTIC. Fluid corporal extret de la part de la faringe de darrere les fosses nasals, per damunt del vel del paladar, amb l'ajuda d'un escovilló, amb finalitats diagnòstiques.

435 **mostra orofaríngia** *n f*
sin. compl. **exsudat bucofaringi** *n m*; **fluid bucofaringi** *n m*; **mostra bucofaríngia** *n f*

oc mòstra orofaríngia *n f*
eu orofaringeko lagin *n*
gl exsudado bucofarínxeo *n m*; fluído bucofarínxeo *n m*; mostra bucofarínxea *n f*; mostra orofarínxea *n f*
es exudado bucofaríngeo *n m*; muestra bucofaríngea *n f*; muestra orofaríngea *n f*
en oropharyngeal sample *n*
fr échantillon oropharyngé *n m*
pt amostra orofaríngea *n f*
pt *[PT]* exsudado orofaríngeo *n m*
nl keelafname *n*; keelswab *n*; keeluitstrijkje *n*; keelwisser *n*; orofarynxswab *n*
ar عينة فموية بلعومية

DIAGNÒSTIC. Líquid corporal extret de la part mitjana de la faringe situada entre el vel del paladar i la vora superior de l'epiglotis amb l'ajuda d'un escovilló amb finalitats diagnòstiques.

436 **mostra rinofaríngia** *n f*
veg. **mostra nasofaríngia** *n f*

437 **mRNA** *n m*
veg. **RNA missatger** *n m*

438 **mupadolimab** *n m*

oc mupadolimab *n m*
eu mupadolimab *n*
gl mupadolimab *n m*
es mupadolimab *n m*
en mupadolimab *n*
fr mupadolimab *n m*
pt mupadolimab *n m*
nl mupadolimab *n*
ar موبادوليماب

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació com a immunoestimulant pels seus efectes contra el CD73 i com a estimulant dels limfòcits B.

Nota: 1. El mupadolimab és un anticòs monoclonal que està en procés d'avaluació com a possible immunosupressor antineoplàstic en diferents neoplàsies. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *mupadolimad* és la forma catalana corresponent a la DCI.

439 **muriac** *n m*
veg. **ratapinyada** *n f*

440 **muricec** *n m*
veg. **ratapinyada** *n f*

441 **mutació** *n f*

oc mutacion *n f*
eu mutazio *n*
gl mutación *n f*
es mutación *n f*
en mutation *n*
fr mutation *n f*
pt mutação *n f*
nl mutatie *n*
ar طفرة فيروسية؛ تحور فيروسي

ETIOPATOGÈNIA. Alteració permanent d'un o més caràcters transmesos per herència com a conseqüència d'un canvi en el material genètic d'una cèl·lula o un virus.

N

442 **nafamostat** *n m*

oc nafamostat *n m*
eu nafamostat *n*
gl nafamostat *n m*
es nafamostat *n m*
en nafamostat *n*
fr nafamostat *n m*
pt *[PT]* nafamostat *n m*
pt *[BR]* mesilato de nafamostato *n m*; nafamostato *n m*
nl nafamostat *n*
ar نافموستات

CAS 81525-10-2

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac anticoagulant que actua inhibint proteases com la trombina, mitjançant la interferència del pas de fibrinogen a fibrina.

Nota: 1. El nafamostat s'empra en pacients amb problemes de coagulació i també en els connectats a una bomba de circulació extracorpòria. Només està disponible al Japó. Se n'ha suggerit l'ús, en combinació amb el favipiravir, per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *nafamostat* és la forma catalana corresponent a la DCI.

443 **nàusea** *n f*

oc nausèa *n f*
eu goragale *n*
gl náusea *n f*
es náusea *n f*
en nausea *n*
fr nausée *n f*
pt *[PT]* náuseas *n f pl*
pt *[BR]* náusea *n f*
nl misselijkheid *n*; nausea *n*
ar غثيان

CLÍNICA. Sensació desagradable que sol indicar la proximitat del vòmit.

444 **nebulització** *n f*

oc nebulizacion *n f*
eu langarreztapen *n*
gl nebulización *n f*
es nebulización *n f*
en nebulization *n*
fr nébulisation *n f*
pt nebulização *n f*
nl verneveling *n*
ar إرذاذ

TRACTAMENT. Conversió d'una solució en una boira o en un aerosol de gotetes fines mitjançant un nebulitzador.

445 **nebulitzador** *n m*

oc nebulizador *n m*
eu langarreztagailu *n*
gl nebulizador *n m*
es nebulizador *n m*
en nebulizer *n*
fr nébulisateur *n m;* nébuliseur *n m*
pt nebulizador *n m*
nl vernevelaar *n*
ar بخاخ

TRACTAMENT. Aparell polvoritzador que permet d'obtenir una dispersió fina d'una substància medicamentosa amb l'objectiu d'afavorir la seva acció sobre l'organisme.

Nota: Els nebulitzadors es fan servir en forma d'aerosols per a inhalació bronquial o com a polvoritzadors d'ús tòpic.

446 **no inici de tractament** *n m*

oc abstencion de tractament *n f*; non inici de tractament *n m*
eu tratamendua ez emate *n*
gl abstención de tratamento *n f*
es abstención de tratamiento *n f*; abstención terapéutica *n f*
en treatment withholding *n*; withholding of treatment *n*
fr abstention de traitement *n f*; refus de traitement *n m*
pt abstenção de tratamento *n f*; abstenção terapêutica *n f*
nl afzien van behandeling *n*; nalaten van behandeling *n*; onthouding van behandeling *n*; therapeutische onthouding *n*
ar امتناع عن العلاج

TRACTAMENT. Adequació de les actuacions sanitàries consistent en la no aplicació d'actuacions sanitàries que no aporten beneficis al curs evolutiu d'una malaltia o que no són acceptades pel pacient.

447 **nombre reproductiu bàsic** *n m*
veg. **velocitat reproductiva bàsica** *n f*

448 **nova normalitat** *n f*

oc naua normalitat *n f*
eu normaltasun berri *n*
gl nova normalidade *n f*
es neonormalidad *n f*; nueva normalidad *n f*
en new normal *n*; new normality *n*
fr nouvelle normalité *n f*
pt novo normal *n m*
nl nieuwe normaal *n*
ar الواقع الجديد

ENTORN SOCIAL. Període de retorn progressiu i per etapes a diverses activitats socials i econòmiques, en el context d'una epidèmia, però mantenint la vigilància epidemiològica, la capacitat reforçada del sistema sanitari i l'autoprotecció de la ciutadania.

449 **NVX-CoV2373** *n f*
sin. compl. **vacuna NovaVax** *n f*

oc NVX-CoV2373 *n f*; vacuna NovaVax *n f*
eu NovaVax txerto *n*; NVX-CoV2373 *n*
gl NVX-CoV2373 *n f*; vacina NovaVax *n f*
es NVX-CoV2373 *n f*; vacuna NovaVax *n f*
en NovaVax vaccine *n*; NVX-CoV2373 *n*
fr NVX-CoV2373 *n m*; vaccin NovaVax *n m*
pt NVX-CoV2373 *n f*; vacina NovaVax *n f*
nl NovaVax-vaccin *n*; NVX-CoV2373 *n*
ar لقاح نوفافاكس

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 que conté nanopartícules formades per trímers de proteïna S recombinant del SARS-CoV-2.

Nota: L'NVX-CoV2373 s'administra per via intramuscular i són necessàries dues dosis per a completar la pauta de vacunació. Està en una fase clínica de desenvolupament avançada. És d'origen biotecnològic.

O

450 **obstinació terapèutica** *n f*
sin. compl. **distanàsia** *n f*

oc distanàsia *n f*; obstinacion terapeutica *n f*
eu tematze terapeutiko *n*
gl distanasia *n f*; obstinación terapéutica *n f*
es distanasia *n f*; encarnizamiento terapéutico *n m*; obstinación terapéutica *n f*
en dysthanasia *n*; therapeutic obstinacy *n*; therapeutic overzealousness *n*
fr acharnement thérapeutique *n m*
pt obstinação terapêutica *n f*
pt *[PT]* distanásia *n f*
nl dysthanasie *n*; medisch zinloos behandelen *n*; therapeutische hardnekkigheid *n*; therapeutische verbetenheid *n*
ar عدم الاستجابة للعلاج؛ إطالة عذاب المريض عَصِبيّ على العلاج؛

TRACTAMENT. Actuació sanitària que té per objectiu prolongar, per tots els mitjans mèdics, la vida d'un pacient que té una malaltia irreversible en fase crítica o una malaltia terminal, la qual no li aporta prou qualitat de vida.

Nota: La denominació *obstinació terapèutica* pren com a referència l'actuació del professional de la salut, mentre que la denominació *distanàsia* pren com a referència la mort.

451 **ofec** *n m*
veg. **dispnea** *n f*

452 **OMS** *n f*
veg. **Organització Mundial de la Salut** *n f*

453 **onada** *n f*
veg. **onada epidèmica** *n f*

454 **onada epidèmica** *n f*
sin. compl. **onada** *n f*

oc ondada *n f*; ondada epidemica *n f*
eu olatu *n*; olatu epidemiko *n*
gl onda *n f*; onda epidémica *n f*; vaga *n f*; vaga epidémica *n f*
es ola *n f*; ola epidémica *n f*
en epidemic wave *n*; wave *n*
fr vague *n f*; vague épidémiologique *n f*; vague épidémique *n f*
pt *[PT]* vaga *n f*; vaga epidémica *n f*
pt *[BR]* onda epidêmica *n f*
nl besmettingsgolf *n*; golf *n*
ar موجة وبائية

EPIDEMIOLOGIA. Augment brusc del nombre de casos d'una malaltia contagiosa en el curs d'una epidèmia que dibuixa una corba en forma d'onada en el gràfic de casos en relació amb el temps o l'espai.

Nota: Durant l'evolució d'una pandèmia, el gràfic pot dibuixar més d'una onada epidèmica de la malaltia, com és el cas de la COVID-19.

455 **OP-101** *n m*

oc OP-101 *n m*
eu OP-101 *n*
gl OP-101 *n m*
es OP-101 *n m*
en OP-101 *n*
fr OP-101 *n m*
pt OP-101 *n m*
nl OP-101 *n*
ar OP-101 عقار

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiinflamatori no esteroidal en investigació, format per la combinació d'un dendrímer hidroxil conjugat amb N-acetilcisteïna, que s'uneix a macròfags reactius,

allibera la N-acetilcisteïna a l'interior cel·lular i bloca la producció de citocines proinflamatòries.

Nota: L'OP-101 està en procés d'avaluació com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

456 **opaganib** *n m*

oc opaganib *n m*
eu opaganib *n*
gl opaganib *n m*
es opaganib *n m*
en opaganib *n*
fr opaganib *n m*
pt *[PT]* opaganib *n m*
pt *[BR]* opaganibe *n m*
nl opaganib *n*
ar أوباجانيب

CAS 915385-81-8

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric i antiinflamatori en investigació que actua com a inhibidor de l'esfingosina-cinasa 2.

Nota: 1. L'opaganib està en procés d'avaluació com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *opaganib* és la forma catalana corresponent a la DCI.

457 **Organització Mundial de la Salut** *n f*
sigla **OMS** *n f*

oc Organizacion Mondiala de la Salut *n f*; OMS *n f*
eu Munduko Osasun Erakundea *n*; MOE *n*
gl Organización Mundial da Saúde *n f*; OMS *n f*
es Organización Mundial de la Salud *n f*; OMS *n f*
en World Health Organization *n*; WHO *n*
fr Organisation mondiale de la Santé *n f*; OMS *n f*
pt Organização Mundial de Saúde *n f*; OMS *n f*
pt *[BR]* Organização Mundial da Saúde *n f*
nl Wereldgezondheidsorganisatie *n*; WGO *n*
ar منظمة الصحة العالمية

EPIDEMIOLOGIA. Organisme de l'Organització de les Nacions Unides que té com a finalitat promoure i gestionar les polítiques de prevenció, promoció i intervenció en salut a escala mundial.

458 **oseltamivir** *n m*

oc oseltamivir *n m*
eu oseltamibir *n*
gl oseltamivir *n m*
es oseltamivir *n m*
en oseltamivir *n*
fr oseltamivir *n m*
pt oseltamivir *n m*; tamiflu *n m*
pt *[BR]* fosfato de oseltamivir *n m*
nl oseltamivir *n*; Tamiflu *n*
ar أوسيلتاميفير

CAS 196618-13-0

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric inhibidor selectiu de les neuraminidases víriques, que evita l'entrada del virus a les cèl·lules no infectades i l'alliberament de partícules víriques de les cèl·lules infectades.

Nota: 1. L'oseltamivir s'empra en el tractament de la grip aviària (H5N1), la grip A (H1N1) i l'enteritis canina produïda per parvovirus. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19 en pacients greus. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *oseltamivir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

459 **otilimab** *n m*

oc otilimab *n m*
eu otilimab *n*
gl otilimab *n m*
es otilimab *n m*
en otilimab *n*
fr otilimab *n m*
pt otilimab *n m*
pt *[BR]* otilimabe *n m*

nl otilimab *n*
ar أوتيليماب

CAS 1638332-55-4

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació contra el factor estimulador de colònies de granulòcits i macròfags.

Nota: 1. L'otilimab és un anticòs monoclonal que està en procés d'avaluació com a possible antiinflamatori en l'artrosi i l'artritis reumatoide. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *otilimab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

460 **oxigenació** *n f*

oc oxigenacion *n f*
eu oxigenazio *n*
gl osixenación *n f*
es oxigenación *n f*
en oxygenation *n*
fr oxygénation *n f*
pt oxigenação *n f*
nl zuurstoftoediening *n*
ar أكسجة

TRACTAMENT. Administració d'oxigen amb finalitats terapèutiques.

461 **oxigenoteràpia** *n f*
sin. compl. **tractament amb oxigen** *n m*

oc oxigenoterapia *n f*
eu oxigenoterapia *n*
gl osixenoterapia *n f*; tratamento con osíxeno *n m*
es oxigenoterapia *n f*; terapia con oxígeno *n f*; tratamiento con oxígeno *n m*
en oxygen therapy *n*
fr oxygénothérapie *n f*
pt oxigenoterapia *n f*
pt *[PT]* tratamento com oxigénio *n m*
nl zuurstofbehandeling *n*; zuurstoftherapie *n*
ar علاج بالأوكسجين

TRACTAMENT. Tractament d'oxigenació, per via inhalatòria, indicat en la insuficiència respiratòria i en la malaltia pulmonar obstructiva crònica.

Nota: Les ulleres nasals, les màscares amb reservori i les màscares amb cilindre d'efecte Venturi són els sistemes d'administració d'oxigen més utilitzats en oxigenoteràpia; els dos primers són de baix flux (indicats en la insuficiència respiratòria crònica estable) i el darrer, d'alt flux (indicat en la insuficiència respiratòria aguda o en la malaltia crònica aguditzada).

P

462 **pacient zero** *n m*
veg. **cas índex** *n m*

463 **pandèmia** *n f*

oc pandèmia *n f*
eu pandemia *n*
gl pandemia *n f*
es pandemia *n f*
en pandemic *n*
fr pandémie *n f*
pt pandemia *n f*
nl pandemie *n*
ar جائحة

EPIDEMIOLOGIA. Epidèmia d'una malaltia transmissible que s'estén a molts països i afecta un nombre molt elevat d'individus.

Nota: Els criteris per a declarar una pandèmia els estableix l'OMS.

464 **pangolí** *n m*

oc pangolin *n m*
eu pangolin *n*
gl pangolín *n m*
es pangolín *n m*
en pangolin *n*; scaly anteater *n*
fr pangolin *n m*
pt pangolim *n m*
nl schubdier *n*
ar حيوان أم قرفة؛ البنغول

ETIOPATOGÈNIA. Mamífer de l'ordre dels folidots, de la família dels mànids, d'una longitud aproximada d'1,5 m, escatat des del cap fins a la cua i sense dents, que s'alimenta de formigues i tèrmits gràcies a la seva llengua llarga, estreta i mucosa, que fa servir per a extraure'ls dels nius.

Nota: S'ha apuntat que alguna espècie asiàtica de pangolí podria ser un hoste intermediari en la transmissió del SARS-CoV-2 de les ratapinyades als humans.

465 **pantalla facial** *n f*

sin. compl. **visera de protecció** *n f*

oc pantalha faciau *n f*; visèra de proteccion *n f*
eu aurpegiko pantaila *n*
gl pantalla de protección *n f;* pantalla facial *n f;* viseira de protección *n f*; viseira facial *n f*
es pantalla facial *n f*
en face shield *n*; facial screen *n*; medical face shield *n*
fr écran facial *n m*; visière de protection *n f*; visière médicale *n f*
pt *[PT]* viseira *n f*; viseira de proteção *n f*
pt *[BR]* face shield *n m*; protetor facial *n m*
nl gelaatsscherm *n*; gezichtsscherm *n*
ar عازل زجاجي للوجه

PREVENCIÓ. Accessori en forma de visera transparent que serveix per a protegir la cara de l'impacte de partícules externes.

Nota: La pantalla facial per si sola no confereix protecció davant el contagi d'una malaltia per aerosols, com és el cas de la COVID-19.

466 **paràsit** *n m*

oc parasit *n m*
eu parasito *n*
gl parasito *n m*
es parásito *n m*
en parasite *n*
fr parasite *n m*
pt parasita *n m*
nl parasiet *n*
ar طفيل

ETIOPATOGÈNIA. Organisme que viu temporalment o permanent damunt o dins d'un altre organisme d'una espècie diferent, del qual obté l'aliment necessari per a la seva subsistència sense aportar-li cap benefici a canvi i, sovint, perjudicant-lo.

467 **passaport d'immunitat** *n m*
veg. **passaport immunitari** *n m*

468 **passaport immunitari** *n m*
sin. compl. **passaport d'immunitat** *n m*; **passaport immunològic** *n m*

oc passapòrt d'immunitat *n m*; passapòrt immunitari *n m*; passapòrt immunologic *n m*
eu immunitate-pasaporte *n*; immunitate-ziurtagiri *n*
gl pasaporte de inmunidade *n m*; pasaporte inmunitario *n m*; pasaporte inmunolóxico *n m*
es certificado de inmunidad *n m*; pasaporte de inmunidad *n m*; pasaporte inmunitario *n m*; pasaporte inmunológico *n m*
en immunity certificate *n*; immunity passport *n*; risk-free certificate *n*
fr passeport d'immunité *n m*; passeport immunitaire *n m*; passeport immunologique *n m*
pt certificado de imunidade *n m*
pt *[PT]* certificado COVID *n m*; certificado digital COVID *n m*
pt *[BR]* passaporte da vacina *n m*; passaporte de imunidade *n m*; passaporte imunológico *n m*
nl coronacertificaat *n*; coronapaspoort *n*; immuniteitsbewijs *n*; immuniteitscertificaat *n*; immuniteitspaspoort *n*; vaccinatiebewijs *n*; vaccinatiecertificaat *n*; vaccinatiepaspoort *n*
ar جواز سفر تحصين

EPIDEMIOLOGIA. Document atorgat a una persona per una autoritat sanitària o governamental que acredita la seva condició d'immunitat respecte a una malaltia determinada.

Nota: En el cas de la COVID-19, l'any 2021 la Unió Europea ha posat en marxa el *certificat COVID digital europeu* com a passaport immunitari per a regular la mobilitat i les activitats en el seu territori.

469 **passaport immunològic** *n m*
veg. **passaport immunitari** *n m*

470 **patogen -ògena** *adj*

oc patogèn -a *adj*
eu patogeno *adj*
gl patóxeno -a *adj*
es morbígeno -na *adj*; patógeno -na *adj*
en pathogenic *adj*
fr pathogène *adj*
pt *[PT]* patogénico *adj*
pt *[BR]* patogênico *adj*
nl pathogeen -gene *adj*; ziekteverwekkend -e *adj*
ar مسببات الأمراض

ETIOPATOGÈNIA. Dit del microorganisme susceptible de causar una malaltia o alteracions més o menys greus a un organisme.

471 **patogenicitat** *n f*

oc patogenicitat *n f*
eu patogenotasun *n*
gl patoxenicidade *n f*
es patogenicidad *n f*
en pathogenicity *n*
fr pathogénicité *n f*
pt patogenicidade *n f*
nl pathogeniteit *n*; ziekteverwekkend vermogen *n*
ar إمراض

ETIOPATOGÈNIA. Capacitat que posseeixen els microorganismes per a produir una malaltia, ja sigui espontàniament en animals i en l'espècie humana o bé experimentalment en animals de laboratori.

Nota: La patogenicitat és un atribut general o qualitatiu referit a una espècie de microorganisme determinada, que permet de comparar-la amb altres i es relaciona amb el tipus de malaltia que produeix. Per exemple, l'estafilococ daurat i la neissèria de la meningitis són patògens, mentre que els lactobacils no ho són.

472 **pauta de vacunació** *n f*
sin. **pauta vacunal** *n f*

oc pauta de vacunacion *n f*
eu txertaketa-pauta *n*
gl pauta de vacinación *n f*; pauta vacinal *n f*
es pauta de vacunación *n f*; pauta vacunal *n f*
en immunization schedule *n*; vaccination schedule *n*
fr schéma de vaccination *n m*; schéma vaccinal *n m*
pt *[PT]* calendário de vacinação *n m*; calendário vacinal *n m*
pt *[BR]* esquema de vacinação *n m*; esquema vacinal *n m*
nl vaccinatieprogramma *n*; vaccinatieschema *n*
ar جدول التطعيم

PREVENCIÓ. Règim d'administració d'una vacuna, en relació amb el nombre de dosis i l'interval d'administració de cada dosi.

Nota: La pauta de vacunació inclou tant les dosis de primovacunació com les dosis de record d'una vacuna.

473 **pauta vacunal** *n f*
sin. **pauta de vacunació** *n f*

474 **PCR** *n f*
veg. **reacció en cadena per la polimerasa** *n f*

475 **pemziviptadil** *n m*

oc pemziviptadil *n m*
eu pemzibiptadil *n*
gl pemziviptadil *n m*
es pemziviptadil *n m*
en pemziviptadil *n*
fr pemziviptadil *n m*
pt pemziviptadil *n m*
nl pemziviptadil *n*
ar بيمزيفيبتاديل

CAS 1265655-87-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, anàleg del pèptid intestinal vasoactiu, que produeix efectes vasodilatadors.

Nota: 1. El pemziviptadil s'ha orientat cap al tractament de la hipertensió arterial pulmonar. S'ha suggerit com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *pemziviptadil* és la forma catalana corresponent a la DCI.

476 **penelló** *n m*
sin. compl. **pernió** *n m*; **perniosi** *n f*

oc engelura *n f*; sabanhon *n m*
eu ospel *n*
gl eritema pernio *n m*; frieira *n f*; perniose *n f*
es sabañón *n m*
en chilblain *n*
fr engelure *n f*
pt eritema pérnio *n m*
pt *[PT]* frieira *n f*; perniose *n m*
nl perniones *n pl*; perniosis *n*; winterhanden *n pl*; wintertenen *n pl*; wintervoeten *n pl*
ar شَرَث

CLÍNICA. Eritema blavós amb tumefacció, habitualment circumscrit, a vegades més difús i poc delimitat, que es presenta principalment en els dits de les mans i dels peus, les orelles, la cara interna dels genolls i les parts laterals de les cuixes i els malucs, ocasionat per l'exposició al fred.

477 **peplòmer** *n m*
sin. **espícula** *n f*

478 **període d'incubació** *n m*
sin. compl. **estadi d'incubació** *n m*; **període de latència** *n m*; **període de reacció** *n m*; **període latent** *n m*

oc estadi d'incubacion *n m*; periòde d'incubacion *n m*; periòde de laténcia *n m*; periòde de reaccion *n m*; periòde latent *n m*
eu latentzia-periodo *n*
gl fase de incubación *n f*; fase de latencia *n f*; período de incubación *n m*; período de latencia *n m*
es fase de incubación *n f*; fase de latencia *n f*; período de incubación *n m*; período de latencia *n m*
en incubation period *n*; incubative stage *n*; latent period *n*
fr période d'incubation *n f*; période de latence *n f*
pt *[PT]* fase de incubação *n f*; período de latência *n m*
pt *[BR]* período de incubação *n m*
nl incubatieperiode *n*; incubatietijd *n*; latentieperiode *n*; latentietijd *n*
ar مرحلة كُمُون؛ مرحلة حضانة؛ فترة حضانة

EPIDEMIOLOGIA. Temps que transcorre entre l'entrada del germen i l'aparició dels símptomes en el curs d'una malaltia infecciosa.

479 **període d'infecció** *n m*

oc periòde d'infeccion *n m*
eu infekzio-periodo *n*
gl período de infección *n m*
es periodo de infección *n m*
en infectious period *n*
fr période d'infection *n f*
pt *[PT]* período de infeção *n m*
pt *[BR]* período de transmissibilidade *n m*
nl besmettelijke periode *n*; besmettingsduur *n*; besmettingstijd *n*; infectieduur *n*; infectieperiode *n*; infectietijd *n*
ar فترة العدوى

EPIDEMIOLOGIA. Temps en què una persona pot transmetre una malaltia, un cop ha estat infectada per un microorganisme patogen.

Nota: 1. En el cas de la COVID-19, la transmissió de la infecció es pot donar 1-2 dies abans dels símptomes, durant tot el període simptomàtic i fins a 5-6 dies després que els símptomes remetin.

2. Normalment, des que el SARS-CoV-2 infecta una persona fins que apareixen els primers símptomes passen entre 4 i 7 dies, si bé aquest període pot escurçar-se a 2 o 3 dies, depenent de la variant.

480 **període de latència** *n m*
veg. **període d'incubació** *n m*

481 **període de reacció** *n m*
veg. **període d'incubació** *n m*

482 **període latent** *n m*
veg. **període d'incubació** *n m*

483 **peritatge mèdic** *n m*

oc expertesa medicau *n f*; peritatge medicau *n m*
eu peritutza mediko *n*
gl peritaxe médica *n f*
es peritaje médico *n m*
en medical expertise *n*
fr expertise médicale *n f*
pt perícia médica *n f*
pt *[PT]* perícia médico-legal *n f*
nl medische expertise *n*
ar تقرير طبي

ENTORN SOCIAL. Activitat mèdica, que uneix la medicina i el dret, que s'ocupa de l'avaluació de la pràctica mèdica i de la valoració del dany corporal que ha patit una persona.

484 **pernió** *n m*
veg. **penelló** *n m*

485 **perniosi** *n f*
veg. **penelló** *n m*

486 **persona de risc per a la COVID-19** *n f*
sin. compl. **persona especialment sensible a la COVID-19** *n f*; **persona vulnerable a la COVID-19** *n f*

oc persona especiaument sensibla ara COVID-19 *n f*; persona vulnerabla ara COVID-19 *n f*
eu COVID-19arekiko arrisku handiko pertsona *n*; COVID-19arekiko pertsona zaurgarri *n*
gl persoa de risco para a COVID-19 *n f*; persoa especialmente sensible á COVID-19 *n f*; persoa vulnerable á COVID-19 *n f*
es persona de riesgo para la COVID-19 *n f*; persona especialmente sensible a la COVID-19 *n f*; persona vulnerable a la COVID-19 *n f*
en COVID-19 high-risk person *n*; COVID-19 sensitive person *n*; COVID-19 vulnerable person *n*
fr personne à risque du COVID-19 *n f*; personne sensible au COVID-19 *n f*; personne vulnérable au COVID-19 *n f*
pt *[PT]* pessoa com maior risco de contrair COVID-19 *n f*; pessoa particularmente suscetível à COVID-19 *n f*; pessoa vulnerável à COVID-19 *n f*
pt *[BR]* pessoa com maior risco de ter COVID-19 *n f*
nl coronarisicopatiënt | coronarisicopatiënte *n; risicopatiënt* | *risicopatiënte n*
ar شخص معرض لخطر الكوفيد١٩

ENTORN SOCIAL. Persona que té més vulnerabilitat per infectar-se pel SARS-CoV-2 o per emmalaltir de COVID-19 de manera greu.

Nota: Per a considerar algú com a persona de risc per a la COVID-19 es tenen en compte diversos factors, entre els quals: tenir 65 anys o més; patir diabetis, hipertensió arterial, obesitat mòrbida o alguna malaltia crònica (de tipus cardiovascular, hepàtic, pulmonar, renal, neurològica o neuromuscular); alguna immunodeficiència congènita o adquirida, o un càncer.

487 **persona especialment sensible a la COVID-19** *n f*
veg. **persona de risc per a la COVID-19** *n f*

488 **persona vulnerable a la COVID-19** *n f*
veg. **persona de risc per a la COVID-19** *n f*

489 **pic de contagis** *n m*
veg. **pic epidèmic** *n m*

490 **pic epidèmic** *n m*
sin. compl. **pic de contagis** *n m*

oc pic de contagi *n m*; pic epidemic *n m*
eu gailur epidemiko *n*
gl pico de contaxios *n m*; pico epidémico *n m*
es pico epidémico *n m*
en epidemic peak *n*
fr pic épidémique *n m*
pt *[PT]* pico de contágio *n m*; pico epidémico *n m*
pt *[BR]* pico epidêmico *n m*
nl besmettingspiek *n*; coronapiek *n*
ar ذروة الوباء

EPIDEMIOLOGIA. Moment de màxima intensitat d'una epidèmia que, gràficament, es representa en el punt més alt de la corba epidèmica.

491 **picnocàrdia** *n f*
veg. **taquicàrdia** *n f*

492 **pla de contingència contra la COVID-19** *n m*

oc plan de contingéncia deuant dera COVID-19 *n m*
eu COVID-19aren aurreko kontingentzia-plan *n*
gl plan de continxencia contra a COVID-19 *n m*
es plan de contingencia frente a la COVID-19 *n m*

en contingency plan for COVID-19 *n*
fr plan de contingence pour la COVID-19 *n m*
pt *[PT]* plano de contingência para a COVID-19 *n m*
pt *[BR]* plano de contingência para COVID-19 *n m*
nl coronanoodplan *n*; noodplan *n*
ar خطة الطوارئ لمواجهة كوفيد١٩

ENTORN SOCIAL. Conjunt de procediments i instruccions alternatives a les condicions operatives normals d'una empresa, de manera que se'n permeti el funcionament, malgrat que determinats departaments, seccions, llocs de treball o funcions hagin d'interrompre la seva activitat a causa d'algun incident o per causes alienes a l'organització, en relació amb les restriccions per la pandèmia de COVID-19.

493 **placebo** *n m*

oc placebo *n m*
eu plazebo *n*
gl placebo *n m*
es placebo *n m*
en placebo *n*
fr placebo *n m*
pt placebo *n m*
nl nepmedicijn *n*; neppil *n*; placebo *n*; schijngeneesmiddel *n*
ar علاج وهمي؛ علاج تخيلي

CONCEPTES GENERALS. Substància farmacològicament inerta, sense cap principi actiu, preparada amb els mateixos aspecte, gust, olor i forma d'administració que una substància activa, que s'utilitza en la investigació farmacològica per a mesurar per comparació l'acció real d'aquesta substància.

Nota: En farmacologia clínica, s'utilitza per a aconseguir un efecte psicoterapèutic, a fi de diferenciar l'efecte real d'un medicament en assaig de l'efecte degut a la suggestió.

494 **plitidepsina** *n f*
sin. compl. **deshidrodidemnina B** *n f*

oc desidrodidemnina B *n f*; plitidepsina *n f*
eu B deshidrodidemnina *n*; plitidepsina *n*
gl deshidrodidemnina B *n f*; plitidepsina *n f*
es deshidrodidemnina B *n f*; plitidepsina *n f*
en dehydrodidemnin B *n*; plitidepsin *n*
fr dehydrodidemnine B *n f*; plitidepsine *n f*
pt plitidepsina *n f*
pt *[PT]* desidrodidemnina B *n f*
nl plitidepsin *n*
ar بليتيدبسين

CAS 137219-37-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antineoplàstic en investigació que atura el creixement cel·lular i indueix l'apoptosi mitjançant la inhibició de la secreció del factor de creixement de l'endoteli vascular.

Nota: 1. La plitidepsina és una didemnina que s'utilitza com a tractament experimental contra diversos tipus de càncer, com el mieloma múltiple. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És un pèptid d'origen natural que s'extreu del tunicat marí *Aplidium albicans*.

2. La denominació *plitidepsina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

495 **pneumònia** *n f*
sin. compl. **mal de costat** *n m*; **pulmonia** *n f*

oc mau de costat *n m*; paumonia *n f*; pneumonia *n f*
eu pneumonia *n*
gl pneumonía *n f*; pulmonía *n f*
es neumonía *n f*; pulmonía *n f*
en pneumonia *n*
fr pneumonie *n f*
pt pneumonia *n f*
nl longontsteking *n*; pneumonie *n*
ar التهاب رؤي

CLÍNICA. Inflamació pulmonar aguda, sense participació bronquial, causada per un agent infecciós i caracteritzada per l'ocupació dels alvèols per un exsudat que es consolida i dona al pulmó una consistència semblant a la del fetge, que s'associa a una simptomatologia variable, com ara febre alta, cefalea, tos productiva, dispnea i dolor agut i punxant al tòrax.

Nota: Segons la distribució anatòmica de la infecció, la pneumònia es classifica en lobar, lobel·lar i intersticial. La malaltia és produïda per un agent variable segons l'edat del malalt, el lloc on s'ha agafat la malaltia (pot ser per infecció comunitària o infecció hospitalària) i la presència d'una malaltia de base (diabetis, bronquitis crònica, grip, etc.).

496 **pneumònia d'aspiració congènita** *n f*
veg. **síndrome del destret respiratori del nadó** *n f*

497 **població diana** *n f*
sin. **població objectiu** *n f*

oc poblacion diana *n f*; poblacion objectiu *n f*
eu helburuko populazio *n*
gl poboación albo *n f*; poboación obxectivo *n f*
es población diana *n f*; población objetivo *n f*
en target population *n*
fr groupe cible *n m*; population cible *n f*
pt população-alvo *n f*
nl doelgroep *n*; doelpubliek *n*
ar السكان المستهدفين

EPIDEMIOLOGIA. Conjunt de persones que són objecte d'estudi en una recerca.

498 **població objectiu** *n f*
sin. **població diana** *n f*

499 **població sentinella** *n f*

oc poblacion sentinèla *n f*
eu populazio zelatari *n*
gl poboación centinela *n f*
es población centinela *n f*
en sentinel group *n*; sentinel population *n*
fr population sentinelle *n f*
pt *[PT]* população sentinela *n f*
pt *[BR]* grupo-sentinela *n m*; população-sentinela *n f*
nl peilgroep *n*; peilpopulatie *n*
ar سكان تحت المتابعة

EPIDEMIOLOGIA. Conjunt d'habitants d'una àrea geogràfica o d'un grup de població concrets el monitoratge dels quals permet obtenir informació per a interpretar adequadament la situació epidemiològica d'una determinada malaltia en aquella àrea o grup i actuar en conseqüència.

500 **polaina** *n f*

oc polaina *n f*
eu oinetako babes *n*
gl polaina *n f*
es calza *n f*; polaina *n f*
en protective leg cover *n*; shoe cover *n*
fr couvre-chaussure *n m*
pt *[PT]* polaina *n f*
pt *[BR]* propés *n m*
nl overlaars *n*; overschoen *n*; schoenbeschermer *n*; schoenhoes *n*; schoenovertrek *n*
ar جراميق

PREVENCIÓ. Cadascuna de les dues fundes protectores que utilitza el personal sanitari per a cobrir-se les sabates i part de les cames quan ha de treballar en zones d'un hospital que requereixen un alt nivell d'asèpsia.

Nota: Les polaines, juntament amb les bates, els davantals, els maneguets, els guants i els casquets, formen part de la roba de l'equip de protecció individual en entorns sanitaris.

501 **policàrdia** *n f*
veg. **taquicàrdia** *n f*

502 **prednisolona** *n f*

oc prednisolona *n f*
eu prednisolona *n*
gl prednisolona *n f*
es prednisolona *n f*
en prednisolone *n*
fr prednisolone *n f*
pt prednisolona *n f*
nl prednisolon *n*
ar بريدنيزولون

CAS 50-24-8

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiinflamatori, antial·lèrgic, immunosupressor i antineoplàstic que inhibeix la síntesi de les prostaglandines i dels leucotriens.

Nota: 1. La prednisolona és un glucocorticoide sintètic derivat del cortisol, que s'empra en el tractament de nombroses malalties endocrines, reumàtiques, hematològiques, relacionades amb el col·lagen, dermatològiques, oftàlmiques, respiratòries, gastrointestinals i neoplàstiques. També s'utilitza en processos al·lèrgics i edematosos. És d'origen sintètic.

2. La denominació *prednisolona* és la forma catalana corresponent a la DCI.

503 **prevalença** *n f*

oc prevaléncia *n f*
eu prebalentzia *n*
gl prevalencia *n f*
es prevalencia *n f*
en prevalence *n*
fr prévalence *n f*
pt prevalência *n f*
nl prevalentie *n*
ar شيوع؛ انتشار

EPIDEMIOLOGIA. Nombre de persones afectades per una malaltia determinada, o exposades a un factor de risc determinat, en un període de temps concret amb relació al nombre total d'habitants d'una àrea geogràfica o social.

504 **primovacunació** *n f*
sin. compl. **vacunació primària** *n f*

oc primovacunacion *n f*
eu txertaketa primario *n*
gl primovacinación *n f*; vacinación primaria *n f*
es primovacunación *n f*; vacunación primaria *n f*
en primary immunization *n*; primary vaccination *n*; primovaccination *n*
fr primovaccination *n f*; vaccination primaire *n f*
pt vacinação primária *n f*
pt *[BR]* primo vacinação *n f*
nl primaire immunisatie *n*; primaire vaccinatie *n*; primovaccinatie *n*
ar تطعيم أولي

PREVENCIÓ. Administració de la dosi inicial o del conjunt de dosis inicials d'una vacuna a una persona susceptible amb l'objectiu que adquireixi una immunitat adequada contra la malaltia o les malalties que combat la vacuna.

Nota: Posteriorment a la primovacunació pot ser necessari administrar una o diverses dosis de record, d'acord amb la pauta de vacunació de cada vacuna.

505 **principi de beneficència** *n m*

oc beneficéncia *n f*; principi de beneficéncia *n m*
eu ongintza *n*; ongintza-printzipio *n*
gl principio de beneficencia *n m*
es beneficencia *n f*; principio de beneficencia *n m*
en beneficence *n*; principle of beneficence *n*
fr principe de bienfaisance *n m*
pt princípio da beneficência *n m*
pt *[BR]* beneficência *n f*
nl beginsel van weldoen *n*; principe van weldoen *n*
ar مبدأ الإحسان

TRACTAMENT. Principi segons el qual els professionals de la salut tenen el deure d'oferir l'actuació sanitària que aporti el bé més gran possible a la persona atesa.

Nota: El principi de beneficència és un dels quatre principis fonamentals en què es basa la bioètica, juntament amb el principi de no-maleficència, el principi d'autonomia i el principi de justícia.

506 **principi de no-maleficència** *n m*

oc non-maleficéncia *n f*;
principi de non-maleficéncia *n m*
eu kalterik ez egiteko printzipio *n*
gl principio de non maleficencia *n m*
es no maleficencia *n f*;
principio de no maleficencia *n m*
en nonmaleficence *n*;
principle of nonmaleficence *n*
fr non-malfaisance *n f*;
principe de non-malfaisance *n m*
pt princípio da não-maleficência *n m*
pt *[BR]* não maleficência *n f*
nl beginsel van niet schaden *n*;
principe van niet schaden *n*
ar مبدأ عدم الإيذاء؛ عدم غياب الكفاءة

TRACTAMENT. Principi bioètic que implica l'obligació de no fer mal a les persones ateses.

Nota: 1. El principi de no-maleficència és un dels quatre principis fonamentals en què es basa la bioètica, juntament amb el principi de beneficència, el principi d'autonomia i el principi de justícia.

2. El principi de no-maleficència es basa en la màxima *primum non nocere* ('primer, no fer mal').

507 **principi de precaució** *n m*

oc principi de precaucion *n m*
eu zuhurtasun-printzipio *n*
gl principio de precaución *n m*
es principio de cautela *n m*; principio de precaución *n m*; principio precautorio *n m*
en precautionary principle *n*
fr principe de précaution *n m*
pt princípio da precaução *n m*
nl voorzorgsbeginsel *n*
ar مبدأ الوقاية؛ مبدأ الحذر

TRACTAMENT. Principi segons el qual s'han de promoure mesures protectores quan se sospita que una acció pot tenir conseqüències adverses per a la salut humana, per als animals o per al medi ambient, encara que no se'n tingui la certesa absoluta des d'un punt de vista científic.

508 **priorització** *n f*

oc priorizacion *n f*
eu lehenespen *n*
gl priorización *n f*
es priorización *n f*
en prioritisation *n*; prioritization *n*
fr priorisation *n f*
pt priorização *n f*
nl prioritering *n*; triage *n*
ar تحديد الأولوية

TRACTAMENT. Decisió en virtut de la qual es dona atenció preferent a una persona, a una situació o a un tema per davant d'altres, segons determinats valors, oportunitats o preferències.

Nota: 1. En l'atenció sanitària, el professional de la salut hauria de ser conscient de la priorització que fa sovint, la qual hauria de basar-se al màxim possible en el criteri de les diferents necessitats dels pacients.

2. En l'àmbit de la recerca, la priorització entre el que es fa i el que es deixa de fer és ineludible, tenint en compte la necessitat inabastable del coneixement, els recursos limitats i el cost d'oportunitat. No és inhabitual que l'investigador no sigui conscient de les raons de priorització d'una línia de recerca respecte d'altres possibles; ni tampoc és inhabitual que els interessos que dirigeixen aquella priorització no coincideixin amb l'interès comú.

509 **pròdrom** *n m*

oc prodròm *n m*
eu prodromo *n*
gl pródromo *n m*
es pródromo *n m*
en prodrome *n*
fr prodrome *n m*
pt pródromo *n m*
nl prodromaal verschijnsel *n*; prodroom *n*; voorloper *n*
ar مهبط طائرات مروحية؛ بادرة

CLÍNICA. Senyal precursor d'alguna malaltia.

510 **profilàctica** *n f*
veg. **higiene** *n f*

511 **proteïna C reactiva** *n f*

oc proteïna C reactiva *n f*
eu proteina C-erreaktibo *n*
gl proteína C reactiva *n f*
es proteína C reactiva *n f*
en C-reactive protein *n*
fr protéine C réactive *n f*
pt *[PT]* proteína C-reativa *n f*
pt *[BR]* proteína C reativa *n f*
nl C-reactief proteïne *n*; CRP *n*
ar بروتين "سي" التفاعلي

DIAGNÒSTIC. Pentraxina que s'uneix a la fosforilcolina constituent del polisacàrid C dels pneumococs, i actua com a opsonina.

512 **proteïna de l'espícula** *n f*
veg. **proteïna S** *n f*

513 **proteïna espícula** *n f*
veg. **proteïna S** *n f*

514 **proteïna estructural** *n f*

oc proteïna estructurau *n f*
eu egitura-proteina *n*
gl proteína estrutural *n f*
es proteína estructural *n f*
en structural protein *n*
fr protéine structurale *n f*
pt proteína estrutural *n f*
nl structureel eiwit *n*; structureel proteïne *n*
ar بروتين هيكلي

ETIOPATOGÈNIA. Proteïna la funció principal de la qual és contribuir a donar la forma i l'estructura de les cèl·lules i dels teixits.

515 **proteïna S** *n f*
sin. compl. **proteïna de l'espícula** *n f*; **proteïna espícula** *n f*

oc proteïna dera espicula *n f*; proteïna espicula *n f*; proteïna S *n f*
eu S proteina *n*; spike proteina *n*
gl proteína da espícula *n f*; proteína espícula *n f*; proteína S *n f*
es proteína espiga *n f*; proteína S *n f*
en S protein *n*; spike glycoprotein *n*; spike protein *n*
fr protéine S *n f*; protéine spike *n f*
pt proteína S *n f*
pt *[PT]* proteína spike *n f*
pt *[BR]* proteína da espícula *n f*; proteína de espícula *n f*
nl spike-eiwit *n*; stekeleiwit *n*
ar بروتين "إس"

ETIOPATOGÈNIA. Proteïna transmembrana constituent de les espícules dels coronavirus que conté el domini d'unió al receptor cel·lular i possibilita la fusió de la membrana del virus amb la membrana cel·lular, de manera que l'RNA víric s'allibera dins la cèl·lula infectada.

Nota: La proteïna S és una diana comuna per a anticossos neutralitzants contra els coronavirus. Bona part de les vacunes i fàrmacs contra la COVID-19, ja aprovats o en assaigs clínics en curs, s'adrecen cap a la proteïna S del SARS-CoV-2.

516 **prova antigènica** *n f*
veg. **prova d'antígens** *n f*

517 **prova d'antígens** *n f*
sin. **test d'antígens** *n m*
sin. compl. **prova antigènica** *n f*

oc pròva antigenica *n f*; tèst d'antigens *n m*
eu antigeno-test *n*
gl proba antixénica *n f*; proba de antíxenos *n f*; test de antíxenos *n m*
es prueba de antígenos *n f*; test de antígenos *n m*
en Ag test *n*; antigen test *n*
fr test antigénique *n m*
pt *[PT]* teste de antigénio *n m*
pt *[BR]* teste de antígeno *n m*
nl antigeen-sneltest *n*; antigeentest *n*; sneltest *n*
ar اختبار المستضدات

DIAGNÒSTIC. Prova de detecció de proteïnes de microorganismes presents en una mostra biològica.

Nota: En el cas de les proves d'antígens per a detectar la infecció pel SARS-CoV-2, es fa servir una mostra nasofaríngia o de saliva recollida amb un escovilló. En uns 10-15 minuts es pot tenir el resultat, amb una fiabilitat propera al 98% i amb un cost menor que altres proves de detecció.

518 **prova de mostres agrupades** *n m*
veg. **prova de mostres combinades** *n f*

519 **prova de mostres combinades** *n f*
sin. **test per combinació de mostres** *n m*
sin. compl. **prova de mostres agrupades** *n f*; **test per agrupament de mostres** *n m*

oc pròva de mòstres agropades *n f*; pròva de mòstres combinades *n f*; tèst per agropament de mòstres *n m*; tèst per combinacion de mòstres *n m*
eu lagin-taldekatze bidezko test *n*; pooling *n*
gl proba de agrupamento de mostras *n f*; test de agrupamento de mostras *n m*
es test por agrupamiento *n m*
en pooled sample testing *n*; pooling *n*; pooling samples *n*
fr poolage *n m*; regroupement d'échantillons *n m*; test de groupage d'échantillons *n m*
pt *[PT]* teste combinado *n m*
pt *[BR]* teste de amostras combinadas *n m*
nl mengmonster *n*; verzamelmonster *n*
ar اختبار دورفمان؛ اختبار العينة المُجَمَّعَة

DIAGNÒSTIC. Sistema de cribratge que consisteix a combinar diverses mostres en una única mescla, de manera que es fa una única prova diagnòstica sobre la mostra combinada.

Nota: 1. La prova de mostres combinades es fa servir per a detectar la infecció pel SARS-CoV-2, aplicada a les PCR fetes sobre població asimptomàtica. És útil per a col·lectius de baixa incidència, en què es fa una única PCR d'un conjunt de mostres d'entre 8 i 10 persones. Si el resultat és negatiu, s'entén que totes les persones estan lliures del coronavirus; si resulta positiu, cal repetir la prova individualment a cadascuna de les persones de la mostra.

2. La prova de mostres combinades permet realitzar cribratges més grans a la població en zones de baixa prevalença, fent servir menys reactius, a un cost menor i amb menys ocupació dels laboratoris.

520 **prova diagnòstica amb ELISA** *n f*
veg. **prova serològica** *n f*

521 **prova diagnòstica amb PCR** *n f*
sin. compl. **prova PCR** *n f*; **test PCR** *n m*

oc pròva diagnostica tamb PCR *n f*
eu PCR bidezko proba diagnostiko *n*; PCR proba *n*
gl proba diagnóstica con PCR *n f*; proba PCR *n f*; test PCR *n m*

es prueba de PCR *n f*; prueba de reacción en cadena de la polimerasa *n f*; prueba diagnóstica mediante PCR *n f*; test de PCR *n m*
en PCR diagnostic test *n*; PCR test *n*; polymerase chain reaction test *n*
fr test diagnostique par PCR *n m*; test PCR *n m*
pt teste PCR *n m*
pt *[PT]* teste de diagnóstico por PCR *n m*; teste de PCR *n m*
pt *[BR]* teste de reação em cadeia da polimerase *n m*
nl PCR-test *n*; PCR *n*
ar اختبار تفاعل البلمرة المتسلسل الـ "بي سي آر"

DIAGNÒSTIC. Prova diagnòstica que, a partir d'una mostra mucosa orofaríngia o nasofaríngia, detecta la presència de material genètic del virus en unes 4 hores mitjançant una PCR.

522 **prova diagnòstica ràpida** *n f*
veg. **prova ràpida** *n f*

523 **prova immunològica** *n f*
veg. **prova serològica** *n f*

524 **prova PCR** *n f*
veg. **prova diagnòstica amb PCR** *n f*

525 **prova ràpida** *n f*
sin. compl. **prova diagnòstica ràpida** *n f*; **test ràpid** *n m*

oc pròva diagnostica amb immunocromatografia *n f*; pròva rapida *n f*; tèst rapid *n m*
eu test azkar *n*; test laster *n*
gl proba de fluxo lateral *n f*; proba rápida *n f*; test rápido inmunocromatográfico *n m*
es prueba rápida *n f*; prueba rápida inmunocromatográfica *n f*; test rápido *n m*
en immunochromatographic rapid test *n*; rapid test *n*
fr test rapide *n m*; test rapide immunochromatographique *n m*
pt teste rápido *n m*
pt *[PT]* teste de diagnóstico rápido *n m*; teste rápido de antigénio *n m*
nl sneltest *n*
ar فحص مناعي كروماتوغرافي سريع؛ اختبار سريع

DIAGNÒSTIC. Prova qualitativa de diagnòstic o de cribratge de la COVID-19, en què es detecta mitjançant immunocromatografia la presència d'antígens en una mostra de mucosa orofaríngia o nasofaríngia o la presència d'anticossos en una gota de sang, respectivament, de manera senzilla i en uns 10-15 minuts.

526 **prova serològica** *n f*
sin. compl. **prova diagnòstica amb ELISA** *n f*; **prova immunològica** *n f*; **test immunològic** *n m*; **test serològic** *n m*

oc pròva serologica *n f*; tèst serologic *n m*
eu ELISA bidezko proba diagnostiko *n*; test serologiko *n*
gl proba diagnóstica con ELISA *n f*; proba inmunolóxica *n f*; proba serolóxica *n f*; test inmunolóxico *n m*; test serolóxico *n m*
es prueba diagnóstica con ELISA *n f*; prueba inmunológica *n f*; prueba serológica *n f*
en serologic test *n*; serological test *n*; serum test *n*
fr épreuve sérologique *n f*; test sérologique *n m*
pt *[PT]* teste serológico *n m*; TRAg *n m*
pt *[BR]* prova sorológica *n f*; teste sorológico *n m*
nl serologische test *n*
ar اختبار مناعي؛ اختبار مصلي

DIAGNÒSTIC. Prova quantitativa de diagnòstic o de cribratge, en què es detecta la presència d'antígens o d'anticossos en la sang, en unes 48-72 hores.

Nota: La detecció d'antígens és una prova d'infecció activa, mentre que la detecció d'anticossos és una prova indirecta d'immunitat o de malaltia que està en fase activa o passada.

527 **pulmó de xoc** *n m*
veg. **síndrome del destret respiratori de l'adult** *n f*

528 **pulmonia** *n f*
veg. **pneumònia** *n f*

529 **punt d'injecció** *n m*
sin. compl. **punt d'inoculació** *n m*

oc punt d'injeccion *n m*; punt d'inoculacion *n m*
eu injekzio-puntu *n*
gl punto de inoculación *n m*; punto de inxección *n m*
es lugar de inyección *n m*; punto de inoculación *n m*; punto de inyección *n m*
en injection site *n*; site of injection *n*; site of inoculation *n*
fr point d'injection *n m*; point d'inoculation *n m*; site d'injection *n m*
pt *[PT]* local de injeção *n m*; ponto de inoculação *n m*
pt *[BR]* local da aplicação *n m*; local da injeção *n m*
nl injectieplaats *n*
ar مواقع التطعيم؛ مكان الوخز؛ أماكن التطعيم

TRACTAMENT. Punt anatòmic en què s'injecta una vacuna.

530 **punt d'inoculació** *n m*
veg. **punt d'injecció** *n m*

Q

531 **qualitat de vida** *n f*
sigla **QV** *n f*

oc qualitat de vida *n f*; QV *n f*
eu bizi-kalitate *n*; BK *n*
gl calidade de vida *n f*; CV *n f*
es calidad de vida *n f*; CV *n f*
en quality of life *n*; QOL *n*
fr qualité de vie *n f*
pt qualidade de vida *n f;* QdV *n f*
nl levenskwaliteit *n*
ar جودة الحياة

TRACTAMENT. Percepció que té una persona de la seva condició de vida, determinada a partir de l'escala de valors, les aspiracions i les expectatives personals en els diferents àmbits de la vida personal, familiar i social.

Nota: Els àmbits en què s'avalua la qualitat de vida, entre d'altres, són: benestar emocional, relacions interpersonals, benestar material, desenvolupament personal, benestar físic, autodeterminació, inclusió social i drets.

532 **quarantena** *n f*

oc quarantena *n f*
eu berrogeialdi *n*
gl corentena *n f*
es cuarentena *n f*
en quarantine *n*
fr quarantaine *n f*
pt quarentena *n f*
nl quarantaine *n*
ar حَجر

PREVENCIÓ. Restricció de les activitats de persones o animals sans que han estat en contacte amb una persona o un animal amb una malaltia contagiosa durant la fase en què la malaltia és transmissible, amb l'objectiu d'evitar-ne la propagació durant el període d'incubació.

Nota: La quarantena pot ser completa o limitada a certes activitats. En el cas de la COVID-19, el període de quarantena pot variar entre 7 i 14 dies a partir del darrer dia d'exposició, segons les circumstàncies.

533 **quarantenar** *v tr*

oc quarantenar *v tr*
eu berrogeialdian jarri *v tr/intr*
gl corentenar *v tr*
es cuarentenar *v tr*
en quarantine, to *v tr*
fr mettre en quarantaine *v tr*;
placer en quarantaine *v tr*
pt ficar em quarentena *v tr*
nl in quarantaine gaan *v intr*
ar يحجر صحيا

PREVENCIÓ. Posar algú en quarantena.

534 **quarantenat -ada** *adj*

oc quarantenat -ada *adj*
eu berrogeialdian jarri *adj*
gl corentenado -a *adj*
es cuarentenado -da *adj*
en quarantined *adj*
fr quarantainé -née *adj*
pt colocado em quarentena *adj*
nl in quarantaine *loc*
ar محجور

PREVENCIÓ. Dit de la persona posada en quarantena.

535 **QV** *n f*
veg. **qualitat de vida** *n f*

R

536 **RAC** *n f*
veg. **triatge** *n m*

537 **radiografia** *n f*

oc radiografia *n f*
eu erradiografia *n*
gl radiografía *n f*
es radiografía *n f*
en radiography *n*
fr radiographie *n f*
pt radiografia *n f*
nl radiografie *n*
ar تصوير إشعاعي

DIAGNÒSTIC. Tècnica exploratòria que consisteix a sotmetre un cos o un objecte a l'acció dels raigs X per a obtenir-ne una imatge sobre una superfície sensible, com ara una placa radiogràfica.

538 **radiòmica** *n f*

oc radiomica *n f*
eu erradiomika *n*
gl radiómica *n f*
es radiómica *n f*
en radiomics *n*
fr radiomique *n f*
pt *[PT]* radiómica *n f*
pt *[BR]* radiômica *n f*
nl radiomics *n*; radiomics-beeldanalyse *n*
ar علم الآشعة

DIAGNÒSTIC. Tècnica que aprofita els avenços en les aplicacions d'intel·ligència artificial per a oferir un rendiment més alt en les proves d'imatge clàssiques.

Nota: La radiòmica permet de millorar el diagnòstic de la infecció pel SARS-CoV-2 gràcies a un algorisme que identifica les característiques pròpies de la infecció pulmonar dels pacients amb COVID-19.

539 **rapamicina** *n f*
veg. **siròlimus** *n m*

540 **raspallet** *n m*
veg. **escovilló** *n m*

541 **rastreig de contactes** *n m*
sin. compl. **recerca de contactes** *n f*

oc recèrca de contactes *n f*; tralha de contactes *n f*
eu kontaktuen aztarnari segitze *n*; kontaktuen jarraipen *n*
gl rastrexo de contactos *n m*; seguimento de contactos *n m*
es rastreo de contactos *n m*; seguimiento de contactos *n m*
en contact follow-up *n*; contact tracing *n*; contact tracking *n*
fr recherche de contacts *n f*; traçage des contacts *n m*
pt *[PT]* rastreio de contactos *n m*
pt *[BR]* rastreamento de contatos *n m*
nl contactonderzoek *n*; contactopvolging *n*; contacttracering *n*; contacttracing *n*
ar متابعة الأشخاص الذين اتصل بهم حامل

EPIDEMIOLOGIA. Tècnica per a fer el seguiment i tractament de les persones que han tingut contacte estret amb una persona infectada per una malaltia epidèmica, amb la finalitat de frenar la progressió de la malaltia.

Nota: El rastreig de contactes intenta que les persones que han tingut contacte amb persones infectades siguin supervisades durant un cert període de temps i finalment aïllades si s'infecten. En el context d'una epidèmia és fonamental com a mesura de control.

542 **rastrejador de contactes | rastrejadora de contactes** *n m, f*

oc tralhador de contactes | tralhadora de contactes *n m, f*
eu aztarnari *n*
gl rastrexador de contactos | rastrexadora de contactos *n m, f*
es rastreador de contactos | rastreadora de contactos *n m, f*
en contact tracer *n*
fr traceur de contacts | traceuse de contacts *n m, f*
pt *[PT]* rastreador | rastreadora *n m, f*
pt *[BR]* rastreador de contato | rastreadora de contato *n m, f*
nl contactonderzoeker | contactonderzoekster *n;* contactopvolger | contactopvolgster *n*
ar متتبع الأشخاص الذين اتصل بهم حامل

EPIDEMIOLOGIA. Persona que s'encarrega d'entrevistar els contactes estrets d'una persona amb una malaltia infecciosa per a fer-ne el rastreig.

543 **ratapenada** *n f*
veg. **ratapinyada** *n f*

544 **ratapinyada** *n f*
sin. **ratpenat** *n m*
sin. compl. **muriac** *n m*; **muricec** *n m*; **ratapenada** *n f*; **voliac** *n m*

oc arrata-cauda *n f*
eu saguzar *n*
gl morcego *n m*; muricego *n m*
es murciélago *n m*
en bat *n*
fr chauve-souris *n f*
pt morcego *n m*
nl vleermuis *n*
ar خفاش

ETIOPATOGÈNIA. Mamífer volador de l'ordre quiròpters, de mida petita i d'orelles grosses, amb les ales formades per una membrana que va des de les extremitats anteriors fins a la cua, de costums nocturns i amb capacitat d'orientar-se en la foscor mitjançant l'emissió de vibracions, que té una dieta insectívora.

Nota: Les ratapinyades són un reservori natural de coronavirus. Alguns estudis apunten que pot fer entre 40 i 70 anys que el SARS-CoV-2 infecta aquests mamífers.

545 **ratpenat** *n m*
sin. **ratapinyada** *n f*

546 **ratpenat de ferradura petit** *n m*

oc arrata-cauda de herradura petita *n f*
eu errinolofo txiki *n*; ferra-saguzar txiki *n*
gl morcego pequeno de ferradura *n m*
es murciélago de herradura menor *n m*; rinolofo menor *n m*
en lesser horseshoe bat *n*
fr petit rhinolophe *n m*
pt *[PT]* morcego-de-ferradura-pequeno *n m*
pt *[BR]* morcego de ferradura pequeno *n m*
nl kleine hoefijzerneus *n*; kleine hoefijzerneusvleermuis *n*
ar خفاش صغير؛ خفاش حدوة الحصان
nc *Rhinolophus hipposideros*

ETIOPATOGÈNIA. Ratapinyada molt petita, d'entre 35 i 45 cm, d'orelles doblegades cap endavant i de color marró grisós pel dors i gris o blanc grisós pel ventre, que es distribueix des de l'Europa occidental fins a Àsia central i des d'Europa central fins a l'Àfrica del nord.

Nota: El ratpenat de ferradura petit podria ser l'espècie des de la qual s'hauria transmès el SARS-CoV-2 a l'inici del salt d'espècie que l'ha dut a infectar els éssers humans.

547 **RAV** *n f*
veg. **reacció adversa a vacuna** *n f*

548 **ravulizumab** *n m*

oc ravulizumab *n m*
eu errabulizumab *n*
gl ravulizumab *n m*
es ravulizumab *n m*
en ravulizumab *n*
fr ravulizumab *n m*
pt ravulizumab *n m*
pt *[BR]* ravulizumabe *n m*
nl ravulizumab *n*
ar رافيوليزوماب

CAS 1803171-55-2

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac contra la proteïna factor del complement 5 que, potencialment, impedeix la destrucció de glòbuls vermells i la formació de coàguls.

Nota: 1. El ravulizumab és un anticòs monoclonal que s'empra en el tractament de l'hemoglobinúria paroxística nocturna. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *ravulizumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

549 **reacció adversa a vacuna** *n f*
sigla **RAV** *n f*

oc reaccion advèrsa ara vacuna *n f*; RAV *n f*
eu txertoak eragindako ondorio kaltegarri *n*; TOK *n*
gl reacción adversa a vacina *n f*; RAV *n f*
es reacción adversa a vacuna *n f*; RAV *n f*
en vaccine adverse reaction *n*
fr réaction indésirable à un vaccin *n f*
pt reação adversa à vacina *n f*
pt *[PT]* RAV *n f*
nl bijwerking van een vaccin *n*
ar ردة الفعل العكسية تجاه اللقاح

PREVENCIÓ. Efecte desfavorable atribuïble a l'administració d'una vacuna.

550 **reacció en cadena per la polimerasa** *n f*
sigla **PCR** *n f*

oc reaccion en cadia pera polimerasa *n f*; PCR *n f*
eu polimerasaren kate-erreakzio *n*; PCR *n*
gl reacción en cadea da polimerase *n f*; PCR *n f*
es reacción en cadena de la polimerasa *n f*; reacción en cadena por la polimerasa *n f*; PCR *n f*
en polymerase chain reaction *n*; PCR *n*
fr amplification en chaîne par polymérase *n f*; réaction de polymérisation en chaîne *n f*; réaction en chaîne de la polymérase *n f*; ACP *n f*; PCR *n f*
pt reação em cadeia da polimerase *n f;* PCR *n m/f;* RCP *n f*
nl polymerasekettingreactie *n*; PCR *n*
ar تفاعل البلمرة المتسلسل

DIAGNÒSTIC. Tècnica de genètica molecular consistent en cicles repetits de separació, associació i síntesi de DNA conduïts per parells d'encebadors orientats recíprocament, que permet copiar i amplificar in vitro seqüències de DNA específiques.

Nota: 1. La PCR és una tècnica comuna en els laboratoris d'investigació mèdica i biològica que permet obtenir grans quantitats d'un fragment determinat de DNA o RNA a partir d'una petita quantitat de material o, fins i tot, d'una sola molècula original. Té una gran varietat d'aplicacions: la clonació d'àcids nucleics per a seqüenciar-los posteriorment, la filogènia basada en el DNA, l'anàlisi funcional de gens, el diagnòstic de trastorns hereditaris, la identificació d'empremtes genètiques i la detecció i el diagnòstic de malalties infeccioses.

2. La sigla *PCR* correspon a l'anglès *polymerase chain reaction* ('reacció en cadena per la polimerasa').

551 **reacció general** *n f*
sin. **reacció sistèmica** *n f*

oc reaccion generau *n f*; reaccion sistemica *n f*
eu erreakzio orokor *n*; erreakzio sistemiko *n*

gl reacción sistémica *n f*; reacción xeral *n f*
es reacción general *n f*; reacción sistémica *n f*
en general reaction *n*; systemic reaction *n*
fr réaction générale *n f*; réaction systémique *n f*
pt reação geral *n f*
pt *[PT]* reação sistémica *n f*
pt *[BR]* reação sistêmica *n f*
nl systeemreactie *n*; systemische reactie *n*
ar ردة فعل عامة

CLÍNICA. Reacció a una vacuna que afecta tot l'organisme o un o més dels seus sistemes.

552 **reacció local** *n f*

oc reaccion locau *n f*
eu erreakzio lokal *n*
gl reacción local *n f*
es reacción local *n f*
en injection site reaction *n*; local reaction *n*
fr réaction locale *n f*
pt reação local *n f*
nl locale reactie *n*; plaatselijke reactie *n*
ar ردة فعل موضعية

CLÍNICA. Reacció a una vacuna que apareix al punt d'injecció, consistent generalment en una inflamació.

553 **reacció sistèmica** *n f*
sin. **reacció general** *n f*

554 **rebrot epidèmic** *n m*
sin. compl. **rebrotada epidèmica** *n f*

oc rebrot epidemic *n m*; rebrotada epidemica *n f*
eu berragertze epidemiko *n*
gl regromo epidémico *n m*; repunta epidémica *n f*
es rebrote epidémico *n m*
en new epidemic outbreak *n*; new wave *n*
fr nouvelle flambée épidémique *n f*
pt *[PT]* nova vaga epidémica *n f*; novo surto epidémico *n m*
pt *[BR]* nova onda epidêmica *n f*; novo surto epidêmico *n m*
nl nieuwe corona-uitbraak *n*; nieuwe uitbraak *n*; nieuwe virusuitbraak *n*
ar عودة تفشي الوباء

EPIDEMIOLOGIA. Brot epidèmic d'una malaltia que es produeix en un territori durant la fase de remissió d'una epidèmia d'aquesta mateixa malaltia.

555 **rebrotada epidèmica** *n f*
veg. **rebrot epidèmic** *n m*

556 **recaiguda** *n f*

oc recaiguda *n f*
eu berriz gaixotze *n*; birgaixotze *n*
gl racaída *n f*
es recaída *n f*
en relapse *n*
fr rechute *n f*
pt *[PT]* recaída *n f*
pt *[BR]* recidiva *n f*
nl hervallen *n*; relaps *n*; terugval *n*
ar انتكاسة مَرَضية

CLÍNICA. Represa evolutiva d'una malaltia en el període de convalescència, quan era aparentment en vies de guarició.

557 **recepció, acollida i classificació** *n f*
veg. **triatge** *n m*

558 **recerca de contactes** *n f*
veg. **rastreig de contactes** *n m*

559 **recidiva** *n f*

oc recidiva *n f*
eu errezidiba *n*
gl recidiva *n f*
es recidiva *n f*
en recidivation *n*; recidivism *n*; relapse *n*

fr récidive *n f*
pt *[BR]* recidiva *n f*; recorrência *n f*
nl recidief *n*; recidieve *n*
ar انتكاسة مَرَضية

CLÍNICA. Increment nou d'un símptoma o d'una malaltia després d'una remissió temporal, sense que hi hagi hagut convalescència.

560 **recrudescència** *n f*

oc recrudescéncia *n f*
eu larriagotze *n*
gl recrudescencia *n f*
es recrudescencia *n f*
en recrudescence *n*
fr recrudescence *n f*
pt recrudescência *n f*
pt *[BR]* exacerbação *n f*
nl recrudescentie *n*
ar انتكاسة مَرَضية

CLÍNICA. Exacerbació d'un símptoma o d'una malaltia després d'una remissió temporal, sense que hi hagi hagut convalescència, i que pot produir-se després d'alguns dies o setmanes de remissió.

561 **regdanvimab** *n m*

oc regdanvimab *n m*
eu erregdanbimab *n*
gl regdanvimab *n m*
es regdanvimab *n m*
en regdanvimab *n*
fr regdanvimab *n m*
pt *[PT]* regdanvimab *n m*
pt *[BR]* regdanvimabe *n m*
nl regdanvimab *n*
ar رجدانفيماب

CAS 2444308-95-4

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, amb efecte neutralitzant i antivíric, que s'uneix a la superfície de la proteïna S del SARS-CoV-2 per a evitar que el virus infecti la cèl·lula hoste.

Nota: El regdanvimab és un anticòs monoclonal que està en procés d'avaluació com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

562 **rehabilitació respiratòria** *n f*

oc reabilitacion respiratòria *n f*
eu arnas errehabilitazio *n*
gl rehabilitación respiratoria *n f*
es rehabilitación respiratoria *n f*
en respiratory rehabilitation *n*
fr rééducation respiratoire *n f*
pt *[PT]* reabilitação respiratória *n f*
pt *[BR]* fisioterapia respiratória *n f*
nl ademhalingsrevalidatie *n*
ar إعادة تأهيل الجهاز التنفسي

TRACTAMENT. Maniobres i exercicis per a entrenar els músculs respiratoris amb l'objectiu de millorar la capacitat pulmonar, la dispnea, la tolerància a l'esforç i la qualitat de vida de les persones amb patologies respiratòries.

563 **reinfecció** *n f*

oc reinfeccion *n f*
eu berrinfekzio *n*
gl reinfección *n f*
es reinfección *n f*
en reinfection *n*
fr réinfection *n f*
pt *[PT]* reinfeção *n f*
pt *[BR]* reinfecção *n f*
nl herbesmetting *n*; herinfectie *n*; re-infectie *n*
ar عودة العدوى

CLÍNICA. Infecció nova, en una persona ja infectada per un bacteri o un virus determinat, per una soca o una variant diferent de la mateixa espècie de l'agent infecciós actiu.

564 **remdesivir** *n m*

oc remdesivir *n f*
eu erremdesibir *n*
gl remdesivir *n m*
es remdesivir *n m*
en remdesivir *n*
fr remdésivir *n m*
pt remdesivir *n m*
nl remdesivir *n*
ar ريمديسفير

CAS 1809249-37-3

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric que provoca un decrement de la producció d'RNA víric mitjançant la inhibició de l'RNA-polimerasa dirigida per RNA.

Nota: 1. El remdesivir és un anàleg de nucleòtid que s'empra en el tractament de la malaltia de l'Ebola. A l'Estat espanyol i a altres països se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *remdesivir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

565 **rentada de mans** *n f*
veg. **higiene de mans** *n f*

566 **rentat de mans** *n m*
veg. **higiene de mans** *n f*

567 **reservori** *n m*

oc reservòri *n m*
eu erreserborio *n*; gordailu *n*
gl reservorio *n m*
es reservorio *n m*
en reservoir *n*
fr réservoir *n m*
pt reservatório *n m*
nl reservoir *n*
ar مكمن؛ مستودع

ETIOPATOGÈNIA. Organisme, teixit o cèl·lula que actua com a dipòsit on un agent infecciós es manté en estat de latència o en condicions de resistència.

Nota: Per exemple, en el cas de la COVID-19, les ratapinyades es comporten com un reservori natural per als coronavirus.

568 **respiració artificial** *n f*
sin. compl. **ventilació mecànica** *n f*

oc respiracion artificiau *n f*; respiracion assistida *n f*
eu arnasketa artifizial *n*; arnasketa lagundu *n*; arnasketa mekaniko *n*
gl respiración artificial *n f*
es respiración artificial *n f*; respiración asistida *n f*; ventilación mecánica *n f*
en artificial respiration *n*; assisted ventilation *n*; mechanical ventilation *n*
fr respiration artificielle *n f*
pt respiração artificial *n f*
pt *[BR]* respiração assistida *n f*; suporte ventilatório *n m*; suporte ventilatório artificial *n m*; ventilação mecânica *n f*
nl ademhalingsondersteuning *n*; beademing *n*; kunstmatige beademing *n*; mechanische beademing *n*
ar تنفس صناعي

TRACTAMENT. Substitució de la funció pulmonar, manualment o amb un aparell, quan la respiració és insuficient per al manteniment de la vida.

Nota: La respiració artificial pot ser controlada, quan se supleix totalment la funció ventilatòria, o assistida, quan el pacient pot mantenir un cert grau de funció espontània.

569 **respirador** *n m*

oc respirador *n m*
eu arnasgailu *n*
gl respirador *n m*
es respirador *n m*
en ventilator *n*
fr insufflateur *n m*; respirateur *n m*
pt *[PT]* ventilador *n m*
pt *[BR]* ventilador mecânico *n m*

nl beademingsapparaat *n*; beademingsmachine *n*; beademingstoestel *n*
ar جهاز تنفس

TRACTAMENT. Aparell utilitzat per a proporcionar una respiració artificial mecànica.

Nota: L'oxigenació proveïda per un respirador pot ser no invasiva, si s'administra mitjançant una màscara, o invasiva si es fa servir una intubació endotraqueal.

570 **resposta immunitària** *n f*

oc responsa immunitària *n f*
eu erantzun immunitario *n*
gl resposta inmunitaria *n f*
es respuesta inmunitaria *n f*
en immune response *n*
fr réponse immunitaire *n f*
pt *[PT]* resposta imunitária *n f*
pt *[BR]* resposta imune *n f*
nl immuniteitsreactie *n*; immuunrespons *n*
ar استجابة مناعية

ETIOPATOGÈNIA. Reacció d'un organisme contra la presència de substàncies estranyes vehiculada per les cèl·lules i les molècules del sistema immunitari.

Nota: La resposta immunitària comporta el reconeixement de les substàncies pròpies i la detecció i destrucció de les substàncies estranyes.

571 **retrovirus** *n m*

oc retrovirus *n m*
eu erretrobirus *n*
gl retrovirus *n m*
es retrovirus *n m*
en retrovirus *n*
fr rétrovirus *n m*
pt retrovírus *n m*
nl retrovirus *n*
ar فيروسات قهقرية
nc *Retroviridae*

ETIOPATOGÈNIA. Família de virus amb RNA monocatenari, de simetria icosaèdrica i forma esfèrica, amb un diàmetre de 80 a 100 nm, amb embolcall, la replicació dels quals inclou una etapa de transcripció inversa.

572 **revaccinació** *n f*
veg. **revacunació** *n f*

573 **revacunació** *n f*
sin. compl. **revaccinació** *n f*

oc revaccinacion *n f*; revacunacion *n f*
eu birtxertaketa *n*
gl revacinación *n f*
es revacunación *n f*
en revaccination *n*
fr revaccination *n f*
pt revacinação *n f*
nl herhaalvaccinatie *n*; revaccinatie *n*
ar إعادة التطعيم

PREVENCIÓ. Administració a una persona d'una vacuna que ja li havia estat administrada en primovacunació.

574 **ribavirina** *n f*

oc ribavirina *n f*
eu erribabirina *n*
gl ribavirina *n f*
es ribavirina *n f*
en ribavirin *n*
fr ribavirine *n f*
pt ribavirina *n f*
nl ribavirine *n*
ar ريبافيرين

CAS 36791-04-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric anàleg de nucleòsid que interfereix en la síntesi de DNA i RNA.

Nota: 1. La ribavirina és emprada en el tractament de les infeccions per virus sincicial respiratori, de l'hepatitis C crònica, de la febre hemorràgica amb síndrome renal i de

la febre de Lassa. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *ribavirina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

575 **ritonavir** *n m*

oc ritonavir *n m*
eu erritonabir *n*
gl ritonavir *n m*
es ritonavir *n m*
en ritonavir *n*
fr ritonavir *n m*
pt ritonavir *n m*
nl ritonavir *n*
ar ريتونافير

CAS 155213-67-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiretroviral que inhibeix les proteases 1 i 2 del virus de la immunodeficiència humana.

Nota: 1. El ritonavir s'empra, juntament amb altres fàrmacs antiretrovirals, en el tractament de la infecció pel virus de la immunodeficiència humana 1. També és un potent inhibidor del citocrom P450 3A, de manera que pot interaccionar amb el metabolisme d'altres fàrmacs i elevar-ne les concentracions plasmàtiques. Se n'ha suggerit l'ús, en associació amb l'ASC09 (ASC09F), el lopinavir o el nirmatrelvir, per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *ritonavir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

576 **RNA** *n m*
veg. **àcid ribonucleic** *n m*

577 **RNA missatger** *n m*
sin. compl. **ARN missatger** *n m*
sigla **ARNm** *n m*; **mRNA** *n m*

oc RNA messatgèr *n m*
eu azido erribonukleiko mezulari *n*; RNA mezulari *n*; RNAm *n*
gl ARN mensaxeiro *n m*; RNA mensaxeiro *n m*; ARNm *n m*; mRNA *n m*
es ácido ribonucleico mensajero *n m*; ARN mensajero *n m*; ARNm *n m*
en messenger ribonucleic acid *n*; messenger RNA *n*; mRNA *n*
fr acide ribonucléique messager *n m*; ARN messager *n m*; ARNm *n m*
pt ARN mensageiro *n m*; RNA mensageiro *n m;* ARNm *n m*; mRNA *n m;* RNAm *n m*
pt *[BR]* ácido ribonucleico mensageiro *n m*
nl boodschapper-RNA *n*; messenger-RNA *n*; mRNA *n*
ar الحمض النووي الريبوزي الناقل

ETIOPATOGÈNIA. Àcid ribonucleic que conté la informació genètica en forma de codó o triplet de nucleòtids que determina la seqüència d'aminoàcids d'una proteïna.

578 **ruxolitinib** *n m*

oc ruxolitinib *n m*
eu erruxolitinib *n*
gl ruxolitinib *n m*
es ruxolitinib *n m*
en ruxolitinib *n*
fr ruxolitinib *n m*
pt *[PT]* ruxolitinib *n m*
pt *[BR]* ruxolitinibe *n m*
nl ruxolitinib *n*
ar روكسوليتينيب

CAS 941678-49-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador i antineoplàstic que inhibeix de forma selectiva les cinases JAK1 i JAK2.

Nota: 1. El ruxolitinib s'empra en el tractament de la mielofibrosi i la policitèmia vera. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *ruxolitinib* és la forma catalana corresponent a la DCI.

S

579 **salt d'espècie** *n m*

oc saut d'espècie *n m*
eu espezie-jauzi *n*
gl salto de especie *n m*
es salto de especie *n m*
en species jump *n*
fr saut d'espèce *n m*
pt *[PT]* salto entre espécies *n m*; transmissão interespécies *n f*
pt *[BR]* salto de espécie *n m*
nl oversprong *n*
ar تجاوز النوع

ETIOPATOGÈNIA. Pas d'un agent infecciós des d'un reservori fins a un hoste nou.

Nota: Quan el salt d'espècie és entre un animal i un ésser humà es dona la zoonosi.

580 **salut en el treball** *n f*
sin. compl. **salut laboral** *n f*

oc salut en trabalh *n f*; salut laborau *n f*
eu lan-osasun *n*
gl saúde laboral *n f*; saúde no traballo *n f*
es salud en el trabajo *n f*; salud laboral *n f*
en occupational health *n*
fr santé au travail *n f*
pt saúde ocupacional *n f*
pt *[PT]* medicina do trabalho *n f*
pt *[BR]* saúde do trabalhador *n f*
nl arbeidsgezondheid *n*; gezondheid op het werk *n*
ar صحة مهنية

ENTORN SOCIAL. Estat de benestar físic, psíquic i social dels treballadors en relació amb el seu lloc de treball i amb les condicions de l'entorn laboral.

581 **salut laboral** *n f*
veg. **salut en el treball** *n f*

582 **salut pública** *n f*

oc salut publica *n f*; sanitat *n f*
eu osasun publiko *n*
gl saúde pública *n f*
es salud pública *n f*; sanidad *n f*
en public health *n*; public health services *n*
fr santé publique *n f*
pt *[PT]* serviço nacional de saúde *n m*
pt *[BR]* saúde pública *n f*
nl volksgezondheid *n*
ar صحة عامة

EPIDEMIOLOGIA. Conjunt d'accions col·lectives de la societat que asseguren les condicions de salut de la població.

Nota: La salut pública inclou les polítiques, els programes, els dispositius i els serveis posats en marxa per la societat amb el propòsit de promoure, protegir i restaurar col·lectivament la salut de les persones i de les comunitats, pertanyin o no al sistema sanitari.

583 **sanitarització** *n f*

oc sanitarizacion *n f*
eu sanitarizazio *n*
gl sanitarización *n f*
es sanitarización *n f*
en sanitarization *n*
fr assainissement *n m*
pt uso de locais ou espaços públicos para fins sanitários *n m*
nl omvorming tot sanitaire ruimte *n*
ar إضفاء النظام الصحي

ENTORN SOCIAL. Convertir un espai en un lloc sanitari, especialment un espai públic que habitualment té un altre ús.

Nota: Poden ser objecte de sanitarització espais com ara un pavelló esportiu, una biblioteca, una sala per a

activitats culturals, un hotel, etc., els quals han de complir una sèrie de requisits higiènics i sanitaris preestablerts.

584 **sarilumab** *n m*

oc sarilumab *n m*
eu sarilumab *n*
gl sarilumab *n m*
es sarilumab *n m*
en sarilumab *n*
fr sarilumab *n m*
pt *[PT]* sarilumab *n m*
pt *[BR]* sarilumabe *n m*
nl sarilumab *n*
ar ساريلوماب

CAS 1189541-98-7

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador que inhibeix el receptor de la interleucina 6.

Nota: 1. El sarilumab és un anticòs monoclonal humanitzat que s'empra, combinat amb metotrexat, en el tractament de l'artritis reumatoide en pacients que presenten intolerància a altres tractaments. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.

2. La denominació *sarilumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

585 **SARS** *n f*
veg. **síndrome respiratòria aguda greu** *n f*

586 **SARS-CoV** *n m*
veg. **coronavirus associat a la SARS** *n m*

587 **SARS-CoV-2** *n m*
veg. **coronavirus 2 de la síndrome respiratòria aguda greu** *n m*

588 **SDRA** *n f*
veg. **síndrome del destret respiratori de l'adult** *n f*

589 **sedació** *n f*

oc sedacion *n f*
eu sedazio *n*
gl sedación *n f*
es sedación *n f*
en sedation *n*
fr sédation *n f*
pt sedação *n f*
nl sedatie *n*
ar تخدير

TRACTAMENT. Disminució de l'estat de consciència d'una persona mitjançant l'administració de fàrmacs.

Nota: La sedació pot tenir diversos graus, segons l'estat del pacient i el propòsit terapèutic o pal·liatiu.

590 **selinexor** *n m*

oc selinexor *n m*
eu selinexor *n*
gl selinexor *n m*
es selinexor *n m*
en selinexor *n*
fr selinexor *n m*
pt selinexor *n m*
nl selinexor *n*
ar سيلينكسور

CAS 1393477-72-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac inhibidor selectiu de l'exportació nuclear, mitjançant la inhibició de l'exportina 1, que bloca el transport de diverses proteïnes relacionades amb el creixement de cèl·lules canceroses i provoca l'aturada del cicle cel·lular i la inducció de l'apoptosi.

Nota: 1. El selinexor s'empra en el tractament del mieloma múltiple, en combinació amb la dexametasona. Està en una fase clínica de desenvolupament avançada com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *selinexor* és la forma catalana corresponent a la DCI.

591 **semiologia** *n f*
veg. **simptomatologia** *n f*

S

592 **sèpsia** *n f*

oc sepsia *n f*
eu sepsi *n*
gl sepse *n f*; sepsia *n f*
es sepsis *n f*
en sepsis *n*
fr sepsie *n f*
pt *[PT]* sepsia *n f*
pt *[BR]* sepse *n f*
nl sepsis *n*
ar إنتان

CLÍNICA. Disfunció orgànica potencialment mortal causada per una resposta desregulada de l'hoste a una infecció.

Nota: Encara que la sèpsia es presenta sovint clínicament amb una resposta inflamatòria i leucocitosi, actualment es considera que va associada sempre a una fallida orgànica per alteracions de la perfusió d'òrgans vitals.

593 **seqüela** *n f*

oc seqüèla *n f*
eu ondorio *n*; sekuela *n*
gl secuela *n f*
es secuela *n f*
en sequel *n*
fr séquelle *n f*
pt sequela *n f*
nl gevolg *n*; naverschijnsel *n*
ar تبعات؛ آثار

CLÍNICA. Alteració funcional o orgànica, amb tendència a persistir, que apareix com a conseqüència d'una malaltia, un traumatisme, una intervenció quirúrgica o un tractament mèdic.

594 **serologia** *n f*

oc serologia *n f*
eu serologia *n*
gl seroloxía *n f*
es serología *n f*
en serology *n*
fr sérologie *n f*
pt *[PT]* serologia *n f*
pt *[BR]* sorologia *n f*
nl serologie *n*
ar علم الأمصال

DIAGNÒSTIC. Branca de la immunologia que estudia les reaccions dels antígens amb els anticossos i que s'ocupa del diagnòstic de malalties mitjançant l'estudi in vitro de les reaccions antigen-anticòs.

595 **seroprevalença** *n f*

oc seroprevalença *n f*
eu seroprebalentzia *n*
gl seroprevalencia *n f*
es seroprevalencia *n f*
en seroprevalence *n*
fr séroprévalence *n f*
pt *[PT]* seroprevalência *n f*
pt *[BR]* soroprevalência *n f*
nl seroprevalentie *n*; serumprevalentie *n*
ar انتشار مَصلي

EPIDEMIOLOGIA. Nombre de persones seropositives respecte a un antigen concret amb relació al nombre total de persones a les quals s'ha realitzat una prova serològica.

596 **seroteràpia** *n f*

oc seroterapia *n f*
eu seroterapia *n*
gl seroterapia *n f*
es seroterapia *n f*
en serotherapy *n*
fr sérothérapie *n f*
pt *[PT]* seroterapia *n f*
pt *[BR]* soroterapia antiveneno *n f*

nl serotherapie *n*
ar علاج مصلي

TRACTAMENT. Tractament d'una malaltia infecciosa mitjançant l'administració d'un antisèrum, que pot conferir immunització passiva.

597 **serotip** *n m*
sin. compl. **serotipus** *n m*; **serovar** *n m*

oc serotip *n m*; serotipe *n m*; serovar *n m*
eu serotipo *n*
gl serotipo *n m*; serovar *n m*
es serotipo *n m*
en serotype *n*; serovar *n*
fr sérotype *n m*; sérovar *n m*; type sérologique *n m*
pt *[PT]* serotipagem *n f*; serótipo *n m*
pt *[BR]* sorotipo *n m*
nl serotype *n*; serovar *n*
ar نمط مصلي

ETIOPATOGÈNIA. Categoria taxonòmica subespecífica que s'aplica a les soques d'un microorganisme que presenten característiques antigèniques distintives.

Nota: La denominació *serotip* i els sinònims *serotipus* i *serovar* deriven del fet que, inicialment, per a identificar les diferents soques de microorganismes s'usaven antisèrums específics.

598 **serotipus** *n m*
veg. **serotip** *n m*

599 **serovar** *n f*
veg. **serotip** *n m*

600 **servei d'atenció de salut a domicili** *n m*
veg. **atenció domiciliària** *n f*

601 **servei de prevenció** *n m*
oc servici de prevencion *n m*
eu prebentzio-zerbitzu *n*
gl servizo de prevención *n m*
es servicio de prevención *n m*
en prevention service *n*
fr service de prévention *n m*
pt serviço de prevenção *n m*
nl preventieafdeling *n*; preventiedienst *n*
ar خدمة الوقاية

ENTORN SOCIAL. Conjunt de mitjans materials i humans necessaris per a dur a terme activitats preventives en un centre de treball amb l'objectiu de garantir la protecció de la salut i la seguretat a la feina.

602 **signe** *n m*
oc signe *n m*
eu zeinu *n*
gl sinal *n m*
es signo *n m*
en sign *n*
fr signe *n m*
pt sinal *n m*
ar علامة؛ إشارة

CLÍNICA. Manifestació objectiva que evidencia l'existència d'una malaltia i que constitueix un factor de diagnòstic i de pronòstic.

Nota: Convencionalment, es distingeix el *signe*, anomalia objectivable, del *símptoma*, anomalia subjectiva només percebuda pel malalt mateix.

603 **siltuximab** *n m*
oc siltuximab *n m*
eu siltuximab *n*
gl situximab *n m*
es siltuximab *n m*
en siltuximab *n*
fr siltuximab *n m*
pt *[PT]* siltuximab *n m*
pt *[BR]* siltuximabe *n m*
nl siltuximab *n*
ar سيلتوكسيماب

CAS 541502-14-1

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antineoplàstic i immunomodulador que inhibeix la interleucina 6 mitjançant la formació de complexos d'alta afinitat.

Nota: 1. El siltuximab és un anticòs monoclonal quimèric que s'empra en el tractament de la malaltia de Castleman multicèntrica en pacients que són negatius per al virus de la immunodeficiència humana i l'herpesvirus humà 8. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.

2. La denominació *siltuximab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

604 **símptoma** *n m*

oc simptòma *n m*
eu sintoma *n*
gl síntoma *n m*
es síntoma *n m*
en symptom *n*
fr symptôme *n m*
pt sintoma *n m*
nl symptoom *n*; ziektesymptoom *n*; ziekteverschijnsel *n*
ar عَرَض

CLÍNICA. Manifestació subjectiva percebuda pel pacient que indica la possible existència d'una malaltia.

Nota: Convencionalment, es distingeix el *símptoma*, anomalia només percebuda pel malalt mateix, del *signe*, anomalia objectivable.

605 **simptomatologia** *n f*
sin. compl. **semiologia** *n f*

oc semiologia *n f*; simptomatologia *n f*
eu semiologia *n*
gl semioloxía *n f*; sintomatoloxía *n f*
es semiología *n f*
en semeiology *n*; semiology *n*
fr séméiologie *n f*; sémiologie *n f*
pt sintomatologia *n f*
pt *[PT]* semiologia *n f*
nl semiologie *n*; symptomatologie *n*
ar علم دراسة الأعراض

CLÍNICA. Conjunt dels símptomes d'una malaltia o d'un malalt.

606 **sincropèxia** *n f*
veg. **taquicàrdia** *n f*

607 **sindèmia** *n f*

oc sindemia *n f*
eu sindemia *n*
gl sindemia *n f*
es sindemia *n f*
en syndemics *n*
fr syndémie *n f*
pt sindemia *n f*
nl syndemie *n*
ar تلازم وبائين أو أكثر في آن معًا

EPIDEMIOLOGIA. Epidèmia caracteritzada per la coexistència de dues o més malalties que interaccionen de manera sinergètica i produeixen una càrrega excessiva de malaltia en una població.

608 **síndrome del destret respiratori agut** *n f*
veg. **síndrome del destret respiratori de l'adult** *n f*

609 **síndrome del destret respiratori de l'adult** *n f*
sin. compl. **destret respiratori de l'adult** *n m*; **pulmó de xoc** *n m*; **síndrome del destret respiratori agut** *n f*
sigla **SDRA** *n f*

oc destret respiratòri der adult *n f*; paumon de chòc *n m*; sindròme deth destret respiratòri der adult *n f*
eu helduaren arnas distresaren sindrome *n*; HADS *n*

gl pulmón de choque *n m*; síndrome de dificultade respiratoria aguda *n f*; síndrome do desconforto respiratorio agudo *n f*; síndrome do desconforto respiratorio do adulto *n f*; SDRA *n f*

es pulmón de shock *n m*; síndrome de dificultad respiratoria aguda *n m*; síndrome de dificultad respiratoria del adulto *n m*; síndrome de distrés respiratorio agudo *n m*; SDRA *n m*

en acute respiratory distress syndrome *n*; adult respiratory distress syndrome *n*; respiratory distress syndrome *n*; shock lung *n*; ARDS *n*

fr détresse respiratoire de l'adulte *n f*; syndrome de détresse respiratoire *n m*; syndrome de détresse respiratoire aiguë *n m*; syndrome de détresse respiratoire de l'adulte *n m*; SDRA *n m*

pt *[PT]* síndrome de dificuldade respiratória aguda *n f*; síndrome de dificuldade respiratória do adulto *n f*; SDRA *n f*

pt *[BR]* síndrome da angústia respiratória aguda *n f;* síndrome de angústia respiratória aguda *n f*; síndrome de angústia respiratória do adulto *n f*; SARA *n f*

nl acuut ademhalingsnoodsyndroom *n*; shocklong *n*; ARDS *n*

ar متلازمة الضائقة التنفسية لدى البالغين

CLÍNICA. Síndrome pulmonar, d'etiologia molt diversa, originada per un augment de la permeabilitat dels capil·lars pulmonars, caracteritzada per una insuficiència respiratòria molt greu, per infiltrats pulmonars bilaterals i difusos i per una disminució extrema de la distensibilitat dels pulmons, en absència de fallida ventricular esquerra.

610 **síndrome del destret respiratori del nadó** *n f*
sin. compl. **destret respiratori del nadó** *n m*; **displàsia alveolar congènita** *n f*; **pneumònia d'aspiració congènita** *n f*

oc destret respiratòri deth mainatjon *n f*; sindròme deth destret respiratòri idiopatica deth mainatjon *n f*; displasia alveolar congenita *n f*; sindròme deth destret respiratòri en mainatjon *n f*

eu jaioberriaren arnas distresaren sindrome *n*

gl desconforto respiratorio neonatal *n m*; displasia alveolar conxénita *n f*; síndrome de dificultade respiratoria neonatal *n f*; síndrome do desconforto respiratorio neonatal *n f*

es displasia alveolar congénita *n f*; distrés respiratorio neonatal *n m*; síndrome de dificultad respiratoria del recién nacido *n m*; síndrome de dificultad respiratoria neonatal *n m*; síndrome de distrés respiratorio neonatal *n m*

en idiopathic respiratory distress of newborn *n*; neonatal respiratory distress syndrome *n*; respiratory distress syndrome of newborn *n*

fr détresse respiratoire néonatale *n f*; dysplasie alvéolaire congénitale *n f*; syndrome de détresse respiratoire du nouveau-né *n m*

pt *[PT]* síndrome de dificuldade respiratória neonatal *n f*

pt *[BR]* síndrome da angústia respiratória em recém-nascidos *n f*; síndrome do desconforto respiratória do recém-nascido *n f*; SDR-RN *n f*

nl aangeboren alveolaire dysplasie *n*; ademhalingsnoodsyndroom bij pasgeborenen *n*

ar خلل التنسج السنخي الخلقي
ضيق التنفس عند حديثي الولادة

CLÍNICA. Síndrome pulmonar amb un quadre d'insuficiència respiratòria, d'etiologia molt diversa, que es dona en nadons, més freqüentment en

nadons prematurs, en infants de mare diabètica i en nascuts per cesària, i a vegades sense cap factor predisposant aparent.

611 **síndrome post COVID-19** *n f*
veg. **COVID-19 persistent** *n f*

612 **síndrome respiratòria aguda greu** *n f*
sigla **SARS** *n f*; **SRAG** *n f*

oc sindròme respiratòri agut grèu *n m*; SARS *n m*
eu arnas sindrome akutu larri *n*; ASAL *n*; SARS *n*
gl síndrome respiratoria aguda grave *n f*; SARS *n f*; SRAG *n f*
es síndrome respiratorio agudo grave *n m*; SARS *n m*; SRAG *n m*
en severe acute respiratory syndrome *n*; SARS *n*
fr SRAS *n m*; syndrome respiratoire aigu grave *n m*; syndrome respiratoire aigu sévère *n m*; SARS *n m*; SRAG *n m*
pt síndrome respiratória aguda grave *n f;* SARS *n f*
pt *[BR]* pneumonia por coronavírus SARS-CoV *n f*; síndrome respiratória aguda *n f*; SRAG *n f*
nl ernstig acuut ademhalingssyndroom *n*; ernstig acuut respiratoir syndroom *n*; SARS *n*
ar س‌راس؛ المتلازمة التنفسية الحادة الوخيمة

CLÍNICA. Malaltia respiratòria causada pel SARS-CoV, que es manifesta amb febre alta, tos seca, cefalees i miàlgies, de vegades amb diarrea, i que pot derivar en una pneumònia greu.

Nota: 1. La síndrome respiratòria aguda greu es transmet principalment per contacte amb les gotetes respiratòries que genera una persona portadora del virus quan parla, tus o esternuda.

2. La sigla *SARS* prové de la denominació anglesa *severe acute respiratory syndrome* i té un caràcter pràcticament internacional. La sigla *SRAG* és la corresponent a la denominació catalana.

613 **síndrome respiratòria de l'Orient Mitjà** *n f*
sigla **MERS** *n f*

oc sindròme respiratòri d'Orient Miei *n m*; MERS *n m*; SROM *n m*
eu Ekialde Hurbileko arnas sindrome *n*; EHAS *n*; MERS *n*
gl síndrome respiratoria de Oriente Medio *n f*; MERS *n f*
es síndrome respiratorio de Oriente Medio *n m*; MERS *n m*; SROM *n m*
en Middle East respiratory syndrome *n*; MERS *n*
fr syndrome respiratoire du Moyen-Orient *n m*; MERS *n m*; SRMO *n m*
pt síndrome respiratória do Médio Oriente *n f;* MERS *n f*
pt *[BR]* síndrome respiratória do Oriente Médio *n f*
nl ademhalingssyndroom van het Midden-Oosten *n*; MERS-CoV-infectie *n*; Midden-Oosten ademhalingssyndroom *n*; Midden-Oosten respiratoir syndroom *n*; respiratoir syndroom van het Midden-Oosten *n*; MERS *n*
ar متلازمة الشرق الأوسط التنفسية

CLÍNICA. Malaltia respiratòria causada pel MERS-CoV, que es manifesta amb febre, tos, pneumònia, dificultat respiratòria i afectació renal, i que presenta una mortalitat alta.

614 **siròlimus** *n m*
sin. compl. **rapamicina** *n f*

oc siròlimus *n m*
eu sirolimus *n*
gl rapamicina *n f*; sirólimus *n m*
es rapamicina *n f*; sirolimús *n m*; sirólimus *n m*
en rapamycin *n*; sirolimus *n*
fr rapamycine *n f*; sirolimus *n m*
pt rapamicina *n f;* sirolimus *n m*
nl rapamicine *n*; sirolimus *n*
ar سيروليموس

CAS 53123-88-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunosupressor que inhibeix la proteïna-cinasa mTOR i interfereix en la senyalització de la interleucina 2, de manera que evita la proliferació dels limfòcits.

Nota: 1. El siròlimus es fa servir per a evitar el rebuig en trasplantaments de ronyó i per a recobrir endopròtesis cardíaques i evitar que es produeixi reestenosi. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament tant de la síndrome respiratòria de l'Orient Mitjà com de la COVID-19. És d'origen natural, derivat de l'*Stretopmyces hygroscopicus*, i també biotecnològic.

2. La denominació *siròlimus* és la forma catalana corresponent a la DCI.

615 **soca** *n f*

oc soca *n f*
eu andui *n*
gl cepa *n f*
es cepa *n f*
en strain *n*
fr souche *n f*
pt cepa *n f*
nl stam *n*
ar سلالة

ETIOPATOGÈNIA. Variant genèticament estable d'un virus que difereix de la variant tipus de referència per a aquest virus en algun tret que li confereix un fenotip d'infecció significativament diferent i observable.

616 **socialització** *n f*

oc socializacion *n f*
eu sozializazio *n*
gl socialización *n f*
es socialización *n f*
en socialization *n*
fr socialisation *n f*
pt socialização *n f*
nl socialisatie *n*; vermaatschappelijking *n*
ar تنشئة

ENTORN SOCIAL. Procés d'aprenentatge mitjançant el qual l'ésser humà interioritza les maneres de pensar, de sentir i d'actuar que són pròpies del medi sociocultural al qual pertany.

Nota: Amb la pandèmia de COVID-19, moltes persones han experimentat canvis en la socialització, com a conseqüència dels confinaments, les desescalades i les mesures de contenció que s'han anat succeint al llarg del temps.

617 **sonda** *n f*
sin. compl. **sonda molecular** *n f*

oc sonda *n f*; sonda moleculara *n f*
eu zunda *n*; zunda molekular *n*
gl sonda *n f*; sonda molecular *n f*
es sonda *n f*; sonda molecular *n f*
en probe *n*
fr sonde *n f*; sonde moléculaire *n f*
pt sonda *n f*; sonda molecular *n f*
nl probe *n*
ar مسبار؛ مجس؛ أنبوب

DIAGNÒSTIC. Molècula marcada amb isòtops radioactius o amb altres mètodes per a poder-la identificar fàcilment que s'utilitza per a identificar o aïllar un gen, un producte gènic o una proteïna.

Nota: Són exemple de sondes un mRNA radioactiu que hibrida una cadena de DNA del seu gen o un anticòs que es combina amb la seva proteïna específica.

618 **sonda molecular** *n f*
veg. **sonda** *n f*

619 **sotrovimab** *n m*

oc sotrovimab *n m*
eu sotrobimab *n*
gl sotrovimab *n m*
es sotrovimab *n m*
en sotrovimab *n*

fr sotrovimab *n m*
pt *[PT]* sotrovimab *n m*
pt *[BR]* sotrovimabe *n m*
nl sotrovimab *n*
ar سوتروفيماب

CAS 2423014-07-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric amb efecte neutralitzant que s'uneix a la superfície de la proteïna S del SARS-CoV-2 per a evitar que el virus infecti la cèl·lula hoste.

Nota: 1. El sotrovimab és un anticòs monoclonal que s'ha autoritzat en alguns països com a fàrmac de rescat en pacients amb COVID-19. Està en procés d'avaluació com a possible tractament per a aquesta malaltia. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *sotrovimab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

620 **Spikevax** *n f*
veg. **elasomeran** *n f*

621 **Sputnik V** *n f*
veg. **Gam-COVID-Vac** *n f*

622 **SRAG** *n f*
veg. **síndrome respiratòria aguda greu** *n f*

623 **subasumstat** *n m*

oc subasumstat *n m*
eu subasumstat *n*
gl subasumstat *n m*
es subasumstat *n m*
en subasumstat *n*
fr subasumstat *n m*
pt subasumstat *n m*
nl subasumstat *n*
ar سوباسومستات

CAS 1858276-04-6

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antineoplàstic en investigació que podria actuar interferint els processos de producció de SUMO.

Nota: 1. El subasumstat s'ha suggerit com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *subasumstat* és la forma catalana corresponent a la DCI.

624 **supercontagiador -a** *adj*
sin. compl. **superpropagador -a** *adj*

oc supercontagiador -a *adj*; superescampador -a *adj*
eu superkutsatzaile *adj*
gl supercontaxiador -a *adj*; superpropagador -a *adj*
es supercontagiador -ra *adj*
en superspreader *adj*
fr super-propagateur -atrice *adj*
pt superdisseminador *adj*
pt *[PT]* supercontagiador *adj*
nl superbesmetter; superverspreider -ster *adj*
ar شديد العدوى

EPIDEMIOLOGIA. Dit de la persona infectada o de la situació de contacte personal amb capacitat de transmetre una malaltia a un gran nombre de persones no infectades.

Nota: Es considera que l'efecte de les persones supercontagiadores pot ser degut a la combinació d'una alta càrrega viral i una vida social molt intensa sense les mesures de contenció adequades.

625 **superpropagador -a** *adj*
veg. **supercontagiador -a** *adj*

626 **suport vital** *n m*

oc mesures de supòrt vitau *n f pl*; supòrt vitau *n m*
eu bizi-euskarri *n*; bizi-euskarriko neurriak *n*
gl soporte vital *n m*
es medidas de soporte vital *n f pl*; soporte vital *n m*

en life support *n*; life support care *n*
fr assistance vitale *n f*;
maintien des fonctions vitales *n m*
pt *[PT]* suporte vital *n m*
pt *[BR]* suporte básico de vida *n m;* SBV *n m*
nl levensondersteunende zorg *n*
ar دعم حيوي؛ تدابير دعم الحياة

TRACTAMENT. Conjunt de mesures que substitueixen una funció vital, les quals en algunes circumstàncies poden proporcionar el temps necessari per a la recuperació, si bé per si mateixes no reverteixen la malaltia del pacient.

Nota: Per exemple, són mesures de suport vital la intubació traqueal, la respiració artificial o la depuració extrarenal.

627 **susceptible** *adj*

oc susceptible -a *adj*
eu sentikor *adj*
gl susceptible *adj*
es susceptible *adj*
en susceptible *adj*
fr susceptible *adj*
pt suscetível *adj*
nl vatbaar -are *adj*
ar ممكن الحدوث؛ قابل لـ

EPIDEMIOLOGIA. Que no presenta immunitat contra una malaltia infecciosa determinada.

T

628 **talidomida** *n f*

oc talidomida *n f*
eu talidomida *n*
gl talidomida *n f*
es talidomida *n f*
en thalidomide *n*
fr thalidomide *n f*
pt talidomida *n f*
nl thalidomide *n*
ar الثاليدومايد

CAS 50-35-1

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador i teratogen que inhibeix el factor de necrosi tumoral alfa, activa els limfòcits T, inhibeix l'angiogènesi i modula l'alliberament de citocines.

Nota: 1. La talidomida s'empra en el tractament del mieloma múltiple i l'eritema nodós leprós. Se n'ha suggerit l'ús, en combinació amb glucocorticoides o el celecoxib, per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *talidomida* és la forma catalana corresponent a la DCI.

3. Els usos terapèutics de la talidomida estan molt reglamentats a causa dels efectes teratògens que produeix. Entre el 1950 i el 1960 es va emprar com a tractament de la hiperèmesi gravídica, amb conseqüències catastròfiques: hi va haver més de 6.000 casos de nens amb deformitats congènites greus, sobretot focomèlia, nascuts de dones que havien rebut el fàrmac durant l'embaràs.

629 **tapament** *n m*
veg. **dispnea** *n f*

630 **taquicàrdia** *n f*
sin. compl. **picnocàrdia** *n f*; **policàrdia** *n f*; **sincropèxia** *n f*; **taquisistòlia** *n f*

oc picnocardia *n f*; policardia *n f*; sincropexia *n f*; taquicardia *n f*; taquisistolia *n f*
eu takikardia *n*
gl taquicardia *n f*
es taquicardia *n f*
en tachycardia *n*
fr tachycardie *n f*
pt taquicardia *n f*
pt *[PT]* taquisistolia *n f*
nl tachycardie *n*
ar تسارع نبضات القلب

CLÍNICA. Augment de la freqüència cardíaca per sobre les 100 contraccions per minut, que no altera la regularitat del ritme cardíac.

631 **taquisistòlia** *n f*
veg. **taquicàrdia** *n f*

632 **taxa bruta de mortalitat** *n f*
veg. **taxa de mortalitat** *n f*

633 **taxa de contagi** *n f*

oc taxa de contagi *n f*
eu kutsatze-tasa *n*
gl taxa de contaxios *n f*
es tasa de contagio *n f*
en contagion rate *n*
fr taux de contagion *n m*
pt *[PT]* taxa de contágio *n f*
pt *[BR]* taxa de transmissão *n f*
nl besmettingsgetal *n*; R-waarde *n*; reproductiecijfer *n*; reproductiegetal *n*
ar معدل العدوى

EPIDEMIOLOGIA. Nombre de persones de mitjana que infecta una persona contagiada.

634 **taxa de letalitat** *n f*

oc taxa de letalitat *n f*
eu hilgarritasun-tasa *n*
gl taxa de letalidade *n f*
es tasa de letalidad *n f*
en case-fatality rate *n*; CFR *n*
fr taux de létalité *n m*
pt taxa de letalidade *n f*
nl letaliteit *n*; sterfte *n*
ar معدل الوفيات

EPIDEMIOLOGIA. Taxa que expressa el nombre de morts en una població de persones afectades per una malaltia o un problema de salut, per unitat de temps.

635 **taxa de mortalitat** *n f*
sin. compl. índex de letalitat *n m*; índex de mortalitat *n m*; **taxa bruta de mortalitat** *n f*

oc indèx de letalitat *n m*; indèx de mortalitat *n m*; taxa bruta de mortalitat *n f*; taxa de mortalitat *n f*
eu heriotza-tasa *n*; hilkortasun-tasa *n*
gl índice de letalidade *n m*; índice de mortalidade *n m*; taxa bruta de mortalidade *n f*; taxa de mortalidade *n f*
es índice de mortalidad *n m*; tasa de letalidad *n f*; tasa de mortalidad *n f*
en death rate *n*; mortality rate *n*
fr taux de létalité *n m*; taux de mortalité *n m*
pt taxa de mortalidade *n f*
nl mortaliteit *n*; sterftecijfer *n*
ar مؤشر الوفيات

EPIDEMIOLOGIA. Taxa que expressa la relació entre el nombre de persones d'un grup o comunitat que han mort en un període de temps i la població total considerada durant aquest període.

636 **telemedicina** *n f*

oc telemedicina *n f*
eu telemedikuntza *n*
gl telemedicina *n f*
es telemedicina *n f*
en telemedicine *n*
fr télémédecine *n f*
pt telemedicina *n f*
nl telegeneeskunde *n*
ar التطبيب عن بُعد

ENTORN SOCIAL. Atenció no presencial d'un pacient basada en l'intercanvi d'informació entre professionals sanitaris o entre professionals sanitaris i pacients per mitjà de les tecnologies de la informació i la comunicació.

637 **teletreball** *n m*
sin. compl. **treball a distància** *n m*

oc teletrabalh *n m*
eu telelan *n*
gl teletraballo *n m*; traballo a distancia *n m*
es teletrabajo *n m*; trabajo a distancia *n m*
en remote working *n*; telecommuting *n*; teleworking *n*
fr télétravail *n m*; travail à distance *n m*
pt trabalho remoto *n m*
pt *[PT]* teletrabalho *n m*
pt *[BR]* home office *n m*
nl afstandswerk *n*; telewerk *n*; thuiswerken *n*
ar العمل عن بُعد

ENTORN SOCIAL. Activitat professional realitzada físicament lluny d'un centre de producció o un centre de serveis, per mitjà de l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació i, especialment, de xarxes telemàtiques.

T

638 **tempesta de citocines** *n f*

oc tempèsta de citocines *n f*
eu zitokina-ekaitz *n*
gl tempestade de citocinas *n f*; tormenta de citocinas *n f*
es tormenta de citocinas *n f*
en cytokine storm *n*; hypercytokinaemia *n*; hypercytokinemia *n*
fr choc cytokinique *n m*; hypercytokinémie *n f*; orage cytokinique *n m*; tempête cytokinique *n f*
pt tempestade de citocinas *n f*
nl cytokinestorm *n*
ar فرط تراكين الدم؛ عاصفة خلوية

CONCEPTES GENERALS. Situació de gran desequilibri immunitari, potencialment mortal, en què es produeix un fenomen de retroalimentació positiva incontrolable entre les citocines i les cèl·lules immunitàries per la infecció de determinats agents patògens.

639 **temps de convalescència** *n m*
veg. **temps de recuperació** *n m*

640 **temps de protrombina** *n m*
sin. compl. **temps de Quick** *n m*

oc temps de protrombina *n m*; temps de Quick *n m*
eu protronbina-denbora *n*; Quick-en denbora *n*
gl tempo de protrombina *n m*; tempo de Quick *n m*
es tiempo de protrombina *n m*; tiempo de Quick *n m*
en prothrombin time *n*
fr temps de prothrombine *n m*; temps de Quick *n m*
pt tempo de protrombina *n m*
pt *[PT]* tempo de Quick *n m*
nl protrombinetijd *n*; PT *n*
ar زمن التجلط؛ زمن البروثرومبين

DIAGNÒSTIC. Prova per a determinar el temps de coagulació d'un plasma descalcificat en presència d'un excés de protrombocinasa tissular.

Nota: El dímer-D, el fibrinogen i el temps de protrombina són tres paràmetres de coagulació que poden orientar sobre el pronòstic de la pneumònia per COVID-19.

641 **temps de Quick** *n m*
veg. **temps de protrombina** *n m*

642 **temps de recuperació** *n m*
sin. compl. **temps de convalescència** *n m*

oc temps de convalescéncia *n m*; temps de recuperacion *n m*
eu suspertze-denbora *n*
gl tempo de convalescencia *n m*; tempo de recuperación *n m*
es tiempo de recuperación *n m*
en period of recuperation *n*
fr temps de récupération *n m*
pt tempo de recuperação *n m*
pt *[BR]* tempo de convalescença *n m*
nl convalescentieperiode *n*; herstelperiode *n*
ar وقت التعافي

ENTORN SOCIAL. Període de temps després d'una malaltia, una lesió o una intervenció quirúrgica fins a la completa restauració de la salut.

643 **tenofovir** *n m*

oc tenofovr *n m*
eu tenofobir *n*
gl tenofovir *n m*
es tenofovir *n m*
en tenofovir *n*
fr ténofovir *n m*
pt tenofovir *n m*
pt *[BR]* fumarato de tenofovir desoproxila *n m*
nl tenofovir *n*
ar تينوفوفير

CAS 147127-20-6

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric inhibidor de la transcriptasa inversa, anàleg de nucleòtid acíclic, que interfereix en la replicació vírica i s'incorpora a la nova cadena de DNA forçant la terminació de la cadena i aturant-ne la replicació.

Nota: 1. El tenofovir s'empra, en combinació amb l'emtricitabina, en la profilaxi preexposició al virus de la immunodeficiència humana. S'ha suggerit el tractament antiretroviral combinat d'emtricitabina i tenofovir per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *tenofovir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

644 **test d'anticossos** *n m*

oc tèst antigenic *n m*
eu antigorputz-test *n*
gl proba de anticorpos *n f*; test de anticorpos *n m*
es análisis de anticuerpos *n m*; prueba de anticuerpos *n f*; test de anticuerpos *n m*
en Ab test *n*; antibody test *n*
fr test d'anticorps *n m*
pt teste de anticorpos *n m*
pt *[PT]* análise de anticorpos *n m*
nl antilichaamtest *n*; antistoffentest *n*
ar تحليل الأجسام المضادة؛ اختبار الأجسام المضادة

DIAGNÒSTIC. Prova diagnòstica serològica basada en la detecció d'anticossos en la sang.

Nota: Els tests d'anticossos de la COVID-19 determinen la quantitat d'immunoglobulines M (com a marcadors d'infecció recent) i d'immunoglobulines G (com a marcadors de postinfecció).

645 **test d'antígens** *n m*
sin. **prova d'antígens** *n f*

646 **test immunològic** *n m*
veg. **prova serològica** *n f*

647 **test PCR** *n m*
veg. **prova diagnòstica amb PCR** *n f*

648 **test per agrupament de mostres** *n m*
veg. **prova de mostres combinades** *n f*

649 **test per combinació de mostres** *n f*
sin. **prova de mostres combinades** *n f*

650 **test ràpid** *n m*
veg. **prova ràpida** *n f*

651 **test serològic** *n m*
veg. **prova serològica** *n f*

652 **testatge massiu** *n m*

oc testatge massiu *n m*
eu testatze masibo *n*
gl testaxe masiva *n f*
es testeo masivo *n m*
en mass testing *n*
fr testage massif *n m*
pt testagem em massa *n f*
nl massaal testen *n*; massale test *n*
ar اختبار شامل

DIAGNÒSTIC. Estratègia per a avaluar la presència d'alguna patologia en una gran part de la població mitjançant l'administració de proves diagnòstiques a un nombre elevat de persones.

Nota: El testatge massiu de la població és una eina clau per a frenar la propagació del SARS-CoV-2 i controlar la pandèmia de COVID-19.

653 **títol d'anticossos** *n m*

oc títol d'anticòssi *n m*
eu antigorputz-titulu *n*
gl título de anticorpos *n m*
es título de anticuerpos *n m*
en antibody titer *n*
fr titre d'anticorps *n m*
pt *[PT]* título de anticorpos *n m*
pt *[BR]* titulação de anticorpos *n f*

nl antilichaamtiter *n*; antistoftiter *n*
ar مستوى الأجسام المضادة

DIAGNÒSTIC. Estimació semiquantitativa de la concentració d'anticossos en una mostra de sang.

654 **tixagevimab** *n m*

oc tixagevimab *n m*
eu tixagebimab *n*
gl tixagevimab *n m*
es tixagevimab *n m*
en tixagevimab *n*
fr tixagévimab *n m*
pt tixagevimab *n m*
pt *[BR]* tixagevimabe *n m*
nl tixagevimab *n*
ar تيكساجيفيماب

CAS 2420564-02-7

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, amb efecte neutralitzant i antivíric, que s'uneix a la superfície de la proteïna S del SARS-CoV-2 per a evitar que el virus infecti la cèl·lula hoste.

Nota: 1. El tixagevimab és un anticòs monoclonal que està en procés d'avaluació com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *tixagevimab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

655 **toc de queda** *n m*

oc tòc de queda *n m*
eu etxeratze-agindu *n*
gl toque de queda *n m*; toque de recollida *n m*
es toque de queda *n m*
en curfew *n*
fr couvre-feu *n m*
pt *[PT]* recolher obrigatório *n m*
pt *[BR]* toque de recolher *n m*
nl avondklok *n*; nachtklok *n*; uitgaansverbod *n*
ar حظر تجول

ENTORN SOCIAL. Mesura governativa que, en circumstàncies excepcionals, prohibeix a la població civil el trànsit o la permanència al carrer durant determinades hores, especialment a la nit.

Nota: 1. A més de la denominació *toc de queda*, convé tenir en compte que històricament també havia tingut ús en català la forma *seny de lladre*, constituïda pel nucli seny, en el sentit de 'senyal', i el complement de *lladre*, atribuït al fet que, a partir d'aquest senyal, qui fos trobat al carrer podia ser considerat i tractat com un lladre.

2. També es documenta la forma *cobrefoc*, d'origen discutit i possiblement calcada del francès, que s'explica pel fet que, a partir de l'hora que s'aplicava, calia cobrir els focs de les llars. És una forma paral·lela al francès *couvre-feu*, l'italià *coprifuoco* i l'anglès *curfew*, probablement també d'origen francès.

656 **tocilizumab** *n m*

oc tocilizumab *n m*
eu tozilizumab *n*
gl tocilizumab *n m*
es tocilizumab *n m*
en tocilizumab *n*
fr tocilizumab *n m*
pt *[PT]* tocilizumab *n m*
pt *[BR]* tocilizumabe *n m*
nl tocilizumab *n*
ar توسيليزوماب

CAS 375823-41-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador que inhibeix el receptor de la interleucina 6 i interfereix la senyalització mediada per aquest receptor.

Nota: 1. El tocilizumab és un anticòs monoclonal humanitzat que s'empra en el tractament de malalties inflamatòries i autoimmunitàries, com l'artritis reumatoide en adults i l'artritis idiopàtica juvenil sistèmica. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.

2. La denominació *tocilizumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

657 **tos** *n f*

oc tos *n f*
eu eztul *n*

gl tose *n f*
es tos *n f*
en cough *n*
fr toux *n f*
pt tosse *n f*
nl hoest *n*
ar سعال

CLÍNICA. Expulsió brusca, violenta i sorollosa de l'aire toràcic produïda per la irritació de les vies respiratòries o per un reflex nerviós originat en un altre òrgan.

658 **tos productiva** *n f*

oc tos productiva *n f*
eu eztul heze *n*; eztul produktibo *n*
gl tose produtiva *n f*
es tos productiva *n f*
en wet cough *n*
fr toux productive *n f*
pt tosse produtiva *n f*
nl natte hoest *n*; productieve hoest *n*; slijmhoest *n*
ar سعال رطب

CLÍNICA. Tos que va seguida d'expectoració.

659 **tos seca** *n f*

oc tos seca *n f*
eu eztul lehor *n*
gl tose seca *n f*
es tos seca *n f*
en dry cough *n*
fr toux sèche *n f*
pt tosse seca *n f*
nl droge hoest *n*; kriebelhoest *n*; niet-productieve hoest *n*; prikkelhoest *n*
ar سعال جاف

CLÍNICA. Tos que no va seguida d'expectoració.

660 **tovalloleta antibaf** *n f*
sin. compl. **camussa antibaf** *n f*

oc tovalholeta antibugàs *n f*; camós antivapor *n f*
eu lurrunaren kontrako gamuza *n*
gl toalliña antibafo *n f*
es gamuza antivaho *n f*
en anti-fog suede *n*
fr chamois anti-buée *n m*; chamoisine anti-buée *n f*
pt *[PT]* pano antiembaciamento *n m*
pt *[BR]* lenço antiembaçamento *n m*; pano antiembaçamento *n m*
nl anticondensdoekje *n*
ar خرقة تعقيم

PREVENCIÓ. Tovalloleta impregnada amb una substància que, un cop fregada sobre una superfície de vidre, especialment en unes ulleres, impedeix que el vidre s'enteli.

Nota: Les tovalloletes antibaf són útils per a evitar que les ulleres quedin entelades durant l'ús simultani amb una màscara protectora.

661 **tozinameran** *n m*
sin. **vacuna Pfizer/BioNTech** *n m*
den. com. **Comirnaty** *n f*

oc tozinameran *n m*; vacuna Pfizer/BioNTech *n f*; Comirnaty *n f*
eu Pfizer/BioNTech txerto *n*; tozinameran *n*; Comirnaty *n*
gl tozinamerán *n m*; vacina Pfizer *n f*; vacina Pfizer/BioNTech COVID-19 *n f*; Comirnaty *n f*
es tozinamerán *n m*; vacuna Pfizer/BioNTech *n f*; Comirnaty *n f*
en Pfizer/BioNTech *n*; tozinameran *n*; Comirnaty *n*
fr tozinaméran *n m*; vaccin Pfizer/BioNTech *n m*; Comirnaty *n m*
pt tozinameran *n m*
pt *[PT]* vacina contra a COVID-19 da Pfizer/BioNTech *n f*; vacina Pfizer *n f*; Comirnaty *n f*

pt *[BR]* vacina da Pfizer *n f*
nl BioNTech/Pfizer-vaccin *n*; tozinameran *n*; tozinameran-vaccin *n*; Comirnaty *n*
ar توزيناميران

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 que utilitza l'RNA missatger codificador de la proteïna S del SARS-CoV-2.

Nota: 1. La vacuna de tozinameran s'administra per via intramuscular i són necessàries dues dosis per a completar la pauta de vacunació. Està autoritzada a l'Estat espanyol. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *tozinameran* és la forma catalana corresponent a la DCI.

662 **traçabilitat** *n f*
oc traçabilitat *n f*
eu trazabilitate *n*
gl trazabilidade *n f*
es trazabilidad *n f*
en tracing *n*
fr traçabilité *n f*
pt rastreabilidade *n f*
nl traceerbaarheid *n*
ar تتبع

EPIDEMIOLOGIA. Capacitat de reproduir l'historial d'un producte o d'un fet esdevingut, a fi de localitzar ràpidament l'origen de problemes que puguin sorgir, controlar-los, resoldre'ls i, si és possible, evitar-los en el futur.

663 **tractament amb oxigen** *n m*
veg. **oxigenoteràpia** *n f*

664 **tractament ambulatori** *n m*
oc tractament ambulatòri *n m*
eu tratamendu anbulatorio *n*
gl tratamento ambulatorio *n m*
es tratamiento ambulatorio *n m*
en outpatient treatment *n*
fr traitement ambulatoire *n m*
pt *[PT]* tratamento em ambulatório *n m*
pt *[BR]* tratamento ambulatorial *n m*
nl ambulante behandeling *n*; ambulante zorg *n*
ar علاج بالعيادات الخارجية

TRACTAMENT. Tractament que és compatible amb el desplaçament del malalt al centre mèdic.

665 **transmissible** *adj*
oc transmissible -a *adj*
eu transmitigarri *adj*
gl transmisible *adj*
es transmisible *adj*
en communicable *adj*; transmissible *adj*
fr transmissible *adj*
pt transmissível *adj*
nl besmettelijk -e *adj*; overdraagbaar -are *adj*
ar قابل للانتقال

EPIDEMIOLOGIA. Dit de la malaltia que pot ser propagada d'un individu a un altre o d'una espècie a una altra per contagi.

666 **transmissió** *n f*
oc transmission *n f*
eu transmisio *n*
gl transmisión *n f*
es transmisión *n f*
en transmission *n*
fr transmission *n f*
pt transmissão *n f*
nl besmetting *n*; overdracht *n*; transmissie *n*; verspreiding *n*
ar نقل عدوى

ETIOPATOGÈNIA. Pas de malalties infeccioses o de caràcters hereditaris per contagi o per transferència.

667 **transmissió comunitària** *n f*
oc transmission comunitària *n f*
eu transmisio komunitario *n*

gl transmisión comunitaria *n f*
es transmisión comunitaria *n f*
en community spread *n*; community transmission *n*
fr transmission communautaire *n f*
pt transmissão comunitária *n f*
nl gemeenschapsbesmettimg *n*; gemeenschapsoverdracht *n*; gemeenschapstransmissie *n*; gemeenschapsverspreiding *n*; lokale besmetting *n*; lokale overdracht *n*; lokale transmissie *n*; lokale verspreiding *n*
ar انتقال (العدوى) بين المجموعات
عدوى مجتمعية أو جماعية

EPIDEMIOLOGIA. Transmissió local d'una malaltia infecciosa entre els membres d'una mateixa comunitat, que no és deguda a casos importats de fora de la comunitat.

Nota: La transmissió comunitària es dona principalment entre familiars, amics i grups més o menys estables de persones relacionades per feina, lleure, educació, etc.

668 **transmissió horitzontal** *n f*
oc transmission orizontau *n f*
eu transmisio horizontal *n*
gl transmisión horizontal *n f*
es transmisión horizontal *n f*
en horizontal transmission *n*
fr transmission horizontale *n f*
pt transmissão horizontal *n f*
nl horizontale besmetting *n*; horizontale overdracht *n*; horizontale transmissie *n*; horizontale verspreiding *n*
ar انتقال أفقي

EPIDEMIOLOGIA. Transmissió d'una infecció d'un individu a un altre, generalment per contacte a través de les seves secrecions.

669 **transmissió vertical** *n f*
oc transmission verticau *n f*
eu transmisio bertikal *n*
gl transmisión vertical *n f*
es transmisión vertical *n f*
en vertical transmission *n*
fr transmission verticale *n f*
pt transmissão vertical *n f*
nl verticale besmetting *n*; verticale overdracht *n*; verticale transmissie *n*; verticale verspreiding *n*
ar انتقال رأسي

EPIDEMIOLOGIA. Transmissió d'una infecció de la mare al fetus.

Nota: La transmissió vertical es pot donar a través de la placenta, en el moment del part o per l'alletament natural.

670 **traqueotomia** *n f*
oc traqueotomia *n f*
eu trakeotomia *n*
gl traqueotomía *n f*
es traqueotomía *n f*
en tracheotomy *n*
fr trachéotomie *n f*
pt traqueotomia *n f*
nl tracheotomie *n*
ar بضع القصبة الهوائية

CLÍNICA. Operació que consisteix a obrir la tràquea, ja sigui per a extreure'n un cos estrany, per a crear una traqueostomia o per a facilitar la respiració quan hi ha un obstacle a la part superior de l'aparell respiratori.

671 **treball a distància** *n m*
veg. **teletreball** *n m*

672 **triatge** *n m*
sin. compl. **recepció, acollida i classificació** *n f*
sigla **RAC** *n f*
oc triatge *n m*
eu triaje *n*

gl recepción, acollida e clasificación *n f*; triaxe *n f*; RAC *n f*
es triaje *n m*
en triage *n*
fr triage *n m*
pt triagem *n f*
nl luchtpijpsnede *n*
ar اصطفاء

DIAGNÒSTIC. Procediment sistemàtic de classificació de persones malaltes o accidentades que necessiten atenció urgent, amb l'objectiu de prioritzar l'atenció de les que estan més greus o de les que necessiten una atenció sense demora, a fi que puguin rebre el tractament més adequat.

673 **trombe** *n m*
sin. compl. **trombus** *n m*

oc trombe *n m*
eu tronbo *n*
gl trombo *n m*
es trombo *n m*
en thrombus *n*
fr thrombus *n m*
pt trombo *n m*
nl bloedprop *n*; bloedstolsel *n*; trombus *n*
ar خثرة

CLÍNICA. Massa de sang coagulada dins un vas, arterial o venós.

674 **trombosi** *n f*

oc trombòsi *n f*
eu tronbosi *n*
gl trombose *n f*
es trombosis *n f*
en thrombosis *n*
fr thrombose *n f*
pt trombose *n f*
nl trombose *n*
ar تجلط الدم

CLÍNICA. Coagulació intravascular de la sang arterial o venosa, que produeix l'oclusió o l'estretor de la llum del vas sanguini afectat i, com a conseqüència, una isquèmia o un infart del territori orgànic irrigat.

Nota: Una complicació de la trombosi és el despreniment de trombes i la formació d'una embòlia.

675 **trombus** *n m*
veg. **trombe** *n m*

676 **TRV027** *n m*

oc TRV027 *n m*
eu TRV027 *n*
gl TRV027 *n m*
es TRV027 *n m*
en TRV027 *n*
fr TRV027 *n m*
pt TRV027 *n f*
nl TRV027 *n*
ar TRV027 لقاح

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació agonista selectiu del receptor AT1 del sistema renina-angiotensina que atura la hiperactivació causada pel SARS-CoV-2, de manera que permet reduir la formació anormal de coàguls sanguinis associada a la COVID-19.

Nota: El TRV027 està en una fase clínica de desenvolupament avançada com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

U

677 **UCI** *n f*
veg. **unitat de cures intensives** *n f*

678 **ulleres nasals** *n f pl*
sin. compl. **cànula nasal** *n f*

oc mericles nasaus *n m pl*
eu sudur-kanula *n*
gl cánula nasal *n f*
es cánula nasal *n f*; gafas nasales *n f pl*
en nasal cannula *n*; nasal prongs *n pl*
fr pinces nasales *n f pl*
pt cânula nasal *n f*
nl neusbril *n*; zuurstofbril *n*
ar نظارة الأنف؛ قنية الأنف

TRACTAMENT. Instrument utilitzat per a fluxos d'oxigen reduïts que consta de dos tubs petits flexibles que s'introdueixen a l'entrada de les fosses nasals.

679 **umifenovir** *n m*

oc umifenovir *n m*
eu umifenobir *n*
gl umifenovir *n m*
es umifenovir *n m*
en umifenovir *n*
fr umifénovir *n m*
pt umifenovir *n m*
nl umifenovir *n*
ar أوميفينوفير

CAS 131707-25-0

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric i immunomodulador que té activitat viricida dual, directa i inhibidora de diverses etapes del cicle vital dels virus.

Nota: 1. L'umifenovir s'empra en el tractament i la profilaxi de la infecció del virus de la grip i altres virus respiratoris. També presenta activitat viricida davant d'altres tipus de virus, com ara el virus del Zika, el virus de l'Ebola o els de l'hepatitis B i C. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19, juntament amb altres antiretrovirals contra el virus de la immunodeficiència humana. És d'origen sintètic.

2. La denominació *umifenovir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

680 **unitat de cures intensives** *n f*
sin. **unitat de vigilància intensiva** *n f*
sigla **UCI** *n f*; **UVI** *n f*

oc unitat de suenhs intensius *n f*; unitat de vigilància intensiva *n f*; USI *n f*; UVI *n f*
eu zainketa intentsiboetako unitate *n*; ZIU *n*
gl unidade de coidados intensivos *n f*; unidade de vixilancia intensiva *n f*; UCI *n f*; UVI *n f*
es unidad de cuidados intensivos *n f*; unidad de vigilancia intensiva *n f*; UCI *n f*; UVI *n f*
en intensive care unit *n*; ICU *n*
fr unité de soins intensifs *n f*; USI *n f*
pt unidade de cuidados intensivos *n f*; UCI *n f*
pt *[BR]* centro de terapia intensiva *n m*; unidade de terapia intensiva *n f*; CTI *n m*; UTI *n f*
nl intensieve zorg *n*; intensieve zorgen *n pl*; intensievezorgafdeling *n*; intensive care *n*; intensivecareafdeling *n*; IC *n*
ar وحدة العناية الفائقة؛ وحدة العلاج المكثف

TRACTAMENT. Unitat hospitalària on es té cura constant de pacients en estat crític o de gravetat extrema.

Nota: Les unitats de cures intensives són a càrrec de personal sanitari especialitzat en medicina intensiva

i estan equipades amb l'instrumental específic i els mitjans farmacològics necessaris per a monitorar l'estat del pacient i atendre immediatament les seves necessitats.

681 **unitat de vigilància intensiva** *n f*
sin. **unitat de cures intensives** *n f*

682 **urticària** *n f*

oc urticària *n f*
eu urtikaria *n*
gl urticaria *n f*
es urticaria *n f*
en urticaria *n*
fr urticaire *n f*
pt urticária *n f*
nl netelroos *n*; urticaria *n*
ar شرى؛ أرتيكاريا

CLÍNICA. Exantema caracteritzat per la formació de favasses pruriginoses i evanescents, que pot tenir causes diverses i pot evolucionar de forma aguda o crònica.

683 **ús compassiu** *n m*

oc us compassiu *n m*; usatge compassiu *n m*
eu erabilera errukior *n*
gl uso compasivo *n m*
es uso compasivo *n m*
en compassionate use *n*
fr usage compassionnel *n m*
pt uso compassivo *n m*
pt *[BR]* uso humanitário *n m*; uso por compaixão *n m*
nl gebruik in schrijnende gevallen *n*; medelevend gebruik *n*
ar استخدام خفيف

TRACTAMENT. Utilització d'un medicament que encara es troba en període experimental per a tractar malalts en fase molt avançada o per als quals no hi ha cap altre tractament possible.

Nota: 1. Per extensió, també es considera que és un ús compassiu el fet de recórrer a una teràpia en condicions d'ús diferents de les autoritzades o en afeccions altres que les estrictament indicades, així com l'administració de determinades substàncies amb finalitats pal·liatives.

2. L'ús compassiu requereix el consentiment informat del pacient, així com l'autorització de la direcció del centre on s'origina la demanda i de l'autoritat competent.

684 **UVI** *n f*
veg. **unitat de cures intensives** *n f*

V

685 **vaccí** *n m*
veg. **vacuna** *n f*

686 **vaccinació** *n f*
veg. **vacunació** *n f*

687 **vacuna** *n f*
sin. compl. **vaccí** *n m*

oc vaccin *n m*; vacuna *n f*
eu txerto *n*
gl vacina *n f*
es vacuna *n f*
en vaccine *n;* vax *n*
fr vaccin *n m*
pt vacina *n f*
nl entstof *n*; vaccin *n*
ar لقاح - مطعوم

PREVENCIÓ. Preparat que s'utilitza amb finalitat preventiva o terapèutica per a provocar immunitat activa contra una possible infecció o contra altres malalties.

688 **vacuna anti COVID-19** *n f*
sin. **vacuna contra la COVID-19** *n f*

oc vacuna contra la COVID-19 *n f*
eu COVID-19 txertoa *n*
gl vacina para a COVID-19 *n f*
es vacuna anti-COVID-19 *n f*;
vacuna anticovid-19 *n f*;
vacuna contra la COVID-19 *n f*
en COVID-19 jab *n*; COVID-19 shot *n*;
COVID-19 vaccine *n*
fr vaccin contre la COVID-19 *n m*
pt vacina COVID-19 *n f*;
vacina para a COVID-19 *n f*;
vacina para o COVID-19 *n f*
nl COVID-19-vaccine *n*
ar لقاح مضاد لكوفيد19

PREVENCIÓ. Vacuna preventiva que té com a objectiu potenciar una resposta immunitària específica contra la COVID-19.

689 **vacuna antivírica** *n f*
veg. **vacuna vírica** *n f*

690 **vacuna AstraZeneca** *n f*
sin. compl. **vacuna Oxford-AstraZeneca** *n f*
den. com. **Vaxzevria** *n f*

oc vacuna AstraZeneca *n f*; vacuna Oxford-AstraZeneca *n f*; Vaxzevria *n f*
eu AstraZeneca *n*; Oxford-AstraZeneca *n*; Vaxzevria *n*
gl vacina AstraZeneca *n f*; vacina Oxford *n f*; Vaxzevria *n f*
es vacuna AstraZeneca *n f*; vacuna Oxford-AstraZeneca *n f*; Vaxzevria *n f*
en AstraZeneca vaccine *n*; Oxford-AstraZeneca vaccine *n*; Vaxzevria *n*
fr vaccin AstraZeneca *n m*; vaccin Oxford-AstraZeneca *n m*; Vaxzevria *n m*
pt vacina AstraZeneca *n f*
pt *[PT]* vacina Oxford *n f*; Vaxzevria *n f*
pt *[BR]* vacina de Oxford *n f*; vacina Oxford-AstraZeneca *n f*
nl AstraZeneca *n*; AstraZeneca-vaccin *n*
ar لقاح أسترازينيكا

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 de vectors vírics preparada amb adenovirus atenuat de ximpanzé, que introdueix en l'organisme el material genètic que expressa la proteïna S del SARS-CoV-2.

Nota: La vacuna AstraZeneca s'administra per via intramuscular i són necessàries dues dosis per a completar la pauta de vacunació. Està autoritzada a l'Estat espanyol. És d'origen biotecnològic.

V

691 **vacuna BBIBP-CorV** *n f*

oc vacuna BBIBP-CorV *n f*
eu BBIBP-CorV txerto *n*
gl vacina BBIBP-CorV *n f*
es vacuna BBIBP-CorV *n f*
en BBIBP-CorV vaccine *n*; Sinopharm BIBP COVID-19 vaccine *n*
fr vaccin BBIBP-CorV *n m*
pt vacina BBIBP-CorV *n f*; BBIBP-CorV *n f*
pt *[BR]* vacina da Sinopharm *n f*
nl BBIBP-CorV-vaccin *n*; BBIBP-CorV *n*
ar BBIBP-CORV لقاح

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 que conté el SARS-CoV-2 inactivat mitjançant propiolactona beta, la qual s'uneix a l'RNA víric i n'evita la replicació però deixa la proteïna S intacta.

Nota: La vacuna BBIBP-CorV s'administra per via intramuscular i són necessàries dues dosis per a completar la pauta de vacunació. No està autoritzada a l'Estat espanyol. És d'origen biotecnològic.

692 **vacuna CanSino** *n f*
sigla **Ad5-nCoV** *n f*
den. com. **Convidecia** *n f*

oc vacuna CanSino *n f*; Ad5-nCoV *n f*; Convidecia *n f*
eu Ad5-nCoV *n*; CanSino txerto *n*; Convidecia *n*
gl vacina Convidecia *n f*; Ad5-nCov *n f*; Convidecia *n f*
es vacuna CanSino *n f*; Ad5-nCoV *n f*; Convidecia *n f*
en CanSino vaccine *n*; Ad5-nCoV *n*; Convidecia *n*
fr vaccin CanSino *n m*; Ad5-nCoV *n m*; Convidecia *n m*
pt vacina CanSino *n f*; Ad5-nCoV *n m f*
pt *[PT]* vacina Convidecia *n*; Convidecia *n f*
nl CanSino-vaccin *n*; Ad5-nCoV *n*
ar Ad5-nCoV لقاح كانسينو؛ لقاح كونفيديسيا

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 de vectors vírics no replicatius preparada amb adenovirus humà Ad5, que introdueix en l'organisme el material genètic que expressa la proteïna S del SARS-CoV-2.

Nota: La vacuna CanSino s'administra per via intramuscular i és necessària una dosi per a completar la pauta de vacunació. No està autoritzada a l'Estat espanyol. És d'origen biotecnològic.

693 **vacuna contra la COVID-19** *n f*
sin. **vacuna anti COVID-19** *n f*

694 **vacuna CureVac** *n f*
sin. **zorecimeran** *n f*
sigla **CVnCoV** *n f*

oc vacuna CureVac *n f*; zorecimeran *n f*; CVnCoV *n f*
eu CureVac txerto *n*; zorezimeran *n*; CVnCoV *n*
gl vacina CureVac *n f*; zorecimerán *n f*; CVnCoV *n f*
es vacuna CureVac *n f*; zorecimerán *n f*; CVnCoV *n f*
en CureVac vaccin *n*; zorecimeran *n*; CVnCoV *n*
fr vaccin CureVac *n m*; zoréciméran *n m*; CVnCoV *n m*
pt zorecimeran *n m*
pt *[PT]* CVnCoV *n f*; vacina CureVac *n f*
nl CureVac-vaccin *n*; zorecimeran *n*; CVnCoV *n*
ar زوريسيميران - لقاح كيورفاك

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 que utilitza l'RNA missatger codificador de la proteïna S del SARS-CoV-2.

Nota: 1. L'empresa farmacèutica ha aturat recentment el desenvolupament clínic de la vacuna CureVac. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *zorecimeran* és la forma catalana corresponent a la DCI.

695 **vacuna d'ARN missatger** *n f*
veg. **vacuna d'RNA missatger** *n f*

696 **vacuna d'ARNm** *n f*
veg. **vacuna d'RNA missatger** *n f*

697 **vacuna d'mRNA** *n f*
veg. **vacuna d'RNA missatger** *n f*

698 **vacuna d'RNA missatger** *n f*
sin. compl. **vacuna d'ARN missatger** *n f*; **vacuna d'ARNm** *n f*; **vacuna d'mRNA** *n f*

oc vacuna d'RNA messatgèr *n f*
eu RNAm-n oinarritutako txerto *n*; RNAm-txerto *n*
gl vacina de ARN mensaxeiro *n f*; vacina de ARNm *n f*; vacina de mRNA *n f*; vacina de RNA mensaxeiro *n f*
es vacuna de ácido ribonucleico mensajero *n f*; vacuna de ARN mensajero *n f*; vacuna de ARNm *n f*; vacuna de mRNA *n f*
en messenger ribonucleic acid vaccine *n*; messenger RNA vaccine *n*; mRNA vaccine *n*
fr vaccin à acide ribonucléique messager *n m*; vaccin à ARN messager *n m*; vaccin à ARNm *n m*
pt vacina de RNA mensageiro *n f*
pt *[PT]* vacina ARNm *n f*; vacina de ARN mensageiro *n f*; vacina mRNA *n f*
nl boodschapper-RNA-vaccin *n*; messenger-RNA-vaccin *n*; mRNA-vaccin *n*
ar لقاح الحمض النووي الريبي الناقل

PREVENCIÓ. Vacuna preparada mitjançant tècniques d'enginyeria genètica amb una cadena d'RNA missatger sintetitzat a partir del codi genètic d'un agent patogen, amb l'objectiu que l'organisme vacunat sintetitzi una proteïna innòcua d'aquest agent, la qual funciona com a antigen i activa el sistema immunitari.

Nota: Són exemples de vacunes d'RNA missatger les vacunes anti COVID-19 Pfizer/BioNtech i Moderna.

699 **vacuna de Wuhan** *n f*
veg. **vacuna VeroCell** *n f*

700 **vacuna Gamaleya** *n f*
sin. **Gam-COVID-Vac** *n f*

701 **vacuna Janssen** *n f*
sin. **vacuna Johnson & Johnson** *n f*

oc vacuna Janssen *n f*; vacuna Johnson & Johnson *n f*
eu Janssen txerto *n*; Johnson & Johnson txerto *n*
gl vacina Janssen *n f*; vacina Johnson & Johnson *n f*
es vacuna Janssen *n f*; vacuna Johnson & Johnson *n f*
en Janssen vaccine *n*; Johnson & Johnson vaccine *n*; COVID-19 Vaccine Janssen *n*; Janssen COVID-19 vaccine *n*
fr vaccin Janssen *n m*; vaccin Johnson & Johnson *n m*
pt *[PT]* vacina Janssen *n f*; vacina Johnson & Johnson *n f*
pt *[BR]* vacina da Janssen *n f*
nl Janssen-vaccin *n*; Janssen *n*
ar لقاح جانسن؛ لقاح جانسن أند جانسن

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 de vectors vírics no replicatius preparada amb adenovirus humà Ad26, que introdueix en l'organisme el material genètic que expressa la proteïna S del SARS-CoV-2.

Nota: La vacuna Janssen s'administra per via intramuscular i és necessària una dosi per a completar la pauta de vacunació. Està autoritzada a l'Estat espanyol. És d'origen biotecnològic.

702 **vacuna Johnson & Johnson** *n f*
sin. **vacuna Janssen** *n f*

703 **vacuna Moderna** *n f*
sin. **elasomeran** *n f*

704 **vacuna NovaVax** *n f*
veg. **NVX-CoV2373** *n f*

705 **vacuna Oxford-AstraZeneca** *n f*
veg. **vacuna AstraZeneca** *n f*

706 **vacuna Pfizer/BioNTech** *n f*
sin. **tozinameran** *n f*

707 **vacuna preventiva** *n f*
sin. compl. **vacuna profilàctica** *n f*

oc vacuna preventiva *n f*; vacuna profilactica *n f*
eu prebentzio-txerto *n*; txerto profilaktiko *n*
gl vacina preventiva *n f*; vacina profiláctica *n f*
es vacuna preventiva *n f*; vacuna profiláctica *n f*
en preventive vaccine *n*; prophylactic vaccine *n*
fr vaccin préventif *n m*; vaccin prophylactique *n m*
pt vacina preventiva *n f*
pt *[PT]* vacina profilática *n f*
nl preventief vaccinn *n*; profylactisch vaccin *n*
ar مطعوم وقائي؛ لقاح وقائي

PREVENCIÓ. Vacuna emprada per a produir una resposta immunitària concreta en la prevenció de malalties infeccioses, abans que puguin afectar un organisme.

708 **vacuna profilàctica** *n f*
veg. **vacuna preventiva** *n f*

709 **vacuna Sinovac** *n f*
den. com. **CoronaVac** *n f*

oc vacuna Sinovac *n f*; CoronaVac *n f*
eu Sinovac txerto *n*; CoronaVac *n*
gl vacina CoronaVac *n f*; vacina Sinovac *n f*; CoronaVac *n f*
es vacuna Sinovac *n f*; CoronaVac *n f*
en Sinovac COVID-19 vaccin *n*; Sinovac vaccin *n*; CoronaVac *n*
fr vaccin Sinovac *n m*; CoronaVac *n m*
pt vacina CoronaVac *n f*; CoronaVac *n f*
pt *[PT]* vacina Sinovac *n f*
pt *[BR]* vacina do Butatan *n f*
nl CoronaVac-vaccin *n*; Sinovac-vaccin *n*; CoronaVac *n*
ar لقاح سينوفاك

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 que conté el SARS-CoV-2 inactivat mitjançant propiolactona beta, la qual s'uneix a l'RNA víric i n'evita la replicació però deixa la proteïna S intacta.

Nota: La vacuna Sinovac s'administra per via intramuscular i són necessàries dues dosis per a completar la pauta de vacunació. No està autoritzada a l'Estat espanyol. És d'origen biotecnològic.

710 **vacuna VeroCell** *n f*
sin. compl. **vacuna de Wuhan** *n f*

oc vacuna de Wuhan *n f;* vacuna VeroCell *n f*
eu VeroCell txerto *n*; Wuhan txerto *n*
gl vacina de Wuhan *n f*; vacina verocell *n f*; vacina VeroCell *n f*
es vacuna de Wuhan *n f*; vacuna VeroCell *n f*
en VeroCell vaccine *n*; Wuhan vaccine *n*
fr vaccin de Wuhan *n m*; vaccin VeroCell *n m*
pt vacina de Wuhan *n f*; vacina VeroCell *n f*; vacina verocell *n f*
nl Vero Cell-vaccin *n*
ar لقاح فيروسيل

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 preparada amb SARS-CoV-2 inactivat.

Nota: La vacuna VeroCell s'administra per via intramuscular i són necessàries dues dosis per a completar la pauta de vacunació. No està autoritzada a l'Estat espanyol. És d'origen biotecnològic.

711 **vacuna vírica** *n f*
sin. compl. **vacuna antivírica** *n f*

oc vacuna antivirica *n f*; vacuna virica *n f*
eu birusen kontrako txerto *n*; txerto antibiral *n*; txerto antibiriko *n*
gl vacina antivírica *n f*; vacina vírica *n f*
es vacuna antiviral *n f*; vacuna antivírica *n f*; vacuna viral *n f*; vacuna vírica *n f*
en viral vaccine *n*; virus vaccine *n*
fr vaccin antiviral *n m*; vaccin viral *n m*
pt *[PT]* vacina antiviral *n f*; vacina vírica *n f*

pt *[BR]* vacina de vírus *n f*
nl vectorvaccin *n*; viraal vaccin *n*; virusvaccin *n*
ar مطعوم فيروسي

PREVENCIÓ. Vacuna preparada amb un antigen d'origen víric, capaç d'originar la formació d'anticossos contra la infecció vírica corresponent.

712 **vacunació** *n f*
sin. compl. **immunització activa** *n f*; **vaccinació** *n f*

oc immunizacion activa *n f*; vaccinacion *n f*; vacunacion *n f*
eu txertaketa *n*
gl inmunización activa *n f*; vacinación *n f*
es vacunación *n f*
en vaccination *n;* vax *n*
fr vaccination *n f*
pt vacinação *n f*
pt *[PT]* imunização *n f*
nl inenting *n*; vaccinatie *n*
ar تلقيح

PREVENCIÓ. Administració d'una vacuna a un ésser humà o a un animal amb la finalitat de potenciar una resposta immunitària específica concreta contra un agent extern o un tumor propi.

Nota: 1. La vacunació és una forma d'immunització específica artificial activa.

2. Segons els tipus de vacuna, es poden emprar diverses vies d'administració: intradèrmica, subcutània, intramuscular, oral o nasal.

713 **vacunació primària** *n f*
veg. **primovacunació** *n f*

714 **vafidemstat** *n m*

oc vafidemstat *n m*
eu bafidemstat *n*
gl vafidemstat *n m*
es vafidemstat *n m*
en vafidemstat *n*
fr vafidemstat *n m*
pt vafidemstat *n m*
nl vafidemstat *n*
ar فافيديمستات

CAS 1357362-02-7

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador en investigació optimitzat per al sistema nerviós central, que redueix el deteriorament cognitiu i la neuroinflamació, i presenta efectes neuroprotectors mitjançant la inhibició de la histona desmetilasa 1A específica de la lisina.

Nota: 1. El vafidemstat s'estudia en models preclínics i clínics de la malaltia d'Alzheimer, l'esclerosi múltiple i altres trastorns psiquiàtrics. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.

2. La denominació *vafidemstat* és la forma catalana corresponent a la DCI.

715 **variant** *n f*
sin. compl. **variant vírica** *n f*

oc varianta *n f*
eu aldaera *n*
gl variante *n f*; variante viral *n f*
es variante *n f*; variante vírica *n f*
en variant *n*; viral variant *n*; virus variant *n*
fr variant *n m*; variant viral *n m*
pt variante *n f*; variante virale *n f*
nl variant *n*; virale variant *n*
ar سلالة متحور

ETIOPATOGÈNIA. Aïllat víric amb una seqüència genòmica diferent de la del virus de referència, amb un nombre relativament baix d'aminoàcids afectats.

Nota: Des que va aparèixer el SARS-CoV-2 se n'han descrit diverses variants, amb mutacions del genoma que afecten sobretot la proteïna S, la regió d'unió amb el receptor o altres proteïnes víriques.

716 **variant d'interès** *n f*
sigla **VOI** *n f*

oc varianta d'interès *n f*
eu intereseko aldaera *n*; VOI *n*
gl variante de interese *n f*; VOI *n f*
es variante de interés *n f*; VOI *n f*
en variant of interest *n*; VOI *n*
fr variant à suivre *n m*; variant d'intérêt *n m*; VOI *n m*
pt variante de interesse *n f*; VOI *n f*
nl belangwekkende variant *n*; interessante variant *n*; variant van belang *n*; VOI *n*
ar سلالة جديرة بالدراسة

ETIOPATOGÈNIA. Variant del SARS-CoV-2 que, en comparació amb un aïllat víric de referència, té un genoma amb mutacions que causen efectes fenotípics establerts o sospitats i, o bé ha estat identificada com a causant de múltiples casos de transmissió comunitària o detectada en múltiples països, o bé ha estat classificada en aquesta categoria per l'OMS.

Nota: 1. Les variants d'interès, d'acord amb les indicacions de l'OMS, és recomanable anomenar-les amb el nom de lletres de l'alfabet grec quan apareixen en textos de salut pública, divulgatius o periodístics. En textos especialitzats és aconsellable mantenir la designació amb la codificació de llinatges vírics escollida. En tots els casos es recomana no fer servir el nom del lloc on s'ha descobert la variant.

Així, la *variant zeta* correspon a la designada amb la seqüència P.2 , que es va detectar per primer cop al Brasil l'abril de 2020. S'aconsella no utilitzar l'expressió *variant brasilera*.

2. La sigla *VOI* correspon a l'anglès *variant of interest* ('variant d'interès').

717 **variant de preocupació** *n f*
veg. **variant preocupant** *n f*

718 **variant preocupant** *n f*
sin. compl. **variant de preocupació** *n f*
sigla **VOC** *n f*

oc varianta preocupanta *n f*
eu aldaera kezkagarri *n*; VOC *n*
gl variante de preocupación *n f*; variante preocupante *n f*; VOC *n f*
es variante de preocupación *n f*; variante preocupante *n f*; VOC *n f*
en variant of concern *n*; VOC *n*
fr variant préoccupant *n m*; VOC *n m*
pt variante de preocupação *n f*; VOC *n f*
nl zorgelijke variant *n*; zorgwekkende variant *n*; VOC *n*
ar سلالة مقلقة

ETIOPATOGÈNIA. Variant d'interès del SARS-CoV-2 que, en un estudi comparatiu, s'ha demostrat que està associada amb un o més canvis significatius per a la salut pública global, com ara un increment en la transmissibilitat, un increment en la virulència o la clínica, o una disminució de l'efectivitat dels mètodes diagnòstics, les vacunes o la terapèutica en ús.

Nota: 1. Les variants preocupants, d'acord amb les indicacions de l'OMS, és recomanable anomenar-les amb el nom de lletres de l'alfabet grec quan apareixen en textos de salut pública, divulgatius o periodístics. En textos especialitzats és aconsellable mantenir la designació amb la codificació de llinatges vírics escollida. En tots els casos es recomana no fer servir el nom del lloc on s'ha descobert la variant.

Així, la *variant òmicron* correspon a la designada amb la seqüència B.1.1.529, que es va detectar per primer cop al continent africà el novembre de 2021. S'aconsella no utilitzar l'expressió *variant sud-africana*.

2. La sigla *VOC* correspon a l'anglès *variant of concern* ('variant preocupant').

719 **variant vírica** *n f*
veg. **variant** *n f*

720 **Vaxzevria** *n f*
veg. **vacuna AstraZeneca** *n f*

721 **velocitat reproductiva bàsica** *n f*
sin. compl. **nombre reproductiu bàsic** *n m*

oc velocitat reproductiva basica *n f*
eu oinarrizko erreprodukzio-zenbaki *n*; R_0 zenbaki *n*
gl número reprodutivo básico *n m*; velocidade reprodutiva básica *n f*
es número básico de reproducción *n m*; número reproductivo básico *n m*
en basic reproduction number *n*; basic reproductive rate *n*
fr taux de reproduction de base *n m*
pt número básico de reprodução *n m*
pt *[BR]* número reprodutivo básico *n m*; taxa básica de reprodução *n f*
nl basaal reproductiegetal *n*; basisreproductiegetal *n*
ar نسبة التكاثر الأساسية؛ رقم الاستنساخ الأساسي
sbl R_0

EPIDEMIOLOGIA. Mesura del nombre d'infeccions produïdes, com a mitjana, per un individu infectat en el moment que s'inicia una possible epidèmia.

Nota: El valor de $R_0 = 1$ es considera el llindar que, quan se supera, indica l'existència d'un brot epidèmic.

722 **velocitat reproductiva efectiva** *n f*

oc velocitat reproductiva efectiva *n f*
eu erreprodukzio-abiadura efektibo *n*
gl velocidade reprodutiva efectiva *n f*
es velocidad reproductiva efectiva *n f*
en effective reproduction number *n*; effective reproduction rate *n*; net reproductive rate *n*
fr taux de reproduction effectif *n m*; taux de reproduction net *n m*
pt *[PT]* número efetivo de reprodução *n m*
pt *[BR]* taxa de reprodução efetiva *n f*
nl effectief reproductiegetal *n*
ar سرعة التكاثر الفعالة؛ سرعة الاستنساخ الفعالة
sbl R_t

EPIDEMIOLOGIA. Mesura del nombre d'infeccions produïdes, com a mitjana, per un individu infectat un cop ha començat una epidèmia.

Nota: La velocitat reproductiva efectiva indica la velocitat de propagació de l'epidèmia en l'instant de temps *t*. Si el valor de R_t és igual o més gran que 1, l'epidèmia es continua propagant; si R_t és menor que 1, l'epidèmia tendeix a remetre.

723 **velocitat reproductiva empírica** *n f*

oc velocitat reproductiva empirica *n f*
eu erreprodukzio-abiadura enpiriko *n*
gl velocidade reprodutiva empírica *n f*
es velocidad reproductiva empírica *n f*
en empirical reproduction number *n*
pt *[BR]* taxa de reprodução empírica *n f*
nl empirisch reproductiegetal *n*
ar سرعة التكاثر التجريبية؛ سرعة الاستنساخ التجريبية
sbl ρ

EPIDEMIOLOGIA. Velocitat reproductiva efectiva determinada empíricament per càlcul directe a partir de les dades del nombre de persones contagiades al llarg del temps.

Nota: La velocitat reproductiva empírica, en el cas de la COVID-19, es calcula com a quocient entre la mitjana dels infectats els darrers tres dies i els infectats de cinc dies enrere, també com a mitjana de tres dies.

724 **ventilació** *n f*

oc ventilacion *n f*
eu aireztapen *n*
gl ventilación *n f*
es ventilación *n f*
en ventilation *n*
fr ventilation *n f*
pt ventilação *n f*

nl luchtverversing *n*; ventilatie *n*
ar تنفس

PREVENCIÓ. Renovació de l'aire que hi ha en un espai tancat mitjançant la creació d'un corrent, especialment per a fer-hi entrar aire de fora i treure'n el viciat.

725 **ventilació mecànica** *n f*
veg. **respiració artificial** *n f*

726 **via d'administració** *n f*
oc via d'administracion *n f*
eu emateko bide *n*
gl vía de administración *n f*
es vía de administración *n f*
en route of administration *n*
fr voie d'administration *n f*
pt via de administração *n f*
nl toedieningswijze *n*
ar طريقة تناول الدواء

TRACTAMENT. Forma i punt d'introducció d'un medicament, d'un aliment o d'un medi de contrast radiològic en un organisme.

727 **vidofludimús** *n m*
oc vidofludimús *n m*
eu vidofludimus *n*
gl vidofludimus *n m*
es vidofludimús *n m*
en vidofludimus *n*
fr vidofludimus *n m*
pt *[PT]* vidofludimus *n m*
nl vidofludimus *n*
ar فيدوفليموس

CAS 717824-30-1

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació amb accions d'immunomodulador, antiinflamatori i antivíric que actua inhibint l'enzim dihidroorat-deshidrogenasa.

Nota: 1. El vidofludimús està en procés d'avaluació com a possible tractament en l'esclerosi múltiple, la colitis ulcerosa i la colangitis esclerosant primària. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19, en monoteràpia o en combinació amb l'oseltamivir. És d'origen sintètic.

2. La denominació *vidofludimús* és la forma catalana corresponent a la DCI.

728 **viricida** *n m*
oc viricida *n m*
eu birizida *n*
gl viricida *n m*
es viricida *n m*
en viricide *n*; virucide *n*
fr virocide *n m*; virucide *n m*
pt viricida *n m*
nl viricide *n*; virusdodend geneesmiddel *n*; virusdodend middel *n*
ar قاتل؛ القضاء على الفيروس

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac o agent que destrueix un virus.

729 **virió** *n m*
oc virion *n m*
eu birion *n*
gl virión *n m*
es virión *n m*
en virion *n*
fr virion *n m*
pt *[PT]* partícula viral *n f*; virião *n m*
pt *[BR]* vírion *n m*
nl virion *n*; virusdeeltje *n*
ar جسيم المُعدي

ETIOPATOGÈNIA. Partícula vírica completa que representa la fase extracel·lular i infecciosa d'un virus.

730 **virulència** *n f*

oc viruléncia *n f*
eu birulentzia *n*
gl virulencia *n f*
es virulencia *n f*
en virulence *n*
fr virulence *n f*
pt virulência *n f*
nl virulentie *n*
ar شدة انتشار

ETIOPATOGÈNIA. Grau de patogenicitat entre les diferents soques de microorganismes que componen una espècie.

Nota: La *virulència* és un atribut quantitatiu, a diferència de la *patogenicitat*, que és un atribut qualitatiu, per bé que molt sovint ambdós termes es fan servir com a sinònims.

731 **virus** *n m*

oc virus *n m*
eu birus *n*
gl virus *n m*
es virus *n m*
en virus *n*
fr virus *n m*
pt vírus *n m*
nl virus *n*
ar فيروس

ETIOPATOGÈNIA. Microorganisme acel·lular paràsit obligat de plantes, animals i bacteris, format per un sol tipus d'àcid nucleic, DNA o RNA, envoltat d'una càpsida proteica i, en alguns casos, d'un embolcall, que utilitza la maquinària biosintètica de la cèl·lula hoste per a multiplicar-se.

732 **virus de la COVID-19** *n m*
veg. **coronavirus 2 de la síndrome respiratòria aguda greu** *n m*

733 **visera de protecció** *n f*
veg. **pantalla facial** *n f*

734 **VOC** *n f*
veg. **variant preocupant** *n f*

735 **VOI** *n f*
veg. **variant d'interès** *n f*

736 **voliac** *n m*
veg. **ratapinyada** *n f*

737 **vòmit** *n m*
sin. compl. **èmesi** *n f*

oc vomèc *n m*
eu emesi *n*; gorako *n*
gl émese *n f*; vómito *n m*
es emesis *n f*; vómito *n m*
en emesis *n*; vomiting *n*
fr vomissement *n m*
pt vômito *n m*
pt *[PT]* emese *n f*
nl braken *n*; emesie *n*; overgeven *n*; vomeren *n*; vomitus *n*
ar قيئ؛ تقيئ

CLÍNICA. Expulsió convulsiva del contingut de l'estómac per la boca.

738 **vorapaxar** *n m*

oc vorapaxar *n m*
eu borapaxar *n*
gl vorapaxar *n m*
es vorapaxar *n m*
en vorapaxar *n*
fr vorapaxar *n m*
pt vorapaxar *n m*
nl vorapaxar *n*
ar فورباكسار

CAS 618385-01-6

V

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiagregant plaquetari que antagonitza el receptor plaquetari de la trombina PAR-1 i n'impedeix tant l'activació com el reclutament de plaquetes.

Nota: 1. El vorapaxar s'empra en la reducció de les trombosis en pacients amb antecedents d'infart de miocardi o malalties arterials perifèriques. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *vorapaxar* és la forma catalana corresponent a la DCI.

X

739 **xoc** *n m*

sin. compl. **col·lapse cardiocirculatori** *n m*

oc chòc *n m*; colapse cardiocirculatòri *n m*; shòck *n m*
eu shock *n*
gl choque *n m*; colapso cardiocirculatorio *n m*
es choque *n m*
en shock *n*
fr choc *n m*
pt choque *n m*
pt *[PT]* colapso circulatório *n m*
nl shock *n*
ar صدمة

CLÍNICA. Síndrome transitòria, de caràcter dinàmic i progressiu, en la qual, per l'existència d'un volum de sang circulant insuficient o per una distribució anormal del cabal cardíac, l'afluència sanguínia en els teixits disminueix fins a valors inferiors a les necessitats mínimes per a un metabolisme oxidatiu.

Nota: El xoc es manifesta clínicament per signes d'irrigació perifèrica insuficient (pal·lidesa, cianosi, suor freda, etc.), descens de la tensió arterial, amb taquicàrdia i pols filiforme, disminució de la funció renal, nàusees i set. Una vegada iniciat el xoc, l'organisme respon amb una reacció compensadora (taquicàrdia, vasoconstricció, derivació de la sang per les fístules arteriovenoses, etc.) que origina una disminució del retorn venós amb la conseqüent caiguda del volum cardíac que, en darrer terme, no fa sinó tancar el cercle viciós del xoc.

Z

740 **zilucoplan** *n m*

oc zilucoplan *n m*
eu zilukoplan *n*
gl zilucoplán *n m*
es zilucoplán *n m*
en zilucoplan *n*
fr zilucoplan *n m*
pt zilucoplan *n m*
nl zilucoplan *n*
ar زيلوكويلان

CAS 1841136-73-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació basat en un pèptid macrolític que atura la resposta immunitària innata i que inhibeix la via del complement i la formació del complex d'atac de la membrana, de manera que evita la destrucció d'eritròcits.

Nota: 1. El zilucoplan està en procés d'avaluació com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *zilucoplan* és la forma catalana corresponent a la DCI.

741 **zoonosi** *n f*

oc zoonòsi *n f*
eu zoonosi *n*
gl zoonose *n f*
es zoonosis *n f*
en zoonosis *n*
fr zoonose *n f*
pt zoonose *n f*
nl zoönose *n*
ar من مصدر حيواني

ETIOPATOGÈNIA. Malaltia infecciosa que es transmet de manera natural dels animals a l'espècie humana i viceversa.

Nota: Són exemples de zoonosis la COVID-19, la brucel·losi o la leishmaniosi.

742 **zoonòtic -a** *adj*

oc zoonotic -a *adj*
eu zoonotiko *adj*
gl zoonótico -a *adj*
es zoonótico -ca *adj*
en zoonotic *adj*
fr zoonotique *adj*
pt zoonótico *adj*
nl zoönotisch -e *adj*
ar منقول من الحيوانات

ETIOPATOGÈNIA. Relatiu o pertanyent a la zoonosi.

743 **zorecimeran** *n m*
sin. **vacuna CureVac** *n f*

Índex temàtic català

Conceptes generals

ACA, 1
assaig aleatoritzat, 45
assaig amb cegament, 46
assaig amb cegament doble, 47
assaig amb cegament triple, 48
assaig clínic, 49
assaig clínic aleatoritzat, 50
assaig comunitari, 51
assaig d'intervenció comunitària, 52
cèl·lula B, 110
cèl·lula T, 111
citocina, 114
defenses, 170
esdeveniment advers, 228
estudi clínic, 237
estudi d'exploració terapèutica, 238
estudi d'ús terapèutic, 239
estudi de confirmació terapèutica, 240
estudi de farmacologia humana, 241
estudi de fase 0, 242
estudi de fase I, 243
estudi de fase II, 244
estudi de fase III, 245
estudi de fase IV, 246
estudi de microdosi, 247
estudi preclínic, 248
fase IV, 267
immune, 328, 329
immunitari -ària, 330
immunitat, 331
immunitat activa, 332
immunitat adaptativa, 333
immunitat adquirida, 334
immunitat congènita, 336
immunitat específica, 339
immunitat específica artificial, 340
immunitat específica espontània, 341
immunitat específica intencionada, 342
immunitat específica natural, 343
immunitat específica no intencionada, 344
immunitat específica passiva, 345
immunitat inespecífica, 346
immunitat innata, 347
immunitat natural, 348
immunització, 349
immunogen -ògena, 352
immunogenicitat, 353
immunològic -a, 357, 358
limfòcit, 391
limfòcit B, 392
limfòcit de memòria, 393
limfòcit T, 394
macròfag, 399
placebo, 493
tempesta de citocines, 638

Epidemiologia

agrupament, 13
aplanar la corba, 36
bombolla, 71
bombolla ampliada, 72
bombolla de convivència, 73
brot epidèmic, 83
cadena de transmissió, 85
cadena epidemiològica, 86
cas, 98
cas confirmat, 99
cas descartat, 100
cas índex, 101
cas possible, 102
cas sospitós, 103
col·lectiu vulnerable de risc, 125
contacte, 137
contacte estret, 138
control, 146
corba de contagis, 149
corba epidèmica, 150
desconfinament, 172
desescalada, 173
desescalament, 174
emergència sanitària, 210
endèmia, 215
epidèmia, 221
epidemiologia, 222
erradicació, 225
estacionalitat, 234
estadi d'incubació, 235
excés de mortalitat, 250
excés de morts, 251
factor de risc, 257
fase de contenció, 265
fase de mitigació, 266
fòmit, 281
GCE, 286
grup bombolla, 299
grup de convivència, 300
grup de convivència ampliada, 301
grup de convivència estable, 302
grup de risc, 303
IA, 323
immunitat col·lectiva, 335
immunitat de comunitat, 337
immunitat de grup, 338
incidència, 362
incidència acumulada, 363
incubació, 364
índex de letalitat, 365
índex de mortalitat, 366
latència, 386
memòria immunitària, 421
mortalitat, 432
nombre reproductiu bàsic, 447
OMS, 452
onada, 453
onada epidèmica, 454
Organització Mundial de la Salut, 457
pacient zero, 462
pandèmia, 463
passaport d'immunitat, 467
passaport immunitari, 468
passaport immunològic, 469
període d'incubació, 478
període d'infecció, 479
període de latència, 480
període de reacció, 481
període latent, 482
pic de contagis, 489
pic epidèmic, 490
població diana, 497
població objectiu, 498
població sentinella, 499

prevalença, 503
rastreig de contactes, 541
rastrejador de contactes | rastrejadora de contactes, 542
rebrot epidèmic, 554
rebrotada epidèmica, 555
recerca de contactes, 558
salut pública, 582
seroprevalença, 595
sindèmia, 607
supercontagiador -a, 624
superpropagador -a, 625
susceptible, 627
taxa bruta de mortalitat, 632
taxa de contagi, 633
taxa de letalitat, 634
taxa de mortalitat, 635
traçabilitat, 662
transmissible, 665
transmissió comunitària, 667
transmissió horitzontal, 668
transmissió vertical, 669
velocitat reproductiva bàsica, 721
velocitat reproductiva efectiva, 722
velocitat reproductiva empírica, 723

Etiopatogènia

àcid desoxiribonucleic, 3
àcid ribonucleic, 4
ADN, 9
aerosol, 10
agent biològic, 11
aïllat, 15
aïllat víric, 16
anticòs, 28
antigen, 29
ARN, 38
ARN missatger, 39
ARNm, 40
càpsida, 92
civeta, 115
coronavirus, 152
coronavirus 2 de la síndrome respiratòria aguda greu, 153
coronavirus associat a la MERS, 154
coronavirus associat a la SARS, 155
coronavirus de la COVID-19, 156
coronavirus de la MERS, 157
coronavirus de la SARS, 158
DNA, 194
embolcall, 208
espícula, 233
fagocitosi, 258
gat d'algàlia, 285
genoma, 291
gota de Flügge, 294
goteta, 295
goteta respiratòria, 296
gotícula respiratòria, 297
hostatger, 319
hoste, 320
hoste intermediari, 321
inflamació, 373
interferó, 378
MERS-CoV, 424
mRNA, 437
muriac, 439
muricec, 440
mutació, 441
pangolí, 464
paràsit, 466
patogen -ògena, 470
patogenicitat, 471
peplòmer, 477
proteïna de l'espícula, 512
proteïna espícula, 513
proteïna estructural, 514
proteïna S, 515
ratapenada, 543
ratapinyada, 544
ratpenat, 545
ratpenat de ferradura petit, 546
reservori, 567
resposta immunitària, 570
retrovirus, 571
RNA, 576
RNA missatger, 577
salt d'espècie, 579
SARS-CoV, 586
SARS-CoV-2, 587
serotip, 597
serotipus, 598
serovar, 599
soca, 615
transmissió, 666
variant, 715
variant d'interès, 716
variant de preocupació, 717
variant preocupant, 718
variant vírica, 719
virió, 729

virulència, 730
virus, 731
virus de la COVID-19, 732
VOC, 734
VOI, 735
voliac, 736
zoonosi, 741
zoonòtic -a, 742

Diagnòstic

automostra, 61
bastonet, 67
càrrega viral, 96
càrrega vírica, 97
casset, 106
compte hemàtic, 130
cribratge, 164
cultiu, 165
detecció precoç, 179
diagnosi, 181
diagnòstic, 182
dímer-D, 184
ELISA, 206
encebador, 214
enzimoimmunoassaig sobre fase sòlida, 219
escovilló, 227
exsudat bucofaringi, 254
exsudat nasofaringi, 255
fals negatiu, 262
fals positiu, 263
ferritina, 275
fibrinogen, 276
fluid bucofaringi, 279
fluid nasofaringi, 280
frotis, 282
hemograma, 305
història clínica, 318
IA, 323
immunocromatografia, 351
immunoglobulina, 354
immunoglobulina G, 355
immunoglobulina M, 356
intel·ligència artificial, 377
lactat-deshidrogenasa, 384
LDH, 387
limfocitopènia, 395
limfopènia, 396
marcador inflamatori, 404
mostra bucofaríngia, 433
mostra nasofaríngia, 434
mostra orofaríngia, 435
mostra rinofaríngia, 436
PCR, 474
proteïna C reactiva, 511
prova antigènica, 516
prova d'antígens, 517
prova de mostres agrupades, 518
prova de mostres combinades, 519
prova diagnòstica amb ELISA, 520
prova diagnòstica amb PCR, 521
prova diagnòstica ràpida, 522
prova immunològica, 523
prova PCR, 524
prova ràpida, 525
prova serològica, 526
RAC, 536
radiografia, 537
radiòmica, 538
raspallet, 540
reacció en cadena per la polimerasa, 550
recepció, acollida i classificació, 557
serologia, 594
sonda, 617
sonda molecular, 618
temps de protrombina, 640
temps de Quick, 641
test d'anticossos, 644
test d'antígens, 645
test immunològic, 646
test PCR, 647
test per agrupament de mostres, 648
test per combinació de mostres, 649
test ràpid, 650
test serològic, 651

testatge massiu, 652
títol d'anticossos, 653
triatge, 672

Clínica

agèusia, 12
anòsmia, 24
ansietat anticipatòria, 25
arrítmia, 41
asimptomàtic -a, 44
astènia, 53
autoinflamació, 60
bronqui, 79
bronquíol, 80
bronquiolitis, 81
bronquitis capil·lar, 82
cefalàlgia, 108
cefalea, 109
clínica, 117
coagulopatia, 120
col·lapse cardiocirculatori, 124
comorbiditat, 129
congestió nasal, 135
conjuntivitis, 136
contagi, 139
contagi directe, 140
contagi immediat, 141
contagi indirecte, 142
contagi mediat, 143
contagiositat, 144
covid, 159
covid-19, 160
COVID-19, 161
covid persistent, 162
COVID-19 persistent, 163
destret respiratori de l'adult, 177
destret respiratori del nadó, 178
diarrea, 183
disfonia, 186
displàsia alveolar congènita, 187
dispnea, 188
dolor toràcic, 196
èczema, 200
embòlia pulmonar, 209
èmesi, 211
esgotament, 229
esgotament mental, 230
exsudat, 253
falta de concentració, 264
fatiga, 268
fatiga mental, 269
fatiga pandèmica, 270
febre, 272
febrícula, 273
fibrosi, 277
greu, 298
hepatotoxicitat, 307
hipoestèsia gustativa, 311
hipoestèsia olfactòria, 312
hipogèusia, 313
hipoòsmia, 314
hipòsmia, 315
hipoxèmia, 316
hipòxia, 317
infecció, 367
infecció hospitalària, 368
infecció nosocomial, 369
infecció per gotetes, 370
infectologia, 371
infiltrat, 372
insomni, 376
mal de cap, 400
mal de costat, 401
mal de pit, 402
malaltia del coronavirus 2019, 403
mareig, 405
MERS, 423
miàlgia, 427
nàusea, 443

ofec, 451
penelló, 476
pernió, 484
perniosi, 485
picnocàrdia, 491
pneumònia, 495
pneumònia d'aspiració congènita, 496
policàrdia, 501
pròdrom, 509
pulmó de xoc, 527
pulmonia, 528
reacció general, 551
reacció local, 552
reacció sistèmica, 553
recaiguda, 556
recidiva, 559
recrudescència, 560
reinfecció, 563
SARS, 585
SDRA, 588
semiologia, 591
sèpsia, 592
seqüela, 593
signe, 602
símptoma, 604
simptomatologia, 605
sincropèxia, 606
síndrome del destret respiratori agut, 608
síndrome del destret respiratori de l'adult, 609
síndrome del destret respiratori del nadó, 610
síndrome post COVID-19, 611
síndrome respiratòria aguda greu, 612
síndrome respiratòria de l'Orient Mitjà, 613
SRAG, 622
tapament, 629
taquicàrdia, 630
taquisistòlia, 631
tos, 657
tos productiva, 658
tos seca, 659
traqueotomia, 670
trombe, 673
trombosi, 674
trombus, 675
urticària, 682
vòmit, 737
xoc, 739

Prevenció

Ad5-nCoV, 5
aïllament, 14
camussa antibaf, 89
careta, 93
càrrega antigènica, 95
casquet, 105
cobertura de vacunació, 121
cobertura vacunal, 122
Comirnaty, 127
confinament, 133
confinament perimetral, 134
contenció, 145
Convidecia, 148
CoronaVac, 151
CVnCoV, 166
desinfectant, 176
distància de seguretat, 190
distància física, 191
distanciament de seguretat, 192
distanciament físic, 193
dosi de record, 197
dosi de reforç, 198
efectivitat vacunal, 202
eficàcia vacunal, 203
eficiència vacunal, 204
elasomeran, 205
EPI, 220
equip de protecció individual, 223
equip de protecció personal, 224
fallada vacunal, 259
fallada vacunal primària, 260
fallada vacunal secundària, 261
Gam-COVID-Vac, 284
gel antisèptic, 287
gel desinfectant, 288
gel hidroalcohòlic, 289
gel higienitzant, 290
guant, 304
higiene, 309
higiene de mans, 310
immunització activa, 350
màscara, 406
màscara amb filtre de partícules, 408
màscara autofiltrant, 409
màscara FFP, 410
màscara higiènica, 411
màscara mèdica, 412
màscara quirúrgica, 413
mascareta, 414
mascareta higiènica, 416
mascareta quirúrgica, 417
mesura de contenció, 425
NVX-CoV2373, 449
pantalla facial, 465
pauta de vacunació, 472
pauta vacunal, 473
polaina, 500
primovacunació, 504
profilàctica, 510
quarantena, 532
quarantenar, 533
quarantenat -ada, 534
RAV, 547
reacció adversa a vacuna, 549
rentada de mans, 565
rentat de mans, 566
revaccinació, 572
revacunació, 573
Spikevax, 620
Sputnik V, 621
tovalloleta antibaf, 660
tozinameran, 661
vaccí, 685
vaccinació, 686

vacuna, 687
vacuna anti COVID-19, 688
vacuna antivírica, 689
vacuna AstraZeneca, 690
vacuna BBIBP-CorV, 691
vacuna CanSino, 692
vacuna contra la COVID-19, 693
vacuna CureVac, 694
vacuna d'ARN missatger, 695
vacuna d'ARNm, 696
vacuna d'mRNA, 697
vacuna d'RNA missatger, 698
vacuna de Wuhan, 699
vacuna Gamaleya, 700
vacuna Janssen, 701
vacuna Johnson & Johnson, 702
vacuna Moderna, 703
vacuna NovaVax, 704
vacuna Oxford-AstraZeneca, 705
vacuna Pfizer/BioNTech, 706
vacuna preventiva, 707
vacuna profilàctica, 708
vacuna Sinovac, 709
vacuna VeroCell, 710
vacuna vírica, 711
vacunació, 712
vacunació primària, 713
Vaxzevria, 720
ventilació, 724
visera de protecció, 733
zorecimeran, 743

Tractament

adequació de l'esforç terapèutic, 6
adequació de les actuacions sanitàries, 7
atenció al dol, 54
atenció domiciliària, 55
atenció hospitalària, 56
atenció primària, 57
cànula nasal, 91
careta, 94
comitè de bioètica, 128
distanàsia, 189
dol, 195
edatisme, 201
esperança de vida, 231
esperança de vida en bona salut, 232
extubació, 256
intubació, 380
justícia distributiva, 383
LET, 390
limitació de l'esforç terapèutic, 397
màscara, 407
mascareta, 415
monitoratge, 429
mort digna, 431
nebulització, 444
nebulitzador, 445
no inici de tractament, 446
obstinació terapèutica, 450
oxigenació, 460
oxigenoteràpia, 461
principi de beneficència, 505
principi de no-maleficència, 506
principi de precaució, 507
priorització, 508
punt d'injecció, 529
punt d'inoculació, 530
qualitat de vida, 531
QV, 535
rehabilitació respiratòria, 562
respiració artificial, 568
respirador, 569
sedació, 589
seroteràpia, 596
servei d'atenció de salut a domicili, 600
suport vital, 626
tractament amb oxigen, 663
tractament ambulatori, 664
UCI, 677
ulleres nasals, 678
unitat de cures intensives, 680
unitat de vigilància intensiva, 681
ús compassiu, 683
UVI, 684
ventilació mecànica, 725
via d'administració, 726

Principis actius

acalabrutinib, 2
ADG20, 8
alunacedasa alfa, 19
ambroxol, 20
AMY-101, 21
anakinra, 22
analgèsic, 23
antiàlgic, 26
antibiòtic, 27
antipirètic, 30
antiretroviral, 31
antitèrmic, 32
antiviral, 33
antivíric, 34
apilimod, 35
apremilast, 37
ARV, 42
ASC09F, 43
atibuclimab, 58
ATYR1923, 59
aviptadil, 63
azitromicina, 64
bamlanivimab, 65
baricitinib, 66
bemcentinib, 68
bevacizumab, 69
boceprevir, 70
brensocatib, 74
brequinar, 75
brincidofovir, 76
bromhexina, 77
broncodilatador, 78
budesonida, 84
camostat, 87
camrelizumab, 88
canakinumab, 90
casirivimab, 104
CD24Fc, 107
cenicriviroc, 112
ciclesonida, 113
clazakizumab, 116
clofazimina, 118
cloroquina, 119
cobicistat, 123
colquicina, 126
conestat alfa, 132
danoprevir, 167
darunavir, 168
dazcapistat, 169
deshidrodidemnina B, 175
dexametasona, 180
eculizumab, 199
emapalumab, 207
emtricitabina, 212
emvododstat, 213
enoxaparina, 216
enpatoran, 217
ensovibep, 218
etesevimab, 249
favipiravir, 271
fenofibrat, 274
fingolimod, 278
galidesivir, 283
gimsilumab, 292
goflikicept, 293
heparina, 306
hidroxicloroquina, 308
ibuprofèn, 324
icatibant, 325
IECA, 326
imdevimab, 327
inhibidor de l'enzim conversiu de l'angiotensina, 375
interferó beta, 379
lanadelumab, 385

lenzilumab, 388
leronlimab, 389
lopinavir, 398
MEDI 3506, 418
meplazumab, 422
metilprednisolona, 426
molnupiravir, 428
montelukast, 430
mupadolimab, 438
nafamostat, 442
OP-101, 455
opaganib, 456
oseltamivir, 458
otilimab, 459
pemziviptadil, 475
plitidepsina, 494
prednisolona, 502
rapamicina, 539
ravulizumab, 548
regdanvimab, 561
remdesivir, 564
ribavirina, 574
ritonavir, 575
ruxolitinib, 578
sarilumab, 584
selinexor, 590
siltuximab, 603
siròlimus, 614
sotrovimab, 619
subasumstat, 623
talidomida, 628
tenofovir, 643
tixagevimab, 654
tocilizumab, 656
TRV027, 676
umifenovir, 679
vafidemstat, 714
vidofludimús, 727
viricida, 728
vorapaxar, 738
zilucoplan, 740

Entorn social

alta, 17
alta mèdica, 18
autoritat sanitària, 62
comunicat mèdic d'alta, 131
convalescència, 147
delegat de prevenció | delegada de prevenció, 171
discapacitat, 185
ERTO, 226
estat d'alarma, 236
expedient de regulació temporal d'ocupació, 252
incapacitat, 359
incapacitat permanent, 360
incapacitat temporal, 361
infodèmia, 374
IP, 381
IT, 382
medicalitzar, 419
medicina avaluadora, 420
nova normalitat, 448
peritatge mèdic, 483
persona de risc per a la COVID-19, 486
persona especialment sensible a la COVID-19, 487
persona vulnerable a la COVID-19, 488
pla de contingència contra la COVID-19, 492
salut en el treball, 580
salut laboral, 581
sanitarització, 583
servei de prevenció, 601
socialització, 616
telemedicina, 636
teletreball, 637
temps de convalescència, 639
temps de recuperació, 642
toc de queda, 655
treball a distància, 671

Índexs bilingües

Índex occità

abstencion de tractament, 446
ACA, 45
acalabrutinib, 2
acid desoxiribonucleic, 3
acid ribonucleic, 4
acumulacion, 13
Ad5-nCoV, 692
adequacion des actuacions sanitàries, 7
ADG20, 8
aerosòl, 10
agent biologic, 11
agèusia, 12
agropacion, 13
agropament, 13
agut -uda, 298
aislat viric, 16
alunacedasa alfa, 19
ambroxol, 20
amòrsa, 214
AMY-101, 21
anakinra, 22
analgesic, 23
andicapat, 185
anòsmia, 24
ansietat anticipatòria, 25
antibiotic, 27
anticòs, 28
antigèn, 29
antipiretic, 30
antiretròvirau, 31
antitermic, 30
antivirau, 34
antiviric, 34
apilimod, 35
aplanar era corba, 36
apremilast, 37
ARN, 4
arrata-cauda, 544
arrata-cauda de herradura petita, 546
arritmia, 41
ARV, 31
ASC09F, 43
asimptomatic -a, 44
assag aleatorizat, 45
assag clinic, 49
assag clinic aleatorizat, 45
assag comunitari, 51
assag d'intervencion comunitària, 51
assag damb cegament, 46
astenia, 53
atencion ath dò, 54
atencion domiciliària, 55
atencion ematica, 305
atencion espitalària, 56
atencion primària, 57
atibuclimab, 58
ATYR1923, 59
autoinflamacion, 60
automòstra, 61
autoritat sanitària, 62
aviptadil, 63
azitromicina, 64
bambolha ampliada, 72
bambolha de convivéncia, 73
bamlanivimab, 65
baricitinib, 66
bastonet, 227
bemcentinib, 68
beneficéncia, 505
bevacizumab, 69
boceprevir, 70
brensocatib, 74
brequinar, 75
brincidofovir, 76

bromhexina, 77
broncodilatador, 78
broncodilatant, 78
bronqui, 79
bronquiòl, 80
bronquiolitis, 81
bronquitis capillar, 81
bròssa, 227
bròt epidemic, 83
budesonida, 84
cadia de transmission, 86
cadia epidemiologica, 86
caisheta, 106
camós antivapor, 660
camostat, 87
camrelizumab, 88
canakinumab, 90
cansament, 270
capsida, 92
careta, 407
carga antigenica, 95
carga virau, 96
carga virica, 96
cas, 98
cas confirmat, 99
cas descartat, 100
cas indèx, 101
cas possible, 103
cas sospitós, 103
casirivimab, 104
casquet, 105
cassette, 106
CD24Fc, 107
cefalalgia, 109
cefalèa, 109
cellula B, 392
cellula T, 394
cenicriviroc, 112
chòc, 739
ciclesonida, 113
citocina, 114
civeta, 115
clazakizumab, 116
clinica, 117
clofazimina, 118
cloroquina, 119
coagulopatia, 120
cobertura de vacunacion, 121
cobertura vacunau, 121
cobicistat, 123
coitiu, 165
colapse cardiocirculatòri, 739
collectiu vulnerable de risc, 125
colquicina, 126
Comirnaty, 661
comitat de bioetica, 128
comorbiditat, 129
comunicat medicau de nauta, 18
concentracion, 13
conestat alfa, 132
confinament, 133
confinament perimetrau, 134
congestion nasau, 135
conjontivitis, 136
contacte, 137
contacte estret, 138
contagi, 139
contagi dirècte, 140
contagi immediat, 140
contagi indirècte, 142
contagi personau, 140
contagiositat, 144
contencion, 145
contraròtle, 146
convalescéncia, 147
Convidecia, 692
corba de contagis, 150
corba epidemica, 150
CoronaVac, 709
coronavirus, 152

coronavirus associat a MERS, 154
coronavirus associat ara COVID-19, 153
coronavirus associat ara SARS, 155
coronavirus dera COVID-19, 153
coronavirus dera MERS, 154
coronavirus dera SARS, 155
coronavirus MERS-CoV, 154
coronavirus SARS-CoV-2, 153
covid 19, 161
COVID-19 persistenta, 163
cribratge, 164
curat, 18
CVnCoV, 694
danoprevir, 167
darunavir, 168
dazcapistat, 169
defenses, 170
delegat de prevencion | delegada de prevencion, 171
desconfinament, 172
desescalada, 173
desescalament, 173
desidrodidemnina B, 494
desinfectant, 176
destret respiratòri der adult, 609
destret respiratòri deth mainatjon, 610
deteccion precòç, 179
dexametasona, 180
diagnòsi, 182
diagnostic, 182
diarrèa, 183
dimer-D, 184
discapacitat, 185
disfonia, 186
displasia alveolar congenita, 610
dispnèa, 188
distanàsia, 450
distància de seguretat, 190
distància fisica, 190
distanciament de seguretat, 192
distanciament fisic, 192
dòl, 195
dolor toracic, 196
dòsi de rebrembe, 197
dòsi de refòrç, 197
eculizumab, 199
eczèma, 200
edatisme, 201
efectivitat vacunau, 202
eficacitat vacunau, 203
eficiéncia vacunau, 204
elasomeran, 205
ELISA, 219
emapalumab, 207
embolia paumonar, 209
emergéncia sanitària, 210
emograma, 305
emtricitabina, 212
emvododstat, 213
endemia, 215
engelura, 476
engolòpa, 208
enoxaparina, 216
enpatoran, 217
ensovibep, 218
envolopa, 208
enzimoimmunoassag sus fasa solida, 219
eparina, 306
epatotoxicitat, 307
epdemiologia, 222
EPI, 223
epidèmia, 221
equip de proteccion individuau, 223
equip de proteccion personau, 223
erradicacion, 225
ERTO, 252
escobilhon, 227
esgotament mentau, 269
esperança de vida, 231
esperança de vida en bona salut, 232
espicula, 233

estacionalitat, 234
estadi d'incubacion, 478
estat d'alarma, 236
estofament, 188
estudi clinic, 237
estudi d'exploracion terapeutica, 244
estudi d'usatge terapeutic, 246
estudi de confirmacion terapeutica, 245
estudi de farmacologia umana, 243
estudi de fasa 0, 242
estudi de fasa I, 243
estudi de fasa II, 244
estudi de fasa III, 245
estudi de fasa IV, 246
estudi de microdòsi, 242
estudi preclinic, 248
etesevimab, 249
eveniment advèrs, 228
eveniment desfavorable, 228
excès de mortalitat, 250
expedient de regulacion temporau d'aucupacion, 252
expertesa medicau, 483
exsudat, 253
extubacion, 256
factor de risc, 257
fagocitòsi, 258
falhada vacunau, 259
falhada vacunau primària, 260
falhada vacunau segondària, 261
fasa 0, 242
fasa de mitigacion, 266
fasa I, 243
fasa II, 244
fasa III, 245
fasa IV, 246
fatiga, 268
fatiga pandemica, 270
faus negatiu, 262
faus positiu, 263
fauta de concentracion, 264
fauta de contencion, 265
favipiravir, 271
fèbre, 272
febricula, 273
fenofibrat, 274
ferritina, 275
fibrinogèn, 276
fibròsi, 277
fingolimod, 278
flux nasofaringi, 434
fomes, 281
fomites, 281
fòrt -a, 298
frotís, 282
galidesivir, 283
Gam-COVID-Vac, 284
gèl antiseptic, 289
gèl desinfectant, 289
gèl idroalcoolic, 289
gèl igienizant, 289
genòma, 291
gimsilumab, 292
goflikicept, 293
gota de Flügge, 296
goteta de Flügge, 296
goteta respiratòria, 296
grèu, 298
grop bambolha, 299
grop de risc, 303
guant, 304
IA, 377
ibuprofèn, 324
icatibant, 325
idroxicloroquina, 308
IECA, 375
igièna, 309
igièna de mans, 310
imdevimab, 327
immune, 328
immunitari -ària, 330

immunitat, 331
immunitat activa, 332
immunitat adaptativa, 333
immunitat aquerida, 333
immunitat collectiva, 338
immunitat de comunitat, 338
immunitat de grop, 338
immunitat especifica, 333
immunitat especifica artificiau, 340
immunitat especifica naturau, 343
immunitat especifica passiva, 345
immunitat inespecifica, 347
immunitat innata, 347
immunitat naturau, 347
immunizacion, 349
immunizacion activa, 712
immunizat -ada, 328
immunocromatografia, 351
immunogèn -a, 352
immunogenicitat, 353
immunoglobulina, 354
immunoglobulina G, 355
immunoglobulina M, 356
immunologic -a, 358
incapacitat, 359
incapacitat permanenta, 360
incapacitat temporau, 361
incidéncia, 362
incidéncia acumulada, 363
incubacion, 364
indèx de letalitat, 635
indèx de mortalitat, 635
infeccion, 367
infeccion espitalària, 368
infeccion nosocomiau, 368
infeccion per gotetes, 370
infectologia, 371
infiltrat, 372
inflamacion, 373
infodèmia, 374
inibidor der enzim conversiu dera angiotensina, 375
insòmi, 376
intelligéncia artificiau, 377
interferon, 378
interferon beta, 379
intubacion, 380
IP, 360
ipoestesia gustativa, 313
ipogeusestesia, 313
ipogeusia, 313
ipoosmia, 314
ipoxemia, 316
ipoxia, 317
isolament, 14
istòria clinica, 318
IT, 361
justícia distributiva, 383
lactat-desidrogenasa, 384
lacticodesidrogenasa, 384
lactodesidrogenasa, 384
lanadelumab, 385
laténcia, 386
lauada de mans, 310
lauat de mans, 310
LDH, 384
lenzilumab, 388
leronlimab, 389
limfòcit, 391
limfòcit B, 392
limfòcit de memòria, 393
limfòcit T, 394
limfocitopenia, 396
limfopenia, 396
limitacion der esfòrç terapeutic, 7
lopinavir, 398
macrofag, 399
malagana, 405
malautia respiratòria provocada peth SARS-CoV-2, 161
marcador inflamatòri, 404
masca, 406, 407

mascareta, 406, 407
mascareta autofiltrant, 409
mascareta cirurgiau, 413
mascareta EPI, 409
mascareta FFP, 409
mascareta igienica, 411
mascareta medicau, 413
mascareta tamb filtre faciau de particules, 409
masqueta, 406, 407
mau de cap, 109
mau de costat, 495
mau de piech, 196
MEDI 3506, 418
medicalizar, 419
medicina avaluadora, 420
memòria immunitària, 421
meplazumab, 422
mericles nasaus, 678
MERS, 613
mesura de contencion, 425
mesures de supòrt vitau, 626
metilprednisolona, 426
mialgia, 427
molnupiravir, 428
monitoratge, 429
montelukast, 430
mòrt digna, 431
mortalitat, 432
mòstra nasofaringia, 434
mòstra orofaríngia, 435
mupadolimab, 438
mutacion, 441
nafamostat, 442
naua normalitat, 448
nausèa, 443
nauta, 18
nauta medicau, 18
nebulizacion, 444
nebulizador, 445
non inici de tractament, 446
non-maleficéncia, 506
NVX-CoV2373, 449
obstinacion terapeutica, 450
OMS, 457
ondada, 454
ondada epidemica, 454
OP-101, 455
opaganib, 456
Organizacion Mondiala de la Salut, 457
oseltamivir, 458
ostatgèr, 320
òste, 320
òste intermediari, 321
otilimab, 459
oxigenacion, 460
oxigenoterapia, 461
pacient zèro, 101
pandèmia, 463
pangolin, 464
pantalha faciau, 465
parasit, 466
passapòrt d'immunitat, 468
passapòrt immunitari, 468
passapòrt immunologic, 468
patogèn -a, 470
patogenicitat, 471
paumon de chòc, 609
paumonia, 495
pauta de vacunacion, 472
PCR, 550
pemziviptadil, 475
peplomèr, 233
periòde d'incubacion, 478
periòde d'infeccion, 479
periòde de laténcia, 478
periòde de reaccion, 478
periòde latent, 478
peritatge medicau, 483
persona especiaument sensibla ara COVID-19, 486
persona vulnerabla ara COVID-19, 486

pic de contagi, 490
pic epidemic, 490
picnocardia, 630
placebo, 493
plan de contingéncia deuant dera COVID-19, 492
plitidepsina, 494
pneumonia, 495
poblacion diana, 497
poblacion objectiu, 497
poblacion sentinèla, 499
polaina, 500
policardia, 630
prednisolona, 502
prevaléncia, 503
primovacunacion, 504
principi de beneficéncia, 505
principi de non-maleficéncia, 506
principi de precaucion, 507
priorizacion, 508
prodròm, 509
profilactica, 309
proteïna C reactiva, 511
proteïna dera espicula, 515
proteïna espicula, 515
proteïna estructurau, 514
proteïna S, 515
pròva antigenica, 517
pròva de doble anonimat, 47
pròva de doble cèc, 47
pròva de mòstres agropades, 519
pròva de mòstres combinades, 519
pròva de triple cèc, 48
pròva diagnostica amb immunocromatografia, 525
pròva diagnostica tamb PCR, 521
pròva doblament cèga, 47
pròva rapida, 525
pròva serologica, 526
punt d'injeccion, 529
punt d'inoculacion, 529
qualitat de vida, 531
quarantena, 532
quarantenar, 533
quarantenat -ada, 534
QV, 531
radiografia, 537
radiomica, 538
RAV, 549
ravulizumab, 548
reabilitacion respiratòria, 562
reaccion advèrsa ara vacuna, 549
reaccion en cadia pera polimerasa, 550
reaccion generau, 551
reaccion locau, 552
reaccion sistemica, 551
rebrot epidemic, 554
rebrotada epidemica, 554
recaiguda, 556
recèrca de contactes, 541
recidiva, 559
recrudescéncia, 560
regdanvimab, 561
reinfeccion, 563
remdesivir, 564
reservòri, 567
respiracion artificiau, 568
respiracion assistida, 568
respirador, 569
responsa immunitària, 570
retrovirus, 571
revaccinacion, 573
revacunacion, 573
ribavirina, 574
ritonavir, 575
RNA, 4
RNA messatgèr, 577
ruxolitinib, 578
sabanhon, 476
salut en trabalh, 580
salut laborau, 580
salut publica, 582

sanitarizacion, 583
sanitat, 582
sarilumab, 584
SARS, 612
SARS-CoV, 155
SARS-CoV-2, 153
saut d'espècie, 579
sedacion, 589
selinexor, 590
semiologia, 605
sepsia, 592
seqüèla, 593
serologia, 594
seroprevalença, 595
seroterapia, 596
serotip, 597
serotipe, 597
serovar, 597
servici d'atencion de salut en domicili, 55
servici de prevencion, 601
sevèr -a, 298
shòck, 739
signe, 602
siltuximab, 603
simptòma, 604
simptomatologia, 605
sincropexia, 630
sindemia, 607
sindròme deth destret respiratòri der adult, 609
sindròme deth destret respiratòri en mainatjon, 610
sindròme deth destret respiratòri idiopatica deth mainatjon, 610
sindròme respiratòri agut grèu, 612
sindròme respiratòri associat ath SARS-CoV-2, 161
sindròme respiratòri d'Orient Miei, 613
siròlimus, 614
soca, 615
socializacion, 616
sonda, 617
sonda moleculara, 617
sotrovimab, 619
Spikevax, 205
Sputnik V, 284
SROM, 613
subasumstat, 623
supercontagiador -a, 624
superescampador -a, 624
supòrt vitau, 626
susceptible -a, 627
talidomida, 628
tapament, 188
taquicardia, 630
taquisistolia, 630
taxa bruta de mortalitat, 635
taxa de contagi, 633
taxa de letalitat, 634
taxa de mortalitat, 635
telemedicina, 636
teletrabalh, 637
tempèsta de citocines, 638
temps de convalescéncia, 642
temps de protrombina, 640
temps de Quick, 640
temps de recuperacion, 642
tenofovir, 643
tèst antigenic, 644
tèst d'antigens, 517
tèst per agropament de mòstres, 519
tèst per combinacion de mòstres, 519
tèst rapid, 525
tèst serologic, 526
testatge massiu, 652
títol d'anticòssi, 653
tixagevimab, 654
tòc de queda, 655
tocilizumab, 656
tos, 657
tos productiva, 658
tos seca, 659
tovalholeta antibugàs, 660

tozinameran, 661
traçabilitat, 662
tractament ambulatòri, 664
tralha de contactes, 541
tralhador de contactes | tralhadora de contactes, 542
transmissible -a, 665
transmission, 666
transmission comunitària, 667
transmission orizontau, 668
transmission verticau, 669
traqueotomia, 670
triatge, 672
trombe, 673
trombòsi, 674
TRV027, 676
umifenovir, 679
unitat de suenhs intensius, 680
unitat de vigilància intensiva, 680
urticària, 682
us compassiu, 683
usatge compassiu, 683
USI, 680
UVI, 680
vaccin, 687
vaccinacion, 712
vacuna, 687
vacuna antivirica, 711
vacuna AstraZeneca, 690
vacuna BBIBP-CorV, 691
vacuna CanSino, 692
vacuna contra la COVID-19, 688
vacuna CureVac, 694
vacuna d'RNA messatgèr, 698
vacuna de Wuhan, 710
vacuna Gamaleya, 284
vacuna Janssen, 701
vacuna Johnson & Johnson, 701
vacuna Moderna, 205
vacuna NovaVax, 449
vacuna Oxford-AstraZeneca, 690
vacuna Pfizer/BioNTech, 661
vacuna preventiva, 707
vacuna profilactica, 707
vacuna Sinovac, 709
vacuna VeroCell, 710
vacuna virica, 711
vacunacion, 712
vafidemstat, 714
varianta, 715
varianta d'interès, 716
varianta preocupanta, 718
Vaxzevria, 690
velocitat reproductiva basica, 721
velocitat reproductiva efectiva, 722
velocitat reproductiva empirica, 723
ventilacion, 724
via d'administracion, 726
vidofludimús, 727
viricida, 728
virion, 729
viruléncia, 730
virus, 731
visera de proteccion, 465
vomèc, 737
vorapaxar, 738
zilucoplan, 740
zoonòsi, 741
zoonotic -a, 742
zorecimeran, 694

Índex basc

0. fase, 242
0. faseko saiakuntza, 242
AA, 377
ABE, 361
ABEEE, 252
abiarazle, 214
abiptadil, 63
Ad5-nCoV, 692
ADG20, 8
adimen artifizial, 377
adinkeria, 201
AEBI, 375
AEBren inhibitzaile, 375
aerosol, 10
agente biologiko, 11
agerraldi epidemiko, 83
ageusia, 12
ahalegin terapeutikoa egokitze, 7
ahalegin terapeutikoa mugatze, 7
aireztapen, 724
aitzinamendu-antsietate, 25
aitzinamendu-herstura, 25
akalabrutinib, 2
akidura mental, 269
alarma-egoera, 236
aldaera, 715
aldaera kezkagarri, 718
aldi baterako enplegu-erregulazioko espediente, 252
aldi baterako ezintasun, 361
alfa alunazedasa, 19
alfa konestat, 132
AMY-101, 21
anakinra, 22
analgesiko, 23
anbroxol, 20
andui, 615
angiotentsinaren entzima bihurtzailearen inhibitzaile, 375
anosmia, 24
antibiotiko, 27
antibiral, 34
antibiriko, 34
antigeno, 29
antigeno-karga, 95
antigeno-test, 517
antigorputz, 28
antigorputz-test, 644
antigorputz-titulu, 653
antipiretiko, 30
antirretrobiral, 31
antitermiko, 30
apilimod, 35
apremilast, 37
ARB, 31
arintze-fase, 266
arnas errehabilitazio, 562
arnas sindrome akutu larri, 612
arnas sindrome akutu larriaren koronabirus 2, 153
arnas tantatxo, 296
arnasgailu, 569
arnasketa artifizial, 568
arnasketa lagundu, 568
arnasketa mekaniko, 568
arrisku-faktore, 257
arrisku-talde, 303
arrisku-talde zaurgarri, 125
arritmia, 41
ASAL, 612
ASALen koronabirus 2, 153
ASC09F, 43
asintomatiko, 44
astenia, 53

AstraZeneca, 690
ATE, 7
atibuklimab, 58
ATM, 7
ATYR1923, 59
aurpegiko pantaila, 465
autohantura, 60
autoinflamazio, 60
autolagin, 61
azido desoxirribonukleiko, 3
azido erribonukleiko, 4
azido erribonukleiko mezulari, 577
azitromizina, 64
aztarnari, 542
azterketa kliniko, 237
azterketa prekliniko, 248
B deshidrodidemnina, 494
B linfozito, 392
B zelula, 392
bafidemstat, 714
baheketa, 164
bakartze, 14
bamlanibimab, 65
banaketa-justizia, 383
barizitinib, 66
BBIBP-CorV txerto, 691
bebazizumab, 69
beherako, 183
bemzentinib, 68
berragertze epidemiko, 554
berrinfekzio, 563
berriz gaixotze, 556
berrogeialdi, 532
berrogeialdian jarri, 533, 534
beta interferon, 379
bioetika-batzorde, 128
birgaixotze, 556
biriketako enbolia, 209
birion, 729
birizida, 728
birtxertaketa, 573
birulentzia, 730
birus, 731
birus-andui isolatu, 16
birus-bilgarri, 208
birus-karga, 96
birus-kontrako, 34
birusen kontrako txerto, 711
bitarteko ostalari, 321
bizi-euskarri, 626
bizi-euskarriko neurriak, 626
bizi-itxaropen, 231
bizi-kalitate, 531
bizikidetza-burbuila, 73
bizikidetza-burbuila zabaldu, 72
BK, 531
borapaxar, 738
bozeprebir, 70
brekinar, 75
brensokatib, 74
brinzidofobir, 76
bromhexina, 77
bronkio, 79
bronkio-zabaltzaile, 78
bronkiolitis, 81
bronkiolo, 80
budesonida, 84
bularraldeko min, 196
burbuila zabaldu, 72
burbuila-talde, 299
buruko min, 109
CanSino txerto, 692
CD24Fc, 107
Comirnaty, 661
Convidecia, 692
CoronaVac, 709
COVID-19, 161
COVID-19 gaitz, 161
COVID-19 iraunkor, 163
COVID-19 txertoa, 688

COVID-19arekiko arrisku handiko pertsona, 486
COVID-19arekiko pertsona zaurgarri, 486
COVID-19aren aurreko kontingentzia-plan, 492
COVID-19aren birus, 153
CureVac txerto, 694
CVnCoV, 694
D dimero, 184
danoprebir, 167
darunabir, 168
dastamen-hipoestesia, 313
dazkapistat, 169
defentsak, 170
desgaitasun, 185
desinfektatzaile, 176
deskonfinamendu, 172
detekzio goiztiar, 179
dexametasona, 180
diagnostiko, 182
disfonia, 186
disnea, 188
DNA, 3
dolu, 195
dolu-arreta, 54
ebakuntza-txano, 105
egitura-proteina, 514
EHAS, 613
EI, 360
Ekialde Hurbileko arnas sindrome, 613
ekulizumab, 199
ekzema, 200
elasomeran, 205
ELISA, 219
ELISA bidezko proba diagnostiko, 526
emapalumab, 207
emateko bide, 726
embododstat, 213
emesi, 737
emtrizitabina, 212
endemia, 215
enoxaparina, 216
enpatoran, 217
ensobibep, 218
entzimei lotutako immunoadsortzioko saiakuntza, 219
epidemia, 221
epidemiologia, 222
erabilera errukior, 683
erantzun immunitario, 570
errabulizumab, 548
erradiografia, 537
erradiomika, 538
erreakzio lokal, 552
erreakzio orokor, 551
erreakzio sistemiko, 551
erregdanbimab, 561
erremdesibir, 564
erreprodukzio-abiadura efektibo, 722
erreprodukzio-abiadura enpiriko, 723
erreserborio, 567
erretrobirus, 571
erretrobirus-kontrako, 31
errezidiba, 559
erribabirina, 574
errinolofo txiki, 546
erritonabir, 575
errotik kentze, 225
erruxolitinib, 578
esku-hartze komunitarioko saiakuntza, 51
eskuen higiene, 310
eskularru, 304
espezie ostalari, 320
espezie-jauzi, 579
espikula, 233
estubazio, 256
etesebimab, 249
etxeko arreta, 55
etxeratze-agindu, 655
euste, 145
euste-fase, 265
euste-neurri, 425
exudatu, 253

ezintasun, 359
ezintasun iraunkor, 360
eztul, 657
eztul heze, 658
eztul lehor, 659
eztul produktibo, 658
fabipirabir, 271
fagozitosi, 258
febrikula, 273
fenofibrato, 274
ferra-saguzar txiki, 546
ferritina, 275
FFP maskara, 409
fibrinogeno, 276
fibrosi, 277
fingolimod, 278
Flügge-ren tanta, 296
fomite, 281
frotis, 282
G immunoglobulina, 355
gailur epidemiko, 490
galidesibir, 283
Gam-COVID-Vac, 284
Gamaleya txerto, 284
gehiegizko hilkortasun, 250
gel antiseptiko, 289
gel desinfektatzaile, 289
gel hidroalkoholiko, 289
genoma, 291
gertaera kaltegarri, 228
gimsilumab, 292
goflikizept, 293
goragale, 443
gorako, 737
gordailu, 567
HADS, 609
hantura, 373
hantura-markatzaile, 404
hartutako immunitate, 333
hasle, 214
helburuko populazio, 497
helduaren arnas distresaren sindrome, 609
hemograma, 305
heparina, 306
hepatotoxikotasun, 307
heriotza duin, 431
heriotza-tasa, 635
hidroxiklorokina, 308
higiene, 309
hilgarritasun-tasa, 634
hilkortasun, 432
hilkortasun-tasa, 635
hipogeusia, 313
hipoosmia, 314
hipoxemia, 316
hipoxia, 317
historia kliniko, 318
hurbileko kontaktu, 138
I. fase, 243
I. faseko saiakuntza, 243
ibuprofeno, 324
II. fase, 244
II. faseko saiakuntza, 244
III. fase, 245
III. faseko saiakuntza, 245
ikatibant, 325
IM, 363
imdebimab, 327
immune, 328
immunitario, 330
immunitate, 331
immunitate adaptatibo, 333
immunitate aktibo, 332
immunitate espezifiko, 333
immunitate espezifiko artifizial, 340
immunitate espezifiko natural, 343
immunitate espezifiko pasibo, 345
immunitate-pasaporte, 468
immunitate-ziurtagiri, 468
immunizazio, 349

immunogeniko, 352
immunogenikotasun, 353
immunoglobulina, 354
immunokromatografia, 351
immunologiko, 358
indize-kasu, 101
infektologia, 371
infekzio, 367
infekzio-periodo, 479
infiltratu, 372
inflamazio, 373
inflamazio-markatzaile, 404
infodemia, 374
injekzio-puntu, 529
inkubazio, 364
insomnio, 376
intereseko aldaera, 716
interferon, 378
intubazio, 380
intzidentzia, 362
intzidentzia metatu, 363
isolatu biral, 16
isolatu biriko, 16
itsu bikoitzeko saiakuntza, 47
itsu hirukoitzeko saiakuntza, 48
IV. fase, 246
IV. faseko saiakuntza, 246
jaioberriaren arnas distresaren sindrome, 610
Janssen txerto, 701
Johnson & Johnson txerto, 701
kalterik ez egiteko printzipio, 506
kamostat, 87
kamrelizumab, 88
kanakinumab, 90
kapside, 92
karga antigeniko, 95
karga biriko, 96
kasete, 106
kasiribimab, 104
kasu, 98
kasu baieztatu, 99
kasu baztertu, 100
kasu egiaztatu, 99
kasu susmagarri, 103
kate epidemiologiko, 86
klazakizumab, 116
klinika, 117
klofazimina, 118
klorokina, 119
koagulopatia, 120
kobizistat, 123
koltxizina, 126
komorbilitate, 129
konfinamendu, 133
konfinamendu perimetral, 134
konfinamendua arintze, 173
konglomeratu, 13
konjuntibitis, 136
kontaktu, 137
kontaktu estu, 138
kontaktuen aztarnari segitze, 541
kontaktuen jarraipen, 541
kontrol, 146
kontzentrazio-falta, 264
koronabirus, 152
kotoi-txotx, 227
kultibo, 165
kurba apaldu, 36
kurba epidemiko, 150
kurba epidemiologiko, 150
kutsakortasun, 144
kutsapen, 139
kutsatze-kate, 86
kutsatze-kurba, 150
kutsatze-tasa, 633
lagin-taldekatze bidezko test, 519
laktato deshidrogenasa, 384
lan-osasun, 580
lanadelumab, 385
langarreztagailu, 445

langarreztapen, 444
larri, 298
larriagotze, 560
latentzia, 386
latentzia-periodo, 478
LDH, 384
lehen mailako arreta, 57
lehenespen, 508
lenzilumab, 388
leronlimab, 389
linfopenia, 396
linfozito, 391
linfozitopenia, 396
lopinabir, 398
lurrunaren kontrako gamuza, 660
M immunoglobulina, 356
makrofago, 399
maskara, 406, 407
maskara autoiragazle, 409
maskara higieniko, 411
maskara kirurgiko, 413
maskara mediko, 413
MEDI 3506, 418
medikalizatu, 419
medikuaren alta, 18
medikuntza ebaluatzaile, 420
meplazumab, 422
MERS, 613
MERS-CoV, 154
MERSi lotutako koronabirus, 154
metilprednisolona, 426
mialgia, 427
Moderna txerto, 205
MOE, 457
molnupirabir, 428
monitorizazio, 429
montelukast, 430
mordo, 13
Munduko Osasun Erakundea, 457
mupadolimab, 438
mutazio, 441
nafamostat, 442
NBE, 223
NBE maskara, 409
negatibo faltsu, 262
neke, 268
neke pandemiko, 270
norbera babesteko ekipamendu, 223
normaltasun berri, 448
NovaVax txerto, 449
NVX-CoV2373, 449
oinarrizko erreprodukzio-zenbaki, 721
oinetako babes, 500
olatu, 454
olatu epidemiko, 454
ondorio, 593
ongintza, 505
ongintza-printzipio, 505
OP-101, 455
opaganib, 456
orofaringeko lagin, 435
oroimen immunitario, 421
oroimen immunologiko, 421
oroimen-linfozito, 393
oroimen-zelula, 393
oroitzapen-dosi, 197
osasun publiko, 582
osasun-agintaritza, 62
osasun-egoera oneko bizi-itxaropen, 232
osasun-larrialdi, 210
oseltamibir, 458
ospel, 476
ospitale-infekzio, 368
ospitaleko arreta, 56
ostalari, 320
otilimab, 459
Oxford-AstraZeneca, 690
oxigenazio, 460
oxigenoterapia, 461
pandemia, 463

pangolin, 464
parasito, 466
partikula-iragazkidun maskara, 409
patogeno, 470
patogenotasun, 471
PCR, 550
PCR bidezko proba diagnostiko, 521
PCR proba, 521
pemzibiptadil, 475
peritutza mediko, 483
Pfizer/BioNTech txerto, 661
plazebo, 493
plitidepsina, 494
pneumonia, 495
polimerasaren kate-erreakzio, 550
pooling, 519
populazio zelatari, 499
positibo faltsu, 263
prebalentzia, 503
prebentzio-txerto, 707
prebentzio-zerbitzu, 601
prebentzioko ordezkari, 171
prednisolona, 502
prodromo, 509
proteina C-erreaktibo, 511
protronbina-denbora, 640
Quick-en denbora, 640
R_0 zenbaki, 721
RNA, 4
RNA mezulari, 577
RNAm, 577
RNAm-n oinarritutako txerto, 698
RNAm-txerto, 698
S proteina, 515
saguzar, 544
saiakuntza ausazkotu, 45
saiakuntza itsu, 46
saiakuntza kliniko, 49
saiakuntza kliniko ausazkotu, 45
saiakuntza komunitario, 51
sanitarizazio, 583
sarilumab, 584
SARS, 612
SARS-CoV, 155
SARS-CoV-2, 153
SARS-CoV-2k eragindako arnas gaixotasun, 161
SARSi lotutako koronabirus, 155
sedazio, 589
segurtasun-tarte, 190
segurtasuneko urruntze, 192
sekuela, 593
selinexor, 590
semiologia, 605
sentikor, 627
sepsi, 592
serologia, 594
seroprebalentzia, 595
seroterapia, 596
serotipo, 597
shock, 739
siltuximab, 603
sindemia, 607
Sinovac txerto, 709
sintoma, 604
sintomarik gabeko, 44
sirolimus, 614
SKA, 45
sortzetiko immunitate, 347
sotrobimab, 619
sozializazio, 616
spike proteina, 515
Spikevax, 205
Sputnik, 284
subasumstat, 623
sudur-faringeetako lagin, 434
sudur-kanula, 678
sudurreko kongestio, 135
sukar, 272
sukar-kontrako, 30
superkutsatzaile, 624

susperraldi, 147
suspertze-denbora, 642
T linfozito, 394
T zelula, 394
takikardia, 630
talde-immunitate, 338
talidomida, 628
tantatxo bidezko infekzio, 370
telelan, 637
telemedikuntza, 636
tematze terapeutiko, 450
tenofobir, 643
test azkar, 525
test laster, 525
test serologiko, 526
testatze masibo, 652
tixagebimab, 654
TOK, 549
tozilizumab, 656
tozinameran, 661
trakeotomia, 670
transmisio, 666
transmisio bertikal, 669
transmisio horizontal, 668
transmisio komunitario, 667
transmitigarri, 665
tratamendu anbulatorio, 664
tratamendua ez emate, 446
trazabilitate, 662
triaje, 672
tronbo, 673
tronbosi, 674
TRV027, 676
txano, 105
txertaketa, 712
txertaketa primario, 504
txertaketa-estaldura, 121
txertaketa-pauta, 472
txerto, 687
txerto antibiral, 711
txerto antibiriko, 711
txerto profilaktiko, 707
txertoak eragindako ondorio kaltegarri, 549
txertoaren hutsegite, 259
txertoaren hutsegite primario, 260
txertoaren hutsegite sekundario, 261
txertoen efektibitate, 202
txertoen efikazia, 203
txertoen efizientzia, 204
umifenobir, 679
urruntze fisiko, 192
urtarokotasun, 234
urtikaria, 682
usaimen-hipoestesia, 314
Vaxzevria, 690
VeroCell txerto, 710
vidofludimus, 727
VOC, 718
VOI, 716
Wuhan txerto, 710
zainketa intentsiboetako unitate, 680
zefalalgia, 109
zefalea, 109
zeharkako kutsapen, 142
zeinu, 602
zenikribirok, 112
zibeta, 115
ziklesonida, 113
zilukoplan, 740
zitokina, 114
zitokina-ekaitz, 638
ZIU, 680
zoonosi, 741
zoonotiko, 742
zorabio, 405
zorezimeran, 694
zuhurtasun-printzipio, 507
zunda, 617
zunda molekular, 617
zuzeneko kutsapen, 140

Índex gallec

abstención de tratamento, 446
acalabrutinib, 2
achandar a curva, 36
ácido desoxirribonucleico, 3
ácido ribonucleico, 4
acontecemento adverso, 228
Ad5-nCov, 692
ADG20, 8
ADN, 3
aerosol, 10
afogamento, 188
agrupamento, 13
alta, 18
alta médica, 18
alunacedase alfa, 19
ambroxol, 20
AMY-101, 21
anakinra, 22
analxésico, 23
anfitrión, 320
anosmia, 24
ansiedade anticipatoria, 25
antiálxico, 23
antibiótico, 27
anticorpo, 28
antipirético, 30
antirretroviral, 31
antitérmico, 30
antiviral, 34
antivírico, 34
antíxeno, 29
apilimod, 35
aplanar a curva, 36
apremilast, 37
ARN, 4
ARN mensaxeiro, 577
ARNm, 577
arritmia, 41
ARV, 31
ASC09F, 43
asintomático -a, 44
astenia, 53
atención ao dó, 54
atención domiciliaria, 55
atención hospitalaria, 56
atención primaria, 57
atibuclimab, 58
ATYR1923, 59
autoinflamación, 60
automostra, 61
autoridade sanitaria, 62
aviptadil, 63
axeitamento do esforzo terapéutico, 7
axente biolóxico, 11
axeusia, 12
azitromicina, 64
bamlanivimab, 65
baricitinib, 66
bastonciño, 227
bastonete, 227
bemcentinib, 68
bevacizumab, 69
boceprevir, 70
brensocatib, 74
brequinar, 75
brincidofovir, 76
bromhexina, 77
broncodilatador, 78
bronquio, 79
bronquiolite, 81
bronquíolo, 80
bronquite capilar, 81
budesonida, 84
burbulla, 299

burbulla ampliada, 72
burbulla de convivencia, 73
cadea de transmisión, 86
cadea epidemiolóxica, 86
calidade de vida, 531
camostat, 87
camrelizumab, 88
canakinumab, 90
cánula nasal, 678
cápside, 92
carga antixénica, 95
carga viral, 96
carga vírica, 96
casete, 106
casirivimab, 104
caso, 98
caso confirmado, 99
caso descartado, 100
caso índice, 101
caso posible, 103
caso probable, 103
caso sospeitoso, 103
CD24Fc, 107
cebador, 214
cefalalxia, 109
cefalea, 109
célula B, 392
célula T, 394
cenicriviroc, 112
cepa, 615
choque, 739
ciclesonida, 113
citocina, 114
civeta, 115
clazakizumab, 116
clínica, 117
clofazimina, 118
cloroquina, 119
coagulopatía, 120
cobertura de vacinación, 121
cobertura vacinal, 121
cobicistat, 123
colapso cardiocirculatorio, 739
colquicina, 126
Comirnaty, 661
comité de bioética, 128
comorbididade, 129
conestat alfa, 132
confinamento, 133
confinamento perimetral, 134
contacto, 137
contacto estreito, 138
contaxio, 139
contaxio directo, 140
contaxio indirecto, 142
contaxio inmediato, 140
contaxio mediato, 142
contaxiosidade, 144
contención, 145
control, 146
convalecencia, 147
Convidecia, 692
conxestión nasal, 135
conxuntivite, 136
corentena, 532
corentenado -a, 534
corentenar, 533
CoronaVac, 709
coronavirus, 152
coronavirus 2 da síndrome respiratoria aguda grave, 153
coronavirus asociado á MERS, 154
coronavirus asociado á SARS, 155
coronavirus da COVID-19, 153
coronavirus da MERS, 154
coronavirus da SARS, 155
covid-19, 161
Covid-19, 161
COVID-19, 161
COVID-19 persistente, 163

cribado, 164
cultivo, 165
curva de contaxios, 150
curva epidémica, 150
CV, 531
CVnCoV, 694
danoprevir, 167
darunavir, 168
dazcapistat, 169
defensas, 170
delegado de prevención | delegada de prevención, 171
desconfinamento, 172
desconforto respiratorio neonatal, 610
desescalada, 173
deshidrodidemnina B, 494
desinfectante, 176
detección precoz, 179
dexametasona, 180
diagnose, 182
diagnóstico, 182
diarrea, 183
dímero-D, 184
discapacidade, 185
disfonía, 186
displasia alveolar conxénita, 610
dispnea, 188
distanasia, 450
distancia de seguridade, 190
distancia física, 190
distanciamento de seguridade, 192
distanciamento físico, 192
DNA, 3
dó, 195
doenza do coronavirus 2019, 161
dor de cabeza, 109
dor de peito, 196
dor torácica, 196
dose de recordo, 197
dose de reforzo, 197
ECA, 45
eccema, 200
eculizumab, 199
efectividade vacinal, 202
eficacia vacinal, 203
eficiencia vacinal, 204
elasomerán, 205
ELISA, 219
emapalumab, 207
embolia pulmonar, 209
emerxencia sanitaria, 210
émese, 737
emtricitabina, 212
emvododstat, 213
endemia, 215
enfermidade do coronavirus 2019, 161
enoxaparina, 216
enpatorán, 217
ensaio aleatorizado, 45
ensaio cego, 46
ensaio clínico, 49
ensaio clínico aleatorizado, 45
ensaio comunitario, 51
ensaio de intervención comunitaria, 51
ensaio dobre cego, 47
ensaio triplo cego, 48
ensovibep, 218
envoltura vírica, 208
EPI, 223
epidemia, 221
epidemioloxía, 222
equipo de protección individual, 223
equipo de protección persoal, 223
eritema pernio, 476
erradicación, 225
ERTE, 252
esgotamento, 268
esgotamento mental, 269
esperanza de vida, 231
esperanza de vida en boa saúde, 232
espícula, 233

estacionalidade, 234
estado de alarma, 236
estudo clínico, 237
estudo de confirmación terapéutica, 245
estudo de exploración terapéutica, 244
estudo de farmacoloxía humana, 243
estudo de fase 0, 242
estudo de fase I, 243
estudo de fase II, 244
estudo de fase III, 245
estudo de fase IV, 246
estudo de uso terapéutico, 246
estudo preclínico, 248
etesevimab, 249
exceso de mortalidade, 250
exceso de mortos, 250
expediente de regulación temporal de emprego, 252
exsudación, 253
exsudado bucofarínxeo, 435
exsudado nasofarínxeo, 434
extensión, 282
extubación, 256
factor de risco, 257
fagocitose, 258
fallo vacinal, 259
fallo vacinal primario, 260
fallo vacinal secundario, 261
falso negativo, 262
falso positivo, 263
falta de aire, 188
falta de concentración, 264
fase de contención, 265
fase de incubación, 478
fase de latencia, 478
fase de mitigación, 266
fase IV, 246
fatiga, 268
fatiga mental, 269
fatiga pandémica, 270
favipiravir, 271
febre, 272
febrícula, 273
fenofibrato, 274
ferritina, 275
fibrinóxeno, 276
fibrose, 277
fingolimod, 278
fluído bucofarínxeo, 435
fluído nasofarínxeo, 434
fómite, 281
frieira, 476
frotis, 282
galidesivir, 283
Gam-COVID-Vac, 284
gato de algaria, 115
GCE, 299
gimsilumab, 292
goflikicept, 293
gorro, 105
gota de Flügge, 296
gotícula respiratoria, 296
gotiña de Flügge, 296
gotiña respiratoria, 296
grave, 298
gromo epidémico, 83
grupo burbulla, 299
grupo de convivencia, 73
grupo de convivencia ampliado, 72
grupo de convivencia estable, 299
grupo de risco, 303
grupo vulnerable de risco, 125
hemograma, 305
heparina, 306
hepatotoxicidade, 307
hidroxicloroquina, 308
hipoestesia, 314
hiposmia, 314
hipoxemia, 316
hipoxeusia, 313
hipoxia, 317

historia clínica, 318
hixiene, 309
hixiene de mans, 310
hóspede, 320
hóspede intermediario, 321
IA, 363, 377
ibuprofeno, 324
icatibant, 325
idadismo, 201
IECA, 375
illado, 16
illado vírico, 16
illamento, 14
imdevimab, 327
incapacidade, 359
incapacidade permanente, 360
incapacidade temporal, 361
incidencia, 362
incidencia acumulada, 363
incubación, 364
índice de letalidade, 635
índice de mortalidade, 635
infección, 367
infección hospitalaria, 368
infección nosocomial, 368
infección por gotiñas, 370
infectoloxía, 371
infiltrado, 372
inflamación, 373
infodemia, 374
inhibidor do encima convertedor da anxiotensina, 375
inmune, 328, 330
inmunidade, 331
inmunidade activa, 332
inmunidade adaptativa, 333
inmunidade adquirida, 333
inmunidade colectiva, 338
inmunidade conxénita, 347
inmunidade de comunidade, 338
inmunidade de grupo, 338
inmunidade específica, 333
inmunidade específica artificial, 340
inmunidade específica espontánea, 343
inmunidade específica intencionada, 340
inmunidade específica natural, 343
inmunidade específica non intencionada, 343
inmunidade específica pasiva, 345
inmunidade específica provocada, 340
inmunidade inespecífica, 347
inmunidade innata, 347
inmunidade natural, 347
inmunitario -a, 330
inmunización, 349
inmunización activa, 712
inmunocromatografía, 351
inmunoensaio encimático sobre fase sólida, 219
inmunoglobulina, 354
inmunoglobulina G, 355
inmunoglobulina M, 356
inmunolóxico -a, 330, 358
inmunoxenicidade, 353
inmunoxénico -a, 352
insomnio, 376
intelixencia artificial, 377
interferón, 378
interferón beta, 379
intubación, 380
IP, 360
IT, 361
lactato deshidroxenase, 384
lacticodeshidroxenase, 384
lactodeshidroxenase, 384
lanadelumab, 385
latencia, 386
lavado de mans, 310
lavadura de mans, 310
LDH, 384
lenzilumab, 388
leronlimab, 389
LET, 7

limitación do esforzo terapéutico, 7
linfocito, 391
linfocito B, 392
linfocito de memoria, 393
linfocito T, 394
linfocitopenia, 396
linfopenia, 396
lopinavir, 398
luva, 304
macrófago, 399
marcador inflamatorio, 404
mareo, 405
máscara, 406, 407
máscara autofiltrante, 409
máscara cirúrxica, 413
máscara con filtro de partículas, 409
máscara FFP, 409
máscara hixiénica, 411
máscara médica, 413
MEDI 3506, 418
medicalizar, 419
medicina avaliadora, 420
medida de contención, 425
memoria inmunitaria, 421
meplazumab, 422
MERS, 613
MERS-CoV, 154
metilprednisolona, 426
mialxia, 427
molnupiravir, 428
monitorización, 429
morcego, 544
morcego pequeno de ferradura, 546
mortalidade, 432
morte digna, 431
mostra bucofarínxea, 435
mostra nasofarínxea, 434
mostra orofarínxea, 435
mostra rinofarínxea, 434
mRNA, 577
mupadolimab, 438
muricego, 544
mutación, 441
nafamostat, 442
náusea, 443
nebulización, 444
nebulizador, 445
nova normalidade, 448
número reprodutivo básico, 721
NVX-CoV2373, 449
obstinación terapéutica, 450
OMS, 457
onda, 454
onda epidémica, 454
OP-101, 455
opaganib, 456
Organización Mundial da Saúde, 457
oseltamivir, 458
osixenación, 460
osixenoterapia, 461
otilimab, 459
paciente cero, 101
pandemia, 463
pangolín, 464
pantalla de protección, 465
pantalla facial, 465
parasito, 466
parte médico de alta, 18
pasaporte de inmunidade, 468
pasaporte inmunitario, 468
pasaporte inmunolóxico, 468
patoxenicidade, 471
patóxeno -a, 470
pauta de vacinación, 472
pauta vacinal, 472
PCR, 550
pemziviptadil, 475
peplómero, 233
período de incubación, 478
período de infección, 479

período de latencia, 478
peritaxe médica, 483
perniose, 476
persoa de risco para a COVID-19, 486
persoa especialmente sensible á COVID-19, 486
persoa vulnerable á COVID-19, 486
pico de contaxios, 490
pico epidémico, 490
placebo, 493
plan de continxencia contra a COVID-19, 492
plitidepsina, 494
pneumonía, 495
poboación albo, 497
poboación centinela, 499
poboación obxectivo, 497
polaina, 500
prednisolona, 502
prevalencia, 503
primovacinación, 504
principio de beneficencia, 505
principio de non maleficencia, 506
principio de precaución, 507
priorización, 508
proba antixénica, 517
proba de agrupamento de mostras, 519
proba de anticorpos, 644
proba de antíxenos, 517
proba de fluxo lateral, 525
proba diagnóstica con ELISA, 526
proba diagnóstica con PCR, 521
proba inmunolóxica, 526
proba PCR, 521
proba rápida, 525
proba serolóxica, 526
pródromo, 509
profiláctica, 309
proteína C reactiva, 511
proteína da espícula, 515
proteína espícula, 515
proteína estrutural, 514
proteína S, 515
pulmón de choque, 609
pulmonía, 495
punto de inoculación, 529
punto de inxección, 529
RAC, 672
racaída, 556
radiografía, 537
radiómica, 538
rapamicina, 614
rastrexador de contactos | rastrexadora de contactos, 542
rastrexo de contactos, 541
RAV, 549
ravulizumab, 548
reacción adversa a vacina, 549
reacción en cadea da polimerase, 550
reacción local, 552
reacción sistémica, 551
reacción xeral, 551
recepción, acollida e clasificación, 672
recidiva, 559
recrudescencia, 560
regdanvimab, 561
regromo epidémico, 554
rehabilitación respiratoria, 562
reinfección, 563
remdesivir, 564
repunta epidémica, 554
reservorio, 567
respiración artificial, 568
respirador, 569
resposta inmunitaria, 570
retrovirus, 571
revacinación, 573
ribavirina, 574
ritonavir, 575
RNA, 4
RNA mensaxeiro, 577
ruxolitinib, 578
salto de especie, 579

sanitarización, 583
sarilumab, 584
SARS, 612
SARS-CoV, 155
SARS-CoV-2, 153
saúde laboral, 580
saúde no traballo, 580
saúde pública, 582
SDRA, 609
secuela, 593
sedación, 589
seguimento de contactos, 541
selinexor, 590
semioloxía, 605
sepse, 592
sepsia, 592
seroloxía, 594
seroprevalencia, 595
seroterapia, 596
serotipo, 597
serovar, 597
servizo de atención de saúde a domicilio, 55
servizo de atención domiciliaria, 55
servizo de prevención, 601
sinal, 602
sindemia, 607
síndrome de dificultade respiratoria aguda, 609
síndrome de dificultade respiratoria neonatal, 610
síndrome do desconforto respiratorio agudo, 609
síndrome do desconforto respiratorio do adulto, 609
síndrome do desconforto respiratorio neonatal, 610
síndrome respiratoria aguda grave, 612
síndrome respiratoria de Oriente Medio, 613
síntoma, 604
sintomatoloxía, 605
sirólimus, 614
situximab, 603
socialización, 616
sonda, 617
sonda molecular, 617
soporte vital, 626
sotrovimab, 619
Sputnik V, 284
SRAG, 612
subasumstat, 623
supercontaxiador -a, 624
superpropagador -a, 624
susceptible, 627
talidomida, 628
taquicardia, 630
taxa bruta de mortalidade, 635
taxa de contaxios, 633
taxa de letalidade, 634
taxa de mortalidade, 635
telemedicina, 636
teletraballo, 637
tempestade de citocinas, 638
tempo de convalescencia, 642
tempo de protrombina, 640
tempo de Quick, 640
tempo de recuperación, 642
tenofovir, 643
test de agrupamento de mostras, 519
test de anticorpos, 644
test de antíxenos, 517
test inmunolóxico, 526
test PCR, 521
test rápido inmunocromatográfico, 525
test serolóxico, 526
testaxe masiva, 652
título de anticorpos, 653
tixagevimab, 654
toalliña antibafo, 660
tocilizumab, 656
toque de queda, 655
toque de recollida, 655
tormenta de citocinas, 638
tose, 657
tose produtiva, 658
tose seca, 659

touca, 105
tozinamerán, 661
traballo a distancia, 637
transmisible, 665
transmisión, 666
transmisión comunitaria, 667
transmisión horizontal, 668
transmisión vertical, 669
traqueotomía, 670
tratamento ambulatorio, 664
tratamento con osíxeno, 461
trazabilidade, 662
triaxe, 672
trombo, 673
trombose, 674
TRV027, 676
UCI, 680
umifenovir, 679
unidade de coidados intensivos, 680
unidade de vixilancia intensiva, 680
urticaria, 682
uso compasivo, 683
UVI, 680
vacina, 687
vacina antivírica, 711
vacina AstraZeneca, 690
vacina BBIBP-CorV, 691
vacina Convidecia, 692
vacina CoronaVac, 709
vacina CureVac, 694
vacina de ARN mensaxeiro, 698
vacina de ARNm, 698
vacina de mRNA, 698
vacina de RNA mensaxeiro, 698
vacina de Wuhan, 710
vacina Gamaleya, 284
vacina Janssen, 701
vacina Johnson&Johnson, 701
vacina Moderna, 205
vacina NovaVax, 449
vacina Oxford, 690
vacina para a COVID-19, 688
vacina Pfizer, 661
vacina Pfizer/BioNTech COVID-19, 661
vacina preventiva, 707
vacina profiláctica, 707
vacina Sinovac, 709
vacina Spikevax, 205
vacina Sputnik V, 284
vacina verocell, 710
vacina VeroCell, 710
vacina vírica, 711
vacinación, 712
vacinación primaria, 504
vafidemstat, 714
vaga, 454
vaga epidémica, 454
variante, 715
variante de interese, 716
variante de preocupación, 718
variante preocupante, 718
variante viral, 715
Vaxzevria, 690
velocidade reprodutiva básica, 721
velocidade reprodutiva efectiva, 722
velocidade reprodutiva empírica, 723
ventilación, 724
vía de administración, 726
vidofludimus, 727
viricida, 728
virión, 729
virulencia, 730
virus, 731
virus da COVID-19, 153
viseira de protección, 465
viseira facial, 465
VOC, 718
VOI, 716
vómito, 737
vorapaxar, 738

xel antiséptico, 289
xel desinfectante, 289
xel hidroalcólico, 289
xel hixienizante, 289
xenoma, 291
xustiza distributiva, 383
zilucoplán, 740
zoonose, 741
zoonótico -a, 742
zorecimerán, 694

Índex castellà

abstención de tratamiento, 446
abstención terapéutica, 446
acalabrutinib, 2
ácido desoxirribonucleico, 3
ácido ribonucleico, 4
ácido ribonucleico mensajero, 577
acontecimiento adverso, 228
Ad5-nCoV, 692
ADG20, 8
ADN, 3
aerosol, 10
agente biológico, 11
ageusia, 12
agudo -da, 298
aislado, 16
aislado vírico, 16
aislamiento, 14
alta, 18
alta médica, 18
alunacedasa alfa, 19
ambroxol, 20
AMY-101, 21
anakinra, 22
analgésico, 23
análisis de anticuerpos, 644
análisis de inmunoadsorción ligado a enzimas, 219
anfitrión, 320
anosmia, 24
ansiedad anticipatoria, 25
antiálgico, 23
antibacteriano, 27
antibiótico, 27
anticuerpo, 28
antifebril, 30
antígeno, 29
antipirético, 30
antirretroviral, 31
antirretrovírico, 31
antitérmico, 30
antiviral, 34
antivírico, 34
apilimod, 35
aplanar la curva, 36
apremilast, 37
ARN, 4
ARN mensajero, 577
ARNm, 577
arritmia, 41
ARV, 31
ASC09F, 43
asintomático -ca, 44
asistencia domiciliaria, 55
astenia, 53
atención a domicilio, 55
atención al duelo, 54
atención domiciliaria, 55
atención hospitalaria, 56
atención primaria, 57
atibuclimab, 58
ATYR1923, 59
autoinflamación, 60
automuestra, 61
autoridad sanitaria, 62
aviptadil, 63
azitromicina, 64
bamlanivimab, 65
barbijo, 406
baricitinib, 66
bemcentinib, 68
beneficencia, 505
bevacizumab, 69
boceprevir, 70
brensocatib, 74
brequinar, 75

brincidofovir, 76
bromhexina, 77
broncodilatador, 78
bronquio, 79
bronquiolitis, 81
bronquiolo, 80
bronquíolo, 80
brote epidémico, 83
budesonida, 84
burbuja ampliada, 72
burbuja de convivencia, 73
burbuja de convivencia ampliada, 72
cadena de contagio, 86
cadena de transmisión, 86
cadena epidemiológica, 86
cadena infecciosa, 86
calidad de vida, 531
calza, 500
camostat, 87
camrelizumab, 88
canakinumab, 90
cansancio, 268
cansancio mental, 269
cánula nasal, 678
cápsida, 92
cápside, 92
carga antigénica, 95
carga viral, 96
carga vírica, 96
casete, 106
casirivimab, 104
caso, 98
caso confirmado, 99
caso descartado, 100
caso índice, 101
caso inicial, 101
caso sospechoso, 103
CD24Fc, 107
cebador, 214
cefalalgia, 109
cefalea, 109
célula B, 392
célula de memoria, 393
célula T, 394
cenicriviroc, 112
cepa, 615
cepa vírica aislada, 16
certificado de inmunidad, 468
choque, 739
ciclesonida, 113
citocina, 114
citoquina, 114
civeta, 115
clazakizumab, 116
clínica, 117
clofazimina, 118
cloroquina, 119
coagulopatía, 120
cobertura de vacunación, 121
cobertura vacunal, 121
cobicistat, 123
colchicina, 126
colectivo vulnerable de riesgo, 125
Comirnaty, 661
comité de bioética, 128
comorbilidad, 129
conestat alfa, 132
confinamiento, 133
confinamiento perimetral, 134
congestión nasal, 135
conglomerado, 13
conjuntivitis, 136
contacto, 137
contacto cercano, 138
contacto estrecho, 138
contagio, 139
contagio directo, 140
contagio indirecto, 142
contagio inmediato, 140
contagio personal, 140

contagiosidad, 144
contención, 145
control, 146
convalecencia, 147
Convidecia, 692
CoronaVac, 709
coronavirus, 152
coronavirus 2 del síndrome respiratorio agudo grave, 153
coronavirus asociado a MERS, 154
coronavirus de la MERS, 154
coronavirus del síndrome respiratorio agudo grave, 155
coronavirus del síndrome respiratorio agudo grave 2, 153
covid-19, 161
COVID-19, 161
COVID-19 persistente, 163
criba, 164
cribado, 164
cribaje, 164
cuarentena, 532
cuarentenado -da, 534
cuarentenar, 533
cubierta vírica, 208
cultivo, 165
curva de contagios, 150
curva epidémica, 150
curva epidemiológica, 150
CV, 531
CVnCoV, 694
danoprevir, 167
darunavir, 168
dazcapistat, 169
defensas, 170
delegado de prevención | delegada de prevención, 171
desconfinamiento, 172
desescalada, 173
deshidrodidemnina B, 494
deshidrogenasa láctica, 384
desinfectante, 176
detección precoz, 179
dexametasona, 180
diagnosis, 182
diagnóstico, 182
diarrea, 183
dímero-D, 184
discapacidad, 185
disfonía, 186
disnea, 188
displasia alveolar congénita, 610
distanasia, 450
distancia de seguridad, 190
distancia física, 190
distanciamiento de seguridad, 192
distanciamiento físico, 192
distrés respiratorio neonatal, 610
DNA, 3
dolor de cabeza, 109
dolor torácico, 196
dosis de recuerdo, 197
dosis de refuerzo, 197
duelo, 195
ECA, 45
eccema, 200
eculizumab, 199
edadismo, 201
edatismo, 201
efectividad vacunal, 202
eficacia vacunal, 203
eficiencia vacunal, 204
elasomerán, 205
ELISA, 219
emapalumab, 207
embolia pulmonar, 209
emergencia sanitaria, 210
emesis, 737
emtricitabina, 212
emvododstat, 213
encarnizamiento terapéutico, 450
endemia, 215

enfermedad del coronavirus 2019, 161
enfermedad por coronavirus 2019, 161
enfermedad respiratoria provocada por el SARS-CoV-2, 161
enoxaparina, 216
enpatorán, 217
ensayo aleatorizado, 45
ensayo ciego, 46
ensayo clínico, 49
ensayo clínico aleatorizado, 45
ensayo comunitario, 51
ensovibep, 218
entubación, 380
envoltura, 208
EPI, 223
epidemia, 221
epidemiología, 222
equipo de protección individual, 223
equipo de protección personal, 223
erradicación, 225
ERTE, 252
escobillón, 227
especie hospedera, 320
especie huésped, 320
esperanza de vida, 231
esperanza de vida en buena salud, 232
espícula, 233
estacionalidad, 234
estado de alarma, 236
estudio clínico, 237
estudio de confirmación terapéutica, 245
estudio de exploración terapéutica, 244
estudio de farmacología humana, 243
estudio de fase 0, 242
estudio de fase I, 243
estudio de fase II, 244
estudio de fase III, 245
estudio de fase IV, 246
estudio de intervención comunitaria, 51
estudio de microdosis, 242
estudio de uso terapéutico, 246
estudio preclínico, 248
etesevimab, 249
exceso de defunciones, 250
exceso de mortalidad, 250
expediente de regulación temporal de empleo, 252
extubación, 256
exudado, 253
exudado bucofaríngeo, 435
exudado nasofaríngeo, 434
factor de riesgo, 257
fagocitosis, 258
fallo vacunal, 259
fallo vacunal primario, 260
fallo vacunal secundario, 261
falso negativo, 262
falso positivo, 263
falta de concentración, 264
fase 0, 242
fase de contención, 265
fase de incubación, 478
fase de latencia, 478
fase de mitigación, 266
fase I, 243
fase II, 244
fase III, 245
fase IV, 246
fatiga, 268
fatiga mental, 269
fatiga pandémica, 270
favipiravir, 271
febrícula, 273
febrífugo, 30
fenofibrato, 274
ferritina, 275
fibrinógeno, 276
fibrosis, 277
fiebre, 272
fingolimod, 278
fluido nasofaríngeo, 434

fomes, 281
fómite, 281
frotis, 282
fuerte, 298
gafas nasales, 678
galidesivir, 283
Gam-COVID-Vac, 284
gamuza antivaho, 660
gato de algalia, 115
GCE, 299
gel antiséptico, 289
gel desinfectante, 289
gel hidroalcohólico, 289
gel higienizante, 289
genoma, 291
gimsilumab, 292
goflikicept, 293
gorro, 105
gorro de quirófano, 105
gorro médico, 105
gota de Flügge, 296
gotícula respiratoria, 296
gotita de Flügge, 296
grave, 298
grupo burbuja, 299
grupo de convivencia estable, 299
grupo de riesgo, 303
guante, 304
hemograma, 305
heparina, 306
hepatotoxicidad, 307
hidroxicloroquina, 308
higiene, 309
higiene de manos, 310
hipoestesia gustativa, 313
hipoestesia olfativa, 314
hipogeusia, 313
hipoosmia, 314
hiposmia, 314
hipoxemia, 316
hipoxia, 317
hisopo, 227
historia clínica, 318
hospedador, 320
hospedante, 320
hospedero, 320
huésped, 320
huésped intermediario, 321
IA, 363, 377
ibuprofeno, 324
icatibant, 325
IECA, 375
imdevimab, 327
incapacidad, 359
incapacidad permanente, 360
incapacidad temporal, 361
incidencia, 362
incidencia acumulada, 363
incubación, 364
índice **de mortalidad**, 635
infección, 367
infección hospitalaria, 368
infección intrahospitalaria, 368
infección nosocomial, 368
infección por gotitas, 370
infectología, 371
infiltrado, 372
inflamación, 373
infodemia, 374
inhibidor de la ECA, 375
inhibidor de la enzima convertidora de la angiotensina, 375
iniciador, 214
inmune, 328
inmunidad, 331
inmunidad activa, 332
inmunidad adaptativa, 333
inmunidad adquirida, 333
inmunidad colectiva, 338
inmunidad congénita, 347

inmunidad de comunidad, 338
inmunidad de grupo, 338
inmunidad específica, 333
inmunidad específica artificial, 340
inmunidad específica espontánea, 343
inmunidad específica intencionada, 340
inmunidad específica natural, 343
inmunidad específica no intencionada, 343
inmunidad específica pasiva, 345
inmunidad específica provocada, 340
inmunidad inespecífica, 347
inmunidad innata, 347
inmunidad natural, 347
inmunitario -ria, 330
inmunización, 349
inmunocromatografía, 351
inmunoensayo enzimático sobre fase sólida, 219
inmunogenicidad, 353
inmunogénico -ca, 352
inmunoglobulina, 354
inmunoglobulina G, 355
inmunoglobulina M, 356
inmunológico -ca, 358
insomnio, 376
inteligencia artificial, 377
interferón, 378
interferón beta, 379
intubación, 380
IP, 360
IT, 361
justicia distributiva, 383
lactato-deshidrogenasa, 384
lanadelumab, 385
latencia, 386
lavado de manos, 310
LDH, 384
lenzilumab, 388
leronlimab, 389
LET, 7
levantamiento del confinamiento, 172
limitación del esfuerzo terapéutico, 7
limitación del soporte vital, 7
linfocito, 391
linfocito B, 392
linfocito T, 394
linfocitopenia, 396
linfopenia, 396
lopinavir, 398
LSV, 7
lugar de inyección, 529
macrófago, 399
marcador inflamatorio, 404
mareo, 405
mascarilla, 406, 407
mascarilla autofiltrante, 409
mascarilla con filtro de partículas, 409
mascarilla EPI, 409
mascarilla FFP, 409
mascarilla higiénica, 411
mascarilla médica, 413
mascarilla quirúrgica, 413
MEDI 3506, 418
medicalizar, 419
medicina evaluadora, 420
medida de contención, 425
medidas de soporte vital, 626
memoria inmunitaria, 421
meplazumab, 422
MERS, 613
MERS-CoV, 154
metilprednisolona, 426
mialgia, 427
molnupiravir, 428
monitorización, 429
montelukast, 430
morbígeno -na, 470
morbilidad asociada, 129
mortalidad, 432
muerte digna, 431
muestra bucofaríngea, 435

muestra nasofaríngea, 434
muestra orofaríngea, 435
mupadolimab, 438
murciélago, 544
murciélago de herradura menor, 546
mutación, 441
nafamostat, 442
náusea, 443
nebulización, 444
nebulizador, 445
neonormalidad, 448
neumonía, 495
no maleficencia, 506
nueva normalidad, 448
número básico de reproducción, 721
número reproductivo básico, 721
NVX-CoV2373, 449
obstinación terapéutica, 450
ola, 454
ola epidémica, 454
OMS, 457
OP-101, 455
opaganib, 456
Organización Mundial de la Salud, 457
oseltamivir, 458
otilimab, 459
oxigenación, 460
oxigenoterapia, 461
pandemia, 463
pangolín, 464
pantalla facial, 465
parásito, 466
parte médico de alta, 18
pasaporte de inmunidad, 468
pasaporte inmunitario, 468
pasaporte inmunológico, 468
patogenicidad, 471
patógeno -na, 470
pauta de vacunación, 472
pauta vacunal, 472
PCR, 550
pemziviptadil, 475
peplómero, 233
período de incubación, 478
periodo de infección, 479
período de latencia, 478
peritaje médico, 483
persona de riesgo para la COVID-19, 486
persona especialmente sensible a la COVID-19, 486
persona vulnerable a la COVID-19, 486
pico epidémico, 490
placebo, 493
plan de contingencia frente a la COVID-19, 492
plitidepsina, 494
población centinela, 499
población diana, 497
población objetivo, 497
polaina, 500
prednisolona, 502
prevalencia, 503
primovacunación, 504
principio de beneficencia, 505
principio de cautela, 507
principio de no maleficencia, 506
principio de precaución, 507
principio precautorio, 507
priorización, 508
pródromo, 509
profiláctica, 309
proteína C reactiva, 511
proteína espiga, 515
proteína estructural, 514
proteína S, 515
prueba a doble ciego, 47
prueba a triple ciego, 48
prueba con cegamiento doble, 47
prueba con cegamiento triple, 48
prueba con enmascaramiento doble, 47
prueba con enmascaramiento triple, 48
prueba de anticuerpos, 644

prueba de antígenos, 517
prueba de PCR, 521
prueba de reacción en cadena de la polimerasa, 521
prueba diagnóstica con ELISA, 526
prueba diagnóstica mediante PCR, 521
prueba inmunológica, 526
prueba rápida, 525
prueba rápida inmunocromatográfica, 525
prueba serológica, 526
pulmón de shock, 609
pulmonía, 495
punto de inoculación, 529
punto de inyección, 529
radiografía, 537
radiómica, 538
rapamicina, 614
rastreador de contactos | rastreadora de contactos, 542
rastreo de contactos, 541
RAV, 549
ravulizumab, 548
reacción adversa a vacuna, 549
reacción en cadena de la polimerasa, 550
reacción en cadena por la polimerasa, 550
reacción general, 551
reacción local, 552
reacción sistémica, 551
rebrote epidémico, 554
recaída, 556
recidiva, 559
recrudescencia, 560
regdanvimab, 561
rehabilitación respiratoria, 562
reinfección, 563
remdesivir, 564
reservorio, 567
respiración artificial, 568
respiración asistida, 568
respirador, 569
respuesta inmunitaria, 570
retrovirus, 571
revacunación, 573
ribavirina, 574
rinolofo menor, 546
ritonavir, 575
RNA, 4
ruxolitinib, 578
sabañón, 476
salto de especie, 579
salud en el trabajo, 580
salud laboral, 580
salud pública, 582
sanidad, 582
sanitarización, 583
sarilumab, 584
SARS, 612
SARS-CoV, 155
SARS-CoV-2, 153
SDRA, 609
secuela, 593
sedación, 589
seguimiento de contactos, 541
selinexor, 590
semiología, 605
sepsis, 592
serología, 594
seroprevalencia, 595
seroterapia, 596
serotipo, 597
servicio de atención de salud a domicilio, 55
servicio de prevención, 601
signo, 602
siltuximab, 603
sindemia, 607
síndrome de dificultad respiratoria aguda, 609
síndrome de dificultad respiratoria del adulto, 609
síndrome de dificultad respiratoria del recién nacido, 610
síndrome de dificultad respiratoria neonatal, 610
síndrome de distrés respiratorio agudo, 609
síndrome de distrés respiratorio neonatal, 610

síndrome pos-COVID-19, 163
síndrome poscovídico, 163
síndrome respiratorio agudo grave, 612
síndrome respiratorio de Oriente Medio, 613
síntoma, 604
sirolimús, 614
sirólimus, 614
socialización, 616
sonda, 617
sonda molecular, 617
soporte vital, 626
sotrovimab, 619
Spikevax, 205
Sputnik V, 284
SRAG, 612
SROM, 613
subasumstat, 623
supercontagiador -ra, 624
susceptible, 627
talidomida, 628
tapabocas, 406
taquicardia, 630
tasa de contagio, 633
tasa de letalidad, 634, 635
tasa de mortalidad, 635
telemedicina, 636
teletrabajo, 637
tenofovir, 643
terapia con oxígeno, 461
test de anticuerpos, 644
test de antígenos, 517
test de PCR, 521
test por agrupamiento, 519
test rápido, 525
testeo masivo, 652
tiempo de protrombina, 640
tiempo de Quick, 640
tiempo de recuperación, 642
título de anticuerpos, 653
tixagevimab, 654
tocilizumab, 656
toque de queda, 655
tormenta de citocinas, 638
tos, 657
tos productiva, 658
tos seca, 659
tozinamerán, 661
trabajo a distancia, 637
transmisible, 665
transmisión, 666
transmisión comunitaria, 667
transmisión directa, 140
transmisión horizontal, 668
transmisión vertical, 669
traqueotomía, 670
tratamiento ambulatorio, 664
tratamiento con oxígeno, 461
trazabilidad, 662
triaje, 672
trombo, 673
trombosis, 674
TRV027, 676
UCI, 680
umifenovir, 679
unidad de cuidados intensivos, 680
unidad de vigilancia intensiva, 680
urticaria, 682
uso compasivo, 683
UVI, 680
vacuna, 687
vacuna anti-COVID-19, 688
vacuna anticovid-19, 688
vacuna antiviral, 711
vacuna antivírica, 711
vacuna AstraZeneca, 690
vacuna BBIBP-CorV, 691
vacuna CanSino, 692
vacuna contra la COVID-19, 688
vacuna CureVac, 694
vacuna de ácido ribonucleico mensajero, 698

vacuna de ARN mensajero, 698
vacuna de ARNm, 698
vacuna de mRNA, 698
vacuna de Wuhan, 710
vacuna Gamaleya, 284
vacuna Janssen, 701
vacuna Johnson & Johnson, 701
vacuna Moderna, 205
vacuna NovaVax, 449
vacuna Oxford-AstraZeneca, 690
vacuna Pfizer/BioNTech, 661
vacuna preventiva, 707
vacuna profiláctica, 707
vacuna Sinovac, 709
vacuna VeroCell, 710
vacuna viral, 711
vacuna vírica, 711
vacunación, 712
vacunación primaria, 504
vafidemstat, 714
variante, 715
variante de interés, 716
variante de preocupación, 718
variante preocupante, 718
variante vírica, 715
Vaxzevria, 690
velocidad reproductiva efectiva, 722
velocidad reproductiva empírica, 723
ventilación, 724
ventilación mecánica, 568
vía de administración, 726
vidofludimús, 727
viricida, 728
virión, 729
virulencia, 730
virus, 731
virus de la COVID-19, 153
virus del SARS, 155
virus del SRAG, 155
VOC, 718
VOI, 716
vómito, 737
vorapaxar, 738
zilucoplán, 740
zoonosis, 741
zoonótico -ca, 742
zorecimerán, 694

Índex anglès

Ab test, 644
acalabrutinib, 2
ACE inhibitor, 375
acquired immunity, 333
active immunity, 332
acute respiratory distress syndrome, 609
Ad5-nCoV, 692
adaptative immunity, 333
ADG20, 8
adult respiratory distress syndrome, 609
adverse event, 228
aerosol, 10
Ag test, 517
ageism, 201
ageusia, 12
agism, 201
AI, 377
alcohol-based hand gel, 289
alunacedase alfa, 19
ambroxol, 20
AMY-101, 21
anakinra, 22
analgesic, 23
angiotensin-converting enzyme inhibitor, 375
anodyne, 23
anosmia, 24
anti-fog suede, 660
antibiotic, 27
antibody, 28
antibody test, 644
antibody titer, 653
anticipatory anxiety, 25
antigen, 29
antigen test, 517
antigenic load, 95
antipyretic, 30
antiretroviral, 31
antirretroviral, 31
antiseptic gel, 289
antiviral, 34
apilimod, 35
apremilast, 37
ARDS, 609
arrhythmia, 41
artificial intelligence, 377
artificial respiration, 568
artificial specific immunity, 340
ARV, 31
ASC09F, 43
assisted ventilation, 568
asthenia, 53
AstraZeneca vaccine, 690
asymptomatic, 44
atibuclimab, 58
attention to grief, 54
ATYR1923, 59
autofiltrante mask, 409
autoinflammation, 60
aviptadil, 63
azithromycin, 64
B cell, 392
B lymphocyte, 392
B-cell, 392
bamlanivimab, 65
baricitinib, 66
basic reproduction number, 721
basic reproductive rate, 721
bat, 544
BBIBP-CorV vaccine, 691
bemcentinib, 68
beneficence, 505
bereavement, 195
bevacizumab, 69
bioethics committee, 128

biological agent, 11
bleeding disorder, 120
blind trial, 46
blinded trial, 46
boceprevir, 70
booster dose, 197
brensocatib, 74
brequinar, 75
brincidofovir, 76
bromhexine, 77
bronchiole, 80
bronchiolitis, 81
bronchiolus, 80
bronchodilator, 78
bronchus, 79
bubble group, 299
budesonide, 84
C-reactive protein, 511
camostat, 87
camrelizumab, 88
canakinumab, 90
CanSino vaccine, 692
capsid, 92
case, 98
case-fatality rate, 634
casirivimab, 104
cassette, 106
CCT, 49
CD24Fc, 107
cenicriviroc, 112
cephalalgia, 109
cephalea, 109
cephalgia, 109
CFR, 634
chest pain, 196
chilblain, 476
chloroquine, 119
CI, 363
ciclesonide, 113
civet, 115
clazakizumab, 116
clinic, 117
clinical chart, 318
clinical record, 318
clinical study, 237
clinical trial, 49
clofazimine, 118
close contact, 138
close-distance contact, 138
cluster, 13
co-morbidity, 129
coagulopathy, 120
cobicistat, 123
coexistence bubble, 73
colchicine, 126
Comirnaty, 661
communicable, 665
community immunity, 338
community intervention trial, 51
community spread, 667
community transmission, 667
community trial, 51
comorbidity, 129
compassionate use, 683
complete blood count, 305
conestat alfa, 132
confinement, 133
confirmed case, 99
conjunctivitis, 136
contact, 137
contact follow-up, 541
contact tracer, 542
contact tracing, 541
contact tracking, 541
contagion, 139
contagion curve, 150
contagion rate, 633
contagiosity, 144
contagiousness, 144
containment measure, 425

containment phase, 265
contention, 145
contingency plan for COVID-19, 492
control, 146
controlled clinical trial, 49
convalescence, 147
Convidecia, 692
CoronaVac, 709
coronavirus disease 2019, 161
coronaviruses, 152
cough, 657
Covid-19, 161
COVID-19, 161
COVID-19 high-risk person, 486
COVID-19 jab, 688
COVID-19 sensitive person, 486
COVID-19 shot, 688
COVID-19 vaccine, 688
COVID-19 Vaccine Janssen, 701
COVID-19 virus, 153
COVID-19 vulnerable person, 486
COVID-2019, 161
culture, 165
cumulative incidence, 363
CureVac vaccine, 694
curfew, 655
CVnCoV, 694
cytokine, 114
cytokine storm, 638
D-dimer, 184
danoprevir, 167
darunavir, 168
dazcapistat, 169
de-escalation, 173
death rate, 635
death with dignity, 431
deconfinement, 172
defenses, 170
dehydrodidemnin B, 494
deoxyribonucleic acid, 3
dexamethasone, 180
diagnosis, 182
diagnostic, 182
diarrhea, 183
direct transmission, 140
disability, 185, 359
disability assessment medicine, 420
discarded case, 100
discharge, 18
disinfectant, 176
disinfectant gel, 289
distributive justice, 383
dizziness, 405
DNA, 3
domiciliary care, 55
double-blind test, 47
double-blinded trial, 47
double-masked test, 47
droplet infection, 370
dry cough, 659
dysphonia, 186
dyspnea, 188
dysthanasia, 450
early case finding, 179
early detection, 179
eculizumab, 199
eczema, 200
effective reproduction number, 722
effective reproduction rate, 722
elasomeran, 205
ELISA, 219
emapalumab, 207
emesis, 737
empirical reproduction number, 723
emtricitabine, 212
emvododstat, 213
endemia, 215
enlarged bubble, 72
enoxaparin, 216
enpatoran, 217

ensovibep, 218
envelope, 208
enzyme-linked immunosorbent assay, 219
epi curve, 150
epidemic, 221
epidemic curve, 150
epidemic outbreak, 83
epidemic peak, 490
epidemic wave, 454
epidemiologic curve, 150
epidemiological chain, 86
epidemiological curve, 150
epidemiology, 222
eradication, 225
etesevimab, 249
evaluating medicine, 420
excess deaths, 250
excess mortality, 250
extended bubble, 72
extubation, 256
exudate, 253
face shield, 465
facial screen, 465
false negative, 262
false positive, 263
fatigue, 268
favipiravir, 271
febricula, 273
febrifuge, 30
fenofibrate, 274
ferritin, 275
fever, 272
FFP mask, 409
FFP respirator, 409
fibrinogen, 276
fibrosis, 277
filtering face piece, 409
fingolimod, 278
flatten the curve, 36
Flügge droplet, 296
fomes, 281
fomite, 281
galidesivir, 283
Gam-COVID-Vac, 284
Gamaleya vaccine, 284
general reaction, 551
genome, 291
gimsilumab, 292
glove, 304
goflikicept, 293
grief, 195
gustatory hypoesthesia, 313
hand disinfectant gel, 289
hand hygiene, 310
hand sanitiser gel, 289
hand sanitizer gel, 289
head covering, 105
headache, 109
health authority, 62
health emergency, 210
health file, 318
healthy life expectancy, 232
hemogram, 305
heparin, 306
hepatotoxicity, 307
herd immunity, 338
home care service, 55
home health care, 55
horizontal transmission, 668
hospital care, 56
hospital-acquired infection, 368
host, 320
host species, 320
household bubble, 73
household support bubbles, 72
human pharmacology study, 243
hydroxychloroquine, 308
hygiene, 309
hygienic mask, 411
hypercytokinaemia, 638

hypercytokinemia, 638
hypogeusesthesia, 313
hypogeusia, 313
hyposmia, 314
hypoxemia, 316
hypoxia, 317
ibuprofen, 324
icatibant, 325
ICU, 680
idiopathic respiratory distress of newborn, 610
imdevimab, 327
immune, 328, 330
immune response, 570
immunity, 331
immunity certificate, 468
immunity passport, 468
immunization, 349
immunization coverage, 121
immunization schedule, 472
immunochromatographic rapid test, 525
immunochromatography, 351
immunogenic, 352
immunogenicity, 353
immunoglobulin, 354
immunoglobulin G, 355
immunoglobulin M, 356
immunologic, 358
immunological, 358
immunological memory, 421
incidence, 362
incubation, 364
incubation period, 478
incubative stage, 478
index case, 101
indirect transmission, 142
infectiology, 371
infection, 367
infection chain, 86
infectious period, 479
infiltrate, 372
inflammation, 373
inflammatory marker, 404
infodemic, 374
inherent immunity, 347
inherited immunity, 347
injection site, 529
injection site reaction, 552
innate immunity, 347
insomnia, 376
intensive care unit, 680
interferon, 378
interferon beta, 379
intermediate host, 321
intubation, 380
isolate, 16
isolation, 14
Janssen COVID-19 vaccine, 701
Janssen vaccine, 701
Johnson & Johnson vaccine, 701
lack of concentration, 264
lactate dehydrogenase, 384
lactic dehydrogenase, 384
lanadelumab, 385
latency, 386
latent period, 478
LDH, 384
lenzilumab, 388
leronlimab, 389
lesser horseshoe bat, 546
life expectancy, 231
life support, 626
life support care, 626
life support limitation, 7
limitation of life support, 7
LLS, 7
local reaction, 552
lockdown, 133
lockdown lifting, 172
long COVID, 163
lopinavir, 398

LSL, 7
lymphocyte, 391
lymphocytopenia, 396
lymphopenia, 396
macrophage, 399
mask, 406, 407
mask with particulate filter, 409
mass testing, 652
mechanical ventilation, 568
MEDI 3506, 418
medical expertise, 483
medical face shield, 465
medical file, 318
medical mask, 413
medical record, 318
medicalize, 419
memory cell, 393
mental exhaustion, 269
meplazumab, 422
MERS, 613
MERS-CoV, 154
MERS-CoV coronavirus, 154
messenger ribonucleic acid, 577
messenger ribonucleic acid vaccine, 698
messenger RNA, 577
messenger RNA vaccine, 698
methylprednisolone, 426
Middle East respiratory syndrome, 613
mitigation phase, 266
Moderna vaccine, 205
molnupiravir, 428
monitoring, 429
montelukast, 430
mortality, 432
mortality rate, 635
mourning, 195
mRNA, 577
mRNA vaccine, 698
mupadolimab, 438
mutation, 441
myalgia, 427
nafamostat, 442
nasal cannula, 678
nasal congestion, 135
nasal prongs, 678
nasopharyngeal sample, 434
native immunity, 347
natural specific immunity, 343
nausea, 443
nebulization, 444
nebulizer, 445
neonatal respiratory distress syndrome, 610
net reproductive rate, 722
new epidemic outbreak, 554
new normal, 448
new normality, 448
new wave, 554
nonmaleficence, 506
nonspecific immunity, 347
nosocomial infection, 368
NovaVax vaccine, 449
NVX-CoV2373, 449
occupational health, 580
olfactory hypoesthesia, 314
OP-101, 455
opaganib, 456
oropharyngeal sample, 435
oseltamivir, 458
otilimab, 459
outpatient treatment, 664
Oxford-AstraZeneca vaccine, 690
oxygen therapy, 461
oxygenation, 460
pandemic, 463
pandemic fatigue, 270
pangolin, 464
parasite, 466
passive specific immunity, 344
pathogenic, 470
pathogenicity, 471

patient chart, 318
patient record, 318
PCR, 550
PCR diagnostic test, 521
PCR test, 521
pemziviptadil, 475
peplomer, 233
peplos, 208
perimeter confinement, 134
period of recuperation, 642
permanent disability, 360
personal protective equipment, 223
Pfizer/BioNTech, 661
phagocytosis, 258
phase 0, 242
phase 0 study, 242
phase I, 243
phase I study, 243
phase II, 244
phase II study, 244
phase III, 245
phase III study, 245
phase IV, 246
phase IV study, 246
physical distance, 190
physical distancing, 192
placebo, 493
plitidepsin, 494
pneumonia, 495
polymerase chain reaction, 550
polymerase chain reaction test, 521
pooled sample testing, 519
pooling, 519
pooling samples, 519
post COVID-19 condition, 163
PPE, 223
PPE mask, 409
precautionary principle, 507
preclinical study, 248
prednisolone, 502
prevalence, 503
prevention delegate, 171
prevention service, 601
preventive vaccine, 707
primary health car, 57
primary immunization, 504
primary vaccination, 504
primary vaccine failure, 260
primer, 214
primovaccination, 504
principle of beneficence, 505
principle of nonmaleficence, 506
prioritisation, 508
prioritization, 508
probe, 617
prodrome, 509
prophylactic vaccine, 707
protective leg cover, 500
prothrombin time, 640
public health, 309, 582
public health services, 582
pulmonary embolism, 209
QOL, 531
quality of life, 531
quarantine, 532
quarantine, to, 533
quarantined, 534
radiography, 537
radiomics, 538
randomised clinical trial, 45
rapamycin, 614
rapid test, 525
ravulizumab, 548
RCT, 45
recidivation, 559
recidivism, 559
recrudescence, 560
regdanvimab, 561
reinfection, 563
relapse, 556, 559

remdesivir, 564
remote working, 637
reservoir, 567
respiratory distress syndrome, 609
respiratory distress syndrome of newborn, 610
respiratory droplet, 296
respiratory rehabilitation, 562
retrovirus, 571
revaccination, 573
ribavirin, 574
ribonucleic acid, 4
risk factor, 257
risk group, 303
risk-free certificate, 468
ritonavir, 575
RNA, 4
route of administration, 726
ruxolitinib, 578
S protein, 515
safe distancing, 192
safety distance, 190
sanitarization, 583
sanitizing gel, 289
sarilumab, 584
SARS, 612
SARS virus, 155
SARS-associated coronavirus, 155
SARS-CoV, 155
SARS-CoV-2, 153
SARS-CoV-2 acute respiratory disease, 161
scaly anteater, 464
screening, 164
seasonality, 234
secondary vaccine failure, 261
sedation, 589
self-sample, 61
selinexor, 590
semeiology, 605
semiology, 605
sentinel group, 499
sentinel population, 499
sepsis, 592
sequel, 593
serologic test, 526
serological test, 526
serology, 594
seroprevalence, 595
serotherapy, 596
serotype, 597
serovar, 597
serum test, 526
severe, 298
severe acute respiratory syndrome, 612
severe acute respiratory syndrome-related coronavirus, 155
severe acute respiratory syndrome-related coronavirus 2, 153
shelter-in-place order, 133
shock, 739
shock lung, 609
shoe cover, 500
shortness of breath, 188
sign, 602
siltuximab, 603
Sinopharm BIBP COVID-19 vaccine, 691
Sinovac COVID-19 vaccine, 709
Sinovac vaccine, 709
sirolimus, 614
site of injection, 529
site of inoculation, 529
smear, 282
social distance, 190
social distancing, 192
socialization, 616
sotrovimab, 619
species jump, 579
specific immunity, 333
spike, 233
spike glycoprotein, 515
spike protein, 515

Spikevax, 205
Sputnik V, 284
state of alarm, 236
stay-at-home order, 133
strain, 615
structural protein, 514
subasumstat, 623
superspreader, 624
surgical mask, 413
susceptible, 627
suspected case, 103
suspicious case, 103
swab, 227
symptom, 604
syndemics, 607
systemic reaction, 551
T cell, 394
T lymphocyte, 394
T-cell, 394
tachycardia, 630
target population, 497
telecommuting, 637
telemedicine, 636
teleworking, 637
temporary disability, 361
temporary employment regulation file, 252
tenofovir, 643
thalidomide, 628
therapeutic confirmatory study, 245
therapeutic exploratory study, 244
therapeutic obstinacy, 450
therapeutic overzealousness, 450
therapeutic use study, 246
thoracalgia, 196
thrombosis, 674
thrombus, 673
tixagevimab, 654
tocilizumab, 656
tozinameran, 661
tracheotomy, 670
tracing, 662
transmissible, 665
transmission, 666
transmission chain, 86
treatment withholding, 446
triage, 672
triple-blind test, 48
triple-blinded test, 48
triple-masked test, 48
TRV027, 676
umifenovir, 679
urticaria, 682
vaccination, 712
vaccination coverage, 121
vaccination schedule, 472
vaccine, 687
vaccine adverse reaction, 549
vaccine coverage, 121
vaccine effectiveness, 202
vaccine efficacy, 203
vaccine efficiency, 204
vaccine failure, 259
vafidemstat, 714
variant, 715
variant of concern, 718
variant of interest, 716
vax, 687, 712
Vaxzevria, 690
ventilation, 724
ventilator, 569
VeroCell vaccine, 710
vertical transmission, 669
vidofludimus, 727
viral burden, 96
viral coat, 208
viral load, 96
viral vaccine, 711
viral variant, 715
viricide, 728
virion, 729

virucide, 728
virulence, 730
virus, 731
virus isolate, 16
virus responsible for COVID-19, 153
virus vaccine, 711
virus variant, 715
VOC, 718
VOI, 716
vomiting, 737
vorapaxar, 738
vulnerable group at risk, 125
wave, 454
wet cough, 658
WHO, 457
withholding of treatment, 446
World Health Organization, 457
Wuhan vaccine, 710
zilucoplan, 740
zoonosis, 741
zoonotic, 742
zorecimeran, 694

Índex francès

abstention de traitement, 446
acalabrutinib, 2
acharnement thérapeutique, 450
acide désoxyribonucléique, 3
acide ribonucléique, 4
acide ribonucléique messager, 577
ACP, 550
Ad5-nCoV, 692
ADG20, 8
ADN, 3
aérosol, 10
âgéisme, 201
agent biologique, 11
âgisme, 201
agueusie, 12
alunacédase alfa, 19
ambroxol, 20
amorce, 214
amplification en chaîne par polymérase, 550
AMY-101, 21
anakinra, 22
analgésique, 23
analyse ELISA, 219
angoisse d'attente, 25
anosmie, 24
antalgique, 23
antibiotique, 27
anticorps, 28
antigène, 29
antipyrétique, 30
antirétroviral, 31
antiviral, 34
apilimod, 35
aplatir la courbe, 36
aprémilast, 37
ARN, 4
ARN messager, 577
ARNm, 577
ARV, 31
arythmie, 41
ASC09F, 43
assainissement, 583
assistance vitale, 626
asthénie, 53
asymptomatique, 44
atibuclimab, 58
ATYR1923, 59
auto-inflammation, 60
auto-prélèvement, 61
autorité de santé, 62
aviptadil, 63
azithromycine, 64
bamlanivimab, 65
baricitinib, 66
bemcentinib, 68
bévacizumab, 69
bocéprévir, 70
brensocatib, 74
bréquinar, 75
brincidofovir, 76
bromhexine, 77
bronche, 79
bronchiole, 80
bronchiolite, 81
bronchodilatateur, 78
budésonide, 84
bulle, 299
bulle agrandie, 72
bulle de coexistence, 73
bulle élargie, 72
bulle formée d'un seul ménage, 73
bulle sociale, 299
calotte, 105
camostat, 87

camrélizumab, 88
canakinumab, 90
capside, 92
cas, 98
cas abandonné, 100
cas confirmé, 99
cas écarté, 100
cas index, 101
cas suspect, 103
casirivimab, 104
cassette, 106
CD24Fc, 107
cellule à mémoire, 393
cellule B, 392
cellule T, 394
cenicriviroc, 112
céphalalgie, 109
céphalée, 109
chaîne de transmission, 86
chaîne épidémiologique, 86
chamois anti-buée, 660
chamoisine anti-buée, 660
charge antigénique, 95
charge virale, 96
chauve-souris, 544
chloroquine, 119
choc, 739
choc cytokinique, 638
ciclésonide, 113
civette, 115
clazakizumab, 116
clinique, 117
clofazimine, 118
coagulopathie, 120
cobicistat, 123
colchicine, 126
Comirnaty, 661
comité de bioéthique, 128
comorbidité, 129
conestat alfa, 132
confinement, 133
confinement périmétrique, 134
congestion nasale, 135
conjonctivite, 136
contact, 137
contact direct, 140
contact rapproché, 138
contagion, 139
contagiosité, 144
contention, 145
contrôle, 146
convalescence, 147
Convidecia, 692
CoronaVac, 709
coronavirus, 152
coronavirus du syndrome respiratoire aigu sévère, 155
coronavirus MERS-CoV, 154
coronavirus SARS-CoV-2, 153
courbe de contagion, 150
courbe épidémiologique, 150
courbe épidémique, 150
couverture de vaccination, 121
couverture vaccinale, 121
couvre-chaussure, 500
couvre-feu, 655
COVID-19, 161
COVID-19 de longue durée, 163
COVID-19 persistante, 163
culture, 165
CVnCoV, 694
cytokine, 114
D-dimère, 184
danoprevir, 167
darunavir, 168
dazcapistat, 169
déconfinement, 172
défenses, 170
dehydrodidemnine B, 494
délégué à la prévention | déléguée à la prévention, 171
dépistage, 164

dépistage précoce, 179
désescalade, 173
désinfectant -ante, 176
détection précoce, 179
détresse respiratoire de l'adulte, 609
détresse respiratoire néonatale, 610
deuil, 195
dexaméthasone, 180
diagnose, 182
diagnostic, 182
diarrhée, 183
distance de sécurité, 190
distance physique, 190
distance sanitaire, 190
distance sociale, 190
distanciation physique, 192
distanciation sanitaire, 192
distanciation sociale, 192
DNA, 3
dose de rappel, 197
dose de réactivation, 197
dossier de réglementation de l'emploi temporaire, 252
dossier du patient, 318
dossier médical, 318
douleur au thorax, 196
douleur thoracique, 196
dysphonie, 186
dysplasie alvéolaire congénitale, 610
dyspnée, 188
échantillon nasopharyngé, 434
échantillon oropharyngé, 435
échec vaccinal, 259
échec vaccinal primaire, 260
échec vaccinal secondaire, 261
écouvillon, 227
ECR, 45
écran facial, 465
éculizumab, 199
eczéma, 200
effectivité vaccinale, 202
effet indésirable, 228
efficacité vaccinale, 203
efficience vaccinale, 204
élasoméran, 205
ELISA, 219
éloignement de sécurité, 192
éloignement physique, 192
éloignement sanitaire, 192
éloignement social, 192
émapalumab, 207
embolie pulmonaire, 209
emtricitabine, 212
emvododstat, 213
endémie, 215
endeuillement, 195
engelure, 476
énoxaparine, 216
enpatoran, 217
ensovibep, 218
enveloppe, 208
EPI, 223
épidémie, 221
épidémiologie, 222
épreuve à double anonymat, 47
épreuve à double insu, 47
épreuve à triple anonymat, 48
épreuve à triple insu, 48
épreuve en double aveugle, 47
épreuve en triple aveugle, 48
épreuve sérologique, 526
épuisement, 268
épuisement mental, 269
équipement de protection individuelle, 223
éradication, 225
espèce hôte, 320
espérance de vie, 231
espérance de vie en bonne santé, 232
essai à l'insu, 46
essai à répartition aléatoire, 45
essai clinique, 49

essai clinique à répartition aléatoire, 45
essai clinique randomisé, 45
essai communautaire, 51
essai d'immuno-adsorption enzymatique, 219
essai en aveugle, 46
essai immuno-enzymatique, 219
essai par immunoadsorbant lié à une enzyme, 219
essai préclinique, 248
essai randomisé, 45
état d'alarme, 236
étésévimab, 249
étourdissement, 405
étude clinique, 237
étude de phase 0, 242
étude de phase I, 243
étude de phase II, 244
étude de phase III, 245
étude de phase IV, 246
étude préclinique, 248
événement indésirable, 228
excès de mortalité, 250
excès de morts, 250
expertise médicale, 483
exsudat, 253
extubation, 256
facteur de risque, 257
fatigue, 268
fatigue pandémique, 270
faux négatif, 262
faux positif, 263
favipiravir, 271
fébricule, 273
fébrifuge, 30
fénofibrate, 274
ferritine, 275
fibrinogène, 276
fibrose, 277
fièvre, 272
fingolimod, 278
fort, forte, 298
frottis, 282
galidésivir, 283
Gam-COVID-Vac, 284
gant, 304
gel antibactérien, 289
gel antiseptique, 289
gel désinfectant, 289
gel hydroalcoolique, 289
génome, 291
gimsilumab, 292
goflikicept, 293
gouttelette de Flügge, 296
grave, 298
groupe à risque, 303
groupe cible, 497
groupe de bulles, 299
groupe de coexistence stable, 73
groupe exposé, 303
groupe vulnérable à risque, 125
hémogramme, 305
héparine, 306
hépatotoxicité, 307
hospitalisme infectieux, 368
hôte, 320
hôte intermédiaire, 321
hydroxychloroquine, 308
hygiène, 309
hygiène des mains, 310
hypercytokinémie, 638
hypogueusie, 313
hypoosmie, 314
hyposmie, 314
hypoxémie, 316
hypoxie, 317
IA, 377
ibuprofène, 324
IC, 363
icatibant, 325
IEC, 375
IECA, 375

imdévimab, 327
immun -une, 328
immunisation, 349
immunitaire, 330
immunité, 331
immunité acquise, 333
immunité active, 332
immunité adaptative, 333
immunité collective, 338
immunité de groupe, 338
immunité innée, 347
immunité naturelle, 347
immunité non spécifique, 347
immunité spécifique, 333
immunité spécifique artificielle, 340
immunité spécifique naturelle, 343
immunité spécifique passive, 345
immunochromatographie, 351
immunogène, 352
immunogénicité, 353
immunogénique, 352
immunoglobuline, 354
immunoglobuline G, 355
immunoglobuline M, 356
immunologique, 358
incapacité, 185, 359
incapacité permanente, 360
incapacité temporaire, 361
incidence, 362
incidence cumulée, 363
incubation, 364
infection, 367
infection nosocomiale, 368
infection par gouttelettes, 370
infectologie, 371
infiltré, 372
inflammation, 373
infodémie, 374
inhibiteur de l'enzyme de conversion de l'angiotensine, 375
injection de rappel, 197
insomnie, 376
insufflateur, 569
intelligence artificielle, 377
intense, 298
interféron, 378
interféron bêta, 379
intubation, 380
isolat, 16
isolat de virus, 16
isolat viral, 16
isolement, 14
justice distributive, 383
lactate-déshydrogénase, 384
lacticodéshydrogénase, 384
lanadélumab, 385
latence, 386
LDH, 384
lenzilumab, 388
léronlimab, 389
lopinavir, 398
lymphocyte, 391
lymphocyte à mémoire, 393
lymphocyte B, 392
lymphocyte mémoire, 393
lymphocyte T, 394
lymphocytopénie, 396
lymphopénie, 396
macrophage, 399
maintien des fonctions vitales, 626
mal de tête, 109
maladie à coronavirus 2019, 161
manque de concentration, 264
marqueur inflammatoire, 404
masque, 406, 407
masque autofiltrant, 409
masque avec filtre à particules, 409
masque chirurgical, 413
masque EPI, 409
masque FFP, 409

masque hygiénique, 411
masque médical, 413
matière contaminée, 281
médecine évaluatrice, 420
MEDI 3506, 418
médicaliser, 419
mémoire immunologique, 421
meplazumab, 422
MERS, 613
MERS-CoV, 154
mesure de confinement, 425
méthylprednisolone, 426
mettre en quarantaine, 533
molnupiravir, 428
monitorage, 429
montélukast, 430
mort digne, 431
mortalité, 432
mupadolimab, 438
mutation, 441
myalgie, 427
nafamostat, 442
nausée, 443
nébulisateur, 445
nébulisation, 444
nébuliseur, 445
non-malfaisance, 506
nouvelle flambée épidémique, 554
nouvelle normalité, 448
NVX-CoV2373, 449
OMS, 457
OP-101, 455
opaganib, 456
orage cytokinique, 638
Organisation Mondiale de la Santé, 457
oseltamivir, 458
otilimab, 459
oxygénation, 460
oxygénothérapie, 461
pandémie, 463
pangolin, 464
parasite, 466
passeport d'immunité, 468
passeport immunitaire, 468
passeport immunologique, 468
pathogène, 470
pathogénicité, 471
patient zéro, 101
PCR, 550
pemziviptadil, 475
péplomère, 233
péplos, 208
période d'incubation, 478
période d'infection, 479
période de latence, 478
personne à risque du COVID-19, 486
personne sensible au COVID-19, 486
personne vulnérable au COVID-19, 486
petit rhinolophe, 546
phagocytose, 258
phase 0, 242
phase d'atténuation, 266
phase de confinement, 265
phase I, 243
phase II, 244
phase III, 245
phase IV, 246
pic épidémique, 490
pinces nasales, 678
placebo, 493
placer en quarantaine, 533
plan de contingence pour la COVID-19, 492
plitidepsine, 494
pneumonie, 495
point d'injection, 529
point d'inoculation, 529
poolage, 519
population cible, 497
population sentinelle, 499
poussée épidémique, 83

prednisolone, 502
prévalence, 503
primovaccination, 504
principe de bienfaisance, 505
principe de non-malfaisance, 506
principe de précaution, 507
priorisation, 508
prodrome, 509
protéine C réactive, 511
protéine S, 515
protéine spike, 515
protéine structurale, 514
qualité de vie, 531
quarantaine, 532
quarantainé -née, 534
quarantainer, 533
radiographie, 537
radiomique, 538
rapamycine, 614
ravulizumab, 548
réaction de polymérisation en chaîne, 550
réaction en chaîne de la polymérase, 550
réaction générale, 551
réaction indésirable à un vaccin, 549
réaction locale, 552
réaction systémique, 551
réceptacle de germes infectieux, 281
recherche de contacts, 541
rechute, 556
récidive, 559
recrudescence, 560
rééducation respiratoire, 562
refus de traitement, 446
regdanvimab, 561
regroupement, 13
regroupement d'échantillons, 519
réinfection, 563
remdésivir, 564
réponse immunitaire, 570
réservoir, 567
respirateur, 569
respiration artificielle, 568
rétrovirus, 571
revaccination, 573
ribavirine, 574
ritonavir, 575
RNA, 4
ruxolitinib, 578
saisonnalité, 234
santé au travail, 580
santé publique, 582
sarilumab, 584
SARS, 612
SARS-CoV, 155
SARS-CoV-2, 153
saut d'espèce, 579
schéma de vaccination, 472
schéma vaccinal, 472
SDRA, 609
sédation, 589
selinexor, 590
séméiologie, 605
sémiologie, 605
sepsie, 592
séquelle, 593
sérologie, 594
séroprévalence, 595
sérothérapie, 596
sérotype, 597
sérovar, 597
service de prévention, 601
signe, 602
siltuximab, 603
sirolimus, 614
site d'injection, 529
socialisation, 616
soins à domicile, 55
soins d'attention hospitalière, 56
soins de santé primaires, 57
sonde, 617

sonde moléculaire, 617
sortie, 18
sotrovimab, 619
souche, 615
spicule, 233
Spikevax, 205
Sputnik V, 284
SRAG, 612
SRAS, 612
SRAS-CoV, 155
SRMO, 613
subasumstat, 623
super-propagateur -atrice, 624
susceptible, 627
symptôme, 604
syndémie, 607
syndrome de détresse respiratoire, 609
syndrome de détresse respiratoire aiguë, 609
syndrome de détresse respiratoire de l'adulte, 609
syndrome de détresse respiratoire du nouveau-né, 610
syndrome post-COVID-19, 163
syndrome respiratoire aigu grave, 612
syndrome respiratoire aigu sévère, 612
syndrome respiratoire du Moyen-Orient, 613
tachycardie, 630
taux de contagion, 633
taux de létalité, 634, 635
taux de mortalité, 635
taux de reproduction de base, 721
taux de reproduction effectif, 722
taux de reproduction net, 722
télémédecine, 636
télétravail, 637
tempête cytokinique, 638
temps de prothrombine, 640
temps de Quick, 640
temps de récupération, 642
ténofovir, 643
test antigénique, 517
test d'anticorps, 644
test de groupage d'échantillons, 519
test diagnostique par PCR, 521
test ELISA, 219
test PCR, 521
test rapide, 525
test rapide immunochromatographique, 525
test sérologique, 526
testage massif, 652
thalidomide, 628
thérapie de deuil, 54
thrombose, 674
thrombus, 673
titre d'anticorps, 653
tixagévimab, 654
tocilizumab, 656
toux, 657
toux productive, 658
toux sèche, 659
tozinaméran, 661
traçabilité, 662
traçage des contacts, 541
traceur de contacts | traceuse de contacts, 542
trachéotomie, 670
traitement ambulatoire, 664
transmissible, 665
transmission, 666
transmission communautaire, 667
transmission directe, 140
transmission horizontale, 668
transmission indirecte, 142
transmission verticale, 669
travail à distance, 637
triage, 672
TRV027, 676
type sérologique, 597
umifénovir, 679
unité de soins intensifs, 680
urgence sanitaire, 210
urticaire, 682
usage compassionnel, 683

USI, 680
vaccin, 687
vaccin à acide ribonucléique messager, 698
vaccin à ARN messager, 698
vaccin à ARNm, 698
vaccin antiviral, 711
vaccin AstraZeneca, 690
vaccin BBIBP-CorV, 691
vaccin CanSino, 692
vaccin contre la COVID-19, 688
vaccin CureVac, 694
vaccin de Wuhan, 710
vaccin Gamaleya, 284
vaccin Janssen, 701
vaccin Johnson & Johnson, 701
vaccin Moderna, 205
vaccin NovaVax, 449
vaccin Oxford-AstraZeneca, 690
vaccin Pfizer/BioNTech, 661
vaccin préventif, 707
vaccin prophylactique, 707
vaccin Sinovac, 709
vaccin VeroCell, 710
vaccin viral, 711
vaccination, 712
vaccination primaire, 504
vafidemstat, 714
vague, 454
vague épidémiologique, 454
vague épidémique, 454
variant, 715
variant à suivre, 716
variant d'intérêt, 716
variant préoccupant, 718
variant viral, 715
Vaxzevria, 690
vecteur passif, 281
véhicule dispersant d'agents pathogènes, 281
ventilation, 724
vidofludimus, 727
virion, 729
virocide, 728
virucide, 728
virulence, 730
virus, 731
virus de la COVID-19, 153
virus du SRAS, 155
visière de protection, 465
visière médicale, 465
VOC, 718
VOI, 716
voie d'administration, 726
vomissement, 737
vorapaxar, 738
zilucoplan, 740
zoonose, 741
zoonotique, 742
zoréciméran, 694

Índex português

abstenção de tratamento, 446
abstenção terapêutica, 446
acalabrutinib, 2
acalabrutinibe, 2
acetato de icatibanto, 325
achatar a curva, 36
ácido desoxirribonucleico, 3
ácido ribonucleico mensageiro, 577
ácido ribonucleico, 4
acontecimento adverso, 228
Ad5-nCoV, 692
ADG20, 8
ADN, 3
aerossol, 10
ageísmo, 201
agente biológico, 11
ageusia, 12
agrupamento, 13
agudo, 298
álcool em gel, 289
álcool gel, 289
álcool-gel, 289
alta hospitalar, 18
alta médica, 18
alta, 18
alunacedase alfa, 19
ambroxol, 20
amostra nasofaríngea, 434
amostra orofaríngea, 435
AMY-101, 21
anacinra, 22
anakinra, 22
analgésico, 23
análise de anticorpos, 644
anosmia, 24
ansiedade antecipatória, 25
ansiedade de antecipação, 25
antiálgico, 23
antibiótico, 27
anticorpo, 28
antigénio, 29
antígeno, 29
antipirético, 30
antirretroviral, 31
antitérmico, 30
antiviral, 34
antivírico, 34
apilimod, 35
apoio extraordinário à manutenção de contrato de trabalho, 252
apremilast, 37
apresentação clínica, 117
ARN mensageiro, 577
ARN, 4
ARNm, 577
arritmia, 41
ARV, 31
ASC09F, 43
assintomático, 44
assistência domiciliar, 55
assistência hospitalar, 56
astenia, 53
atenção ao luto, 54
atenção primária, 57
atendimento hospitalar, 56
atibuclimab, 58
ATYR1923, 59
auto coleta de amostra, 61
auto-amostragem, 61
autoinflamação, 60
auto-inflamação, 60
autoridade de saúde, 62
autoridade sanitária, 62
avaliação do dano corporal pós-traumático, 420

avaliação do dano corporal, 420
aviptadil, 63
azitromicina, 64
bamlanivimab, 65
bamlanivimabe, 65
baricitinib, 66
baricitinibe, 66
BBIBP-CorV, 691
bemcentinib, 68
bemcentinibe, 68
beneficência, 505
bevacizumab, 69
bevacizumabe, 69
boceprevir, 70
bolha alargada, 72
bolha social alargada, 72
bolha social ampliada, 72
bolha social, 73
bolha, 299
bolha, 73
brensocatib, 74
brensocatibe, 74
brequinar, 75
brincidofovir, 76
bromexina, 77
broncodilatador, 78
brônquio, 79
bronquiolite, 81
bronquíolo, 80
budesonida, 84
cadeia de transmissão, 86
cadeia epidemiológica, 86
calendário de vacinação, 472
calendário vacinal, 472
camostat, 87
camostato, 87
camrelizumab, 88
camrelizumabe, 88
canacinumab, 90
canakinumab, 90
canakinumabe, 90
cansaço mental, 269
cânula nasal, 678
capsíde, 92
cápside, 92
capsídeo, 92
capuz, 105
carga antigénica, 95
carga antigênica, 95
carga viral, 96
casirivimab, 104
casirivimabe, 104
caso confirmado, 99
caso descartado, 100
caso índice, 101
caso possível, 103
caso provável, 103
caso suspeito, 103
caso, 98
cassete, 106
cassete, 106
CD24Fc, 107
cefaleia, 109
célula B, 392
célula de memória, 393
célula T, 394
cenicriviroc, 112
centro de terapia intensiva, 680
cepa, 615
cerca sanitária, 134
certificado COVID, 468
certificado de imunidade, 468
certificado digital COVID, 468
choque, 739
ciclesonida, 113
citocina, 114
civeta, 115
clazacizumab, 116
clazacizumabe, 116
clofazimina, 118

cloridrato de ambroxol, 20
cloridrato de bromexina, 77
cloridrato de fingolimode, 278
cloroquina, 119
cluster, 13
coagulopatia, 120
cobertura vacinal, 121
cobicistat, 123
cobicistate, 123
colapso circulatório, 739
colchicina, 126
colocado em quarentena, 534
colquicina, 126
Comirnaty, 661
comissão de bioética, 128
comitê de bioética, 128
comorbidade, 129
comorbilidade, 129
conestate alfa, 132
confinamento perimetral, 134
confinamento, 133
congestão nasal, 135
conjuntivite, 136
contactante, 137
contacto próximo, 138
contacto, 137
contagem sanguínea, 305
contágio direto, 140
contágio imediato, 140
contágio indireto, 142
contágio, 139
contagiosidade, 144
contato próximo, 138
contato, 137
contenção, 145
controle, 146
controlo, 146
convalescença, 147
Convidecia, 692
CoronaVac, 709
coronavírus 2 da síndrome respiratória aguda grave, 153
coronavírus associado à COVID-19, 153
coronavírus associado a MERS, 154
coronavírus associado à MERS, 154
coronavírus associado a SARS, 155
coronavírus associado à SARS, 155
coronavírus MERS-CoV, 154
coronavírus responsável pela COVID-19, 153
coronavírus responsável pela MERS, 154
coronavírus responsável pela SARS, 155
coronavírus SARS, 155
coronavírus, 152
cotonete, 227
COVID-19 longa, 163
COVID-19 persistente, 163
COVID-19 pós aguda, 163
COVID-19 prolongada, 163
COVID-19, 161
CTI, 680
cuidado à família enlutada, 54
cuidados ao domicílio, 55
cuidados hospitalares, 56
cuidados primários, 57
cultura, 165
curva de contágio, 150
curva epidêmica, 150
curva epidemiológica, 150
CVnCoV, 694
danoprevir, 167
darunavir, 168
dazcapistat, 169
D-dímero, 184
decreto de regulamentação de trabalho temporário, 252
defesas, 170
delegado de segurança | delegada de segurança, 171
desconfinamento, 172
desidrodidemnina B, 494
desidrogenase láctica, 384
desidrogenase lática, 384
desinfetante, 176

desinfetante das mãos, 289
deteção precoce, 179
detecção precoce, 179
dexametasona, 180
DHL, 384
diagnóstico, 182
diarreia, 183
dímero D, 184
discriminação baseada na idade, 201
discriminação contra idosos, 201
discriminação etária, 201
disfonia, 186
dispneia, 188
distanásia, 450
distância de segurança, 190
distância física, 190
distanciamento de segurança, 192
distanciamento físico, 192
DNA, 3
doença do coronavírus 2019, 161
doença do novo coronavírus 2019, 161
doente zero, 101
dor de cabeça, 109
dor no peito, 196
dor torácica, 196
dose de reforço, 197
ECA, 45
eculizumab, 199
eculizumabe, 199
eczema, 200
efetividade da vacina, 202
efetividade vacinal, 202
eficácia da vacina, 203
eficácia vacinal, 203
eficiência da vacina, 204
eficiência vacinal, 204
elasomeran, 205
ELISA, 219
emapalumab, 207
emapalumabe, 207
embolia pulmonar, 209
emergência de saúde pública, 210
emergência sanitária, 210
emese, 737
emtricitabina, 212
emvododstat, 213
endemia, 215
enoxaparina, 216
enpatoran, 217
ensaio clínico aleatorizado, 45
ensaio clínico controlado, 49
ensaio clínico em dupla ocultação, 47
ensaio clínico em ocultação, 46
ensaio clínico em tripla ocultação, 48
ensaio clínico randomizado, 45
ensaio clínico, 49
ensaio comunitário, 51
ensaio de imunoadsorção enzimática, 219
ensaio de intervenção comunitária, 51
ensaio imunoenzimático, 219
ensovibep, 218
envelope viral, 208
envelope, 208
EPI, 223
epidemia, 221
epidemiologia, 222
equipamento de proteção individual, 223
eritema pérnio, 476
erradicação, 225
esfregaço, 282
esgotamento mental, 269
espécie hospedeira, 320
esperança de vida sem incapacidade, 232
esperança de vida, 231
espícula, 233
esquema de vacinação, 472
esquema vacinal, 472
estado de alarme, 236
estado de alerta, 236
estudo cego, 46

estudo clínico de fase 0, 242
estudo clinico de fase 1, 243
estudo clínico de fase 2, 244
estudo clínico de fase 3, 245
estudo clínico de fase 4, 246
estudo clínico de fase I, 243
estudo clinico de fase II, 244
estudo clínico de fase III, 245
estudo clínico de fase IV, 246
estudo clínico randomizado, 45
estudo clínico, 49, 237
estudo comunitário, 51
estudo de confirmação, 245
estudo de fase 0, 242
estudo de fase 1, 243
estudo de fase 2, 244
estudo de fase 3, 245
estudo de fase 4, 246
estudo de fase I, 243
estudo de fase II, 244
estudo de fase III, 245
estudo de fase IV, 246
estudo de vigilância pós-comercialização, 246
estudo duplo-cego, 47
estudo exploratório, 244
estudo farmacológico, 243
estudo pré-clínico, 248
estudo triplo-cego, 48
etarismo, 201
etesevimab, 249
etesevimabe, 249
evento adverso, 228
exacerbação, 560
exaustão mental, 269
exaustão, 268
excesso de mortalidade, 250
excesso de mortes, 250
expectativa de vida saudável, 232
expectativa de vida, 231
exsudado nasofaríngeo, 434
exsudado orofaríngeo, 435
exsudado, 253
exsudato, 253
extubação, 256
face shield, 465
fadiga mental, 269
fadiga pandêmica, 270
fadiga, 268
fagocitose, 258
falha vacinal primária, 260
falha vacinal secundária, 261
falha vacinal, 259
falso negativo, 262
falso positivo, 263
falta de ar, 188
falta de concentração, 264
fase 4, 246
fase de contenção, 265
fase de incubação, 478
fase de mitigação, 266
fator de risco, 257
favipiravir, 271
febre, 272
febrícula, 273
fenofibrato, 274
ferritina, 275
fibrinogénio, 276
fibrinogênio, 276
fibrose, 277
ficar em quarentena, 533
fingolimod, 278
fingolimode, 278
fisioterapia respiratória, 562
flexibilização de medidas, 173
fómite, 281
fômite, 281
fosfato de oseltamivir, 458
frieira, 476
fumarato de tenofovir desoproxila, 643
galidesivir, 283

Gam-COVID-Vac, 284
gato-de-algália, 115
gel anti-séptico, 289
gel desinfetante, 289
gel higienizador, 289
genoma, 291
gimsilumab, 292
gimsilumabe, 292
goflikicept, 293
gorro, 105
gotícula respiratória, 296
grave, 298
grupo bolha social, 299
grupo bolha, 299
grupo de risco, 125
grupo de risco, 303
grupo vulnerável, 125
grupo-sentinela, 499
haste flexível, 227
hemograma, 305
heparina, 306
hepatotoxicidade, 307
hidroxicloroquina, 308
higiene das mãos, 310
higiene, 309
higienização das mãos, 310
hipoestesia gustativa, 313
hipoestesia olfativa, 314
hipogeusia, 313
hiposmia, 314
hipoxemia, 316
hipoxia, 317
hipóxia, 317
história clínica, 318
histórico clínico, 318
home care, 55
home office, 637
hospedeiro intermediário, 321
hospedeiro intermédio, 321
hospedeiro, 320
IA, 363, 377
IACS, 368
ibuprofeno, 324
icatibant, 325
icatibanto, 325
idadismo, 201
IECA, 375
IFN-beta, 379
imdevimab, 327
imdevimabe, 327
imune, 328
imune, 330
imunidade adaptativa, 333
imunidade adquirida, 333
imunidade ativa, 332
imunidade coletiva, 338
imunidade comunitária, 338
imunidade congénita, 347
imunidade de grupo, 338
imunidade de massa, 338
imunidade de rebanho, 338
imunidade específica, 333
imunidade específica artificial, 340
imunidade específica espontânea, 343
imunidade específica intencional, 340
imunidade específica não intencional, 343
imunidade específica natural, 343
imunidade específica passiva, 345
imunidade grupal, 338
imunidade inata, 347
imunidade inespecífica, 347
imunidade não específica, 347
imunidade natural, 347
imunidade, 331
imunitário, 330
imunização ativa, 349
imunização, 349
imunização, 712
imunocromatografia, 351
imunogenicidade, 353

imunogénico, 352
imunogênico, 352
imunoglobulina G, 355
imunoglobulina M, 356
imunoglobulina, 354
imunológico, 358
incapacidade permanente, 360
incapacidade temporária, 361
incapacidade, 185, 359
incapacitação permanente, 360
incidência acumulada, 363
incidência, 362
incubação, 364
infeção associada aos cuidados de saúde, 368
infeção hospitalar, 368
infeção nosocomial, 368
infeção por gotículas, 370
infeção, 367
infecção hospitalar, 368
infecção nosocomial, 368
infecção por gotículas, 370
infecção, 367
infeciologia, 371
infectologia, 371
infiltrado, 372
inflamação, 373
infodemia, 374
inibidor da ECA, 375
inibidor da enzima conversora da angiotensina, 375
inibidor da enzima de conversão da angiotensina, 375
iniciador, 214
insónia, 376
insônia, 376
inteligência artificial, 377
interferão beta, 379
interferão, 378
interferon beta, 379
interferon, 378
intubação, 380
IP, 360
isolado de vírus, 16
isolado viral, 16
isolado, 16
isolamento social, 14
isolamento, 14
IT, 361
justiça distributiva, 383
lactato desidrogenase, 384
lanadelumab, 385
lanadelumabe, 385
latência, 386
lavagem das mãos, 310
lay-off simplificado, 252
LDH, 384
lenço antiembaçamento, 660
lenzilumab, 388
lenzilumabe, 388
leronlimab, 389
leronlimabe, 389
LET, 7
levantamento do desconfinamento, 173
limitação de esforço terapêutico, 7
limitação de suporte terapêutico, 7
limitação do esforço terapêutico, 7
limitação do suporte de vida, 7
limitação terapêutica, 7
limite terapêutico, 7
linfócito B, 392
linfócito de memória, 393
linfócito T, 394
linfócito, 391
linfocitopenia, 396
linfopenia, 396
local da aplicação, 529
local da injeção, 529
local de injeção, 529
lockdown, 133
lopinavir, 398
LSV, 7
LT, 7

luto, 195
luva, 304
luvas, 304
macrófago, 399
manifestação clínica, 117
marcador inflamatório, 404
máscara autofiltrante, 409
máscara cirúrgica, 413
máscara com filtragem de partículas, 409
máscara com filtro de partículas, 409
máscara comunitária, 411
máscara facial, 406
máscara FFP, 409
máscara filtrante, 409
máscara higiénica, 411
máscara higiênica, 411
máscara KN95, 409
máscara PFF2, 409
máscara social, 411
máscara, 406, 407
mecanismos de defesa, 170
MEDI 3506, 418
medicalizar, 419
medicina do trabalho, 580
medida de contenção, 425
memória imunitária, 421
memória imunológica, 421
meplazumab, 422
meplazumabe, 422
MERS, 613
MERS-CoV, 154
MERS-CoV, 154
mesilato de camostato, 87
mesilato de nafamostato, 442
metilprednisolona, 426
mialgia, 427
molécula AMY-101, 21
molnupiravir, 428
monitoramento, 429
monitorização, 429
morcego de ferradura pequeno, 546
morcego, 544
morcego-de-ferradura-pequeno, 546
mortalidade excessiva, 250
mortalidade, 432
morte digna, 431
mortes excedentes, 250
mRNA, 577
mupadolimab, 438
mutação, 441
nafamostat, 442
nafamostato, 442
não maleficência, 506
náusea, 443
náuseas, 443
nebulização, 444
nebulizador, 445
nova onda epidêmica, 554
nova vaga epidémica, 554
novo coronavírus, 153
novo normal, 448
novo surto epidémico, 554
novo surto epidêmico, 554
número básico de reprodução, 721
número efetivo de reprodução, 722
número reprodutivo básico, 721
NVX-CoV2373, 449
obstinação terapêutica, 450
OMS, 457
onda epidêmica, 454
OP-101, 455
opaganib, 456
opaganibe, 456
Organização Mundial da Saúde, 457
Organização Mundial de Saúde, 457
oseltamivir, 458
otilimab, 459
otilimabe, 459
oxigenação, 460
oxigenoterapia, 461

paciente zero, 101
pandemia, 463
pangolim, 464
pano antiembaçamento, 660
pano antiembaciamento, 660
parasita, 466
partícula viral, 729
passaporte da vacina, 468
passaporte de imunidade, 468
passaporte de vacinação, 468
passaporte imunológico, 468
patogenicidade, 471
patogénico, 470
patogênico, 470
PCR, 550
pemziviptadil, 475
peplómero, 233
peplômero, 233
perícia médica, 420
perícia médica, 483
perícia médico-legal, 483
período de incubação, 478
período de infeção, 479
período de latência, 478
período de transmissibilidade, 479
perniose, 476
pessoa com maior risco de contrair COVID-19, 486
pessoa com maior risco de ter COVID-19, 486
pessoa particularmente suscetível à COVID-19, 486
pessoa vulnerável à COVID-19, 486
pico de contágio, 490
pico epidémico, 490
pico epidêmico, 490
placebo, 493
plano de contingência para a COVID-19, 492
plano de contingência para COVID-19, 492
plitidepsina, 494
pneumonia por coronavírus SARS-CoV, 612
pneumonia, 495
polaina, 500
ponto de inoculação, 529
população sentinela, 499
população vulnerável em risco, 125
população-alvo, 497
população-sentinela, 499
prednisolona, 502
prevalência, 503
primeira vacinação, 504
primer, 214
primo vacinação, 504
primovacinação, 504
princípio da beneficência, 505
princípio da não maleficência, 506
princípio da precaução, 507
priorização, 508
pródromo, 509
prontuário clínico, 318
prontuário médico, 318
propé, 500
proteína C reativa, 511
proteína C-reativa, 511
proteína da espícula, 515
proteína de espícula, 515
proteína estrutural, 514
proteína S, 515
proteína spike, 515
protetor facial, 465
prova sorológica, 526
QdV, 531
quadro clínico, 117
qualidade de vida, 531
quarentena, 532
radiografia, 537
radiómica, 538
radiômica, 538
rapamicina, 614
rastreabilidade, 662
rastreador | rastreadora, 542
rastreador de contato | rastreadora de contato, 542
rastreamento de contatos, 541

rastreio de contactos, 541
rastreio, 164
RAV, 549
ravulizumab, 548
ravulizumabe, 548
RCP, 550
reabilitação respiratória, 562
reação adversa à vacina, 549
reação em cadeia da polimerase, 550
reação geral, 551
reação local, 552
reação sistémica, 551
reação sistêmica, 551
recaída, 556
recidiva, 556, 559
recolher obrigatório, 655
recorrência, 559
recrudescência, 560
redução das medidas de confinamento, 173
regdanvimab, 561
regdanvimabe, 561
reinfeção, 563
reinfecção, 563
remdesivir, 564
representante dos empregados na Comissão Interna de Prevenção de Acidentes, 171
reservatório, 567
respiração artificial, 568
respiração assistida, 568
respirador, 569
resposta imune, 570
resposta imunitária, 570
retrovírus, 571
revacinação, 573
ribavirina, 574
ritonavir, 575
RNA mensageiro, 577
RNA, 4
RNAm, 577
ruxolitinib, 578
ruxolitinibe, 578
salto de espécie, 579
salto entre espécies, 579
SARA, 609
sarilumab, 584
sarilumabe, 584
SARS, 612
SARS-CoV, 155
SARS-CoV-2, 153
saúde do trabalhador, 580
saúde ocupacional, 580
saúde pública, 309
saúde pública, 582
sazonalidade, 234
SBV, 626
SDRA, 609
SDR-RN, 610
sedação, 589
selinexor, 590
semiologia, 605
sepse, 592
sepsia, 592
sequela, 593
serologia, 594
seroprevalência, 595
seroterapia, 596
serotipagem, 597
serótipo, 597
serviço de cuidados de saúde ao domicílio, 55
serviço de prevenção, 601
serviço nacional de saúde, 582
siltuximab, 603
siltuximabe, 603
sinal, 602
sindemia, 607
síndrome da angústia respiratória aguda, 609
síndrome de angústia respiratória aguda, 609
síndrome de angústia respiratória do adulto, 609
síndrome de dificuldade respiratória aguda, 609
síndrome de dificuldade respiratória do adulto, 609

síndrome de dificuldade respiratória neonatal, 610
síndrome do desconforto respiratório do recém-nascido, 610
síndrome pós COVID, 163
síndrome respiratória aguda grave, 612
síndrome respiratória associada a SARS-CoV-2, 161
síndrome respiratória associada à SARS-CoV-2, 161
síndrome respiratória do Médio Oriente, 613
síndrome respiratória do Oriente Médio, 613
sintoma, 604
sintomatologia, 605
sirolimus, 614
socialização, 616
sonda molecular, 617
sonda, 617
sorologia, 594
soroprevalência, 595
soroterapia antiveneno, 596
sorotipo, 597
sotrovimab, 619
sotrovimabe, 619
Sputnik V, 284
Sputnik, 284
SRAG, 612
subasumstat, 623
sulfato de hidroxicloroquina, 308
supercontagiador, 624
superdisseminador, 624
suporte básico de vida, 626
suporte ventilatório artificial, 568
suporte ventilatório, 568
suporte vital, 626
surto empidemiológico, 83
surto epidêmico, 83
surto, 83
suscetível, 627
swab, 227
talidomida, 628
tamiflu, 458
taquicardia, 630
taquisistolia, 630
taxa básica de reprodução, 721
taxa de contágio, 633
taxa de letalidade, 634
taxa de mortalidade, 635
taxa de reprodução efetiva, 722
taxa de reprodução empírica, 723
taxa de transmissão, 633
taxa de vacinação, 121
telemedicina, 636
teletrabalho, 637
tempestade de citocinas, 638
tempo de convalescença, 642
tempo de protrombina, 640
tempo de Quick, 640
tempo de recuperação, 642
tenofovir, 643
testagem em massa, 652
teste combinado, 519
teste de amostras combinadas, 519
teste de anticorpos, 644
teste de antigénio, 517
teste de antígeno, 517
teste de diagnóstico por PCR, 521
teste de diagnóstico rápido, 525
teste de PCR, 521
teste de reação em cadeia da polimerase, 521
teste PCR, 521
teste rápido de antigénio, 525
teste rápido, 525
teste serológico, 526
teste sorológico, 526
titulação de anticorpos, 653
título de anticorpos, 653
tixagevimab, 654
tixagevimabe, 654
tocilizumab, 656
tocilizumabe, 656
tontura, 405
tonturas, 405

toque de recolher, 655
tosse produtiva, 658
tosse seca, 659
tosse, 657
touca, 105
tozinameran, 661
trabalho remoto, 637
TRAg, 526
transmissão comunitária, 667
transmissão horizontal, 668
transmissão interespécies, 579
transmissão vertical, 669
transmissão, 666
transmissibilidade, 144
transmissível, 665
traqueotomia, 670
tratamento ambulatorial, 664
tratamento com oxigénio, 461
tratamento da dor, 54
tratamento em ambulatório, 664
triagem, 164
triagem, 672
trombo, 673
trombose, 674
TRV027, 676
UCI, 680
umifenovir, 679
unidade de cuidados intensivos, 680
unidade de terapia intensiva, 680
urticária, 682
uso compassivo, 683
uso de locais ou espaços públicos para fins sanitários, 583
uso humanitário, 683
uso por compaixão, 683
UTI, 680
vacina antiviral, 711
vacina ARNm, 698
vacina AstraZeneca, 690
vacina BBIBP-CorV, 691
vacina CanSino, 692
vacina contra a COVID-19 da Pfizer/BioNTech, 661
vacina contra a COVID-19, 688
vacina contra COVID-19, 688
vacina Convidecia, 692
vacina CoronaVac, 709
vacina COVID-19, 688
vacina CureVac, 694
vacina da Janssen, 701
vacina da Pfizer, 661
vacina da Sinopharm, 691
vacina de ARN mensageiro, 698
vacina de Oxford, 690
vacina de RNA mensageiro, 698
vacina de vírus, 711
vacina de Wuhan, 710
vacina do Butatan, 709
vacina Gamaleya, 284
vacina Janssen, 701
vacina Johnson & Johnson, 701
vacina Moderna, 205
vacina mRNA, 698
vacina NovaVax, 449
vacina Oxford, 690
vacina Oxford-AstraZeneca, 690
vacina para a COVID-19, 688
vacina para o COVID-19, 688
vacina Pfizer, 661
vacina preventiva, 707
vacina profilática, 707
vacina Sinovac, 709
vacina Spikevax, 205
vacina Sputnik V, 284
vacina Sputnik, 284
vacina VeroCell, 710
vacina verocell, 710
vacina vírica, 711
vacina, 687
vacinação primária, 504
vacinação, 712

vafidemstat, 714
vaga epidémica, 454
vaga, 454
variante de interesse, 716
variante de preocupação, 718
variante viral, 715
variante, 715
Vaxzevria, 690
ventilação mecânica, 568
ventilação, 724
ventilador mecânico, 569
ventilador, 569
via de administração, 726
vidofludimus, 727
virião, 729
viricida, 728
vírion, 729
virulência, 730
vírus, 731
viseira de proteção, 465
viseira, 465
VOC, 718
VOI, 716
vômito, 737
vorapaxar, 738
zaragatoa, 227
zilucoplan, 740
zoonose, 741
zoonótico, 742
zorecimeran, 694

Índex neerlandès

antiviraal middel, 34
apilimod, 35
apremilast, 37
arbeidsgezondheid, 580
ARDS, 609
aritmie, 41
artificiële intelligentie, 377
ASC09F, 43
aspecifieke afweer, 349
aspecifieke immuniteit, 347
asthenie, 53
AstraZeneca, 690
AstraZeneca-vaccin, 690
asymptomatisch -e, 44
atibuclimab, 58
ATYR1923, 59
autoinflammatie, 60
autoinflammatoire aandoening, 60
aviptadil, 63
avondklok, 655
azitromycine, 64
B-cel, 392
B-lymfocyt, 392
bamlanivimab, 65
baricitinib, 66
basaal reproductiegetal, 721
basislevensondersteuning, 7
basisreproductiegetal, 721
BBIBP-CorV, 691
BBIBP-CorV-vaccin, 691
beademing, 568
beademingsapparaat, 569
beademingsmachine, 569
beademingstoestel, 569
beginsel van niet schaden, 506
beginsel van weldoen, 505
belangwekkende variant, 716
bemcentinib, 68
beperkende maatregel, 425
beperkende maatregelen, 145
beperking, 185
besmet oppervlak, 281
besmettelijk -e, 665
besmettelijke periode, 479
besmettelijkheid, 144
besmetting, 139, 666
besmettingscurve, 150
besmettingsduur, 479
besmettingsgetal, 633
besmettingsgolf, 454
besmettingsketen, 86
besmettingspiek, 490
besmettingstijd, 479
bevacizumab, 69
bevestigd geval, 99
bewaking, 429
bijwerking van een vaccin, 549
bindvliesontsteking, 136
biologisch agens, 11
BioNTech/Pfizer-vaccin, 661
blijvende arbeidsongeschiktheid, 360
blijvende invaliditeit, 360
blijvende ongeschiktheid, 360
blind klinisch onderzoek, 46
blinde klinische proef, 46
blinde klinische studie, 46
bloedbeeld, 305
bloedprop, 673
bloedstolsel, 673
boceprevir, 70
boodschapper-RNA, 577
boodschapper-RNA-vaccin, 698
booster, 197
boosterdosis, 197

boosterinjectie, 197
boostershot, 197
borstpijn, 196
braken, 737
brensocatib, 74
brequinar, 75
brincidofovir, 76
bromhexine, 77
bronchiolitis, 81
bronchiolus, 80
bronchodilator, 78
bronchus, 79
broomhexine, 77
bubbel, 72, 299
budesonide, 84
buurtzorg, 55
C-reactief proteïne, 511
cafalalgie, 109
camostat, 87
camrelizumab, 88
canakinumab, 90
CanSino-vaccin, 692
capside, 92
casirivimab, 104
cassette, 106
CD24Fc, 107
cefalea, 109
cenicriviroc, 112
cephalalgie, 109
cephalea, 109
chirurgenmasker, 413
chirurgisch masker, 413
chirurgisch mondkapje, 413
chirurgisch mondneuskapje, 413
chloroquine, 119
ciclesonide, 113
civet, 115
civetkat, 115
clazakizumab, 116
clofazimine, 118
cluster, 13
coagulopathie, 120
cobicistat, 123
colchicine, 126
collectieve immuniteit, 338
Comirnaty, 661
comité voor bio-ethiek, 128
comorbiditeit, 129
concentratiegebrek, 264
conestat alfa, 132
conjunctivitis, 136
contact, 137
contactonderzoek, 541
contactonderzoeker | contactonderzoekster, 542
contactopvolger | contactopvolgster, 542
contactopvolging, 541
contacttracer, 542
contacttracering, 541
contacttracing, 541
containmentfase, 265
controlegroepdeelnemer -neemster, 146
convalescentieperiode, 642
corona, 152, 161
corona-afstand, 190
corona-uitbraak, 83
coronabubbel, 72
coronacertificaat, 468
coronacurve, 150
coronamaatregelen, 145
coronamoeheid, 270
coronanoodplan, 492
coronapaspoort, 468
coronapiek, 490
coronarisicopatiënt | coronarisicopatiënte, 486
CoronaVac, 709
CoronaVac-vaccin, 709
coronavermoeidheid, 270
coronavirus, 152
coronavirus SARS-CoV-2, 153
coronawerkloosheid, 252

covid, 161
COVID-19, 161
COVID-19-vaccine, 688
CRP, 511
cumulatieve incidentie, 363
CureVac-vaccin, 694
CVnCoV, 694
cytokine, 114
cytokinestorm, 638
D-dimer, 184
danoprevir, 167
darunavir, 168
dazcapistat, 169
de curve afvlakken, 36
desinfecterende handgel, 289
desoxyribonucleïnezuur, 3
dexamethason, 180
diagnose, 182
diarree, 183
directe besmetting, 140
directe transmissie, 140
distributieve rechtvaardigheid, 383
DNA, 3
doelgroep, 497
doelmatigheid van een vaccin, 204
doelpubliek, 497
doeltreffendheid van een vaccin, 202
droge hoest, 659
druppelinfectie, 370
druppeltje van Flügge, 296
dubbelblind klinisch onderzoek, 47
dubbelblinde klinische proef, 47
dubbelblinde klinische studie, 47
duizeligheid, 405
dysfonie, 186
dyspneu, 188
dysthanasie, 450
eculizumab, 199
eczeem, 200
eczema, 200
eerstelijns medische zorg, 57
eerstelijnsgezondheidszorg, 57
eerstelijnszorg, 57
effectief reproductiegetal, 722
effectiviteit van een vaccin, 202
efficiëntie van een vaccin, 204
eiwitmantel, 92
elasomeran, 205
elektronisch patiëntendossier, 318
elementaire levensondersteuning, 7
ELISA, 219
emapalumab, 207
emesie, 737
empirisch reproductiegetal, 723
emtricitabine, 212
emvododstat, 213
endemie, 215
enoxaparine, 216
enpatoran, 217
ensovibep, 218
entstof, 687
envelop, 208
enveloppe, 208
enzymgebonden immuunadsorbent-techniek, 219
enzymgekoppelde immuunadsorbent-techniek, 219
EPD, 318
epidemie, 221
epidemiologie, 222
epidemiologische curve, 150
epidemische curve, 150
epidemische uitbraak, 83
ernstig -e, 298
ernstig acuut ademhalingssyndroom, 612
ernstig acuut ademhalingssyndroom coronavirus 2, 153
ernstig acuut ademhalingssyndroom-gerelateerd coronavirus 2, 153
ernstig acuut respiratoir syndroom, 612
etesevimab, 249
exitstrategie, 173
exsudaat, 253

extubatie, 256
fagocytose, 258
fase-0-onderzoek, 242
fase-0-studie, 242
fase-1-onderzoek, 243
fase-1-studie, 243
fase-2-onderzoek, 244
fase-2-studie, 244
fase-3-onderzoek, 245
fase-3-studie, 245
fase-4-onderzoek, 246
fase-4-studie, 246
fase-I-onderzoek, 243
fase-I-studie, 243
fase-II-onderzoek, 244
fase-II-studie, 244
fase-III-onderzoek, 245
fase-III-studie, 245
fase-IV-onderzoek, 246
fase-IV-studie, 246
favipiravir, 271
fenofibraat, 274
ferritine, 275
FFP-masker, 409
FFP-mond-neuskapje, 409
FFP-mond-neusmasker, 409
FFP-mondkapje, 409
FFP-mondmasker, 409
fibrinogeen, 276
fibrose, 277
filtrerend halfmasker, 409
filtrerend masker, 409
fingolimod, 278
fomiet, 281
fout negatief resultaat, 262
fout positief resultaat, 263
foutnegatief resultaat, 262
foutpositief resultaat, 263
fysieke afstand, 190
galidesivir, 283
Gam-COVID-Vac, 284
gastheer, 320
geavanceerde levensondersteuning, 7
gebrek aan concentratie, 264
gebruik in schrijnende gevallen, 683
geheugencel, 393
geheugenlymfocyt, 393
geïnfecteerd oppervlak, 281
geïsoleerd virus, 16
gelaatsscherm, 465
gemeenschapsbesmettimg, 667
gemeenschapsoverdracht, 667
gemeenschapstransmissie, 667
gemeenschapsverspreiding, 667
genoom, 291
gerandomiseerd klinisch onderzoek, 45
gerandomiseerde klinische proef, 45
gerandomiseerde klinische studie, 45
geurverlies, 24
geval, 98
gevolg, 593
gevorderde levensondersteuning, 7
gezichtsscherm, 465
gezonde levensverwachting, 232
gezondheid op het werk, 580
gezondheidsautoriteit, 62
gezondheidscrisis, 210
gezondheidsdienst, 62
gezondheidsinstanties, 62
gezondheidsleer, 309
gimsilumab, 292
goflikicept, 293
golf, 454
groepsbescherming, 338
groepsimmuniteit, 338
groepsinterventie, 51
groepsonderzoek, 51
halfgelaatsmasker, 406
halfmasker, 406
handalcohol, 289

handgel, 289
handhygiëne, 310
handschoen, 304
hemogram, 305
heparine, 306
hepatotoxiciteit, 307
herbesmetting, 563
herhaalvaccinatie, 573
herinfectie, 563
herinneringscel, 393
herstel, 147
herstelperiode, 642
hervallen, 556
hoest, 657
hoeveelheid antigeen, 95
hoeveelheid antigen, 95
hoeveelheid virus, 96
hoofdkapje, 105
hoofdpijn, 109
horizontale besmetting, 668
horizontale overdracht, 668
horizontale transmissie, 668
horizontale verspreiding, 668
huisbubbel, 73
hydroalcoholische gel, 289
hydroxychloroquine, 308
hygiëne, 309
hygiënemasker, 411
hygiënisch masker, 411
hygiënisch mondkapje, 411
hygiënisch mondneuskapje, 411
hypogeusie, 313
hyposmie, 314
hypoxemie, 316
hypoxie, 317
ibuprofen, 324
IC, 680
icatibant, 325
imdevimab, 327
immunisatiedekking, 121
immunisatiegraad, 121
immuniteit, 331
immuniteitsbewijs, 468
immuniteitscertificaat, 468
immuniteitspaspoort, 468
immuniteitsreactie, 570
immunochromatografie, 351
immunogeen -gene, 352
immunogeniciteit, 353
immunogeniteit, 353
immunoglobuline, 354
immunoglobuline G, 355
immunoglobuline M, 356
immunologisch -e, 330, 358
immunologisch geheugen, 421
immuun -mune, 328, 330
immuunglobuline, 354
immuunglobuline G, 355
immuunglobuline M, 356
immuunrespons, 570
in quarantaine, 534
in quarantaine gaan, 533
incidentie, 362
incubatie, 364
incubatieperiode, 478
incubatietijd, 478
indamfase, 265
indexgeval, 101
indirecte besmetting, 142
indirecte transmissie, 142
individuele beschermingsmiddelen, 223
inenting, 712
infectie, 367
infectieduur, 479
infectieketen, 86
infectieperiode, 479
infectietijd, 479
infectiologie, 371
infectiviteit, 144
infiltraat, 372

inflammatie, 373
infodemie, 374
injectieplaats, 529
inperkingsfase, 265
inperkingsmaatregel, 425
insomnie, 376
intensieve zorg, 680
intensieve zorgen, 680
intensievezorgafdeling, 680
intensive care, 680
intensivecareafdeling, 680
interessante variant, 716
interferon, 378
interferon ß, 379
interferon bèta, 379
interferon-ß, 379
interferon-bèta, 379
intubatie, 380
isolatie, 14
Janssen, 701
Janssen-vaccin, 701
keelafname, 435
keelswab, 435
keeluitstrijkje, 435
keelwisser, 435
KI, 377
kleine hoefijzerneus, 546
kleine hoefijzerneusvleermuis, 546
kleine luchtweg, 80
klinisch onderzoek, 49, 237
klinische proef, 49, 237
klinische studie, 49, 237
klinische verschijnselen, 117
koorts, 272
koortsmiddel, 30
koortsverlagend middel, 30
koortswerend middel, 30
kortademigheid, 188
krachteloosheid, 53
kriebelhoest, 659
kunstmatige beademing, 568
kunstmatige intelligentie, 377
kunstmatige specifieke afweer, 340
kunstmatige specifieke immuniteit, 340
kweek, 165
kweekstokje, 227
kwetsbare risicogroep, 125
lactaatdehydrogenase, 384
lactodehydrogenase, 384
lanadelumab, 385
langdurige corona, 163
latentie, 386
latentieperiode, 478
latentietijd, 478
LDH, 384
leed, 195
leeftijdsdiscriminatie, 201
lenzilumab, 388
leronlimab, 389
letaliteit, 634
levenskwaliteit, 531
levensondersteunende zorg, 626
levensverwachting, 231
levensverwachting in goede gezondheid, 232
leverschade, 307
lichte koorts, 273
locale reactie, 552
lockdown, 133
lockdownexit, 172
lockdownopheffing, 172
lokale besmetting, 667
lokale overdracht, 667
lokale transmissie, 667
lokale verspreiding, 667
longembolie, 209
longontsteking, 495
lopinavir, 398
luchtpijpsnede, 672
luchtpijpvertakking, 79
luchtverversing, 724

luchtwegverwijder, 78
lymfecel, 391
lymfocyt, 391
lymfocytopenie, 396
lymfopenie, 396
macrofaag, 399
masker, 406, 407
massaal testen, 652
massale test, 652
mechanische beademing, 568
medelevend gebruik, 683
MEDI3506, 418
medisch dossier, 318
medisch ontslag, 18
medisch uitrusten, 419
medisch zinloos behandelen, 450
medische evaluatie, 420
medische expertise, 483
medische noodsituatie, 210
melkzuurdehydrogenase, 384
mengmonster, 519
mentale uitputting, 269
mentale vermoeidheid, 269
meplazumab, 422
MERS, 613
MERS-coronavirus, 154
MERS-CoV, 154
MERS-CoV-infectie, 613
MERS-virus, 154
messenger-RNA, 577
messenger-RNA-vaccin, 698
met medische voorzieningen uitrusten, 419
methylprednisolon, 426
Midden-Oosten ademhalingssyndroom, 613
Midden-Oosten respiratoir syndroom, 613
misselijkheid, 443
mitigatiefase, 266
Moderna-vaccin, 205
mogelijk geval, 103
molnupiravir, 428
mondkapje, 406
mondmasker, 406
mondneuskapje, 406
mondneusmasker, 406
monitoring, 429
montelukast, 430
mortaliteit, 432, 635
mRNA, 577
mRNA-vaccin, 698
multimorbiditeit, 129
mupadolimab, 438
mutatie, 441
myalgie, 427
nachtklok, 655
nafamostat, 442
nalaten van behandeling, 446
nasale congestie, 135
nasofaringeaal aspiraat, 434
nasofaringeaal uitstrijkje, 434
nasofarynxswab, 434
nasofarynxwisser, 434
natte hoest, 658
natuurlijke afweer, 349
natuurlijke immuniteit, 347
natuurlijke specifieke afweer, 343
natuurlijke specifieke immuniteit, 343
nausea, 443
nauw contact, 138
naverschijnsel, 593
negatief geval, 100
nepmedicijn, 493
neppil, 493
netelroos, 682
neusafname, 434
neusbril, 678
neuscongestie, 135
neusswab, 434
neusuitstrijkje, 434
neusverstopping, 135
neuswisser, 434

niet-medisch masker, 411
niet-productieve hoest, 659
nieuwe corona-uitbraak, 554
nieuwe normaal, 448
nieuwe uitbraak, 554
nieuwe virusuitbraak, 554
noodplan, 492
noodsituatie op gezondheidsgebied, 210
noodtoestand, 236
nosocomiale infectie, 368
NovaVax-vaccin, 449
NOW-regeling, 252
NVX-CoV2373, 449
omvorming tot sanitaire ruimte, 583
ongeschiktheid, 359
ongewenst voorval, 228
onrechtstreekse besmetting, 142
onrechtstreekse transmissie, 142
onregelmatige hartslag, 41
onststeking, 373
onthouding van behandeling, 446
ontslag, 18
ontslag uit het ziekenhuis, 18
ontsmettingsmiddel, 176
ontstekingsmarker, 404
OP-101, 455
opaganib, 456
orofarynxswab, 435
oseltamivir, 458
otilimab, 459
overdraagbaar -are, 665
overdracht, 666
overgeven, 737
overlaars, 500
overschoen, 500
oversprong, 579
oversterfte, 250
pandemie, 463
parasiet, 466
passieve specifieke afweer, 345
passieve specifieke immuniteit, 345
pathogeen -gene, 470
pathogeniteit, 471
patiënt nul | patiënte nul, 101
patiëntendossier, 318
PBM, 223
PCR, 521, 550
PCR-test, 521
peilgroep, 499
peilpopulatie, 499
pemziviptadil, 475
peplomeer, 233
permanente arbeidsongeschiktheid, 360
permanente invaliditeit, 360
permanente ongeschiktheid, 360
perniones, 476
perniosis, 476
persoonlijke beschermingsmiddelen, 223
piekeiwit, 233
pijn op de borst, 196
pijnstiller, 23
plaatselijke lockdown, 134
plaatselijke reactie, 552
placebo, 493
plitidepsin, 494
pneumonie, 495
polymerasekettingreactie, 550
positief geval, 99
postcoronasyndroom, 163
prednisolon, 502
preklinisch onderzoek, 248
preklinische proef, 248
preklinische studie, 248
prevalentie, 503
preventieafdeling, 601
preventiedienst, 601
preventief vaccinn, 707
preventieverantwoordelijke, 171
prikkelhoest, 659
primair vaccinfalen, 260

primaire immunisatie, 504
primaire vaccinatie, 504
primer, 214
primovaccinatie, 504
principe van niet schaden, 506
principe van weldoen, 505
prioritering, 508
probe, 617
prodromaal verschijnsel, 509
prodroom, 509
productieve hoest, 658
profylactisch vaccin, 707
profylaxe, 309
profylaxis, 309
protrombinetijd, 640
PT, 640
quarantaine, 532
R-waarde, 633
radiografie, 537
radiomics, 538
radiomics-beeldanalyse, 538
rapamicine, 614
ravulizumab, 548
re-infectie, 563
rechtstreekse besmetting, 140
rechtstreekse transmissie, 140
recidief, 559
recidieve, 559
recrudescentie, 560
regdanvimab, 561
relaps, 556
remdesivir, 564
reproductiecijfer, 633
reproductiegetal, 633
reservoir, 567
respiratoir syndroom van het Midden-Oosten, 613
retrovirus, 571
reukverlies, 24
revaccinatie, 573
ribavirine, 574
ribonucleïnezuur, 4
risicofactor, 257
risicogroep, 125, 303
risicopatiënt | risicopatiënte, 486
ritonavir, 575
RNA, 4
rouw, 195
rouwzorg, 54
ruxolitinib, 578
sarilumab, 584
SARS, 612
SARS-coronavirus, 155
SARS-coronavirus-2, 153
SARS-CoV, 155
SARS-CoV-2, 153
SARS-CoV-2-coronavirus, 153
SARS-CoV-2-virus, 153
SARS-virus, 155
schijngeneesmiddel, 493
schoenbeschermer, 500
schoenhoes, 500
schoenovertrek, 500
schubdier, 464
screening, 164
secundair vaccinfalen, 261
sedatie, 589
seizoengebondenheid, 234
seizoengevoeligheid, 234
seizoensgebondenheid, 234
seizoensgevoeligheid, 234
selinexor, 590
semiologie, 605
sepsis, 592
serologie, 594
serologische test, 526
seroprevalentie, 595
serotherapie, 596
serotype, 597
serovar, 597
serumprevalentie, 595

shock, 739
shocklong, 609
siltuximab, 603
Sinovac-vaccin, 709
sirolimus, 614
slapeloosheid, 376
slijmhoest, 658
smaakverlies, 12
sneltest, 517, 525
sociale afstand, 190
sociale bubbel, 72
socialisatie, 616
sotrovimab, 619
specifieke afweer, 333
specifieke immuniteit, 333
spierpijn, 427
spike-eiwit, 233, 515
Spikevax, 205
Spikevax-vaccin, 205
Spoetnik V-vaccin, 284
Spoetnikvaccin, 284
Sputnik, 284
Sputnik V, 284
Sputnik V-vaccin, 284
Sputnik-vaccin, 284
stam, 615
stekeleiwit, 233, 515
sterfte, 634
sterftecijfer, 432, 635
structureel eiwit, 514
structureel proteïne, 514
subasumstat, 623
superbesmetter, 624
superverspreider -ster, 624
swab, 227
symptomatologie, 605
symptoom, 604
syndemie, 607
systeemreactie, 551
systemische reactie, 551
T-cel, 394
T-helpercel, 394
T-lymfocyt, 394
tachycardie, 630
Tamiflu, 458
telegeneeskunde, 636
telewerk, 637
tenofovir, 643
terugval, 556
thalidomide, 628
therapeutische hardnekkigheid, 450
therapeutische onthouding, 446
therapeutische verbetenheid, 450
thuisbubbel, 73
thuisverpleging, 55
thuiswerken, 637
thuiszorg, 55
tijdelijke arbeidsongeschiktheid, 361
tijdelijke invaliditeit, 361
tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid (NOW), 252
tijdelijke ongeschiktheid, 361
tijdelijke werkloosheidsregeling wegens overmacht, 252
tixagevimab, 654
tocilizumab, 656
toedieningswijze, 726
tozinameran, 661
tozinameran-vaccin, 661
traceerbaarheid, 662
tracheotomie, 670
transmissie, 666
triage, 508
trippelblind klinisch onderzoek, 48
trippelblinde klinische proef, 48
trippelblinde klinische studie, 48
trombose, 674
trombus, 673
TRV027, 676
tussengastheer, 321

uitbanning, 225
uitbraak, 83
uitgaansverbod, 655
uitputting, 268
uitstrijkje, 282
umifenovir, 679
urticaria, 682
vaccin, 687
vaccinatie, 712
vaccinatiebewijs, 468
vaccinatiecertificaat, 468
vaccinatiedekking, 121
vaccinatiegraad, 121
vaccinatiepaspoort, 468
vaccinatieprogramma, 472
vaccinatieschema, 472
vaccindoeltreffendheid, 202
vaccineffectiviteit, 202
vaccinefficiëntie, 204
vaccinfalen, 259
vaccinwerkzaamheid, 203
vafidemstat, 714
vals negatief resultaat, 262
vals positief resultaat, 263
valsnegatief resultaat, 262
valspositief resultaat, 263
variant, 715
variant van belang, 716
vatbaar -are, 627
vectorvaccin, 711
veilige afstand, 190
ventilatie, 724
verbindweefseling, 277
verdacht geval, 103
verdelende recchtvbaardigheid, 383
verdriet, 195
verkregen afweer, 333
verkregen immuniteit, 333
vermaatschappelijking, 616
verminderd reukvermogen, 314
verminderd smaakvermogen, 313
verminderde reuk, 314
verminderde reukzin, 314
verminderde smaak, 313
vermoeidheid, 268
vernevelaar, 445
verneveling, 444
Vero Cell-vaccin, 710
verspreiding, 666
verstopte neus, 135
verticale besmetting, 669
verticale overdracht, 669
verticale transmissie, 669
verticale verspreiding, 669
verworven afweer, 333
verworven immuniteit, 333
verzamelmonster, 519
vidofludimus, 727
viraal vaccin, 711
virale variant, 715
viricide, 728
virion, 729
virulentie, 730
virus, 731
virus SARS-CoV-2, 153
virusdeeltje, 729
virusdodend geneesmiddel, 728
virusdodend middel, 728
virushoeveelheid, 96
virusisolaat, 16
viruslading, 96
virusuitbraak, 83
virusvaccin, 711
vleermuis, 544
VOC, 718
VOI, 716
volksgezondheid, 582
vomeren, 737
vomitus, 737
voorloper, 509

voorzorgsbeginsel, 507
vorapaxar, 738
vroegtijdige opsporing, 179
waardig sterven, 431
waardige dood, 431
waarschijnlijk geval, 103
wattenstaafje, 227
Wereldgezondheidsorganisatie, 457
werkzaamheid van een vaccin, 203
WGO, 457
winterhanden, 476
wintertenen, 476
wintervoeten, 476
wisser, 227
zelfbemonstering, 61
zelftest, 61
ziekenhuisinfectie, 368
ziekenhuisverpleging, 56
ziekenhuiszorg, 56
ziektesymptoom, 604
ziekteverschijnsel, 604
ziekteverwekkend -e, 470
ziekteverwekkend vermogen, 471
zilucoplan, 740
zoönose, 741
zoönotisch -e, 742
zorecimeran, 694
zorgautoriteit, 62
zorgelijke variant, 718
zorgwekkende variant, 718
zuurstofbehandeling, 461
zuurstofbril, 678
zuurstoftherapie, 461
zuurstoftoediening, 460

Índex àrab

CD24Fc, 107
أبريميلاست, 37
أبيليمود, 35
اتصال, 137
اتصال قريب, 138
أتيبوكليماب, 58
إتيسيفيماب, 249
آثار, 593
أجسام مضادة, 28
إجهاد ذهني, 269
احتقان الأنف, 135
احتواء, 145
اختبار الأجسام المضادة, 644
اختبار الامتصاص المناعي المرتبط بالإنزيم, 219
اختبار العينة المُجَمَّعَة, 519
اختبار المستضدات, 517
اختبار تفاعل البلمرة المتسلسل الـ "بي سي آر", 521
اختبار ثلاثي التعمية, 48
اختبار دورفمان, 519
اختبار سريع, 525
اختبار شامل, 652
اختبار مزدوج التعمية, 47
اختبار مصلي, 526
اختبار مناعي, 526
إذن خروج طبي, 18
أرتيكاريا, 682
إرذاذ, 444
أرق, 376
إرهاق, 268
أزيثرومايسين, 64
استئصال, 225
أسباب حدوث, 281
استجابة مناعية, 570
استخدام خفيف, 683
إسهال, 183
إشارة, 602
إصابة, 367
إصابة متراكمة, 363
اصطفاء, 672
اضطراب نبضات القلب, 41
إضفاء النظام الصحي, 583
إطالة عذاب المريض, 450
إعادة التطعيم, 573
إعادة تأهيل الجهاز التنفسي, 562
إعاقة, 185
اعتلال مشترك, 129
إغلاق, 133
إغلاق بين الأحياء السكنية, 134
إفراز, 253
أفيبتاديل, 63
أكالابروتينيب, 2
أكزيما, 200
أكسجة, 460
البنغول, 464
التطبيب عن بُعد, 636
التعب الوبائي, 270
التغطية التطعيمية, 121
التفشي الوبائي, 83
التهاب, 373
التهاب القصيبات, 81
التهاب الملتحمة, 136
التهاب ذاتي, 60
التهاب رؤي, 495
الثاليدومايد, 628
الحمض النووي, 3
الحمض النووي الريبوزي الناقل, 577
الرعاية السريرية, 56
الرعاية الصحية الأولية, 57
الرعاية الطبية المنزلية, 55
السكان المستهدفين, 497
السلطات الصحية, 62
إلسوميران, 205
الطب التقييمي, 420
العمل عن بُعد, 637

أنواع مضيفة, 320
أوباجانيب, 456
إيبوبروفين, 324
أوتيليماب, 459
إيجابي كاذب, 263
إيمابالوماب, 207
آيساتيبانت, 325
أول حالة مرضية, 101
إيه إم واي, 21
إينوكسابارين, 216
إيكوليزوماب, 199
أوميفينوفير, 679
أوسيلتاميفير, 458
بادئ, 214
بادرة, 509
باريسيتينيب, 66
باملانيفيماب, 65
بخاخ, 445
بدون أعراض, 44
بروتين "إس", 515
التفاعلي بروتين "سي", 511
بروتين هيكلي, 514
بروتين ATYR1923, 59
بروميهيكسين, 77
بريدنيزولون, 502
بريكينار, 75
برينسوكاتيب, 74
برينكيدوفوفير, 76
بضع القصبة الهوائية, 670
بلعمة, 258
بليتيدبسين, 494
بوديزونيد, 84
بوسبريفير, 70
بيفاسيزوماب, 69
بيمزيفيتاديل, 475
بيمسيتينيب, 68
تباعد جسدي, 190
تباعد آمن, 192
تبعات, 593
تتبع, 662
العناية بالمتألمين, 54
الفبرينوجين, 276
القضاء على الفيروس, 728
القلق الاستباقي, 25
ألم, 195
ألم الرأس, 109
ألم القفص الصدري, 196
المتلازمة التنفسية الحادة الوخيمة, 612
المرحلة الأولى من الدراسة, 243
المرحلة الثالثة من الدراسة, 245
المرحلة الثانية من الدراسة, 244
المرحلة الرابعة من الدراسة, 246
ألم عضلي, 427
المستضد, 29
الواقع الجديد, 448
ألوناسيديس ألفا, 19
الوهن, 53
أماكن التطعيم, 529
أمبروكسول, 20
إمتريسيتابين, 212
امتناع عن العلاج, 446
إمديفيماب, 327
إمراض, 471
إمفودودستات, 213
أناكينرا, 22
أنبوب, 617
إنتان, 592
إنترفيرون, 378
إنترفيرون بيتا, 379
انتشار, 503
انتشار مَصلي, 595
انتكاسة مَرَضية, 559
انتكاسة مَرَضية, 556
انتكاسة مَرَضية, 560
انتقال (العدوى) بين المجموعات, 667
انتقال رأسي, 669
انتقال أفقي, 668
إنزيم المرحلة الصلبة المناعية, 219
انسداد روِّي, 209
إنسوفيبيب, 218

تجاوز النوع, 579
تجربة طبية, 49
تجربة طبية عشوائية, 45
تجربة عمياء, 46
تجربة معمَّمة, 51
تجلط الدم, 674
تجين مناعي, 353
تحديد الأولوية, 508
تحصين, 349
تحكم, 146
تحليل الأجسام المضادة, 644
تحور فيروسي, 441
تخدير, 589
تدابير احتواء, 425
تدابير دعم الحياة, 626
تراجع الجائحة, 173
تزايد الوفيات, 250
تسارع نبضات القلب, 630
تسرب, 372
تسطيح منحنى الوباء, 36
تشخيص, 182
تشمع, 277
تصفية, 164
تصوير إشعاعي, 537
تطعيم أولي, 504
تعب, 268
تغطية التطعيم, 121
تفاعل البلمرة المتسلسل, 550
تَقدُّم العمر, 201
تقرير طبي, 483
تقيئ, 737
تلازم وبائين أو أكثر في آن معًا, 607
تلقيح, 712
تليف, 277
تنبيب, 380
تنشئة, 616
تنفس, 724
تنفس صناعي, 568
تنقية, 164
توزيناميران, 661
توسيليزوماب, 656
تيكساجيفيماب, 654
تينوفوفير, 643
جائحة, 463
جاليديسفير, 283
جام كوفيد فاك, 284
جدول التطعيم, 427
جراميق, 500
جرعة تنشيطية, 197
جسيم المُعدي, 729
جهاز تنفس, 569
جواز سفر تحصين, 468
جودة الحياة, 531
جيمسيلوماب, 292
جين مناعي, 352
جينوم, 291
حاد, 298
حالة, 98
حالة مستبعدة, 100
حالة مشتبه بها, 103
حالة مؤكدة, 99
حالة طوارئ, 236
حالة أولية, 101
حَجر, 532
حدث سلبي , 228
حد من الجهد العلاجي, 7
حضانة, 364
حظر تجول, 655
حلالة هوائية, 10
حمى, 272
حمض نووي ريبي, 4
حمض نووي ريبي منقوص الأكسجين, 3
حمى منخفضة, 273
حمولة فيروسية, 96
حمولة مستضدات, 95
حيوان أم قرفة, 464
خافض للحرارة, 30
خافض للحمى, 30
خثرة, 673
خدمة الوقاية, 601

زمن البروثرومبين, 640
زيلوكوبلان, 740
زمن التجلط, 640
زوريسيميران - لقاح كيورفاك, 694
سارس, 612
ساريلوماب, 584
سبب المرض, 470
سجل طبي, 318
سرعة الاستنساخ التجريبية, 723
سرعة الاستنساخ الفعالة, 722
سرعة التكاثر التجريبية, 723
سرعة التكاثر الفعالة, 722
سعال, 657
سعال جاف, 659
سعال رطب, 658
سكان تحت المتابعة, 499
سلالة متحور, 715
سلالة, 615
سلالة جديرة بالدراسة, 716
سلالة فيروسية معزولة, 16
سلالة مقلقة, 718
سيتوكين, 114
سلبي كاذب, 262
سيكليسونيد, 113
سلسلة وبائية, 86
سوباسومستات, 623
سينيكريفيروك, 112
سُمِّيَّةٌ كَبِدِيَّة, 307
سوتروفيماب, 619
سيروليموس, 614
سيلتوكسيماب, 603
سيلينكسور, 590
شخص معرض لخطر الكوفيد 19, 486
شدة انتشار, 730
شديد العدوى, 624
شرى, 682
شَرَث, 476
شويكات عظمية, 233
شيوع, 503
صحة عامة, 582
خرقة تعقيم, 660
خطة الطوارئ لمواجهة كوفيد 19, 492
خطير, 298
خفاش, 544
خفاش حدوة الحصان, 546
خفاش صغير, 546
خفض الحمى, 30
حادثة, 362
خلايا ليمفاوية, 391
خلل التنسج السنخي الخلقي, 610
خلل النطق, 186
خلية "ب" الليمفاوية, 392
خلية "ب" الليمفاوية, 394
خلية ذاكرة ليمفاوية, 393
دارونافير, 168
دانوبريفير, 167
دازاكيبستات, 169
دراسة استخدام علاجي, 246
دراسة سريرية, 237
دراسة ما قبل السريرية, 248
دعم حيوي, 626
دَوار, 405
ديكساميثازون, 180
ديمير- د, 184
ذاكرة مناعية, 421
ذروة الوباء, 490
ذكاء اصطناعي, 377
رافيوليزوماب, 548
رجدانفيماب, 561
ردة الفعل العكسية تجاه اللقاح, 549
ردة فعل عامة, 551
ردة فعل موضعية, 552
رفع الإغلاق, 172
رقم الاستنساخ الأساسي, 721
روكسوليتينيب, 578
ريبافيرين, 574
ريتروفيروس, 571
ريتونافير, 575
ريمديسفير, 564
زراعة, 165

علاج وهمي, 493
علامة, 602
علم الآشعة, 538
علم العدوى, 371
علم الأمصال, 594
علم الأوبئة, 222
علاج بالعيادات الخارجية, 664
علم دراسة الأعراض, 605
عودة العدوى, 563
عودة تفشي الوباء, 554
عيادة طبية, 117
عينة تلقائية, 61
عينة فموية بلعومية, 435
عينة من مخاط الأنف والبلعوم, 434
غسل اليدين, 310
غثيان, 443
غلاف فيروسي, 208
غلوبولين مناعي, 354
غلوبولين مناعي "ج", 355
غلوبولين مناعي "م", 356
غوفليكيسيبت, 293
غير صبور, 217
فافيبيرافير, 271
فافيديمستات, 714
فترة العدوى, 479
فترة حضانة, 478
فترة كُمُون, 386
فحص مناعي كروماتوغرافي سريع, 525
فرط تراكين الدم, 638
فشل لقاح, 259
فشل لقاح ثانوي, 261
فشل لقاح أولي, 260
فعالية اللقاح, 202
فعالية اللقاح, 203
فعالية اللقاح, 204
فقد حاسة الشم, 24
فقاعة تعايش, 73
خلية بلعمية كبيرة, 399
فقاعة تعايش مكبرة, 72
فقد مؤقت لحاسة التذوق, 313
صحة مهنية, 580
صداع, 109
صدمة, 739
ضيف وسيط, 321
ضيق التنفس, 188
ضيق التنفس عند حديثي الولادة, 610
طريقة تناول الدواء, 726
طفرة فيروسية, 441
طفيل, 466
طوارئ صحية, 210
عازل زجاجي للوجه, 465
عاصفة خلوية, 638
عامل الخطر, 257
عامل المرض, 470
عامل بيلوجي, 11
عجز, 359
عجز دائم, 360
عجز مؤقت, 361
عدالة التوزيع, 383
عدم الاستجابة للعلاج, 450
عدم غياب الكفاءة, 506
عدم قدرة, 185
عدوى, 139
عدوى, 367
عدوى المستشفى, 368
عدوى بالقطيرات, 370
عدوى غير مباشرة, 142
عدوى مباشرة, 140
عدوى جماعية, 667
عَرَض, 604
عزل, 14
عزل فيروسي, 16
عَصِيّ على العلاج, 450
عقار ASC09F, 43
علاج بالأوكسجين, 461
عقار MEDI 3506, 418
علاج تخيلي, 493
عقار OP-101, 455
علاج مصلي, 596
عقار الجسم المضاد أحادي النسيلة, 8

كشف مبكر, 179
كلازاكيزوماب, 116
كلوروكين, 119
كلوفازيمين, 118
كمَّامة, 406/407
كمَّامة جراحية, 413
كوبيسيستات, 123
كورونا المرتبط بمتلازمة الالتهاب التنفسي الحاد, 155
كوفيد, 159
كوفيد-19, 161
كوفيد19 المستمر, 163
كولشيسين, 126
لاناديلوماب, 385
لجنة الأخلاقيات الحيوية, 128
لقاح الحمض النووي الريبي الناقل, 698
لقاح أسترازينيكا, 690
لقاح سينوفاك, 709
لقاح - مطعوم, 687
لقاح وقائي, 707
لقاح BBIBP-CorV, 691
لوبينافير, 398
ليرونليماب, 389
لقاح TRV027, 676
لقاح جانسن, 701
لقاح جانسن أند جانسن, 701
لقاح سينوفارم, 691
لقاح فيروسيل, 710
لقاح كانسينو, 692
لقاح كونفيديسيا Ad5-nCoV, 692
لقاح مضاد لكوفيد19, 688
لقاح نوفافاكس, 449
لقاح ووهان, 710
ليمفاوي, 391
ليمفاوي "ت", 394
لينزيلوماب, 388
مبدأ الإحسان, 505
مبدأ الحذر, 507
مبدأ الوقاية, 507
مبدأ عدم الإيذاء, 506
متابعة, 429
فقد التركيز, 264
فورباكسار, 738
فيدوفليموس, 727
فقد القوة, 53
فقد حاسة التذوق, 12
فيروس, 731
فيروس كورونا, 152
فيروس كورونا المؤدي للمتلازمة التنفسية الحادة الوخيمة 2, 153
فيروس كورونا المرتبط بمتلازمة الشرق الأوسط التنفسية, 154
فيروسات قهقرية, 571
فيريتين, 275
فينجوليمود, 278
فينوفايبرات, 274
قابل لـ, 627
قابل للانتقال, 665
قاتل, 728
قبعة طبية, 105
قسم الأوبئة, 222
قصبات هوائية, 79
قصور حاسة التذوق, 313
قصور حاسة الشم, 314
قصيبات, 80
قط الزباد, 115
قطيرات الجهاز التنفسي, 296
قطيرات متناثرة, 296
قفاز, 304
قفيصة, 92
قلة الليمفاويات, 396
قناع التنقية الذاتية, 409
قناع صحي, 411
قناع مرشح الجسيمات, 409
قنية الأنف, 678
قوي, 298
قيئ, 737
كازيريفيماب, 104
كاسيت, 106
كامريليزوماب, 88
كاموستات, 87
كاناكينوماب, 90
كروماتوغرافيا مناعية, 351

مسكن, 23
مسكن للآلام, 23
مضاد الفيروسات القهقرية, 31
مضاد حيوي, 27
مضاد فيروسات, 34
مضاد للبكتيريا, 27
مطعوم فيروسي, 711
مطعوم وقائي, 707
مطهر, 176
معدات الحماية الشخصية, 223
معدل العدوى, 633
معدل الوفيات, 432
معدل الوفيات, 634
مُعدية, 144
معزول, 16
معلومات عن الوباء, 374
مكان الوخز, 529
مكمن, 567
ملف تقنين العمل المؤقت, 252
ممكن الحدوث, 627
مناعة, 331
مناعة الجسم, 170
مناعة القطيع, 338
مناعة اصطناعية محددة, 340
مناعة طبيعية محددة, 343
مناعة تكيفية, 333
مناعة خلقية, 347
مناعة سلبية محددة, 345
مناعة غير محددة, 347
منحنى وبائي, 150
مناعة القطيع, 338
مناعة نشطة, 332
مناعي, 330
مناعية, 358
مندوب الوقاية, 171
منظمة الصحة العالمية, 457
منقول من الحيوانات, 742
من مصدر حيواني, 741
مواقع التطعيم, 529
مويادوليماب, 438
متابعة الأشخاص المخالطين للمصاب, 541
متتبع الأشخاص الذين اتصل بهم المصاب, 542
متراكم, 13
متلازمة الشرق الأوسط التنفسية, 613
متلازمة الضائقة التنفسية لدى البالغين, 609
متوسط الأمل في الحياة, 231
متوسط الأمل في الحياة بصحة جيدة, 232
مثبط الإنزيم المحول للأنجيوتنسين, 375
مجس, 617
مجموعة فقاعات, 299
مجموعة المخاطر, 303
مجموعة أشدُّ عُرضة لخطر, 125
مجموعة تعايش مستقر, 299
مجموعة الفقاعات, 299
محجور, 534
محصن, 328
محصنات, 330
محفزات, 281
مخطط الدم, 305
مراقبة, 429
مرحلة 0, 242
مرحلة 1, 243
مرحلة 2, 244
مرحلة احتواء, 265
مرحلة التخفيف, 266
مرحلة الدراسة صفر, 242
مرحلة حضانة, 478
مرحلة كُمُون, 478
مرض تجلط الدم, 120
مرض متوطن, 215
مسافة التباعد الآمن, 190
مَسَّاحة, 227
مسبار, 617
مسببات الأمراض, 470
مستخلص ألفا, 132
مستوى الأجسام المضادة, 653
مستودع, 567
مسحة, 282
مؤشر الالتهاب, 404
مؤشر الوفيات, 635

مهبط طائرات مروحية, 509
موت بكرامة, 431
موجة وبائية, 454
موسع القصبات الهوائية, 78
موسمية, 234
مولنوبيرافير, 428
مونتيلوكاست, 430
ميبوليزوماب, 422
ميثيل بريدنيزولون, 426
نازع هيدروجين اللاكتات, 384
نافموستات, 442
نبات الزوفا, 227
نزع الأنبوب, 256
نسبة التكاثر الأساسية, 721
نضح, 253
نظافة, 309
نظّارة الأنف, 678
نقاهة, 147
نظافة اليدين, 310
نقص أكسجة الدم, 316
نقص الأكسجة, 317
نقل مباشر للعدوى, 140
نقل عدوى, 666
نمط مصلي, 597
هلام مائي كحولي, 289
هيبارين, 306
هيدروكسي كلوروكوين, 308
وباء, 221
وحدة العلاج المكثف, 680
وحدة العناية الفائقة, 680
وقت التعافي, 642
يحجر صحيا, 533
يطبب, 419

Bibliografia

Obres especialitzades

- Bofill C, Cuadrado S, Julià MA. Estratègies de cocreació i comunicació de la Terminologia de la COVID-19 en temps de pandèmia. 15 abril 2021 [consulta 25 octubre 2021]. A: RLD Blog [Internet]. Barcelona: Escola d'Administració Pública, 2021.
  Disponible a: https://eapc-rld.blog.gencat.cat/2021/04/15/estrategies-de-cocreacio-i-comunicacio-de-la-terminologia-de-la-covid-19-en-temps-de-pandemia-cristina-bofill-sandra-cuadrado-i-m-antonia-julia/
- Boronat M. Eines de Llengua [Internet]. [S.l.]: Miquel Boronat; 2005. Cap a la irrealitat a colps de normativa; 11 maig 2020 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://einesdellengua.blogspot.com/2020/05/cap-la-irrealitat-colps-de-normativa.html
- Boronat M. Fitxes de dubtes i terminologia [Internet]. [S.l.]: Coordinadora de Dinamització Lingüística del País Valencià; 1994- . Covid-19; 26 febrer 2020 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.cdlpv.org/fitxes/covid-19/
- DeCS: Descriptores en Ciencias de la Salud [Internet]. Sao Paulo (SP): BIREME / OPS / OMS. 2017 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://decs.bvsalud.org/E/homepagee.htm
- Especial COVID-19. Infollengua [Internet]. 14 abril 2020 [consulta 25 octubre 2021]
- Eur-LEx [Internet]. Luxembourg: European Union, Publications Office; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://eur-lex.europa.eu/homepage.html
- Euromomo [Internet]. Copenhaguen: Statens Serum Institut; 2021 [consulta: 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.euromomo.eu/
- Fundéu. Coronavirus: Todas nuestras recomendaciones lingüísticas sobre este asunto [Internet]. Madrid: Fundéu; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://fundeu.es/coronavirus-recomendaciones-lenguaje/
- Futura [Internet]. Roubaix: Futura-Sciences; c2001-2021 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.futura-sciences.com/
- IRIS - PAHO [Internet]. Washington: Pan American Health Organization. 2021 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://iris.paho.org/
- IUPHAR/BPS Guide to pharmacology [Internet]. [S.l.]: International Union of Basic and Clinical Pharmacology (IUPHAR), British Pharmacological Society (BPS); 2021 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.guidetopharmacology.org/
- Journal of Infectiology [Internet]. Grand Rapids: Journal of Infectiology. Vol. 1, núm. 1, 2018- [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.infectiologyjournal.com/
- Julià MA. Terminologia en temps de pandèmia. Un escenari insòlit. Comunicació presentada a: XVIII Jornada SCATERM: La terminologia en la comunicació de la COVID-19; 27 maig 2021; Barcelona.
  Disponible a: https://es.slideshare.net/mediatermcat/terminologia-en-temps-de-pandmia-un-escenari-inslit-m-antnia-juli
- Julià MA, Bofill C, Cuadrado S. Terms and conditions: Cocreating and launching Catalan terminology 'COVID-19: Key concepts' during the pandemic and lockdown. Comunicació presentada a: Simposi VAKKI; 12 febrer 2021; Vaasa, Finlàndia.

Disponible a: https://es.slideshare.net/mediatermcat/terms-and-conditions-cocreating-and-launching-catalan-terminology-covid19-key-concepts-during-the-pandemic-and-lockdown

- Julià Berruezo MA, Cuadrado Camps S, Bofill Caralt C. El treball terminològic en temps de pandèmia i de postpandèmia. Terminàlia [Internet]. 2021 [consulta 25 octubre 2021]; 23: 39-50.
  Disponible a: http://revistes.iec.cat/index.php/Terminalia/article/view/149211/pdf_83
- L'Estenedor [Internet]. Mollet del Vallès: Ajuntament de Mollet del Vallès, Consorci per a la Normalització Lingüística. Núm. 167, 2020 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.cpnl.cat/media/upload/pdf/167%20L'Estenedor_1588915284.pdf
- MaTXemBrat de Blocs [Internet]. [S.l.]; 2020- . 25 recursos sobre la COVID-19 i el SARS-CoV-2; 18 maig 2020 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://matxembratinfo.wordpress.com/2020/05/18/25-recursos-sobre-la-covid-19-i-el-sars-cov-2/
- Plateforme ouverte des données publiques françaises [Internet]. [Paris]: République française, ETALAB; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.data.gouv.fr/fr/
- Racaniello V, Tuller D, Rey GU. Virology blog: About viruses and viral disease [Internet]. [S.l.]: Vicent Racaniello; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.virology.ws/
- SWI swissinfo.ch [Internet]. Bern: Swiss Broadcasting Corporation; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.swissinfo.ch/eng
- TERMCAT, Centre de Terminologia. El diccionari terminològic. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2010.
- TERMCAT, Centre de Terminologia. L'ordenació de termes. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2008.
- TERMCAT, Centre de Terminologia. La definició terminològica. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2009.
- Terminology without borders [Internet]. Luxembourg: Termcoord; 2021. COVID-19 Terminology Resource Centre; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://yourterm.org/covid-19/
- Últims articles de divulgació sobre la COVID-19. Fundació Dr. Antoni Esteve Informa [Internet]. 20 maig 2020 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://mailchi.mp/esteve/ltims-articles-de-divulgaci-sobre-la-covid-19?e=34a7b9c534
- Sultan M. La competencia instrumental en la traducción médica español-árabe: Propuesta de un diccionario médico en línea. TonosDigital [Internet]. 2020 [consulta 25 octubre 2021]; 39(2).
  Disponible a: https://www.um.es/tonosdigital/znum39/indice39.htm
- Sultan M. La traducción médica (español-árabe): Aspectos lingüísticos, formativos y profesionales. FITISPos International Journal. 2019; 6(1): 269-280.
- Sultan M. La traducción médica (español-árabe): Aspectos lingüísticos, formativos y profesionales [Tesi doctoral]. Madrid: Universidad de Alcalá (UAH); 2019.
- Sultan M. Translation in the time of Corona: Covid19 [Internet]. Berlin: Democratic Arabic Center for Strategic, Political and Economic Studies; 2020. La Covid-19 y su impacto en la investigación sobre la interpretación árabe-español [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://democraticac.de/?p=68902

Obres terminològiques

- Den Boon T. Coronawoordenboek. 14 març 2020 [consulta 25 octubre 2021]. A: Lexiton Taalbank [Internet]. Varik: Taalbank; 2000.
  Disponible a: https://www.taalbank.nl/2020/03/14/coronawoordenboek/
- Brenes P. In my own terms [Internet]. [S.l.]: Patricia Brenes; 2014. COVID-19 glossaries, dictionaries, terminology; 08 abril 2020 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: http://inmyownterms.com/covid-19-glossaries-dictionaries-terminology/
- Costa R, Silva R. Glossário Colaborativo COVID-19 [Internet]. Lisboa: Universidade Nova de Lisboa. Centro de Lingüística; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.lexonomy.eu/ec25mm79/
- Corona-Glossar in sieben Sprachen [Internet]. Berlin: Bundessprachenamt; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.bundeswehr.de/de/organisation/personal/organisation-/bundessprachenamt/corona-glossar-in-sieben-sprachen-veroeffentlicht-1104036
- COVID-19 glossary in 18 languages [Internet]. New York: Eriksen Translations; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://eriksen.com/general/translation-importance-during-covid19/
- COVID-19 multilingual terminology available in IATE [Internet]. Luxembourg: Translation Centre fot the Bodies of the EU; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: http://cdt.europa.eu/en/news/covid-19-multilingual-terminology-available-iate
- De nouveaux termes liés à la santé, à l'information et à la désinformation pour comprendre la crise sanitaire [Internet]. Paris: Ministère de la Culture; 2020 [consulta 09 juny 2020].
  Disponible a: https://www.culture.gouv.fr/Sites-thematiques/Langue-francaise-et-langues-de-France/Politiques-de-la-langue/Enrichissement-de-la-langue-francaise/FranceTerme/De-nouveaux-termes-lies-a-la-sante-a-l-information-et-a-la-desinformation-pour-comprendre-la-crise-sanitaire
- Euskalterm [Internet]. Vitoria: Gobierno Vasco, Departamento de Cultura y Política Lingüística; 2001- [consulta: 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.euskadi.eus/web01-apeuster/es/ac36aEuskaltermWar/publiko/erakutsiBilaketa?locale=es
- Fundació Dr. Antoni Esteve; TERMCAT, Centre de Terminologia. Diccionari de recerca clínica de medicaments [Internet]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; c2014 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: http://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/157/
- Generalitat de Catalunya, Departament de Salut; TERMCAT, Centre de Terminologia. Diccionari de bioètica [Internet]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; c2019 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: http://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/271/
- Glossari bàsic Covid-19 [Internet]. Barcelona: UGT de Catalunya; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: http://catala.ugt.cat/wp-content/uploads/2020/11/glossari_covid-19_2020_v2_def.pdf
- Glossary on the COVID-19 pandemic [Internet]. Gatineau: Government of Canada, Translation Bureau; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.btb.termiumplus.gc.ca/publications/covid19-eng.html

- Institut d'Estudis Catalans; Fundació Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears; Enciclopèdia Catalana; TERMCAT, Centre de Terminologia; Generalitat de Catalunya, Departament de Salut. Diccionari enciclopèdic de medicina (DEMCAT): Versió de treball [Internet]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; c2015-2021 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: http://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/183/
- IRIS - PAHO [Internet]. Washington: Pan American Health Organization. 2021 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://iris.paho.org/
- Jammoul Saif W. Diccionario de términos médicos (español-árabe). [S.l.]: Amazon Digital Services; 2021.
- Koronabirusaren oinarrizko lexikoa [Internet]. [S.l.]: Euskaltzaindia; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.euskaltzaindia.eus/dok/plazaberri/2020/apirila/Koronabirusaren_oinarrizko_lexikoa.pdf
- Palabras clave: COVID-19 [Internet]. Madrid: Fundéu BBVA; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.fundeu.es/dudas/palabra-clave/covid-19/
- Pou T. Les paraules de la pandèmia. Ara [Internet]. 30 maig 2021 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.ara.cat/cultura/paraules-pandemia_1_4000477.html
- PubMed.gov [Internet]. Bethesda, MD: National Library of Medicine. 2021 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/
- Real Academia Nacional de Medicina. Diccionario de términos médicos [Internet]. Madrid: Real Academia Nacional de Medicina; c2012 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: http://dtme.ranm.es/index.aspx
- Saladrigas MV, Munoa L, Navarro FA, Gómez Polledo P. Glosario de covid-19 (en-es) abreviado, Panace@ [Internet]. 2020 [consulta 25 octubre 2021]; 21(51): 110-172.
  Disponible a: https://www.tremedica.org/wp-content/uploads/panacea20-51_sup_glosario_covid-19.pdf
- Saladrigas MV, Navarro FA, Gómez Polledo P, Munoa L. Diccionario de covid-19 (EN-ES) [Internet]. Barcelona: Tremédica, Asociación Internacional de Traductores y Redactores de Medicina y Ciencias Afines; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.tremedica.org/tremediteca/glosarios/diccionario-de-covid-19-en-es/
- SciELO.org: Scientific Electronic Library Online [Internet]. São Paulo: SciELO – Scientific Electronic Library Online. 2021 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://scielo.org/es/
- Steinmetz K. Coronavirus: A glossary of terms to help you understand the unfolding crisis. TIME Magazine [Internet]. 23 març 2020 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://time.com/5798684/coronavirus-glossary-definitions/
- Sultan M. Glosario de términos de la Coronavirus (español-árabe) [Internet]. Madrid: Universidad Pontificia de Comillas; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://cihispanoarabe.org/
- TechDico: English - French technical dictionary [Internet]. Strasbourg: TechDico; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.techdico.com/
- TERMCAT, Centre de Terminologia. Cercaterm [Internet]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.termcat.cat/ca/cercaterm

- TERMCAT, Centre de Terminologia. Diccionari d'immunologia [Internet]. 2a ed. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2015 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/189
- TERMIGAL. TERGAL: Banco de termos galegos recomendados [Internet]. Santiago de Compostela: Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades; 2016 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: http://www.cirp.gal/tergal
- Terminologia de les ciències de la salut [Internet]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.demcat.cat/ca
- Universidade de Santiago de Compostela, Servizo de Normalización Lingüística. Termos esenciais da COVID-19 [Internet]. Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela; 2020. [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://www.usc.gal/gl/servizos/snl/terminoloxia/te-covid.html
- Vocabulari bàsic de la COVID-19 en LSC [Internet]. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Direcció General de Política Lingüística; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://llengua.gencat.cat/ca/llengua_signes_catalana/recursos-i-activitats/terminologia-basica-covid-19-en-lsc/
- Vocabulari del coronavirus [Internet]. Barcelona: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: http://esadir.cat/entrades/fitxa/node/coronavirus_vocabulari
- Zamo A. Dictionnaire COVID: Le lexique de la pandémie de A – Z [Internet]. Lyon: AfricaNews; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
  Disponible a: https://fr.africanews.com/2020/07/03/dictionnaire-covid-le-lexique-de-la-pandemie-de-a-z/

Obres lexicogràfiques i enciclopèdiques

- Academia Occitana - Consistòri del Gai Saber. Diccionari general de la lenga occitana [Internet]. [S.l.]: Academia Occitana; 2008-2020 [consulta 25 octubre 2021]. Disponible a: http://www.academiaoccitana.eu/diccionari/DGLO.pdf
- Aulete Digital: o dicionário da língua portuguesa na internet [Internet]. Rio de Janeiro: Lexikon Editora Digital; 2021 [consulta 25 octubre 2021]. Disponible a: https://aulete.com.br/
- Balaguer C, Pojada P. Diccionari català-occità occitan-catalan. Barcelona: Llibres de l'Index; 2012.
- Britannica [Internet]. Chicago: Encyclopaedia Britannica; c2021 [consulta 25 octubre 2021]. Disponible a: http://www.britannica.com/
- Cambridge dictionary [Internet]. Cambridge: Cambridge University Press; c2021 [consulta 25 octubre 2021]. Disponible a: http://dictionary.cambridge.org/
- Collins dictionary [Internet]. London: Collins; c2021 [consulta 25 octubre 2021]. Disponible a: http://www.collinsdictionary.com/
- Diccionari occitan [Internet]. Billère: Lo Congrès permanent de la lenga occitana; 2021 [consulta 25 octubre 2021]. Disponible a: https://locongres.org/oc/aplicacions/dicodoc-oc/
- Dicionário Priberam [Internet]. Lisbon: Priberam Informática; c2021 [consulta 25 octubre 2021]. Disponible a: https://dicionario.priberam.org/
- Enciclopèdia.cat [Internet]. Barcelona: Enciclopèdia Catalana; 2021 [consulta 25 octubre 2021]. Disponible a: http://www.enciclopedia.cat
- González González M. Dicionario da Real Academia Galega [Internet]. A Coruña: Real Academia Galega; 2021 [consulta 25 octubre 2021]. Disponible a: https://academia.gal/dicionario
- Houaiss A, Villar M de S. Dicionário Houaiss da língua portuguesa. Rio de Janeiro: Objetiva; 2009.
- Institut d'Estudis Catalans. Diccionari de la llengua catalana [Internet]. 2a ed. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans; 2021 [consulta 25 octubre 2021]. Disponible a: http://dlc.iec.cat/
- Larousse Encyclopédie [Internet]. Paris: Larousse; 2021 [consulta 25 octubre 2021]. Disponible a: http://www.larousse.fr/encyclopedie
- Le petit Robert de la langue française [Internet]. Paris: Dictionnaires Le Robert; 2021 [consulta 25 octubre 2021]. Disponible a: http://www.lerobert.com/
- Lexico [Internet]. Oxford: Lexico.com, c2021 [consulta 25 octubre 2021]. Disponible a: https://www.lexico.com/
- Merriam-Webster dictionary [Internet]. Springfield: Merriam-Webster, c2021 [consulta 25 octbre 2021]. Disponible a: http://www.merriam-webster.com/
- Real Academia Española. Diccionario de la lengua española [Internet]. 23a ed. Madrid: Real Academia Española; 2014 [consulta 25 octubre 2021]. Disponible a: https://dle.rae.es/

- Viquipèdia: L'enciclopèdia lliure [Internet]. San Francisco: Wikimedia Foundation; 2021 [consulta 25 octubre 2021]. Disponible a: http://ca.wikipedia.org/wiki/Portada
- Wikipédia: L'encyclopédie libre [Internet]. San Francisco: Wikimedia Foundation; 2021 [consulta 25 octubre 2021]. Disponible a: http://fr.wikipedia.org/wiki/Accueil
- Wikipedia: La enciclopedia libre [Internet]. San Francisco: Wikimedia Foundation; 2021 [consulta 25 octubre 2021]. Disponible a: http://es.wikipedia.org/wiki/Portada
- Wikipedia: the free Encyclopedia [Internet]. San Francisco: Wikimedia Foundation; 2021 [consulta 25 octubre 2021]. Disponible a: http://en.wikipedia.org/

Llocs web d'organismes

- Agència Europea del Medicament
  https://www.ema.europa.eu/en
- Associació d'Economia de la Salut
  http://www.aes.es/
- Generalitat de Catalunya. Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT)
  https://salutpublica.gencat.cat/ca/inici
- Govern de Portugal. Direcció General de Salut
  https://covid19.min-saude.pt/
- Govern dels Estats Units. Departament de Salut i Serveis Socials. Centres de Prevenció i Control de Malalties
  https://www.cdc.gov/
- Institut per a l'Avaluació i les Mètriques en Salut
  http://www.healthdata.org/
- Organització Mundial de la Salut
  https://www.who.int/
- Societat Farmacèutica Britànica
  https://www.bps.ac.uk/
- Unió Internacional de Farmacologia Bàsica i Clínica
  https://iuphar.org/
- Universitat d'Oxford. Centre de Medicina Basada en l'Evidència
  https://www.cebm.net/
- Xarxa de Prevenció de la COVID-19
  https://espanol.coronaviruspreventionnetwork.org/

Quaderns de la Fundació Dr. Antoni Esteve

Podeu sol·licitar els quaderns a través de www.esteve.org.

1. Guardiola E, Baños JE. Eponímia mèdica catalana. Quaderns de la Fundació Dr. Antoni Esteve, Nº 1. Barcelona: Prous Science; 2003.
2. Debates sobre periodismo científico. A propósito de la secuenciación del genoma humano: interacción de ciencia y periodismo. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 2. Barcelona: Prous Science; 2004.
3. Palomo L, Pastor R, coord. Terapias no farmacológicas en atención primaria. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 3. Barcelona: Prous Science; 2004.
4. Debates sobre periodismo científico. En torno a la cobertura científica del SARS. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 4. Barcelona: Prous Science; 2006.
5. Cantillon P, Hutchinson L, Wood D, coord. Aprendizaje y docencia en medicina. Traducción al español de una serie publicada en el British Medical Journal. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 5. Barcelona: Prous Science; 2006.
6. Bertomeu Sánchez JR, Nieto-Galán A, coord. Entre la ciencia y el crimen: Mateu Orfila y la toxicología en el siglo XIX. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 6. Barcelona: Prous Science; 2006.
7. De Semir V, Morales P, coord. Jornada sobre periodismo biomédico. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 7. Barcelona: Prous Science; 2006.
8. Blanch Ll, Gómez de la Cámara A, coord. Jornada sobre investigación en el ámbito clínico. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 8. Barcelona: Prous Science; 2006.
9. Mabrouki K, Bosch F, coord. Redacción científica en biomedicina: Lo que hay que saber. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 9. Barcelona: Prous Science; 2007.
10. Algorta J, Loza M, Luque A, coord. Reflexiones sobre la formación en investigación y desarrollo de medicamentos. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 10. Barcelona: Prous Science; 2007.
11. La ciencia en los medios de comunicación. 25 años de contribuciones de Vladimir de Semir. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 11. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2007.
12. Debates sobre periodismo científico. Expectativas y desencantos acerca de la clonación terapéutica. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 12. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2007.
13. Gonzàlez-Duarte R, coord. Doce mujeres en la biomedicina del siglo XX. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 13. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2007.
14. Mayor Serrano MB. Cómo elaborar folletos de salud destinados a los pacientes. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 14. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2008.
15. Rosich L, Bosch F, coord. Redacció científica en biomedicina: El que cal saber-ne. Quaderns de la Fundació Dr. Antoni Esteve, Nº 15. Barcelona: Fundació Dr. Antoni Esteve; 2008.
16. El enfermo como sujeto activo en la terapéutica. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 16. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2008.
17. Rico-Villademoros F, Alfaro V, coord. La redacción médica como profesión. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 17. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2009.
18. Del Villar Ruiz de la Torre JA, Melo Herráiz E. Guía de plantas medicinales del Magreb. Establecimiento de una conexión intercultural. Cuadernos de la Fundación

Dr. Antonio Esteve, Nº 18. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2009.
19. Gonzàlez-Duarte R, coord. Dotze dones en la biomedicina del segle xx. Quaderns de la Fundació Dr. Antoni Esteve, Nº 19. Barcelona: Fundació Dr. Antoni Esteve; 2009.
20. Serés E, Rosich L, Bosch F, coord. Presentaciones orales en biomedicina. Aspectos a tener en cuenta para mejorar la comunicación. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 20. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2010.
21. Francescutti LP. La información científica en los telediarios españoles. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 21. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2010.
22. Guardiola E, Baños JE. Eponímia mèdica catalana (II). Quaderns de la Fundació Dr. Antoni Esteve, Nº 22. Barcelona: Fundació Dr. Antoni Esteve; 2011.
23. Mugüerza P. Manual de traducción inglés-español de protocolos de ensayos clínicos. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 23. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2012.
24. Marušić A, Marcovitch H, coord. Competing interests in biomedical publications. Main guidelines and selected articles. Esteve Foundation Notebooks, Nº 24. Barcelona: Esteve Foundation; 2012.
25. De Semir V, Revuelta G, coord. El periodismo biomédico en la era 2.0. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 25. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2012.
26. Casino G, coord. Bioestadística para periodistas y comunicadores. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 26. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2013.
27. Carrió M, Branda LA, Baños JE, coord. El aprendizaje basado en problemas en sus textos. Ejemplos de su empleo en biomedicina. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 27. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2013.
28. El científico ante los medios de comunicación. Retos y herramientas para una cooperación fructífera. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 28. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2013.
29. Giba J. Developing skills in scientific writing. Esteve Foundation Notebooks, Nº 29. Barcelona: Esteve Foundation; 2014.
30. Bigorra J, Bosch F, coord. Filantropía en investigación e innovación biosanitaria en Cataluña. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 30. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2014.
31. Francescutti LP. Los públicos de la ciencia. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 31. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2014.
32. Casino G, Fernández E, coord. Epidemiología para periodistas y comunicadores. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 32. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2014.
33. Gallego Borghini L. La traducción inglés-español del consentimiento informado en investigación clínica. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 33. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2015.
34. Casino G. Escepticemia. Una mirada escéptica sobre la salud y la información. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 34. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2015.
35. De la Torre T, coord. La Medicina en las series de televisión. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 35. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2016.
36. Hernández I, coord. Definición de prioridades en políticas de salud. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 36. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2016.
37. Mayor Serrano MB. El cómic como recurso didáctico en los estudios de Medicina. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 37. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2016.
38. Guardiola E, Baños JE. Eponímia mèdica catalana (III). Quaderns de la Fundació Dr. Antoni Esteve, Nº 38. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2016.
39. Claros Díaz MG. Ideas, reglas y consejos para traducir y redactar textos científicos en español. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 39. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2016.
40. Revuelta G, Morales P, coord. Debate sobre periodismo científico. El tratamiento informativo del brote epidémico del virus del Ébola. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 40. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2016.
41. Valls R, Bigorra J, coord. Philanthropy in research and innovation in biosciences. Esteve Foundation Notebooks, Nº 41. Barcelona: Esteve Foundation; 2017.
42. De la Torre T, coord. Medicine in Television Series. Esteve Foundation Notebooks, Nº 42. Barcelona: Esteve Foundation; 2017.
43. Lumbreras B, Ronda E, Ruiz-Cantero Mª T, coord. Cómo elaborar un proyecto en ciencias de la salud Cuadernos de la Fundación Dr. Antoni Esteve, Nº 43. Barcelona: Fundación Dr. Antoni Esteve; 2018.

44. Francescutti P. La visibilidad de las científicas españolas. Cuadernos de la Fundación Dr. Antoni Esteve, Nº 44. Barcelona: Fundación Dr. Antoni Esteve; 2018.
45. Cererols R, De la Torre T. La ciencia de The Big Bang Theory. Cuadernos de la Fundación Dr. Antoni Esteve, Nº 45. Barcelona: Fundación Dr. Antoni Esteve; 2018.
46. Mugüerza P. Manual de traducción inglés-español de protocolos de ensayos clínicos. 2ª edición revisada. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, Nº 46. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2019.
47. Estopà R, coord. L'informe mèdic: com millorar-ne la redacció per facilitar-ne la comprensió. Quaderns de la Fundació Dr. Antoni Esteve, Nº 47. Barcelona: Fundació Dr. Antoni Esteve; 2018.
48. Jar N, Díez D, Morales P, coord. La ciencia impaciente durante la COVID-19. Errores y desafíos en la comunicación de la investigación farmacológica en torno a la COVID-19. Cuadernos de la Fundación Dr. Antoni Esteve, Nº 48. Barcelona: Fundación Dr. Antoni Esteve; 2021.
49. Cererols R, De la Torre T. La ciencia en las series de televisión. Cuadernos de la Fundación Dr. Antoni Esteve, Nº 49. Barcelona: Fundación Dr. Antoni Esteve; 2021.

Aquest diccionari ha sorgit de dues iniciatives independents que van confluir posteriorment en aquest projecte col·lectiu, protagonitzat per diferents persones i institucions unides amb un objectiu comú: oferir una obra en què poder consultar termes relacionats amb la pandèmia de la COVID-19. Es pot definir com el primer diccionari multilingüe de la COVID-19 en deu llengües, amb la informació terminològica de base en llengua catalana i adreçat tant a professionals de l'entorn sanitari i de la comunicació com a la població en general.

El diccionari presenta la peculiaritat de tractar-se d'una obra gratuïta en els seus formats imprès i electrònic —a través del web de la Fundació Dr. Antoni Esteve: www.esteve.org— que, a més a més, s'actualitzarà periòdicament i tindrà continuïtat a través del TERMCAT: www.termcat.cat.

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Amb la col·laboració de:

SocDEMCAT

9 788412 424713